

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Arkeoloji Anabilim Dalı
Klasik Arkeoloji Bilim Dalı

KLAROS PROTOGEOMETRİK VE GEOMETRİK
DÖNEM SERAMİKLERİ

DOKTORA TEZİ

Onur ZUNAL

Danışman
Prof. Dr. Nuran ŞAHİN

İZMİR - 2014

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne sunduğum "**Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem Seramikleri**" adlı doktora tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Onur ZUNAL

T.C.EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : ONUR ZUNAL
Numarası : 92083861
Anabilim Dalı : Arkeoloji
Tez Başlığı (Türkçe) : Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem Seramikleri
Tez Başlığı (İngilizce) : Protogeometric and Geometric Pottery from Claros
Tez Savunma Tarihi : 22/05/2014
Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık:

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Nuran ŞAHİN
Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Doç. Dr. Yasemin POLAT
Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Doç. Dr. Lale DOĞER
Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Binnur GÜRLER
Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Yrd. Doç. Dr. Hüseyin CEVİZOĞLU
Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme
İmza :

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Doldurulacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oybirliğiyle
Oy çokluğuyla

Başarılıdır

Düzeltilmelidir

Başarısızdır

- Bu tutanak üç (3) işgünü içerisinde jüri üyelerinin raporlarıyla beraber Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- Doktora programlarında düzeltme alan öğrencinin 6 (altı) ay içerisinde yeniden savunmaya girmesi zorunludur.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	4
GİRİŞ	6
BÖLÜM I. KLAROS PROTOGEOMETRİK DÖNEM	9
Yuvarlak Planlı Sunak	9
BÖLÜM II. KLAROS PROTOGEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ	13
FİNCAN	16
<i>Tip I. Dalgalı Çizgi Motifli Fincanlar</i>	17
<i>Tip II. Bezemesiz Fincanlar</i>	19
<i>Tip III. Zik Zak Motifli Fincanlar</i>	20
SKYPHOS	25
<i>Tip I. Erken Tip Skyphoslar</i>	26
<i>Tip II. Geç Tip Skyphoslar</i>	27
<i>Skyphoid Örnekler</i>	31
KRATER	36
<i>Çıkıntılı Boyun Profilli Kraterler</i>	36
<i>Dışa Doğru Düzleştirilmiş Ağızlı Kraterler</i>	39
<i>Panelli Krater</i>	41
KAPALI KAP	43
<i>Konsantrik Daire ya da Damla Motifli Gövde Parçaları</i>	43
<i>Kapalı Kap Ağız Parçaları</i>	49
MALTA HAÇ MOTİFLİ GÖVDE PARÇALARI	52
KARINDAN KULPLU AMPHORA	54
OİNOKHOE	57

YÜKSEK KONİK AYAK	59
ÜÇ AYAK.....	61
BÖLÜM III. KLAROS GEOMETRİK DÖNEM	62
B.O.A. Sektörü MN14 Yapısı	62
BÖLÜM IV. KLAROS GEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ	65
FİNCAN.....	67
<i>Kısa Dudaklı Fincanlar</i>	67
<i>Uzun Ağızlı Fincan</i>	69
<i>Kulbu Firnis Çizgi Bezemeli Fincanlar</i>	70
KOTYLE.....	73
<i>Tip I. Ağaç Meander Motifli Kotyleler</i>	75
<i>Tip II. Çözükle Meander Motifli Kotyleler</i>	77
<i>Tip III. Dört Panelli Kuşlu Kotyleler</i>	78
<i>Tip IV. Üç Panelli Kuşlu Kotyle</i>	84
<i>Tip V. Baklava Dilimi Motifli Kotyleler</i>	87
<i>Tip VI. Linear Bezemeli Kotyleler</i>	89
<i>Tip VI.I. Dikey Dalgalı Çizgi Motifli Kotyle</i>	89
<i>Tip VI.II. Zik Zak Motifli Kotyle</i>	89
<i>Tip VII. Üçgen Zinciri Motifli Kotyle</i>	90
<i>Diğer Kotyle Örnekleri</i>	91
KUŞLU KASE.....	93
SKYPHOS	96
MAŞRAPA	98
<i>Tip I. Konveks Profilli Maşrapalar</i>	99
<i>Tip II. Hafif Dışa Dönük Ağızlı Maşrapalar</i>	102

<i>Düz Kaideli Maşrapalar</i>	103
KANTHAROS	105
KRATER.....	107
<i>Zik Zak Motifli Kraterler</i>	107
<i>Meander Motifli Kraterler</i>	108
<i>Kelebek-Triglif Motifli Kraterler</i>	110
<i>Kuş Figürlü Krater</i>	111
<i>Dalgalı Çizgi Motifli Krater</i>	112
<i>Krateriskos</i>	113
<i>Krater Ayakları</i>	114
<i>Çoklu Frizli Krater</i>	115
DİNOS	117
OİNOKHOE.....	120
G 2-3 SERAMİĞİ	123
ÜÇ AYAK.....	126
ANTROPOMORPHİK KAP	129
KAPALI KAP AĞIZ PARÇALARI.....	131
SONUÇ.....	133
KATALOG	146
LEVHALAR	324
KISALTMALAR VE YAYIN LİSTESİ	339

ÖNSÖZ

Bu çalışma, lisans tezim sırasında başlayan seramik çalışma isteğim ve sonrasında yüksek lisans tezim ile birlikte Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramikleri çalışmaya başlangıç serüveni ile birlikte şekillenmiş sürecin son aşamasıdır. Uzun zamandır merakla ve isteyerek çalıştığım bu tez, sadece Klaros için değil, İonia ve Batı Anadolu Erken Demir Çağ arkeolojisi adına da faydalı olabilmek ümidi ile hazırlanmıştır.

İlk olarak bu çalışmada yer verdiğim Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinden oluşan orijinal kazı malzemelerini çalışmam konusunda her türlü kolaylığı sağlayan hocam kazı başkanı Prof. Dr. Nuran Şahin'e teşekkür etmeliyim. Sadece tez konusunda değil tüm doktora süresince gerek bilimsel tartışmalarımız gerekse de sohbetlerimiz, bu tezin şekillenmesinde önemli katkı sağlamıştır. Fikirlerine sıklıkla başvurduğum, düşüncelerine ve bilgisine büyük saygı duyduğum hocamın yol gösterici tavrının tezin ilerlemesinde ve benim gelişimimde önemli payı olduğunu belirtmek isterim. Çevresindeki, öğrencilerde dahil olmak üzere kazısına katılmış tüm meslektaşlarını yeni çalışmalar yapabilmeleri konusunda teşvik eden, onlara her türlü bilimsel ve teknik desteği sağlayan, bilimsel ve etik değerlerden ödün vermeyen yapısı ile her şeyden önce çok değerli bir insan, bilim adamı ve kazı başkanı olan hocama bir kez daha teşekkür ederim.

Yedi yıl boyunca üyesi olmaktan büyük bir onur duyduğum, Antandros Kazısına ilk kez katıldığım 2002 yılından bu yana tanıştığımız, fikirlerine ve bilgisine saygı duyduğum hocam Doç. Dr. Yasemin Polat'a, sadece tez izleme jürilerinde değil, mesleğe ilk başladığım günden bu yana bana kattıkları için teşekkür ederim. Tez izleme jürilerinde yapıcı fikirleri, yol gösterici tutumu ile tezin her aşamasında yardımını benden esirgemeyen Doç. Dr. Lale Doğer'e de teşekkürü bir borç bilirim.

Klaros'da tanıştığım ve kısa bir süre de olsa birlikte çalışma fırsatı bulduğum Prof. Dr. Pierre Dupont ile yapmış olduğumuz sohbetler, seramikler ve özellikle de kil analizleri konusundaki bakış açımın gelişmesinde önemli bir katkı sağlamıştır. Kendisine buradan teşekkür ederim.

Arkeoloji öğrencisi olduğum yıllarda kendisinden ilk dersleri aldığım ve daha sonrasında hoş bir tesadüf olarak oda arkadaşı olduğum Yard. Doç. Dr. Hüseyin Cevizoğlu ile Erken Demir Çağ seramikleri üzerine yapmış olduğumuz sohbetler beni konu ile ilgili daha çok düşünmeye teşvik etmiş ve bu da tezin seyrini olumlu yönde etkilemiştir. Kendisine de teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Tezde yer alan seramik çizimlerinin yanı sıra, kesit çizimlerinin tamamı Klaros kazı ekibi üyelerine aittir. Titiz çalışmalarından dolayı başta arkadaşım ve meslektaşım doktora öğrencisi Cennet Pişkin Ayvazoğlu'na, yüksek lisans öğrencileri Gülben Karakan ve Özlem Naz Bitirim'e, lisans öğrencileri Görkem Gökölük ve Gülşah Sarıkaya başta olmak üzere tüm Klaros kazı ekibi üyelerine teşekkür ederim.

Tezin önemli bir bölümünü oluşturan kaynak tarama ve kütüphane çalışmaları École Française D'Athènes tarafından sağlanan burs ile Atina'da ve İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsündeki yoğun çalışmalar ile yapılmıştır. Burada çalışan tüm meslektaş ve çalışanlara yaratmış oldukları ortam için teşekkür ederim.

Uzun süren kazılar, tez araştırmaları ve yazım süreçlerinde oldukça ihmal ettiğim, ancak her konuda beni destekleyen tavırları ile varlıklarını sürekli hissettiğim sevgili ailem, her zaman yanımda olan en büyük destekçim, hayat arkadaşım, sevgili eşim Seda Özen Zunal ve son olarak bana yaşam sevinci aşılayan, varlığı ile hayatımı renklendiren sevgili oğlum Aras Zunal teşekkürden çok daha fazlasını hak ediyor.

İzmir 2014

Onur ZUNAL

GİRİŞ

Çalışma kapsamında değerlendirilen Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinin ele geçtiği Apollon Klarios Kutsal Alanı, İzmir ili, Menderes ilçesi, Ahmetbeyli mahallesi sınırları içinde, Cumaovası'nın (Menderes) güneyinde, ovayı güneydeki Kuşadası Körfezi'ne bağlayan Ahmetbeyli Vadisi'nin (Ales) taban düzlüğünde yer alır. Kolophon'a (Kolophon Arkhaia, Kuzeydeki Kolophon "Değirmendere") uzaklığı 13 km, güneydeki Notion'a (Deniz Kıyısındaki Kolophon, "Kolophon Nova" ya da Güneydeki Kolophon "Sahil Evleri") uzaklığı ise 1.600 m'dir.

Bu çalışma kapsamında değerlendirilen seramikler Klaros'un dördüncü dönem kazılarını da içeren 2003-2013 yılı buluntularından oluşmaktadır. Klaros'da Fransız Dönemi kazılarından bulunmuş Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinden örnekler 2003 yılında basılan *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices* isimli kitapta ele alınmıştır. 2001 yılından itibaren başlayan dördüncü dönem kazılarına ait bazı Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramikleri D. S. Akar Tanrıver tarafından 2009 yılında yapılmış *Apollon Klarios Kültü, Kehanet Pratikleri ve Adaklar* isimli doktora tezi kapsamında değerlendirilmiştir. Bunun dışında tez kapsamında değerlendirilen seramiklerden bir bölümü, tarafımdan uluslararası sempozyumlarda bildiri olarak sunulmuştur. "Klaros Doğu Yunan Kotyleleri" isimli sözlü bildiri *Keramos, Ceramics: A Cultural Approach* isimli sempozyumda, "Preliminary Report on Protogeometric Pottery from Recent Excavations at Claros: Contributions to Early Ionian Pottery" isimli sözlü bildiri *Le Santuaire De Claros* isimli sempozyumda, "Claros Early Iron Age Cups" isimli poster bildiri ise *12th European Meeting on Ancient Ceramics* isimli sempozyumda sunulmuştur.

Tez kapsamında Klaros'da iki farklı sektörden ele geçen seramikler değerlendirilmiştir. İlk sektör, Hellenistik Dönem Apollon Klarios Tapınağının doğusunda yer alan Apollon sektörüdür. Seramikler, Submyken'den başlayarak, Geometrik Dönem boyunca kullanılan yuvarlak planlı sunağın iç dolgusu ve çevresinden ele geçmiştir. Bir diğer sektör Apollon Klarios Tapınağının güneyinde kalan ve Batı Onur Anıtları (B.O.A.) olarak adlandırılan sektördür. Tez kapsamında

değerlendirilen seramikler, bu sektörün 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilen ve bir bölümü ortaya çıkarılan MN14 yapısının temellerinden bulunmuştur.

Bronz Çağ sonu Erken Demir Çağ başı, Batı Anadolu'da ve İonia'da son yıllarda yapılan kazı çalışmalarından sağlanan veriler ile biraz daha aydınlanan bir döneme işaret etmektedir. Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramikleri isimli bu çalışma, sadece Klaros'un değil, İonia ve Batı Anadolu Erken Demir Çağ seramik repertuarına ve kronolojisine ışık tutabilme ümidi ile hazırlanmıştır.

Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinin kendi içinde farklı evreleri, Atina seramik kronolojisi göz önüne alınarak belirlenmiştir. Her ne kadar bazı merkezlerin¹ özellikle Geometrik Dönemleri için kendi kronolojileri olsa da Klaros buluntularından hareketle bir Protogeometrik ve Geometrik Dönem kronolojisi yapabilmek şu anda mümkün değildir. Bu durum şu anda sadece Klaros için değil İonia için de genellenebilir bir durumu ortaya koymaktadır. Yayınlanan örneklerden bildiğimiz kadarıyla, kazısı uzun zamandır yapılan Ephesos, Miletos ve Klazomenai gibi önemli İonia yerleşimlerinden de edinilen izlenim bu şekildedir. Dolayısı ile tez kapsamında değerlendirilen seramikler, Atina Protogeometrik ve Geometrik Dönem kronolojisi göz önünde bulundurularak tarihlendirilmiştir. Ancak, burada pek çoğu ilk defa değerlendirilecek seramikler, İonia ve Batı Anadolu'nun Protogeometrik ve Geometrik Dönemleri açısından önemli bir veri oluşturacak niteliğe sahiptirler.

Tez kapsamında, kronolojik bir yol izlenerek Protogeometrik Dönemden başlanarak Geometrik Döneme kadar olan süreç anlatılacaktır. Bunun yanı sıra Protogeometrik Dönem seramikleri başlığı altında Submyken karakterli örneklerde ele alınarak, Geç Bronz Çağ ile Erken Demir Çağ arasındaki geçişi, Klaros'daki seramik buluntular ile ortaya koymak mümkün olacaktır.

¹ Lefkandi ve Eretria gibi yerleşimler her ne kadar kendi kronolojilerini oluşturmuş olsalar da, bunlar sadece isim olarak farklıdır. Dönemlerin tarihleri Atina ile paraleldir. Lefkandi'nin Geometrik Dönem kronolojisi Atina gibi Erken, Orta ve Geç Geometrik Dönem olarak değil bu dönemlere denk gelecek şekilde Subprotogeometrik I-II-III olarak adlandırılmıştır. Bu adlandırma Geometrik Dönemin, Lefkandi'de Atina gibi çok iyi temsil edilmiyor olmasını aklı getirmektedir. Ancak Klaros Geometrik Dönem tabakaları böyle bir sınıflandırma yapabilmek için uygun değildir. Klaros'da her ne kadar sağlam bir 8. yüzyıl tabakası olsa da, Atina kronolojisine göre Erken ve Orta Geometrik Dönemler, seramiklerin stilistik değerlendirmesi ile Geç Protogeometrik ve Geç Geometrik Dönemlerdeki seramik stillerindeki değişimler göz önüne alınarak yapılabilmektedir. Dolayısı ile tez kapsamında değerlendirilen seramiklerin tarihlendirmeleri Atina kronolojisi göz önüne alınarak yapılmıştır.

Öncelikle Klaros'da bu dönem seramiklerinin ele geçtiği sektörler anlatılmıştır. Burada amaç seramikleri, çıktıkları tabakalardan koparmamak ve bir bütün olarak ele almaktır. Bu bölümde sadece sektör bilgilerine değil aynı zamanda mimari çizimlere ve kesit çizimlerine yer verilerek ele geçen malzemenin çıkış noktalarından hareket edilmiştir. Ancak sektörler ile ilgili ayrıntılı mimari çizimlere ve fotoğraflara levhalar bölümünde yer verilmiştir. Sonrasında seramikler Proto geometrik ve Geometrik Dönem olarak iki ana bölümde, farklı kap formları altında anlatılmıştır. Seramiklerin tarihlendirmeleri, Klaros tabakalarından sağlanan veriler ve diğer merkez buluntuları ile stilistik açıdan karşılaştırılarak yapılmıştır.

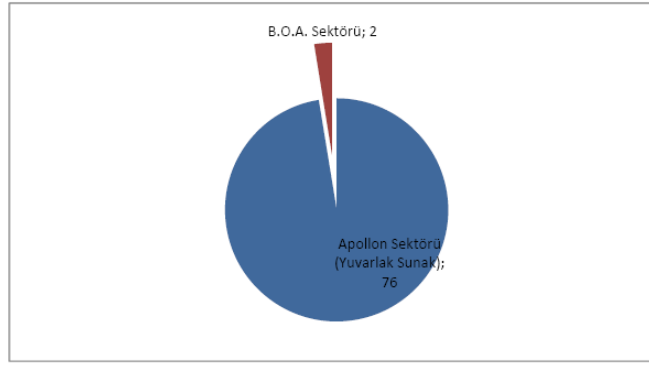
Tezde bahsedilen bu başlıklar dışında, özellikle Atina Proto geometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinin kronolojileri, evreleri, ve seramik özelliklerinden farklı başlıklar ve bölümler açılarak bahsedilmemiştir. Bu konu ile ilgili çok uzun yıllardır, farklı araştırmacıların yürüttüğü çalışma ve yayınları bulunmaktadır. Tez kapsamında Klaros özelinden yola çıkarak var olan seramikler, buldukları tabakalar göz önüne alınarak, diğer merkez buluntularıyla karşılaştırılarak değerlendirilmiş, hem dönemsel hem de seramik stilleri açısından ortaya çıkan sonuçlar üzerinde durulmuştur. Ayrıca metin içinde ve özellikle sonuç bölümünde Proto geometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinin istatistikî verileri hakkında grafikler ve bunlar ile ilgili yorumlar yer almaktadır.

BÖLÜM I

KLAROS PROTOGEOMETRİK DÖNEM

Klaros'da tez kapsamında değerlendirilen Protojeometrik Dönem seramiklerinin büyük çoğunluğunun bulunduğu yer, Hellenistik Dönem Apollon Klarios tapınağının doğusunda yer alan sadece temel seviyesi korunmuş olan yuvarlak planlı sunaktır. İki parça da olsa Submyken-Protojeometrik Dönem seramiklerinin ele geçtiği bir diğer sektör Batı Onur Anıtları² (B.O.A.) sektörüdür (**bkz. şekil 1**).

Protojeometrik Dönem seramiklerinin sınıflandırmasına geçilmeden önce yuvarlak planlı sunak ile ilgili bilgiler verilecektir.

Şekil 1. Protojeometrik Dönem Seramiklerinin Sayısal Olarak Sektörel Dağılımı

Yuvarlak Planlı Sunak

(Levha 4-7)

Apollon sektörü olarak adlandırılan alanda 2004-2009 yılı kazı çalışmalarında yuvarlak planlı³ olduğu tespit edilen ve tek sırası korunmuş bir sunak ortaya çıkarılmıştır⁴. -0.20/-0.15 m. seviyesinde bulunan ve oldukça iri taşlardan oluşturulmuş

² B.O.A. Sektörü buluntusu olan iki adet Submyken-Protojeometrik Dönem seramiğinin, buluntu durumları ve seramikler ile ilgili düşünceler için bkz. dipnot 119.

³ Yuvarlak planlı sunak, Erken Arkaik Döneme tarihlenen yarım daire planlı sunak ve onun üzerinde yer alan Geç Arkaik dikdörtgen planlı sunağın altında -0.23 m. seviyesinde yer almaktadır. Yarım daire planlı sunağın, 2009 yılı kazılarına kadar yuvarlak planlı olduğu düşünülmüştür. Ancak 2009 yılı kazılar ile sunağın planının yarım daire olduğu görüşü kesinlik kazanmıştır. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Şahin 2011, 157.

⁴ Fransız kazıları döneminde bulunan Arkaik Dönem dikdörtgen sunak ile Erken Arkaik Döneme ait yuvarlak sunağın planını ortaya çıkarmak amacı ile 2002-2004 yılları arasında kazı çalışmaları yapılmış ve yuvarlak sunağın kuzeydoğu yayı iç ve dış dolgusu kazılmıştır. 2007 yılına kadar tekrar çalışılmayan

sunanın bir kısmı, 1992-1993 yılı Fransız Dönemi kazılarında sondaj 1K olarak adlandırılan plankarede bulunmuştur⁵. Fransız kazılarında 7. tabaka olarak adlandırılan, stratigrafi ve malzeme dağılımı açısından beş farklı evreye ayrılan tabakalardan, 7d olarak tanımlanan tabakanın toprak renginin siyahımsı gri olduğu belirtilmiştir. Özellikle bu alandan çok fazla yanmış ve kömürleşmiş havyan kemiklerinin geldiğinin de altı çizilmiştir. Fransız Dönemi kazılarında 7d tabakasından 7e'ye geçişte yuvarlak sunağın taşlarından bazılarında rastlanılmış ancak bu taşların bir sunağa ait olduğu anlaşılammıştır. 2004-2009 yılı kazılarında bu yapının iç çapı 3.70 m. dış çapı ise 4.35 m. olan yuvarlak planlı bir sunak olduğunu tespit edilmiştir. Tek taş sırası korunmuş sunak irice taşlardan oluşturulmuş olup, bunun nedeni olasılıkla içi boş olan sunağın ortasında ateşin yanması ve tanrıya adanan kurban etlerinin burada yakılmasıdır. Bu durumu sunak içinden ele geçen yoğun siyahımsı toprak ile kemik parçaları kanıtlamaktadır. Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinin çok az bir bölümünde yanık izlerinin olması, seramiklerin sunağın dışına konulduğuna işaret etmektedir.

Protogeometrik Dönem seramikleri, sadece temel seviyesi korunmuş yuvarlak planlı sunağın iç dolgusundan ve kısmen de çevresinden ele geçmiştir (**bkz. levha 8**). Sunağın işlevini yitirmesinin ardından buraya bırakılan seramikler, sunağın içine doldurularak bir nevi bothros oluşturulmuş ve sunak terk edilmiştir. Bu işlem, her ne kadar bir tabaka karışıklığına yol açmış olsa da özellikle sunağın iç dolgusundan ele geçen seramiklerin, sunağın çevresinden ele geçen seramiklere göre daha homojen bir yapı gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum özellikle -0.40/-0.60 m. seviyelerindeki homojen Submyken ve Protogeometrik Dönem seramiği dağılımından anlaşılmaktadır.

Yuvarlak planlı sunağın işlevini yitirmesinin ardında üzerine Erken Arkaik Dönemde yarım daire planlı bir sunak inşa edilmiştir. Yuvarlak planlı sunağı içine alan

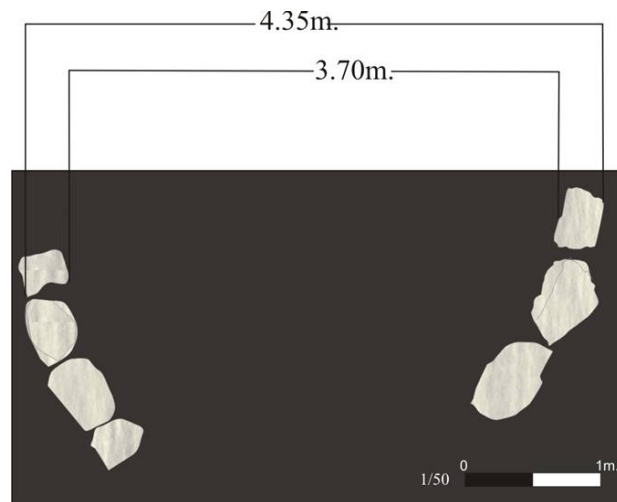
bu alanda 2009 yılı sonuna kadar yapılan çalışmalarda önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Şahin et al 2009, 113. 2004 ve 2007 yılı kazılarında yarım daire sunağın tabanı seviyesinde, yay formu taşlar ortaya çıkarılmıştır. Bu taşların varlığı yarım daire sunaktan daha erken ve yuvarlak forma sahip primitif bir sunak olabileceğini düşündürmüştür. Bu alanda, özellikle -0.23/-0.60 m. seviyelerinde yoğun Protogeometrik Dönem seramiğine rastlanılmıştır. Şahin et. al. 2009, 116-117. Yarım daire planlı sunak, Akar-Tanrıver tarafından da yuvarlak planlı olarak adlandırılmıştır. Akar-Tanrıver, bu sunağın altında kalan ve yapılan kazılar ile yuvarlak planlı olduğu ortaya çıkan sunak içinde, yuvarlak sunağın tabanı ya da erken tarihli bir adak yeri (ateş yakma yeri) olabileceğini belirtmektedir. Akar Tanrıver 2009, 77-78.

⁵ Jolivet - Robert 2003, 102-106, fig. 29.

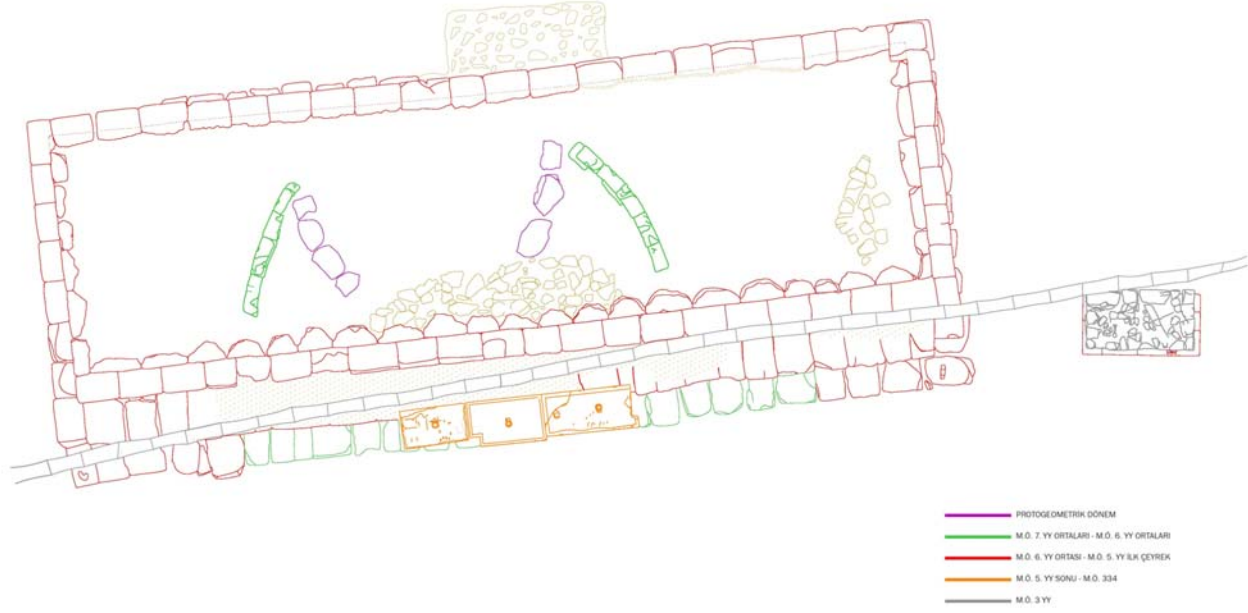
sunanın iç yüzü dört sırası korunmuş iyi işçilik gösteren taşlar ile örülmüştür. Sunağın üstten üç sırasında yer alan taşlarda görülen yanık izleri, yarım daire planlı sunağın içinde ateş yandığını göstermektedir. Bu sunağın da işlevini yitirmesi sonrasında üzerine Geç Arkaik Dönemde dikdörtgen formlu bir başka sunak yapılmış ve sunak iyice büyütülmüştür.

Yarım daire planlı sunağın içinde kalan yuvarlak planlı sunağın kuzey ve güney çemberi

Yuvarlak sunağın planı

Yuvarlak planlı sunağın, Arkaik Döneme tarihlenen yarım daire ve dikdörtgen planlı sunaklar içindeki konumunu gösteren çizim

BÖLÜM II

KLAROS PROTOGEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ

Klaros'da Submyken ve sonrasında yaşanan Protogeometrik Dönem, sadece seramikler ile değil figürinler⁶, ok uçları⁷ ve diğer küçük buluntular yanı sıra temel seviyesinde korunmuş olsa da yuvarlak plana sahip bir sunak ile de temsil edilmektedir. Submyken sonrası yaşanan kesintisiz Protogeometrik Dönem geçişi ve özellikle Protogeometrik Dönemin tüm evrelerinin özellikle Atina Protogeometrik Dönem kronolojisi ile karşılaştırıldığında temsil ediliyor olması sadece Klaros için değil İonia ve Batı Anadolu Erken Demir Çağ'ı için önemli bir durumdur. 1988-1997 yılı Fransız Dönemi kazılarında⁸ ve Klaros'un Türk kazısı olduğu 2001 yılından 2013 yılına kadar yapılan çalışmalar sonucunda Protogeometrik Dönem seramikleri ele geçmiştir. Bu seramikler her ne kadar Geometrik Döneme göre sayısal olarak çok olmasa da, tez kapsamında değerlendirilmiş seramikler sayesinde, hem dönemsel hem de seramik repertuarı açısından önemli tespitler yapma imkanı olmuştur.

⁶ 2009 kazı sezonunda Apollon sektörünün en erken tabakası olan 13. tabakadan bulunan doğuran ana tanrıça figürini Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişine tarihlendirilir. Şahin - Debord 2011, 177, pl. 6.1. Protogeometrik Dönemi de kapsayan Klaros buluntusu olan figürinler, Elçin Doğan Gürbüz tarafından, *Klaros Kazılarında Bulunmuş Olan Pişmiş Toprak Figürinler ve Kültür Açısından Değerlendirilmeleri* isimli doktora tezi kapsamında değerlendirilmiştir.

⁷ Fransız Dönemi Klaros kazılarında bulunmuş olan bronz bıçak ve fibulaları inceleyen S. Verger, bu örneklerin Submyken'de olmadığını belirtmesine karşın, (Verger bu örnekleri VII. yüzyıla tarihlemiştir. Bkz. Verger 2003, 173-174) 2010 yılında Hierapolis'de gerçekleştirilen (The Archeology of Religion Sanctuary of Apollo in Anatolia, International Colloquium 21-22 August 2010 Karahayıt-Pamukkale Denizli) sempozyumunda sunmuş olduğu "Les objets métalliques du sanctuaire de Klaros (fouilles de 1988-1997) présentation préliminaire" adlı bildiri, 2008 yılı Klaros kazısı buluntularından yola çıkarak daha önce yayınladığı benzer malzemelerin tarihini Submyken'e çekmiştir. Ayrıca 2012 yılında Lyon'da gerçekleştirilen *Le Sanctuaire de Claros* isimli sempozyumda da, (*Le Sanctuaire de Claros*, Colloque International Lyon, Maison de l'Orient et de la Méditerranée Amphithéâtre Benveniste 13-14 Janvier 2012). "Les armes dans le sanctuaire de Claros" (Basımda). Bu eserleri Submyken olarak tarihlendirmiştir.

⁸ Klaros'da Fransız kazılarında döneminde bulunan Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramikleri, 2003 yılında basılan *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices* isimli kitapta ele alınmıştır. Fransız ve Türk kazıları dönemlerinde bulunan Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramikleri karşılaştırıldığında, form ve stil açısından bir paralellik görülmektedir. Ancak, Türk kazıları döneminde daha çeşitli ve yoğun buluntu gruplarının olduğu gözlenmektedir. Fransız kazıları döneminde bulunan seramikler tez kapsamına dahil edilmemiş, sadece var olan yayınlar üzerinden bazı karşılaştırma ve saptamalar yapılmıştır.

Protogeometrik Dönem seramikleri Klaros'da ağırlıklı olarak Apollon sektöründe, yuvarlak planlı sunağın içinden ve çevresinden ele geçmiştir⁹. Birkaç parça da olsa Submyken-Protogeometrik Dönem seramiklerinin ele geçtiği bir diğer sektör Batı Onur Anıtları (B.O.A.) sektörü olarak adlandırılır. Hellenistik Dönem Apollon Klarios tapınağının güneyinde yer alan MN12 plankaresinde, Arkaik Döneme ait farklı evreleri olan bir tapınak ortaya çıkarılmaya başlanmıştır. Arkaik Dönem tapınağının naos ve krepisinde, tapınak hala işlevini sürdürürken bir istila ya da savaşa karşı korunma amaçlı aceleyle yapılmış düzgün olmayan bir istinat duvarı temeli yer almaktadır¹⁰. Bu duvarların yapımı sırasında büyük olasılıkla yuvarlak planlı sunaktan ya da Protogeometrik Döneme ait ancak şu anda varlığını bilmediğimiz bir başka yapıdan belki de sunu malzemelerinin toplandığı alanın civarından taş, toprak ve seramikler getirilmiştir. B.O.A. sektöründe Arkaik Dönem tapınağının naosu içinde ve krepisleri hemen dışında bulunan birkaç parça erken dönem malzemesi bu şekilde buraya taşınmış olmalıdır¹¹.

Kutsal alanlarda işlevi biten sunu malzemelerinin toplandığı bothrosların varlığı bilinmektedir. Ancak, Klaros'da Protogeometrik ve Geometrik Dönemler için böyle bir bothrosa henüz rastlanılmamıştır¹². Bu tarz bir alanın varlığı, hiç şüphe yok ki, Protogeometrik-Geometrik Dönem seramik repertuarını oldukça genişletecek ve bu dönem hakkında daha kullanışlı kronolojik verileri bize sunacaktır. Bunun yanı sıra Protogeometrik Dönem seramiklerinin büyük bir bölümünün parçalar halinde olması, dolayısı ile kabın tümünün görülememesi, form ve stil hakkında çok daha sağlıklı tespitler yapılmasının önünde büyük bir engeldir. Bu dönemin bir diğer problemi, Klaros'un su sorunudur¹³. Erken Dönem tabakalarına inildikçe artan su ve buna bağlı

⁹ Yuvarlak planlı sunağı içine alan K16A plankaresinin 2009 yılı kazılarında -0.20/-0.50 m. seviyelerinden bulunmuş olan Protogeometrik Dönem seramiklerinin kesit çizimi üzerindeki gösterimi için bkz. levha 8.

¹⁰ Bir savaş ya da istilaya karşı tapınağı ya da belki de kutsal alanda yer alan hazineleri korunma amaçlı yapıldığını düşündüğümüz bu istinat duvarı ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. dipnot 119.

¹¹ Oldukça geç bir tarihte buraya taşınarak gelen iki seramik parçası bulunmaktadır. **53** üzerinde konsantrik daire motifi bulunan kapalı bir kaba ait gövde parçasıdır. **36** ise Submyken-Erken Protogeometrik Döneme tarihlenen üzerinde yay motifleri yer alan üzengi kulplu sürahiye ait gövde parçasıdır.

¹² Artemis Ephesia tapınağında, sunu kaplarının ya da kutsal alana gelen ziyaretçilerin yeme-içme faaliyetleri sırasında kullandıkları kapların toplandığı bir alan ortaya çıkarılmıştır. Kerschner 2008, 332.

¹³ Ales nehrinin (Ahmetbeyli deresi) ve Klaros çevresinde yer alan Beynamaz ve Kırmızıkayalar derelerinin antik dönemden günümüze kadar değişimleri ile buna bağlı olarak Klaros'un antik dönemden

olarak toprağın çökme tehlikesi, bu tabakaların geniş alanlarda izlenmesini engellemektedir.

Klaros'da Protogeometrik Dönem yoğunlukla fincan ve skyphos gibi açık kaplar ile temsil edilmektedir. Özellikle fincan formu, Submyken ile başlayarak Geç Geometrik Döneme, yaklaşık 8. yüzyıl ortalarına kadar Klaros'da görülmektedir. Orta ve Geç Protogeometrik Dönem'de görülen skyphos örnekleri, bazı fincan örnekleri gibi ithal Atina seramiklerinin Klaros'a gelmeye başladığı dönem ile ilgili önemli verileri bize sunmaktadır. Bir diğer açık kap formu krater, Protogeometrik Dönem'in Geç evresi dışında pek sık rastlanmayan bir form olarak değerlendirilir. Klaros Protogeometrik Dönemi, amphora, hydria ve oinokhoe gibi kapalı ve büyük boyutlu kap formları açısından oldukça fakirdir. Ancak eldeki az sayıda gövde parçasının cidarları, boyutları ve yapıları göz önüne alındığında bir sınıflandırma yapma imkanı olabilmektedir.

günümüze uzanan süreçte geçirdiği kıyı çizgisi değişimleri hakkında araştırmalar ilk olarak 1989 yılında Ege Üniversitesi Coğrafya bölümünden Prof. Dr. İlhan Kayan tarafından başlatılmış ve bu çalışmalar aralıklar ile günümüze kadar sürmüştür. Şu anda çalışmalar Ege Üniversitesi Coğrafya bölümünden Araş. Gör. Mehmet Doğan ve bir grup akademisyen-öğrenci ile devam etmektedir. Son yıllardaki araştırmalar ile ilgili edinilen önemli sonuçlar için bkz. Doğan 2008, 435-454. Doğan 2013, 961-979. Klaros'un antik dönem ve günümüz kıyı çizgilerini gösteren çizim için bkz. levha 2.

FİNCAN

Fincanlar, Klaros Protogeometrik Dönem seramik formları açısından ilk ortaya çıkışlarından, varlıklarını sürdürdükleri Geç Geometrik Döneme kadar form gelişimlerinin takip edilebildiği önemli bir grubu oluşturmaktadır¹⁴. Protogeometrik Dönem içerisinde farklı form ve bezeme özellikleri ile farklı örnekleri barındıran serilerin olması, bu formun kronolojik olarak dizinini yapmayı olanaklı kılmıştır. Bu özellikleri ile fincan formu, hem Protogeometrik hem de Geometrik Dönem seramikleri form repertuarı açısından oldukça farklı bir konuma sahiptir. Bunun yanı sıra buldukları tabakalarda, fincan formunun gelişimi açısından oldukça iyi veriler sunmaktadır.

Fincanlar, Protogeometrik Dönemin sık rastlanan ve farklı tipleri bilinen formları arasında yer alır¹⁵. Klaros Protogeometrik Dönem fincanlarını üç farklı tip altında sınıflandırmak mümkündür. Tip I olarak sınıflandırılan dalgalı çizgi bezemeli fincanlar, Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişinde görülüp, Erken-Orta Protogeometrik Dönemde, daha derin, geniş ve yüksek ayaklı olan Tip II fincanlarına yerlerini bırakırlar. Her ne kadar Klaros örnekleri ağız-kulp ve gövde parçalarından oluşuyor ve alt gövde ile kaide hakkında bilgimiz olmasa da bu örneklerin Tip II olarak sınıflandırılma nedeni, fincanlar üzerinde her hangi bir bezemenin olmaması, sadece 5 no.lu Klaros örneğinin iç yüzünde yer alan ince rezerve bant dışında tamamen firnisli olmalarıdır. Ağız formu olarak Submyken örneklerinden pek farkı olmayan bu fincanların, ayrı bir grup olmalarının temel sebebi budur. Orta-Geç Protogeometrik Döneme gelindiğinde fincan ağız-gövde ve kaidesi genel olarak uzama eğilimi gösterir. Öte yandan bezemede önemli bir değişiklik olarak dış yüzde ağız kenarında rezerve alan üzerinde zik zak motifi yapılmaya başlanır. Bu tip Klaros örnekleri de Tip III olarak sınıflandırılmıştır.

¹⁴ Fincan form olarak Klaros tabakalarında ilk ortaya çıktığı Submyken Dönemi ardından, özellikle Protogeometrik Dönemden, Orta Geometrik Döneme kadar oldukça popüler olan bir formdur. Benzer şekilde, Lefkandi'nin hem yerleşim hem nekropolis buluntuları arasında da en sık rastlanılan form da fincanlardır. Lefkandi I, 293.

¹⁵ Desborough 1952, 98-101, pl. 11.

Tip I. Dalgalı Çizgi Motifli Fincanlar

Kat. No. 1-4

Protogeometrik Dönem tek kulplu fincanların öncülleri Geç Hellas IIIC ile Submyken Dönemlerine dayanmaktadır. Submyken örneklerde gövde derin ve küreseldir. Dışa çekik dudaktan başlayan kulp gövde ortalarına bağlanır. Genellikle halka kaideli ya da alçak konik kaidelidir. Bu özellik Protogeometrik Dönem içinde küçük değişiklikler gösterir. En büyük değişim konik kaidenin yükselmesi ile yaşanır. Submyken fincan tipleri, Erken-Orta Protogeometrik Döneme kadar görülmektedir¹⁶. Bu dönem fincanlarının bezemesi bazen monokrom olabileceği gibi dudak, gövde-kulp bağlantı yeri ya da ayak boyalı da olabilir. Gövde üzerinde dalgalı çizgi ya da çizgilerin yer aldığı alan rezervedir. Ayrıca en önemli özelliklerden biri olan kabın iç yüzünde dudak kısmının rezerve olmaması, bir kural niteliği taşımaktadır¹⁷.

Klaros'da bu tip fincanlar dört örnek ile temsil edilmektedir. Bunlardan **1** ve **2** Apollon sektöründe K16A plankaresinde aynı seviyeden gelmiş olup form ve bezeme açısından benzer özellikler gösterirler¹⁸. Dışa dönük ağızlı örneklerin, kulpları ağız kenarından çıkar ve gövde ortalarının biraz daha altında bağlanır. Alçak ve hafif sivri konik kaidelidirler. Dış yüzde ağız kenarının altında kalan rezerve alanda dalgalı çizgili bir bezeme yer alır. Bunun altında ise **1** no.lu fincanda rezerve ince bir alan yer alırken, bunun dışında gövde tamamen firnislidir. Diğer örneğin gövdesinde ise rezerve bir alan bulunmamaktadır.

Bu grup altında sınıflandırılan **3** ve **4** form açısından önceki iki fincan ile benzerlik göstermektedir. Ancak bunların gövdesi üzerinde her hangi bir bezeme yoktur. **3** no.lu fincan yanmış olduğu için üzerinde her hangi bir bezeme korunmamıştır. **4** no.lu fincanın iç ve dış yüzü firnislidir. Bezemede görülen bu farklara rağmen, form olarak benzer oldukları için aynı grup altında sınıflandırılmaları uygundur.

¹⁶ Lemos 2002, 27.

¹⁷ Lefkandi I, 294. Klaros örneği ile benzer Submyken örneği için bkz. fig. 7A.

¹⁸ 2009 yılı kazılarında bulunan **1** no.lu fincan 2011 yılında iki farklı yerde yayınlanmıştır. Örneğin anlatıldığı kazı sonuçları raporu için bkz. Şahin 2011, 153-154. resim 6, çizim 5. N. Şahin ve P. Debord tarafından yayınlanan örneğin tartışması ve benzerleri için bkz. Şahin - Debord 2011, 170, pl. II.1, fig. 3.

Klaros fincanları ile form ve bezeme açısından benzer bir örnek Miletos Athena Tapınağından ele geçmiştir. Miletos örneğindeki tek fark kaidenin Klaros örneklerindeki aksine alçak halka kaideli olarak yapılmış olmasıdır¹⁹.

Atina akropolisinde dalgalı çizgili Klaros fincanları ile benzer bir örnek bulunmuştur. Klaros fincanların ile form açısından büyük benzerlikler gösteren örnek, Klaros fincanlarının aksine rezerve alanların çokluğu ile dikkat çeker ve Geç Submyken A/B Dönemine tarihlendirilir²⁰. Klaros monokrom fincanı ile benzer bir örnek Atina Agora'da bir mezardan bulunmuş ve Geç Submyken B Dönemine tarihlendirilmiştir²¹. Lefkandi Skoubris nekropolisinde Erken Protogeometrik Dönem tarihlendirilen bir mezar içerisinden dalgalı çizgi bezemeli ve dış yüzü sadece firnisli fincanlar birlikte ele geçmiştir²². Yine Skoubris nekropolisinde Mountjoy tarafından Submyken Dönemine tarihlendirilen fincanlar mevcuttur²³. Iolkos mezar buluntusu benzer form ve bezeme özelliği gösteren bir fincan Geç Hellas IIIC ile Erken Protogeometrik Dönem civarına tarihlendirilmiştir²⁴.

Klaros fincanlarının benzerleri F. Ruppenstein tarafından verilen örnekler ile büyük bir paralellik gösterir. Ruppenstein, yayınında Lefkandi Skoubris nekropolünden iki, Kalpodi ve Volos-Nea Ionia'dan birer fincan göstererek bunların Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçiş özellikleri yansıttığını belirtmektedir²⁵.

Klaros fincanları her ne kadar Submyken tiplerinde görülmeye alışılmış dalgalı çizgili bezemeye sahip olsalar da özellikle alçak konik kaideleri göz önüne alındığında aslında Protogeometrik Dönem başlarına da yakındırlar. Bu açıdan bakıldığında, Klaros fincanlarını Submyken ile Erken Protogeometrik Dönem geçiş seramikleri olarak değerlendirmek yerinde olacaktır. Bu grup altında değerlendirilen Klaros fincanları, Apollon sektöründe K16A ve K15B plankarelerinde yuvarlak formlu sunağın alt seviyelerinden bulunmuştur. Bu alan Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçiş

¹⁹ Weickert 1952, taf. 32.4. Weickert bu örneği, Furumark'a göre Geç Hellas IIIA1-Geç Hellas IIIC Dönemleri civarına tarihler. Weickert 1952, 119.

²⁰ Styrenius 1967, fig. 37.

²¹ Styrenius 1967, fig. 38.

²² Lemos 2002, fig. 12. 9-10

²³ Mountjoy 1986, 200, fig. 268. Özellikle 3 no.lu örnek hem form hem de bezeme açısından Klaros fincanları ile daha yakındır.

²⁴ Sipsie - Eschbach 1991, 169, taf. 58. 1.

²⁵ Ruppenstein 2009, 342, fig. 4.

malzemelerinin geldiği bir yerdir. Dolayısı ile hem stilistik açıdan hem de Klaros tabakaları göz önüne alındığında bu fincan grubunu Submyken-Erken Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirmek gerekmektedir.

Tip II. Bezemesiz Fincanlar

Kat. No. 5-9

Bu grup altında sınıflandırılan **5** ve **6** no.lu fincanların ağızlarının iç yüzünde rezerve bir bant yer alırken, **7**, **8** ve **9** no.lu fincanların her iki yüzü tamamen firnislidir.

5 dışa dönük dudaklı ve ince cidarlıdır. Kulp ağızdan alt gövdeye kadar uzanmaktadır. Gövde, kaideye doğru daralan alt kısma kadar korunmuştur. İç yüzde ağız kısmında ince rezerve alan dışında, örnek tamamen firnislidir. Klaros örneği ile benzer form ve bezeme özellikleri gösteren örnekler, Lefkandi nekropolis buluntuları arasında yer alır ve Desborough tarafından sınıflandırılır²⁶. Bu grup altında sınıflandırılan örnekler Erken ve Orta Protogeometrik Dönemde görülmeye başlayıp, Geç Protogeometrik Dönemde hala varlıklarını sürdürürler. Ayak önceleri alçak ve konik iken, dönemin geç safhalarına doğru yükselmeye başlar. Genellikle monokrom olan örneklerde her hangi bir bezeme yer almaz. Ancak gövde üzerinde yer alan bantlar ve boyalı alan kullanımında bazı farklılıklar olabilir. Ya gövde, alt gövde ve ayak dışında tamamen boyalı olur ya da gövde karın üzerinde yer alan rezerve bant dışında tamamen firnislidir. Tabi ki Klaros örneğinin sadece ağız, kulp ve kısmen de gövdesi korunmuş olduğu için özellikle gövde altı bezemesi ya da kaide ile ilgili bir bilgimiz yoktur. Ancak, özellikle Erken Protogeometrik Dönem fincanlarında geleneksel bir uygulama olan ve bazı örnekleri de Orta Protogeometrik Dönemde görülen, dudağın iç yüzünde yer alan ince rezerve bant uygulaması, Klaros örneğinde de mevcuttur. Bu sebepten dolayı Klaros örneğinin Erken-Orta Protogeometrik Dönem civarına ait olması muhtemel görünmektedir.

6 dışa dönük dudaklı olup, kulp kısmı ağız hizasını aşır alt gövdede bağlanır. Bir öncekinde olduğu gibi bu örneğinde, iç yüzde yer alan rezerve alan dışında, her iki yüzü kulpta dahil olmak üzere firnislidir. Bir önceki **5** no.lu fincan gibi bu örnekte Lefkandi'de Desborough tarafından sınıflandırılan Tip II fincanları ile benzerlik

²⁶ Lefkandi I, 294, fig. 7C ve 7E.

göstermektedir. Diğer 7, 8 ve 9 no.lu fincanların benzerlerinin büyük bir bölümü Lefkandi'de Erken ve Orta Protogeometrik Dönem mezarlarının hediyeleri arasında yer alırken sadece bir örnek Geç Protogeometrik Döneme aittir²⁷. Ancak Klaros örnekleri, özellikle tamamen firnisli iç ve dış yüzleri ve çok büyük olmayan ağız çapları ile Lefkandi'de Orta Protogeometrik Döneme tarihlendirilen örnek ile benzerlik göstermektedir²⁸.

Bu grup altında değerlendirilen Klaros fincanları Lefkandi buluntuları ile eşleşmektedir. Özellikle ilk iki Klaros fincanında görülen ağız kısımlarının iç yüzlerinde yer alan ince rezerve alan kullanımı, örneklerin Erken-Orta Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirilmesini sağlamıştır. Diğer örneklerde Lefkandi buluntuları karşılaştırılarak Orta-Geç Protogeometrik Döneme tarihlenirler.

Tip III. Zik Zak Motifli Fincanlar

Kat. No. 10-12

Klaros'da zik zak motifli fincanlar beş farklı örnek ile temsil edilmektedir. Örneklerin tamamı ağız parçalarından oluşmaktadır. Grubun en belirgin özelliği ağız kısmında yer alan zik zak motiftir. Fincanların zik zak motifli tipleri için iki ana üretim yeri önerilmektedir. Bunlardan ilki Atina kökenli, ikincisi ise Theselya-Euboia kökenlidir²⁹.

Atina kökenli fincanların ağızları her zaman dik, gövdeleri derin ve ayakları koniktir. Gövde çoğunlukla konveks profillidir. Dış yüzde dudak kenarında ve gövdeye geçişte firnis bant yer alır. Bu bantlar arasında da tekli zik zak motifi yapılmaktadır. Fincanın gövdesi ve ayağı rezerve bantlar dışında her zaman monokromdur. Kabın iç yüzünde, kaide kısmında rezerve bir daire ve dudakta rezerve bant yer alır. Bezeme ise son derece düzenli ve itinalıdır.

Theselya-Euboia kökenli fincanların en iyi örnekleri Lefkandi'de temsil edilir. Dudak yüksek olup Atina üretimlerine nazaran dik değil daha dışa dönüktür. Küresel, derin gövdeli ve yüksek konik ayaklıdır. Sadece Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen bir tip, kısa ayaklı olarak yapılmıştır. Dudakta birden üçe kadar zik zak motifi

²⁷ Lefkandi I, 294, fig. 7C ve 7E.

²⁸ Lefkandi I, 294, fig. 7D.

²⁹ Dipnot verilmediği sürece burada bilgiler Catling - Jones 1989, 180-181 no.lu sayfalardan alınmıştır.

yer alırken genellikle bu sayı ikidir. İç yüz monokrom olup dip kısmında sıklıkla rezerve daireler yapılır. Dudak içinde rezerve bant yer alır. Orta Protogeometrik Dönem de üst gövde de rezerve bantlar yer alırken kulplar monokromdur. Geç Protogeometrik Dönem de ise dudakta tekli zik zak motifi görülürken, dudak altı bezemesi monokrom yapılıdır. Theselya-Euboia tipi fincanların üretimi ve bezemesi Atina örneklerine nazaran daha özensizdir. Bu tipin üretim merkezi olarak Skyros, Khalkis ve özellikle Lefkandi gösterilir. Iolkos, Güney Makedonya, Kuzeydoğu Boeotia ve muhtemel olarak Delos'da üretim merkezi olarak gösterilen yerler arasındadır.

Klaros fincanları ile form olarak benzeyen gri seramik versiyonları Troia'da VIIb2 tabakası buluntuları arasında yer alır ve Protogeometrik Döneme tarihlendirilir. Sayıları oldukça az olan bu örnekler, Yunan anakarası başta olmak üzere, Lefkandi gibi yerlerde görülen boyalı tipte fincanların benzer formlu örnekleri olarak yorumlanmıştır³⁰.

Klaros fincanlarının sadece ağız kısmı korunduğundan dolayı kabın form ve bezeme özellikleri hakkında bilgileri, diğer merkezlerde bulunan örnekler sayesinde almak mümkündür. Buradan hareketle de Klaros örneklerinin tek kulplu olmaları gerekmektedir. Ancak ağız profillerinden hareketle, kaideleri hakkında yorum yapabilmek şansımız yoktur. Bu tip zik zak motifli fincanların kaideleri yüksek konik ya da düz kaideli de olabilmektedir.

10 dışa dönük dudaklı olup gövde geçişi oldukça sert şekilde verilmiştir. İç yüzü tamamen firnisli örneğin, dış yüzünde ağız kenarında, firnis bant ve rezerve alan yer alır. Biri siyah diğeri kahverengi firnisli bant arasında itinalı bir çizime sahip zik zak motifi yer almaktadır. Bunun aşağısında kalan gövdenin korunmuş kısmı tamamen firnislidir. **11** ağız profili açısından bir önceki örnek ile benzer olup bezeme de bazı değişiklikler vardır. İç yüzde ağız kenarında ince rezerve alan bulunmaktadır. Dış yüzde ise iki firnis bant arasında zik zak motifi ve altında iki adet ince firnis bant yapılmıştır. **12** diğeri iki fincana göre biraz daha büyük ağız çapına sahiptir. İç yüzü, ince rezerve bant dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde iki firnisli bant arasında oldukça düzgün yapılmış zik zak motifi yer alır. Bunun hemen altında firnisli bir bant daha yapılmış ve alt gövdenin korunmuş kısmı firnislenmiştir.

³⁰ Chabot-Aslan 2009, 148, fig. 17. 6.

Klaros fincanları ile benzer profil ve bezeme özelliklerine sahip örnekler Areiopagos³¹ ve Atina Agora'da³² Orta Protogeometrik Döneme, Amathus'da³³ Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilir. Lefkandi buluntuları ise Orta-Geç Protogeometrik Dönem nekropolis ve yerleşim yeri kontekstleri arasındadır³⁴. Bir diğer benzer Amorgos Müzesinde yer almaktadır. Ağız formu açısından Klaros örneklerine benzerliği ile dikkat çeken fincanın dudağında ikili zik zak motifi yer almaktadır. Catling ve Jones, örneğin hem tipolojisi ve bezemesi hem de yapılan kil analizlerine dayanarak Theselya-Euboia kökenli bir üretim merkezi önerirler ve Amorgos fincanını Orta Protogeometrik Döneme tarihlendirirler³⁵. Asine buluntuları arasında da Klaros fincanları ile benzer ağız profiline sahip bir örnek ele geçmiştir. Asine örneğinin ağzında, Klaros fincanlarında görülen zik zak motifin yerini düz siyah firmis bantlar almıştır³⁶. Bir diğer benzer Amathus buluntusu fincandır. Desborough, Atina etkilerinin gayet iyi görüldüğü bu fincanın Atina'da üretilmediğini belirtse de üretim yeri konusunda çok net bir yer göstermez. Bunun nedeni olarak da bu tür kapların çok geniş bir coğrafyaya yayılmasını gösterir. Ayrıca Klaros örneğinde de görülen firmis renginden daha açık yapılan zik zak motifinin Geç Protogeometrik Dönemde çok popüler olduğunu ancak bu tür örneklerin daha öncesinde de var olduğuna değinir³⁷. Benzer bir diğer örnek ise Kerameikos buluntuları arasında yer almaktadır³⁸. Zik zak motifli Klaros fincanlarının yakın benzerleri Isthmia'da bulunmuş ve Geç Protogeometrik Dönemden daha erkene tarihlendirilmişlerdir³⁹. Ağız profili daha düz ve dike yakın Isthmia buluntuları ise Geç Protogeometrik Dönem içlerine

³¹ Papadopoulos - Schilling 2003, 81-83. no. 64 (P 17443) fig. 2.30, no. 65 (P 17439) fig. 2.30, ve no. 66 (P 17440) fig. 2.30. Bu örnekler Areiopagos'da Orta Protogeometrik Döneme tarihlenen ve A20:5 olarak adlandırılan kuyudan ele geçmiştir.

³² Papadopoulos - Schilling 2003, 90-92. no 71 (P 3959) fig. 2. 35, no. 72 (P 3958) fig. 2. 35, no. 73 (P 3960) fig. 2. 35. Bu örnekler Agora'da Orta Protogeometrik Döneme tarihlenen ve K12:1 olarak adlandırılan kuyudan ele geçmiştir.

³³ Demetriou 1989, pl. 1.

³⁴ Geç Protogeometrik Lefkandi fincanları için bkz. Lefkandi I, 28, pl. 13 ve 30; 46, pl. 24 ve 34. 271, pl. 276 ve 284. Lefkandi III, pl. 60. 2. Orta Protogeometrik Dönem fincanları için bkz. Lefkandi I, 275-277, pl. 279.

³⁵ Catling - Jones 1989, 181, fig. 1.

³⁶ Frödin - Persson 1938, 313, fig. 216. 5.

³⁷ Desborough 1957, 214-216, fig. 4b.

³⁸ Kübler 1943, pl. 24, no. 1082.

³⁹ Isthmia VIII, 88, no. 220, 221, pl. 29, fig. I. 38.

tariflendirilmiştir⁴⁰. Ağız formu ve bezeme açısından benzer bir diğler parça Kıbrıs'da Limassol Müzesinde korunmaktadır. Geç Protogeometrik Döneme tarihlandırılan fincanın Euboia kökenli olduğuna değinilmiştir⁴¹. Bir diğler benzer, Lemos ve Hatcher'in yayınıni yaptığı Skyros'da bulunmuş ve özel bir koleksiyonda korunan zik zak motifli fincandır. Lemos ve Hatcher, mezar buluntusu fincanın benzerlerinin, Lefkandi kontekstlerinde Geç Protogeometrik Döneme tarihlendiğine değinir⁴². Klaros fincanları ile profil ve bezeme açısından benzer ancak çift kulplu olan skyphos, Kaya Elmalı Sektöründe Geç Protogeometrik Döneme tarihlandırılan bir sanduka mezarın hediyesidir⁴³.

Bu grup içerisinde değlendirilen **13**, form ve zik zak motifi kullanımı açısından diğler Klaros fincanları ile aynı özelliklere sahiptir. Bezeme açısından farklı yönü dudak iç ve dış yüzünde küçük noktalar ile yapılmış firnis bezemedir.

Temel olarak dört Klaros fincanı ile benzer bezeme şemasına sahip ancak onlardan ağız profili açısından ayrılan **14**, dışa dönük, kısa ve hafif yuvarlatılmış ağız profili ile dikkat çeker. Ayrıca ağızdan gövdeye geçiş oldukça düzdür. Ağızın iç yüzü rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde ağız kenarı firnisli olup, iki firnis bant arasında zik zak motifi yapılmıştır. Klaros örneğinin yakın bir benzeri Levant buluntuları arasında yer almaktadır⁴⁴. Yunanlı seramiklerin bulunduğu tabakadan gelen fincan, buluntu durumundan yola çıkılarak 9. yüzyıl ortaları ile sonu arasında tarihlandırılır⁴⁵.

Klaros fincanlarının gövde ve kaide kısımları korunmadığı için tipolojiden hareketle net bir tarihlandırma yapmak çok zordur. Çünkü bu tür kapların, alçak konik kaideli tipleri Erken Protogeometrik Dönem içinde de bilinmektedir⁴⁶. Klaros örneklerini benzerleri ve buluntu durumları göz önüne alınarak, Orta-Geç Protogeometrik Döneme tarihlemek mantıklı görünmektedir. Ayrıca özellikle **10** no.lu

⁴⁰ Isthmia VIII, 86 ve 88, no. 216, 217, 218, 219, pl. 29, fig. I. 38.

⁴¹ Lemos - Hatcher 1991, 197-198, fig. 2.

⁴² Lemos - Hatcher 1986, 324 ve 327, fig. 6.

⁴³ Bakır et. al. 2004, 103-104, resim 3. 6 no.lu mezar olarak adlandırılan mezarın bilgileri için bkz. Ulusoy 2010, 17-18, pl. 4b.

⁴⁴ Maeir et. al. 2009, 62, fig. 3.

⁴⁵ Maeir et. al. 2009, 62-63. Levant örneği üzerinde yapılan kimyasal analiz çalışmaları, örneğin Argolis Bölgesi üretimi olması gerektiğini ortaya koymuştur. Maeir et. al. 2009, 61.

⁴⁶ Lemos 2002, fig. 5. 4 ve fig. 5. 6. Submyken ve Protogeometrik Dönem boyunca görülen fincanların form gelişimleri için bkz. Lefkandi I, 293-295.

Klaros fincanının, firnis rengi ve kil yapısı göz önüne alındığında Atina üretimleri ile karşılaştırılabilecek kadar kaliteli olduğu dikkat çekicidir.

SKYPHOS

Klaros Protogeometrik Dönem skyphoslarından **18** dışındakiler parçalar halinde korunmuş olup ağız profilleri ve yüzey özelliklerinde görülen farklılıklara göre birbirilerinden ayrılırlar. Klaros örneklerinin kaide kısımları korunmamış olsa da diğer merkez buluntuları sayesinde bu tip skyphosların yüksek-konik kaidelerinin olduğu bilinmektedir. Desborough, yüksek-konik kaideli skyphos tipinin Protogeometrik Dönem boyunca çok popüler olduğundan bahseder. Aynı zamanda bu tip skyphosların kökeninin, 13. yüzyıl ortalarında Myken bölgesinde görülen derin ve alçak ayaklı kaseler olduğuna değinir⁴⁷.

Klaros Protogeometrik Dönem skyphosları form ve bezeme özelliklerinden hareketle üç farklı grup altında sınıflandırılır. Bunlarda Erken ve Geç Tip olarak adlandırılan grup, form özellikleri açısından benzer ancak bezeme elamanları bakımında bazı farklılıklar gösterdiği ve kronolojik olarak birbirilerini takip ettikleri için bu şekilde sınıflandırılmışlardır. Diğer grupta yer alan skyphoid örnekler ise önceki iki skyphos grubundan bağımsız örneklerden oluşmaktadır. Bu grup içinde değerlendirilen her iki Klaros örneği de daha ziyade krater gibi büyük boyutlu ancak incelik ve form bakımından skyphos olabilecek nitelikte olduğu için skyphos grupları içine dahil edilmişlerdir. Diğer skyphos grupları ile birliktelik ya da devamlılık göstermedikleri için üçüncü bir tip olarak değil, sadece skyphoid örnekler olarak değerlendirilmişlerdir.

Klaros skyphoslarının hem iyi durumda korunmadıkları hem de elimizde fincan grupları gibi seri oluşturabilecek yeterli örneğin olmadığı için, stilistik gelişimleri ve dönemsel değişimlerini tespit etmek çok mümkün değildir. Bu sebepten dolayı, diğer merkezlerin buluntu grupları ile karşılaştırılarak ve de Klaros tabaka verileri göz önüne alınarak sınıflandırılmış ve tarihlendirilmişlerdir.

⁴⁷ Desborough 1952, 77. Kerameikos buluntuları arasında yer alan ve Erken Protogeometrik Döneme tarihlenen skyphos örneği için bkz. Kraiker - Kübler 1939, taf. 30, Inv. 525.

Tip I. Erken Tip Skyphoslar

Kat. No. 15-16

Klaros'da Protogeometrik Dönem skyphosları arasında Erken Tip olarak sınıflandırılan iki örnek ele geçmiştir. Bu örneklerin en belirgin bezeme özellikleri dış yüzde, firnis bant altında yapılmış zik zak motifi ile bunun hemen altında yer alan konsantrik daire motifidir. Bu tür bezemeye sahip örnekleri Desborough, oluşturmuş olduğu skyphos tipolojisinde en erken örnekler olarak Tip I içinde değerlendirir⁴⁸.

15 no.lu skyphosda dış yüzde firnisli olarak yapılmış dudak kısmının altında rezerve bir alan yer alır. Bu bandın hemen altında firnisli bir bant ve zik zak çizgilerden oluşan bezeme yapılmıştır. Rezerve bırakılmış olan gövde üzerindeki korunmuş olan kısımda üçlü konsantrik daire motifi yer alır.

16 no.lu skyphos önceki ile form ve bezeme açısından çok benzerdir. Sadece bu örneğin, dokuz adet korunmuş konsantrik daire motifi vardır. Form olarak biraz daha sığ olması dikkat çeker.

Korinth Demeter-Kore kutsal alanında Orta-Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen⁴⁹ örneğin dışında, Klaros skyphosları ile çok benzeyen bir diğer örnek, Lefkandi'de ithal seramikler grubu içinde değerlendirilmiş ve Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁵⁰. Samos'da Protogeometrik Dönem seramikleri arasında değerlendirilen skyphos için Atina atölyelerinde üretilmiş olduğu belirtilmektedir⁵¹. Aynı zamanda Atina'dan ithal bu tür skyphos ya da fincanların, Lefkandi'de ancak Orta Protogeometrik Dönem sonlarında görülmesi, önceki evrelerde Euboia kökenli kapların Lefkandi'deki baskın kullanımı ile açıklanır⁵². Yani, ithal skyphos örnekleri bu

⁴⁸ Desborough 1952, 80-82. Klaros örneği, Desborough'un Tip I içinde değerlendirdiği ve Kerameikos'dan ele geçen 15 no.lu mezarın buluntusu örnek ile oldukça yakındır. Desborough 1952, 80-81, pl. 10. 547. Bir diğer benzer örnek ise Kerameikos'dan ele geçen 48 no.lu mezarın buluntusu olan skyphostur. Desborough, bu örneğin diğer Protogeometrik Dönem skyphoslarına göre daha geç olduğunu belirtir. Desborough 1952, 80-81, pl. 10. 2032. 2032 no.lu örneğin daha geç olmasının nedeni ağız profiline daha dik olması ve gövde altı bezemesinde kullanılan ince bantların altında kalan gövde altı ve kaidenin tamamen firnisli olmasıdır.

⁴⁹ Pfaff 1999, 90, fig. 20. 60.

⁵⁰ Lefkandi II. I, pl. 43. 882.

⁵¹ Tsakos 2007, 190, taf. 23.1. Tsakos, Atina kökenli örneklerin dışında Samos'da yerel üretim skyphoslarında bulunduğu bahsetmektedir. Samos örnekleri için bkz. Walter 1968, taf. 1. 6, 7, 11.

⁵² Lefkandi II. I, 87-88. Atina seramiğinin Lefkandi seramiklerine olan etkileri hem form hem de bezeme açısından olmuştur. Bu ilk etkiler Orta Protogeometrik Dönem ile başlamış ve Geç Protogeometrik Dönem de güçlenerek devam etmiştir. Lemos 2002, 16.

dönemden önce Lefkandi'ye girememiştir. Aynı şekilde benzer bir durum Klaros skyphosları içinde geçerlidir. Lefkandi örneği gibi Atina'dan ithal 15 ve 16 no.lu skyphoslar, Orta-Geç Protogeometrik Dönem içine tarihlenir. Bu aynı zamanda Klaros'da en erken Atina seramiklerinin görüldüğü tarih olarak dikkat çeker. Her iki örneğinde katkısız saf kili, siyah parlak firnisi, ince astarının yanı sıra form ve bezeme özellikleri göz önüne alındığında özellikle 15 no.lu skyphosunun Atina'dan ithal olabileceğini söylemek olanaklıdır⁵³. Ayrıca Lefkandi'de sınıflandırılan seramikler ile görülen büyük benzerlik ve Lefkandi örneklerinin de ithal mallar olarak sınıflandırılmış olmaları bizim için bu konuda önemli bir kanıt teşkil etmektedir.

Tip II. Geç Tip Skyphoslar

Kat. No. 17-21

Bu grup altından sınıflandırılan skyphosları ilk tipten ayıran temel özellik, ağız kenarında ikinci banda bitişik olarak yapılan zik zak motifinin kaybolmasıdır. Gövde üzerinde merkezi olarak kullanılan konsantrik daire motifinde ise her hangi bir değişiklik yoktur.

17'nin dudak kenarının bir kısmı hariç büyük bölümü firnislidir. Ağız kısmının hemen altında, gövdeye geçişte pergelle yapılmış on ikili konsantrik daire motifi yer alır. Klaros örneğinin benzeri, Kerameikos'da Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen mezar konteksti ile birlikte ele geçmiştir⁵⁴. Bir diğer benzer örnekler Lefkandi'de Geç Protogeometrik Döneme tarihlenir⁵⁵. Sadece gövde kısmı korunmuş olan bir diğer skyphos örneği, Artemis Ephesia Tapınağı Peripterosu ile Tapınak C arasında yer alan Protogeometrik Dönem dolgusu içinden bulunmuştur. Ephesos üretimi olarak değerlendirilen skyphos 11. yüzyıl - 10. yüzyıl sonu arasına tarihlendirilmiştir⁵⁶. Pedesa'da kaçak kazılar sonucunda dağıtılmış bir tholos mezardan bulunmuş skyphoslar

⁵³ Aynı form ve bezeme özelliklerine sahip bir skyphos ağız parçası Klaros'da Fransız dönemi kazılarında 1989 yılında Sondaj 1B'den bulunmuştur. 15 gibi kil ve firnis özellikleri bakımından Atina örnekleri ile kıyaslanırsa da özellikle Atina ve Asine üretimini takip eden yerel atölyelerin bu tarz skyphosların taklitlerini yaptığı belirtilmiştir. Sondaj 1B'den bulunan skyphos o dönem kazılarına kadar Klaros'da bulunmuş olan en erken seramik olarak değerlendirilip 10. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Delattre, La Genière, Şahin 2003, 22, fig. 4. 1.

⁵⁴ Kübler 1943, taf. 23, no. 2032; Lemos 2002, fig. 36, 4-5.

⁵⁵ Lefkandi II. I, 21-22, pl. 11. 121-141.

⁵⁶ Kerschner 2008, 341, kat. no. 283. Peripteros'tan bulunmuş diğer Protogeometrik Dönem seramikleri için bkz. Bammer 1990, 141-142, pl. 15e.

Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁵⁷. Miletos'ta Athena Tapınağının doğusundan ele geçen bir skyphos Protogeometrik Dönem buluntuları arasında değerlendirilmiştir⁵⁸. Fransız dönemi Klaros kazılarında bulunmuş benzer konsantrik daireli skyphoslar Subprotogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁵⁹. Benzer bir diğer buluntu Argos'da Protogeometrik Dönem seramikleri arasında yer alır⁶⁰. Klaros örneğinin saf ve katkısız kili, kaliteli siyah firnisi ve ince astarı göz önüne alındığında Atina'dan ithal olabileceği düşüncesi ağırlık kazanmaktadır.

18 kaidesi dışında diğer Klaros skyphoslarına göre oldukça iyi korunmuştur. Hafif dışa dönük olarak yapılmış dudağın dış yüzü firnisli iken, onun hemen altında rezerve ve firnisli iki bant yer alır. Bu bölümün altında gövde renginde bırakılmış olan alanda pergelle çizilmiş iki adet, altılı konsantrik daire motifinde oluşan set yer alır. Alt gövde de yine firnisli ve rezerve bantlar yapılmış olup, kabın korunmuş olan kısmı tamamen firnislidir. Benzer profil ve bezeme özelliklerine sahip bir diğer skyphos **19**'dur. Hafif dışa dönük ağza sahip örneğin dış yüzünde, dudak kısmının altında firnisli bant yer alır. Gövde üzerinde ise pergelle yapılmış onlu konsantrik daire motifi yapılmıştır. Örnek üzerinde mika ve yoğun taşçık katkılar gözlenmektedir. **20** no.lu skyphosun iç yüzü tamamen firnisli olup dış yüzü rezervedir. Beş adeti korunmuş konsantrik daire motifi ağzın hemen altına konumlandırılmıştır. Aynı grupta yer alan ancak diğerlerine nazaran biraz daha farklı bir diğer Klaros skyphosu **21**, hafif dışa çekik ağızlı olup iç yüzü ince rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde iki firnisli bant yer alır. Bu bantların hemen altına konumlandırılmış dört adeti korunmuş konsantrik daire motifi, diğer Klaros örneklerine nazaran oldukça küçük yapılmıştır.

Klaros skyphosları ile yakın form ve bezeme özelliğine sahip örnekler Lefkandi'nin Geç Protogeometrik Dönem tabakalarının en popüler ve karakteristik buluntuları arasında yer alır⁶¹. Bayraklı'da, Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen benzer bir skyphos, gerek form gerekse de yüzey özellikleri bakımından Klaros skyphosu ile birliktelik içindedir. Bayraklı örneğinde, Klaros buluntularından farklı

⁵⁷ Diler 2003, 15-16. Resim 10. Pedesa Sivriçam Tepesi'nde bulunan tümülüsün diğer buluntuları ve tartışmaları için bkz. Diler 2006, 109-131, resim 6-7.

⁵⁸ Hommel 1959/1960, 55, taf. 55. 6.

⁵⁹ Jolivet - Robert 2003, 103, fig. 31.1; 107, fig. 37.1.

⁶⁰ Courbin 1953, 260, fig. 55.

⁶¹ Lefkandi II. I, 21-22, pl. 48. 120.

olarak, konsantrik daire çemberinin merkezinde haç motifi yapılmıştır. Kaide kısmı korunmamış ancak yüksek ayaklı olduğu düşünülen Bayraklı skyphosu için Akurgal'ın söyledikleri oldukça ilginçtir. Bayraklı'da Geç Protogeometrik Döneme kadar görülmeyen ve Atina kökenli olmayan bu örnek, Akurgal'a göre Bayraklı'ya Yunanistan'ın farklı bir yerinden gelen göç dalgası ile ilişkilidir⁶². Bunun yanında benzer ağız profili ve bezeme kombinasyonuna sahip Dirmil oda mezar buluntusu olan Karia örnekleri de Atina etkili ancak Batı Anadolu üretimi kaplar olarak yorumlanmış ve Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilmişlerdir⁶³. Miletos'da Athena tapınağının Protogeometrik Dönem tabakalarında benzer bir skyphos ele geçmiştir⁶⁴. Miletos buluntusu yüzey özellikleri bakımından **17** gibi kalitelidir. Ancak bezeme prensibi açısından bakıldığında **18** ile daha yakındır. Ağız dış yüzünde yer alan iki firnis bant ve konsantrik daire setlerinin bantların biraz daha aşağıdan başlaması gibi özellikleriyle Klaros örneği ile paralellik kurulmaktadır. Klaros skyphosları ile benzer bir diğer örnek Zagora'da Geometrik Dönem yerleşimine ait olduğu düşünülen nekropolis alanında bir mezardan gelmiştir⁶⁵. Tam olan örnek krateroid skyphos ya da pedestal krateriskos olarak adlandırılmış ve 925-850 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Özellikle **20** ile form ve bezeme açısından çok yakın bir örnek Kalapodi buluntuları arasında yer almaktadır. Kalapodi örneği Orta Protogeometrik Döneme tarihlenen tabakadan gelmiş olup bu tabakanın üstünden Geç Protogeometrik Dönem malzemeleri ele geçmiştir⁶⁶. Klaros skyphoslarının benzeri bir diğer parça

⁶² Akurgal 1997, 19, lev. 9c. Bayraklı örneğinin buluntu yerinin tam olarak bilinmediği belirten Akurgal, Atina kökenli olmayan bu skyphosu 9. yüzyıla tarihlendirmektedir. Özgünel, aynı skyphosun yerli bir üretim olduğundan bahseder ve örneği 10. yüzyılın ikinci yarısı ya da Erken Geometrik Dönem içerisine tarihlendirir. Özgünel 1979, 490, lev. 282b. Özgünel bir başka yayında değindiği bu örnek için 10. yüzyılın ikinci yarısını uygun görmektedir. Özgünel 1978, 18, I, fig. 3. Aynı skyphosdan bahseden bir başka kişi de B. Ögün'dür. Ögün bu örneğin tam benzerinin Atina ya da başka bir yerde bulmanın mümkün olmadığını söyler. Pek çok örnek ile karşılaştırılarak anlattığı bu skyphosu 10. yüzyıla tarihlendirir. Ögün 1963, 29-31, lev. 4.4.

⁶³ Özgünel 2006, 26-27. levha III; Bass 1963, 360, pl. 84, fig. 18; Boysal 1969, 31, taf. 37. 1 ve 2.

⁶⁴ Weickert 1957, 121-122, taf. 36.1.

⁶⁵ Cambitoglou 1981, 99 ve 101-102, no. 339. Örnek, Andros Arkeoloji Müzesi buluntuları arasında yer almaktadır.

⁶⁶ Lis 2009, 208. Tabaka 24-27 olarak adlandırılan alandan gelen benzer skyphosun daha erken hatta Erken Protogeometrik Dönem ve öncesi örnekleri de mevcuttur. Lis, Klaros örneği ile benzer skyphos için Lefkandi örnekleri ile paralellik kurar ve örneğin Submyken-Erken Protogeometrik Dönem olmadığını belirtir. Ancak bu örnek form ve bezeme açısından Orta-Geç Protogeometrik Dönem olmalıdır. Klaros örneği benzeri için bkz. Lis 2009, fig. 4. 8. Aynı tabakadan gelen diğer örnekler için bkz. Lis 2009, fig. 4.

Metropolis’de bulunmuştur. Her ne kadar sadece gövde parçası korunmuş olsa da formundan dolayı skyphos olarak adlandırılan Metropolis buluntusunun Euboia etkileri taşıdığı belirtilmiş ve Orta Protogeometrik Dönem sonu - Geç Protogeometrik Dönem başına tarihlendirilmiştir⁶⁷. **18** no.lu skyphosun gövde altı ve kaide kısmı korunmadığı için bezemenin tam olarak nasıl olduğu bilinmese de gövde altının korunmuş kısmından başlayan firnisli alan, kaideye kadar bu şekilde devam edeceği izlenimi uyandırmaktadır. Hem bu özelliği ile hem de diğer merkez buluntularından hareketle Klaros örneği Geç Protogeometrik Döneme tarihlenmelidir. Bu grup altında sınıflandırılan dört Klaros örneği, Karia, Bayraklı ve Ephesos örnekleri de göz önüne alındığında **17** no.lu ithal Klaros skyphosunun yerel bir versiyonu olmalıdır.

⁶⁷ Aybek et. al. 2011, 174, çizim 1.

Skyphoid Örnekler

Kat. No. 22-24

Bu başlık altında sınıflandırılan üç Klaros örneği de birbirinden farklı form ve bezeme özelliklerine sahiptir. **22** ve **23** no.lu skyphosların çapları geniş, hacimleri de oldukça fazladır. Buna karşılık oldukça ince cidarlı bir gövde yapısına sahiptirler. Bu özellikler göz önüne alındığında örnekleri skyphos başlığı altında bir alt başlık ve diğer iki skyphos grubundan farklı olarak skyphoid örnekler başlığı altında anlatmak daha doğru olacaktır.

22 ağız, gövde ve kulp parçasıdır. Kaba ait ancak birleşmeyen bir ağız parçası sayesinde örneğin ağız profili ve çapı hakkında sağlıklı bilgimiz vardır. Dış yüzünde herhangi bir bezeme korunmamıştır. Ağız dışı doğru yuvarlatılmıştır. Yatay silindirik kulplar oldukça dik olup ağzın hemen altında konumlandırılmıştır. En belirgin form özelliklerinden biri de gövdeye geçişin sert bir profille belirtilmiş olmasıdır. Örneğin kulp ile gövde arasında birleştiği noktada ve ağzın biraz altında yuvarlak bir delik açılmıştır.

22 Geç Hellas III Döneminde görülen monokrom skyphosları andırmaktadır. Lefkandi buluntularını inceleyen Desborough'da bu tip skyphosların Geç Hellas IIIC Dönemine kadar geriye gittiğini ve Submyken ile Orta Protogeometrik Dönem arasında kullanımlarının devam ettiğini belirtmektedir⁶⁸.

22 ile ağız-kulp ve gövde profili açısından benzer ve monokrom yapılmış örnekler pek çok yerleşim merkezinde bulunmuştur. Özellikle Geç Hellas IIIC Dönemi sonlarında yaygın kullanım gören bu formun benzeri Bademgediği Tepesi buluntuları arasında yer alır. Mountjoy, derin gövdeli bu tip skyphosların kullanımının Protogeometrik Döneme kadar gittiğini ancak bu dönem örneklerinin yüksek ve konik kaideli olduğunu belirtmektedir⁶⁹. İolkos buluntularından örnekler veren Sipsie-Eschbach'da bu tip skyphosların Geç Hellas IIIC'den başlayarak bazı değişiklikler göstererek Subprotogeometrik I Dönemine kadar kullanım gördüğünden

⁶⁸ Lefkandi I, 298. Klaros örnekleri ile benzer Lefkandi örnekleri için bkz. Lefkandi I, 298, fig. 8 B ve D.

⁶⁹ Mountjoy 2009, 292-293. fig. 13. 6-7. Mountjoy'un Geç Hellas IIIC sonları olarak verdiği benzer derin gövdeli diğer skyphoslar için bkz. Mountjoy 2009, fig. 13, fig. 14. Klaros örneği ile benzer form özellikleri taşıyan derin gövdeli skyphoslar özellikle Geç Hellas IIIC ile Submyken arasında Yunan Ana karası yerleşimleri ile pek çok ada yerleşiminde sıklıkla görülmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. *P.A. Mountjoy, Regional Mycenaean Decorated Pottery, Vol. I-II, 1999.*

bahsetmektedir⁷⁰. Aigeira’da da benzer derin gövdeli skyphoslar Erken Demir Çağ başlarında, Myken seramiklerinin son evresinde görülür ve Geometrik Döneme kadar farklı formlarda ancak yine derin gövdeli yapıları ile varlıklarını sürdürürler⁷¹. Kalapodi’de ağız ve özellikle alt gövdeye geçişte yer alan sertlik açısından çok benzer bir örnek yerleşim yerinde tabaka 16-23 olarak adlandırılan alandan gelmiş ve Submyken Dönemine tarihlendirilmiştir⁷². Kefalonia Lakkithra’da Klaros örneği ile form ve bezeme açısından çok benzer bir buluntu Geç Hellas IIIC Dönemine tarihlendirilmiştir⁷³. Lefkandi yerleşim yeri tabakalarında benzer form ve bezeme özelliğine sahip örnekler Geç Hellas IIIC tabakasından ele geçmiştir⁷⁴. Ithaka’da Polis Mağarası buluntuları arasında yer alan skyphoslar, *DA I (Dark Age)* olarak adlandırılan ve 1075-975 yılları arasına tarihlendirilen döneme aittir⁷⁵. Teichiussa’da (Kömür Adası) benzer profile sahip bir skyphos Geç Hellas III B2/C1 Dönemine tarihlendirilmiştir⁷⁶. Lefkandi’de bulunmuş benzer monokrom skyphoslar Orta Protogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁷⁷. Her ne kadar monokrom skyphoslar Geç Hellas IIIC civarından itibaren görülüyor olsalar da erken örneklerin daha sığ gövdeli ve alçak kaideli olması gibi form özelliklerinden dolayı geç tiplerden ayrılırlar.

22 ile benzer ağız ve gövde profiline sahip skyphos Klazomenai HBT sektörü buluntuları arasında yer alır. Euboia buluntuları ile yakınlık kurulan skyphos, konik yüksek ayağı sayesinde Orta-Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilir⁷⁸. Knossos’da mezar buluntuları arasında yer alan benzer skyphoslar Geç Protogeometrik Döneme

⁷⁰ Sipsie-Eschbach 1991, 104. Benzer Iolkos örnekleri için bkz. taf. 22. 5-7.

⁷¹ Gauß 2009, 167-168. fig.11 ve fig. 12. Klaros örneği ile her ne kadar o kadar derin olmasa da form ve bezeme açısından benzer örnek için bkz. Gauß 200, fig. 12. 5.

⁷² Lis 2009, 206, fig. 3. 418. Kalapodi örneğinde kulplar arasında kalan rezerve alanda dagalı çizgi motifi yapılmıştır. Kalapodi’den bulunmuş olan tabakası itibari ile 1200-1100 yılları civarına tarihlendirilen diğer örneklerden 227 no.lu örnek için bkz. Felsch 1996, taf. 5 ve taf. 35. 292 no.lu örnek için bkz. Felsch 1996, taf. 5 ve taf. 40. Tabakası itibari ile 1100-1050 civarına tarihlenen 418 no.lu örnek için bkz. Felsch 1996, taf. 6 ve taf. 45.

⁷³ Haywood 1999, pl. 11. A1249.

⁷⁴ Lefkandi IV, pl. 17. 7, 10, 11.

⁷⁵ Coulson 1991, 45-47. fig. 1. Klaros örneği, Polis’de Tip B olarak sınıflandırılan iki örnek ile benzerlik gösterir. Klaros örneği, Polis örnekleri ile karşılaştırılınca, Klaros örneğinin kulplarının ağıza daha yakın olduğu ve ağız profilinin daha dik olduğu dikkat çeker. Benzer Polis örnekleri için bkz. Coulson 1991, fig. 1, 3-4.

⁷⁶ Voigtländer 1986, 650, Abb 25, 65. Teichiussa örneğinde elle yapılmış, düzensiz bir karakter gösteren konsantrik daire motifleri yer alır.

⁷⁷ Lefkandi II. I, 19-21, Benzer monokrom skyphos örnekleri için bkz. Lefkandi II. I, 101-109, pl. 5e, 8, 46, 47.

⁷⁸ Aytaçlar 2004, 26, fig. 11. 2.

tariflendirilmiştir⁷⁹. Klaros örneğinin kulpları ağıza daha yakın olsa da Knossos skyphosları gibi büyük çaplı ve derin forma sahiptir. Bu tip skyphoslar Descoedres ve Kearsley Tip 1 olarak sınıflandırmıştır. 10-12 cm. arasında yüksekliğe sahip ve derin gövdeli bu skyphoslar Delos başta olmak üzere, Andros, Tenos ve Euboia gibi adalarda yoğun olarak bulunmaktadır. Adalar dışında ise Delphi, Theselya ve Makedonya diğer buluntu merkezleri arasında yer alır⁸⁰. Tip 1 olarak sınıflandırılan bu skyphoslar için 850 öncesi yani Geç Protogeometrik Dönem ile Erken Geometrik Dönem arasında bir tarih verilmiştir⁸¹.

Klaros skyphosu ile benzer özellikler göstermesine rağmen Protogeometrik Dönem içerisinde krater olarak kullanım görmüş büyük ölçekli kaplarda vardır. Bu açıdan bakıldığında Klaros örneği de skyphoid krater olabilecek niteliğe sahiptir. Benzer krater örnekleri Knossos'da Orta-Geç Protogeometrik Dönem buluntuları arasında yer almaktadır⁸². Fortetsa nekropolisinde krateriskos olarak adlandırılan benzer kaplar Protogeometrik Dönem mezarlarından bulunmuştur⁸³. Klaros örneği ile benzer form özelliklerine sahip bir diğer örnek Larissa buluntuları arasında yer alır ve Protogeometrik Döneme tarihlendirilir⁸⁴.

Klaros örneğinin tam olarak korunmamış olması, özellikle bezeme sistemi ve kaide profili açısından yorum yapmayı zorlaştırır. Ancak Mountjoy'un vermiş olduğu örnekler bu tip skyphosların Erken Demir Çağ başlarından itibaren görüldüğünü ve tüm Protogeometrik Dönem boyunca da kullanımın sürdüğünü ortaya koymaktadır. Klaros örneğini de bu açıdan bakıldığında tarihlendirmek çok kolay değildir. 22 beraberinde Submyken-Erken Protogeometrik Dönem fincanları ve Orta-Geç Protogeometrik Dönem skyphosu ile birlikte bulunmuştur. Özellikle kaide kısmının korunmamış olması da yorum yapma konusunda bizi zorlamaktadır. Ancak buluntu durumu itibariyle yuvarlak planlı sunağın en alt tabakasından geldiği göz önüne alındığında Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişine tarihlenir.

⁷⁹ Coldstream - Catling 1996, 50, fig. 72. 105, 106, 107.

⁸⁰ Descoedres - Kearsley 1983, 43-44, fig. 38.

⁸¹ Descoedres - Kearsley 1983, 47.

⁸² Boardman 1960, 129-131, I.13, pl. 34. Bir diğer Knossos örneği için bkz. Warren 1982-1983, fig. 62, 64, 65.

⁸³ Brock 1957, 24-25, pl. 17.

⁸⁴ Hertel 2007, 102-103, abb. 5, taf. 9. 4. Larisa örneği şu anda Uppsala'da bir müzede korunmaktadır.

Skyphoid krater olması muhtemel **23** üzerinde iki adet yedili konsantrik daire seti yer almaktadır. Dairelerin içinde malta haç motifi yapılmıştır⁸⁵. Her iki konsantrik daire seti birbirinden içleri rezerve bırakılmış köpek dişi motifi ile ayrılmıştır. Klaros örneğinin form ve bezeme şeması açısından çok yakın bir benzeri Skyros'da özel bir koleksiyonda bulunmaktadır. Bu koleksiyon buluntularını yayınlayan Lemos ve Hatcher, bu ve bunun gibi pek çok Protogeometrik Dönem seramiğin, Euboia'da da bulunduğunu ve yapılan kil analizleri sonucunda bu kapların Euboia kökenli çıktığını belirtmektedir⁸⁶. Konsantrik daireleri açısından benzer başka bir örnek Kıbrıs'da Limassol Müzesinde korunmaktadır. Yine Lemos ve Hatcher tarafından Euboia kökenli olduğu belirtilen kap Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁸⁷. **23** Dirmil yakınlarında ele geçen Protogeometrik Dönem mezarın buluntuları arasında yer alan bir krater ile de bezeme açısından oldukça benzemektedir⁸⁸. **23** üzerinde yer alan konsantrik daire setleri ve içlerinde yapılmış rezerve malta haç motifi açısından benzer bir skyphos Amathus'da ele geçmiştir. Euboia etkileri ile yapılmış yerel bir örnek olarak tanımlanan skyphos 950-900 yılları arasında tarihlendirilir⁸⁹. Ayrıca bu örnekten yola çıkarak, Amathus'da erken döneme ait ithal Atina mallarının çok olmadığı ve bu kabında ithal versiyonların ilk taklidi olduğu belirtilir. Bunun yanı sıra Euboia, Atina mallarını Kıbrıs'a taşıyan ana sağlayıcı olarak gösterilir.

24 diğerlerine nazaran daha az korunmuştur. Kabın gövdesi üzerinde dört adet konsantrik daire motifinin az bir bölümü korunmuştur. Bunun yanında dikey firnis çizgi ile ayrılmış alanda olasılıkla içleri çapraz taralı çizgiler ile yapılmış bir motif yapılmak istenmiştir. Ancak örneğin korunmuş kısmından bunu net şekilde söylemek mümkün değildir. Bu tip benzer bezeme, Desborough tarafından sınıflandırılan ve

⁸⁵ Malta haç motifi özellikle Geç Protogeometrik Dönemde popüler olmuştur ve genellikle kraterler üzerinde kullanılan bir motiftir. Lefkandi II. I, 28. Üzerinde malta haç motifi olan Lefkandi örneği için bkz. Lefkandi II. I, pl. 25 ve 58. Knossos'da nekropolis buluntusu olan küçük bir krater üzerinde de benzer bir motif yer almaktadır. Bu örnek Orta Protogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir. Coldstream - Catling 1996, 50, fig. 72. 68.

⁸⁶ Lemos - Hatcher 1986, 323-324, fig. 1. Eubioa kökenli kapların, Skyros'da bulunmuş olması, Euboia'nın Orta-Geç Protogeometrik Dönemler civarında seramik ithalatı yaptığının en iyi örneklerindedir.

⁸⁷ Lemos - Hatcher 1991, 197-198, fig. 1.

⁸⁸ Mezar ve Geç Protogeometrik Dönem krateri hakkında bilgiler için bkz. Carstens 2008, fig. 29, 79-82; Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3.; Bass 1963, 358, pl. 83, fig. 15; Boysal 1969, 31, taf. 37.3.

⁸⁹ Ancient Cyprus 2012, 174-175, no. 121.

Protogeometrik Döneme tarihlendirilen yüksek ayaklı skyphoslar üzerinde de yer almaktadır⁹⁰.

23 ve **24** benzerleri göz önüne alınarak Orta-Geç Protogeometrik Döneme tarihlenir. Özellikle **23** no.lu skyphoid kraterin, Amathus ve Skyros gibi merkezlerdeki buluntular ile yakınlığı, kil ve firnis özellikleri göz önüne alındığında Lefkandi'den ithal olduğunu söylemek olanaklıdır.

⁹⁰ Desborough 1952, pl. 10, 607 ve 1091; Desborough 1952, pl. 11. 567.

KRATER

Krater Protogeometrik Dönem süresince çok da rağbet görmeyen bir formdur. Atina ve Lefkandi'de Erken ve Orta Protogeometrik Dönemde sık rastlanmayan bu form, Geç Protogeometrik Dönem ile örneklerini arttırmıştır. Bu dönem de görülen kraterlerin en bilinenleri arasında Theselya Marmariani'de bir Tholos mezarın hediyesi olarak bulunmuş çok sayıda krater gösterilir⁹¹.

Klaros'da tez kapsamında değerlendirdiğimiz Protogeometrik Dönem kraterlerinin büyük bir çoğunluğu ağız parçalarından oluşmaktadır. Ancak bazı ağız profilleri kraterler için dönemseldir ve çok belirleyici olmamaktadır. Bu yüzden bazı örnekler diğer merkez buluntuları ile de karşılaştırılıp geniş bir tarih aralığına verilmek durumunda kalmıştır.

Örneklerin az korunmaları ve elimizde bir serinin olmaması nedeni ile de Klaros kraterleri üzerinde net bir form gelişimi ve kronolojik dizin yapmak zordur. Bu yüzden farklı başlıklar altında değerlendirilen kraterler, bir birini takip eden değil, form açısından farklı örnekleri temsil etmektedir.

Çıkıntılı Boyun Profilli Kraterler

Kat. No. 25-28

Klaros'da bu tip altında sınıflandırılan dört krater bulunmaktadır. Örneklerin form olarak ayırt edici özellikleri, dışa dönük ağızları ve özellikle de boyunda yer alan çıkıntılı profildir. Burada sınıflandırılan dört kraterinde de bezeme ve form özellikleri birbirine çok yakından benzememektedir. Ancak boyunda yer alan çıkıntılı profil, bu grup altında sınıflandırılmalarını olanaklı kılmıştır.

25'in boyun geçişi diğer Klaros kraterlerine göre daha sert yapılmıştır. Dışa dönük ağızlı örneğin iç yüzü tamamen firnislidir. Dış yüzde, ağız altında firnis bant yer alırken bunun da altında beş adet korunmuş konsantrik daire motifi yapılmıştır. -0.23/-0.36 m. seviyelerinde bulunan krater, yuvarlak sunak içinden yoğun Protogeometrik Dönem seramik buluntuları ile ele geçmiştir. Klaros örneği ile form olarak benzeyen bir krater Knossos buluntuları arasında yer alır ve Erken Protogeometrik Döneme

⁹¹ Lemos 2002, 48, fig. 77. 2.

tarikhlendirilir⁹². Knossos örneğinin ağız yapısı, Klaros kraterine göre biraz daha sivridir ancak boyuna geçişte yer alan çıkıntı ve genel olarak form açısından yakın benzerlik gösterirler. Bir diğer benzer Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen Dirmil krateridir⁹³. Dirmil kraterinin ağız formu daha dışa dönük ve daha düzleştirilmiş olup boyun Klaros krateri gibi çok belirgin değil hafif çıkıntılıdır. Ancak Klaros kraterinde kullanılan firnis bant ve konsantrik daire motifi açısından bir benzerlik vardır. Bir diğer yakın benzer örnek Khalkis buluntuları arasında yer alır ve Subprotogeometrik Döneme tarihlenilir⁹⁴. Khalkis örneğinin ağız yapısı dışa doğru daha düzleştirilmiş olup boyuna geçişte yer alan çıkıntı daha belirgindir.

Yukarıda farklı merkezlerde bulunan kraterlerin hem form hem de bezeme özellikleri göz önüne alındığında bu tür örneklerin tüm Protogeometrik Dönem boyunca görüldüğü ortaya çıkmaktadır. Ancak Klaros kraterinin bezeme özellikleri de göz önüne alındığında, Knossos buluntusu kadar erken olmaması gerekmektedir. Orta-Geç Protogeometrik Dönem, yuvarlak planlı sunağın iç dolgusu malzemeleri arasında yer alan **25** için uygun bir tarih olacaktır.

26'nın ağız profili dışa doğru düzleştirilmiştir. Özellikle önceki kraterin boyun geçişinde yer alan çıkıntı **26** üzerinde daha aşağıda yapılmış ve yumuşatılmıştır. Ayrıca bir önceki Klaros krateri gövdeye doğru daralırken **26** gövdeye genişleyerek devam etmektedir. En belirgin özelliklerden biri ağız üst yüzeyi boyunca yer alan firnisli ince çizgiler ile oluşturulmuş bezemedir.

Klaros kraterinin benzeri Knossos'da müze kazılarında bulunmuş olup tam olarak ele geçmiştir. **26** ile ağız profili, ağız üzerinde yer alan bezeme ve dış yüzde yer alan firnis-rezerve alan bezemesi ile büyük bir uyum içindedir. Knossos krateri PGB olarak adlandırılan ve Atina kronolojisine göre Subprotogeometrik Döneme karşılık gelen döneme tarihlenilmiştir⁹⁵. Bir diğer benzer yine Knossos'dan ele geçmiş ve Coldstream tarafından Orta Geometrik civarına tarihlenilmiştir⁹⁶. Ancak Klaros örneği dışa doğru biraz daha düzleştirilmiş, boyun üzerinde yer alan çıkıntının da

⁹² Coldstream 1972, 75, fig. 5. B22, pl. 16.

⁹³ Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3; Bass 1963, pl. 83, fig. 15.

⁹⁴ Andreioménou 1992, 118-119, fig. 11, 28.

⁹⁵ Warren 1984-1986, 126-127, fig. 13.

⁹⁶ Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 18.

mesafesi ağız ile daha geniş tutulmuştur. Pedesa buluntusu bir başka krater, Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen mezar konteksti ile bulunmuştur⁹⁷. Ağız profili ve bezeme açısından **26** ile benzese de Klaros kraterinin boyuna geçişte yer alan çıkıntı profilin ardından, gövde genişleyerek devam eder. Ancak, Pedesa örneğinde boynun çıkıntı profilli kısmından alt gövdeye doğru bir geçiş vardır. Anlaşılan o ki Klaros krateri daha büyük hacimli bir yapıya sahiptir. Lefkandi Xeropolis’de, Klaros kraterine form olarak çok benzer bir örnek Subprotogeometrik Döneme tarihlenen tabakanın buluntuları arasında yer almaktadır⁹⁸. **26** benzerlerinden yola çıkarak Subprotogeometrik-Erken Geometrik Dönem civarına tarihlenmelidir.

27 diğer iki Klaros örneğine nazaran daha az korunmuş, sadece ağız kısmının bir bölümü ele geçmiştir. Ağız kalın ve dışa doğru düzleştirilmiştir. Gövdeye geçiş kısmında keskin profile sahip örnek, buradan itibaren aşağıya doğru düz bir şekilde iner. Ağız kısmının iç yüzü tamamen firnisli iken dış yüzde firnis çizgi şeklide belli belirsiz korunmuş bir motif yer alır. Klaros krateri ile benzer profil özelliği gösteren bir örnek Ithaki Aetos’da Protogeometrik Dönem buluntuları arasında yer alır⁹⁹. Aetos örneğinde, Klaros kraterinde boyunda olan keskin profil yoktur. Ancak ağız profilleri ve gövdeye düz inen profil açısından karşılaştırmak olanaklıdır.

Bunların yanı sıra her üç Klaros krateri ile çıkıntılı boyun profili ve dışa kalınlaştırılmış ağız profili açısından benzeyen Khalkis buluntuları Subprotogeometrik Dönem içerisine tarihlendirilmişlerdir¹⁰⁰.

Bu grupta değerlendirilen son krater **28**, dışa düzleştirilmiş ağızlı, uzun ve çıkıntılı boyunludur. İç yüzü rezerve ince bir alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde gövdenin çıkıntı yaptığı yerde rezerve bir alan yer alır. Oldukça kötü durumda korunmuş bu alanda firnisle yapılmış niteliği anlaşılamayan bir bezemeye ait izler yer alır. Bezemesi hakkında bilgimiz olmayan Klaros krateri, Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilen Dirmil krateri ile form açısından benzerdir¹⁰¹.

⁹⁷ Diler 2006, resim 7. 2.

⁹⁸ Lefkandi I, 33, pl. 32. 4. Lefkandi’de Subprotogeometrik Dönem 900-750 yılları arasında kapsayan üç evreden oluşmaktadır. Bu örneğin bulunduğu alanın tarihi için Subprotogeometrik denmiş ancak ayrıntılı bir tarih belirtilmemiştir.

⁹⁹ Haywood 1999, pl. 33. a.

¹⁰⁰ Andriomenou 1992, 119, fig. 11, 28 ve 31.

¹⁰¹ Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3; Bass 1963, pl. 83, fig. 15.

Dışa Doğru Düzleştirilmiş Ağızlı Kraterler

Kat. No. 29-34

Bu grup altında değerlendirilen örnekler, önceki krater grubundan çok farklı olmayan form ve bezeme özellikleri göstermektedir. Bu grup altında sınıflandırılan kraterlerin sadece ağız kısımlarının bir bölümü korunmuştur. Dolayısı ile boyun ve gövde profilleri hakkında bilgimiz olmadığı için çıkıntılı boyunlu krater grubundan ayrı bir sınıflandırmaya tabii tutulmuşlardır.

Özellikle Geç Protogeometrik Dönem civarında bu tip ağız yapısına sahip karından kulplu amphoralar da bulunmaktadır¹⁰². Ancak Klaros örneklerinin ağız çaplarının oldukça büyük olması ve iç yüzlerinde kapalı kaplarda görülenden daha büyük alanın firnisli olması gibi nedenler ile bu tür örnekler krater formu gibi büyükçe ve açık bir kaba ait olmalıdır. Bunun yanı sıra ağız profilleri Protogeometrik Dönem kraterlerine çok benzeyen bir diğer form kalathostur. Klaros örneklerinin ağız kısımlarının çok az korunmuş olması bu kapları sağlıklı bir şekilde sınıflandırmayı olanaksız hale getirmektedir. Ancak Klaros'da 2013 kazı sezonuna kadar Protogeometrik Döneme tarihleyebileceğimiz bir kalathos örneği bulunmamaktadır. Yine de ağız profilindeki yakın benzerlik, bu grupta değerlendirilen örneklerin kalathos olabileceği düşüncesini aklımıza getirmektedir¹⁰³.

29 bu grup altında değerlendirilen örneklerden farklıdır. Ağız yapısı biraz daha yuvarlak profillidir. Ancak en önemli özelliği ağızdan gövdeye doğru düz bir şekilde açılarak ilerlemesi ve her hangi bir dönüşünün olmamasıdır. **29** ile benzer bir krater Knossos'da ele geçmiştir¹⁰⁴. Ancak Knossos kraterinde boyunda çıkıntı vardır. **29** ile benzerliği gövdeye doğru hafif bir şekilde açılarak ilerliyor olmasıdır. Knossos krateri Erken Protogeometrik Döneme tarihlendirilse de **29** bu kadar erken değildir. Dolayısı

¹⁰² Bu başlık altında sınıflandırılan örnekler ile benzer ağız profiline sahip bir örnek Lefkandi'de Skoubris nekropolisi buluntuları arasında yer alan bir amphoradır. Örneğin Geç Protogeometrik Dönem tiplerinden modifiye edildiği belirtilmiş olup SPG I olarak adlandırılan ve Atina kronolojisine göre Erken Geometrik Döneme karşılık gelen bir döneme tarihlendirilmiştir. Lefkandi I, 338, pl. 107. 56.1. Klaros buluntusu karından kulplu amphoralarda görülen benzer ağız profili ve tartışmaları için bkz. s. 54-56.

¹⁰³ Bu grup altında sınıflandırılan Klaros örneklerinin ağız profilleri açısından benzeri kalathos formuna ait örnekler, Knossos'da Erken-Orta Protogeometrik Dönem içinde değerlendirilir. Coldstream - Catling 1996, 228, fig. 134, 26.

¹⁰⁴ Coldstream 1972, 75, fig. 5. B 22.

ile grup içerisinde Subprotogeometrik Dönem civarlarından belki de biraz daha erken olmalıdır. Klaros kraterinin ağız profili Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilen Dirmil krateri ile benzerlik gösterir¹⁰⁵. Ancak Klaros krateri gövdeye doğru açılarak iner ve her hangi bir çıkıntılı profil yapmaz. Lefkandi Geç Protogeometrik Dönem buluntuları arasında da benzer profile sahip krater örnekleri mevcuttur¹⁰⁶.

30 dışa doğru kalınlaştırılmış ağızlı olup gövdenin dışa doğru açıldığı yere kadar korunmuştur. Kraterin iç yüzü tamamen firislidir. Dış yüzde rezerve bırakılmış ağız üzerinde ince firnis çizgiler ile yapılmış bezeme yer alır. Ağızın hemen altında rezerve bir alan daha olup gövde firislidir. **31** ve **32** no.lu kraterlerin ağızı dışa doğru kalınlaştırılmış ve düzleştirilmiştir. Gövdenin aşağıya doğru düz indiği yere kadar korunmuş olup her iki yüzü de firislidir. **33** no.lu krater dışa düzleştirilmiş ağızlıdır. Diğer örneklerden farklı olarak iç yüzünde iki firnis bant yer alır. Ağızın üzerinde firnis çizgiler ile yapılmış bezeme yer almaktadır. Dış yüzde ağız kenarındaki rezerve alan dışında, kabın dış yüzünün tamamı firislidir. **34** no.lu krater, dışa düzleştirilmiş ve kalınlaştırılmış ağızlıdır. Gövdenin dışa doğru açıldığı yere kadar korunmuştur. İç yüz tamamen firnisli iken dış yüz ağız kenarında küçük bir alanda yer alan rezerve alanda yapılmış firnis çizgi bezeme dışında tamamen firislidir.

Klaros kraterleri ile benzer ağız profiline sahip örnekler Knossos'da Subprotogeometrik Dönem civarına tarihlendirilmiştir¹⁰⁷. Aynı dönemlere tarihlenen benzer bir diğer parça Khalkis'de ele geçmiştir. Ancak, Khalkis örneği profil açısından Klaros kraterleri ile benzese de çap olarak küçük olduğu için kapalı kap olarak sınıflandırılmıştır¹⁰⁸. Lefkandi Geç Protogeometrik Dönem buluntuları arasında da benzer profile sahip kraterler mevcuttur¹⁰⁹. Phokaia'da Athena Tapınağı'nın Arkaik Dönem dolgusu içinden ele geçen benzer bir krater ağız parçası, Protogeometrik Dönem seramikleri arasında değerlendirilmiştir¹¹⁰.

¹⁰⁵ Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3.

¹⁰⁶ Lekandi II.1, pl. 57, no. 342 ve 352.

¹⁰⁷ Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 19.

¹⁰⁸ Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36. Subprotogeometrik Dönem civarına tarihlendirilen Khalkis örneğinin anlatımı için bkz. Andreioménou 1996, 119.

¹⁰⁹ Lekandi II.1, pl. 57, no. 348, 352, 373, 418.

¹¹⁰ Özyiğit 2006, 74-75, çizim 4.

Klaros kraterlerini benzerlerinden yola çıkarak Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem civarına tarihlemek mümkündür.

Panelli Krater

Kat. No. 35

Bu grup Klaros'da tek bir örnek ile temsil edilmektedir. Kraterin korunmuş kısmından hareketle, panellere bölünerek farklı motiflerin uygulandığı görülmektedir. Klaros kraterinde iki panelin bir kısmı korunmuştur. Panellerin birinde çoklu konsantrik daire motifinin dört parçasının bir kısmı görülmektedir. Yan panelde ise, her iki yanda üçer adet dikey firnis çizgi ile ayrılmış alan içerisinde üst üste yapılmış baklava zinciri motifi yer alır. Bu motiflerin bulunduğu paneller alt kısımda üç adet firnis çizgi ile sınırlandırılmıştır.

35 ile benzer bezeme prensibine sahip bir krater Isthmia'da Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir. Isthmia örneğinde, sadece dikey firnis çizgiler ve beş adet konsantrik daire motifinin bir bölümü korunmuştur¹¹¹. Üzerinde sadece konsantrik dairelerin ve dikey firnis çizgilerin korunmuş olduğu bir diğer krater İsrail'in en büyük Demir Çağ yerleşimi Tel Rehov'dan bulunmuştur. Geç Protogeometrik - Subprotogeometrik Dönem arasına tarihlendirilen örnek Euböia kökenlidir¹¹².

Bayraklı buluntuları arasında yer alan bir başka örnek, tıpkı Klaros kraterinde olduğu gibi farklı panellere bölünerek bezenmiştir. Ancak merkezi büyük panelde Bayraklı örneğinde üç adet konsantrik daire motifi görülürken bu motiflerin dış çevresi nokta bezeme ile çevrelenmiştir. Klaros örneğinin korunmuş kısmında böyle bir uygulama görülmemektedir. Erken Geometrik Dönem içerisine tarihlendirilen krater için Özgünel, bezeme sistemi açısından Atina Geç Protogeometrik Dönem kraterlerini hatırlattığını ancak bezeme elemanı olarak kullanılan özellikle noktalı konsantrik daireden dolayı bu örneği Lefkandi'de bulunmuş bir krater ile benzer olduğunu belirtmektedir. Buradan hareketle Lefkandi ve Atina etkileri üzerinde durmaktadır¹¹³. Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen Dirmil¹¹⁴ krateri Bayraklı ve Klaros kraterleri

¹¹¹ Isthmia VIII, 88-89, pl. 29. 224.

¹¹² Coldstream - Mazar 2003, 32, fig. 2.

¹¹³ Özgünel 1979, 493-494, 284a

¹¹⁴ Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3; Bass 1963, 358, pl. 83, fig. 15.

gibi panel bezemenin görüldüğü bir diğer örnektir. Kerameikos buluntuları arasında yer alan ve Erken Geometrik Döneme tarihlendirilen bir amphora üzerinde **35** ile benzer anlayışta yapılmış bir panel yer almaktadır¹¹⁵. Panel içerisinde tıpkı Klaros kraterinde olduğu gibi konsantrik daire motifi ve üçer dikey çizgi ile sınırlandırılmış üst üste yapılmış baklava motifi yer alır. Kerameikos'da 10. yüzyıl ortaları ile aynı yüzyılın üçüncü çeyreği içine tarihlendirilen mezarın buluntuları arasında **35** ile benzer bezeme kombinasyonuna sahip bir krater yer alır¹¹⁶. Bahsedilen kraterler dışında, Bayraklı buluntusu kapalı bir kap parçası üzerinde de Klaros kraterindeki gibi benzer bir panel bezeme yer alır¹¹⁷.

Klaros kraterinde görülen panel bezeme sistemi ve bu anlayış ile yapılmış krater ve amphora gibi farklı formların tarihleri de göz önüne alındığında, **35** Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem civarına ait olmalıdır. Özellikle kraterin kaliteli firnis ve kil yapısı Atina üretimi kraterler ile karşılaştırılabilecek kadar kalitedir.

¹¹⁵ Schuchhardt 1990, 16. 2.

¹¹⁶ Kübler 1954, 273, taf. 16, Inv. 2133, grab 1.

¹¹⁷ Erken Protogeometrik Döneme tarihlendirilen Bayraklı örneği amphora ya da oinokhoe gibi kapalı bir kaba aittir. Özgünel 2003, 70-71. taf. 2. abb. 4.

KAPALI KAP

Bu başlık altında değerlendirilen Protogeometrik Dönem örnekleri tam bir profile sahip değildir. Bu yüzden burada sınıflandırılan bu örneklerin bir form başlığı altında değerlendirilmesi çok da doğru değildir. Klaros'da bu grup altında değerlendirilen, **36** dışındaki parçalar amphora ya da hydria gibi büyük boyutlu kapalı kaplara ait olmalıdırlar. Klaros Protogeometrik Dönem Kapalı Kapları üzerlerinde uygulanan motifler göz önüne alındığında *Konsantrik Daireli ya da Damla Motifli Örnekler* olarak sınıflandırılmıştır. Her bir örnek farklı bezeme ve gövde formu özelliği gösterdiği için, örneklerden bir sınıflandırma yapılamamış ve her bir örnek tek bir başlık altında toplanıp ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Konsantrik Daire ya da Damla Motifli Gövde Parçaları

Kat. No. 36-53

Bu başlık altında değerlendirilen örnekler gövde parçalarından oluşmaktadır. Gövde özellikleri ve bezeme elemanı olarak kullanılan motifler göz önüne alındığında, diğer merkez buluntuları ile bir karşılaştırma yapma imkanı olmaktadır.

36 kapalı bir kaba ait gövde parçasıdır¹¹⁸. Myken Dönemine özgü üzengi kulplu sürahi biçimli (stirrup jar) bir kaba ait olmalıdır. 2013 kazı sezonunda B.O.A. Sektörü Arkaik Dönem tapınağının naos kısmı içinde bulunan¹¹⁹ gövde parçası üzerinde birbirine geçmiş ya da bağımsız olarak yapılmış yay motifleri yapılmıştır. Bu motifler olasılıkla köşeli bir panel içinde yer almalıdır. Ancak panelin sınırları korunmamıştır.

¹¹⁸ **36** ile benzer bir parça Klaros'da Fransız kazıları döneminde de bulunmuştur. Jolivet - Robert 2003, 117. fig. 37. 4.

¹¹⁹ Arkaik Dönem içerisinde Tapınağın naos ve krepis kısımlarını içine alacak şekilde, yapıyı güçlendirmek amacıyla bir nevi istinat duvarı örülmeye çalışılmıştır. Özellikle 2013 kazı sezonunda tapınağın naos bölümünde bulunan çok sayıda ok ucu ve mızrak ucu ile yangın geçirmiş bir taban burada yaşanan çok şiddetli bir çarpışmayı göstermektedir. Bu savaş ya da istilaya karşı tapınağı korumak ya da buraya saklanmak amacı ile bir istinat duvarı örnek gayet mantıklı görünmektedir. Aceleyle yapıldığı özellikle krepis civarında yapılan duvar tekniğinden anlaşılmaktadır. Bu işlem sırasında olasılıkla Apollon sektöründe yer alan yuvarlak planlı sunak çevresinden ya da sunu malzemelerinin toplandığı bir alandan taş-toprak gibi duvar örnek için gerekli malzemeler getirilmiş olmalıdır. **36** bu taşınma işlemi sırasında buraya gelmiş gibi durmaktadır. Zira B.O.A. Sektöründe bulunan en erken seramikler MN14 yapısının 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilen temelinden ele geçmektedir. Tez kapsamında değerlendirilen seramikler arasında benzer bir durum konsantrik daireli bir gövde parçası **53** içinde geçerlidir. Her iki örnekte buraya taşınarak gelmiş olup bu örnekler ile ilgili bilgiler tezin ilgili bölümlerinde anlatılmıştır.

36 ile benzer form ve bezeme özellikleri gösteren benzer bir parça Klaros'da Fransız Dönemi kazılarında bulunmuştur¹²⁰. Kap üzerinde yay motifleri dışında, **37** no.lu örnekte olduğu gibi elle çizilmiş yarım konsantrik daire motifleri yapılmıştır. Apollon sektöründe Sondaj 1K'dan bulunan örnek için bir tarih verilmemiştir. Ancak sondaj, yuvarlak planlı sunağın olduğu yerdir. Dolayısı ile Fransız Dönem kazılarından bulunan bu parça, sunağın malzemeleri arasında yer almalıdır. Klaros örneğinde kullanılan yay motifleri ile yapılmış bezeme kombinasyonunun benzeri Eleiteia'da mezar buluntusu olan üzengi kulplu bir sürahi üzerinde yer almaktadır. Diğer merkez buluntuları ile özellikle bezemesi açısından karşılaştırılan örnek, Geç Hellas IIIC Orta ve Geç Dönem içerisinde değerlendirilmiştir¹²¹. Girit yerleşimi Thronos Kephala'da bir krater üzerinde de **36** ile benzer bir bezeme kombinasyonu yer almaktadır. Girit örneği Geç Hellas IIIC Geç Dönemine tarihlendirilmiştir¹²². Girit Gypsades nekropolisinde form ve bezeme açısından benzer örnekler yine Geç Hellas IIIC Geç Dönemine aittir¹²³.

Klaros örneği ayrıca tez kapsamında değerlendirilen en erken seramik olarak dikkat çeker. Geç Hellas IIIC Geç ile Submyken geçişine tarihlenen parçanın teze dahil edilme nedeni, Geç Bronz Çağ ile Erken Demir Çağ geçiş seramiklerinin Klaros'da var olduğunu göstermektedir.

37 kapalı bir kaba ait gövde parçasıdır. Kabın cidarı ve bezemesi göz önüne alındığında bir amphoraya ait olmalıdır. Protogeometrik Dönem yuvarlak sunağının iç dolgusunun doğusundan yaklaşık -0.60 m. seviyesinden ele geçen gövde parçası üzerinde biri oldukça az korunmuş altılı yarım konsantrik daire motifinden oluşmuş set yer almaktadır. Yarım dairelerin iç kısımlarında firnisle yapılmış oldukça geniş bir dolgu dikkat çekmektedir. Yarım daireler pergel kullanılmadan elle çizilmiş olduğundan dolayı çizgiler düzensiz ve birbirinin içine geçmiştir. Submyken Dönemine ait kaplar üzerinde görülen bu bezeme özelliği, Klaros'da yaşanan Submyken-Erken

¹²⁰ Jolivet - Robert 2003, 117, fig. 37. 4

¹²¹ Deger-Jalkotzy 2007, 149, fig. 1. 5: T. VIII/A7. Örneğin tartışması için bkz. Deger-Jalkotzy 2007, 132-134.

¹²² Lucia D'agata 2007, 110, fig. 8. 36/19. Girit'de Geç Hellas IIIC Geç Dönemi, Kıta Yunanistan'da Geç Hellas IIIC Orta Döneminin sonlarıdır. Lucia D'agata 2007, 95.

¹²³ Lucia D'agata 2007, 116, fig. 18. 1-3.

Protogeometrik Dönem geçişinin kanıtıdır¹²⁴. **37** üzerinde görülen elle çizilmiş yarım konsantrik daire motifinin benzeri Eleiteia'da mezar buluntuları arasında yer alan üzengi kulplu şişe üzerinde yer almaktadır. Myken ve Rhodos'da bulunan benzerleri ile karşılaştırılan örnek, Geç Hellas IIIC ortaları ve sonları civarına tarihlendirilmiştir¹²⁵. Kullanılan motif açısından benzer bir amphora, Keos'ta 1050 civarına tarihlendirilmiştir¹²⁶. **37** üzerinde görülen bezemenin benzerleri, Lefkandi Skoubris nekropolisinde Submyken-Erken Protogeometrik Döneme tarihlenen 9, 10 ve 20 no.lu mezarların hediyesi olarak ele geçen lekythoslardır¹²⁷. Lekythoslar üzerinde yer alan konsantrik daire motifi, Klaros örneğine nazaran daha yayvan olsa da bezeme anlayışı olarak aynı mantıkta yapılmıştır. Kerameikos'dan ele geçen ve Erken Protogeometrik Döneme tarihlendirilen bir amphoriskos üzerinde de benzer bezeme yer alır¹²⁸. Atina National Museum'da korunan ve buluntu yer belli olmayan karından kulplu amphora üzerinde firnis dolgu etrafında sekiz adet düzensiz yarım konsantrik daire yer almaktadır¹²⁹. Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişine yaklaşık 1050 civarına tarihlenen amphora üzerinde, her ne kadar Klaros örneğindeki gibi yarım konsantrik daire setleri birbirinin içine geçmemiş olsa da, yapılış stilleri açısından birbirine çok benzerdir. Atina National Museum'da korunan diğer amphora yine 1050 civarına tarihlenir¹³⁰. Önceki Atina örneğine göre uygulanan konsantrik daire motifleri daha benzerdir. Geniş daha ziyade uzunca yapılmış firnis dolgunun etrafında sayıları dört ile altı arasında değişen konsantrik daire setleri yer almaktadır. Yan yana yapılmış konsantrik daire setlerinin en üst yarım daireleri tıpkı Klaros örneğinde olduğu gibi zemin üzerinde birbirine bitişik şekilde biter. Tek fark, Atina örneğinde en üstte yer alan yarım konsantrik daire üzerinde boylu boyunca firnis noktalamalar yapılmasıdır.

Klaros ve diğer merkez buluntuları bu tür bezemelerin, Submyken'den beri var olduklarını göstermektedir. **37**, hem benzerleri hem de ele geçtiği yuvarlak sunağın alt

¹²⁴ Ruppenstein, elle çizilmiş yarım dairelerin Submyken/Protogeometrik Dönem geçişini yansıttığını belirtmekte ve buna kanıt olarak Kerameikos buluntusu olan lekythosu göstermektedir. Ruppenstein 2009, 332, fig. 1.3. Limantepe buluntusu olan Geç Hellas IIIC'ye tarihlenen bir kap üzerinde de benzer konsantrik daire motifli bir uygulama yapılmıştır. Erkanal - Aykurt 2008, resim 6.

¹²⁵ Deger-Jalkotzy 2007, 149, fig. 1. 3: T. LIII/31b.

¹²⁶ Demetriou 1988, 7-9, pl. 33.

¹²⁷ Lefkandi I, 313-316. fig.14. Lefkandi I, pl. 94, 9.3, pl. 94, 10.4, pl. 99, 20.5.

¹²⁸ Lemos 2002, fig. 2. 2.

¹²⁹ Kourou 2002, 78, pl. 91, fig. 48. 21323 envanter no.lu bu amphora daha önce hiç yayınlanmamıştır.

¹³⁰ Kourou 2002, 64-65, pl. 74, fig. 36. 18402 envanter no.lu bu amphora daha önce hiç yayınlanmamıştır.

tabakası göz önüne alındığında Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişine tarihlenir.

38 kapalı bir kaba ait boyun ve gövde parçasıdır¹³¹. Kabın kalın cidarı ve hacimli gövdesi göz önüne alındığında, formun amphora ya da hydria olması gerekmektedir. Kabın boynunda iki firnis bant yer alırken, boyundan gövdeye geçişte yer alan banda yapışık olarak aşağıya doğru sarkan on adet damla motifi yapılmıştır. Klaros örneğinde her ne kadar sadece damla motifleri korunmuş olsa da diğer merkezlerde bulunmuş olan benzerlerinden hareketle bu motifi tamamlayacak konsantrik daire motiflerinin olması gerekmektedir. Ancak damla motiflerinin uzun ve iri yapılmış olması, konsantrik dairelerin damla motiflerinin arasında olması gerektiği izlenimini vermektedir. Bezeme açısından en belirleyici özellik, damla motiflerinin oldukça hacimli ve uzun yapılmış olmasıdır. Bu tip damla motiflerinin kullanımı Protogeometrik Dönem öncesine değin gitmekte olup, özellikle Geç Hellas IIIC Döneminde benzer kullanımlar bilinmektedir¹³².

38 ile benzer form ve bezeme kombinasyonuna sahip karından kulplu amphoralar Kerameikos'da Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişine tarihlendirilir¹³³. Erechtheion'da kremasyon mezarın hediyeleri arasında yer alan oinokhoenin omuzu üzerinde de kısa olarak yapılmış damla motifleri yer almaktadır. Ancak Erken Protogeometrik Döneme tarihlendirilen örnekte damla motiflerinin altında yer alan konsantrik daireler yarımır¹³⁴. Bir diğer benzer Atina Agora'sında bulunan ve Erken-Orta Protogeometrik Döneme tarihlendirilen oinokhoedir¹³⁵. Klazomenai'de,

¹³¹ Üzengi kulplu sürahi (stirrup jar) olarak bilinen ve Myken Döneminde çok popüler olan formların gövdeleri üzerinde bu tarz bezemeler kullanılmaktadır. Ancak bu kaplar üzerinde yer alan bezeme ile Klaros örneğinde yer alan konsantrik dairelerin altında kalan firnisli geniş dolgu yakın benzerlik gösterir. Üzengi kulplu şişeler üzerinde konsantrik dairelerin sayısı daha azdır. Bu açıdan Geç Bronz Çağ ile 1075/1050 yılları arasına tarihlendirilen Alaas nekropolü buluntuları önemlidir. Karageorghis 1975, 49, pl. XI, no. 15, no; pl. XVIII, no. 13; pl. XXIV, B11, pl. XXV, B9, B8; pl. XXVI, B10, B4; pl. XXVII, B6, B12.

¹³² Geç Hellas IIIC Orta Dönem örneği için bkz. Jung 2007, 219, fig. 2/6. Geç Hellas IIIC Geç Dönem örnekleri için bkz. Mountjoy 2009, 301, fig. 5. 2-3-4, Mountjoy 2009, 302, fig. 6. 2.

¹³³ Kerameikos 4 no.lu mezarın hediyesi olan örnek için bkz. Desborough 1952, 22-23. pl.5. 549. Kerameikos 13 no.lu mezarın hediyesi olan örnek için bkz. Styrenius 1967, 60-64, fig. 29. Kerameikos 13 no.lu mezar buluntusu olan amphoranın üst gövdesinde yer alan damla motifleri Klaros örneği gibi hacimli ve uzundur. Kerameikos 4 no.lu mezar buluntusu olan amphoranın üst gövdesinde yer alan damla motifi ise daha kısa yapılmıştır.

¹³⁴ Brouskari 1980, 23-24, pl. 4, (b), 16, EPK 547.

¹³⁵ Papadopoulos - Schilling 2003, 72-74. no. 56 (P 17228) fig. 2.25. Bu örnek Atina Agora'da L11:1 olarak adlandırılan kuyudan ele geçmiş olup Erken ve Orta Protogeometrik Dönem konteksti ile

HBT sektöründe ele geçen ve Orta-Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilen 18 no.lu inhumasyon mezarın urnesi olarak kullanılmış bir hydrianın gövdesi üzerinde **38** ile karşılaştırıldığında daha kısa olmasına rağmen benzer damla motifleri yer almaktadır¹³⁶. Her ne kadar oldukça küçük yapılmış olsalar da, benzer bir damla motifi-konsantrik daire kombinasyonuna sahip Anaia buluntusu Protogeometrik Dönem seramikleri arasında değerlendirilmiştir¹³⁷.

Yukarıda bahsedilen örnekler, damla motiflerinin kullanım süresini Submyken ile Geç Protogeometrik arasında oldukça uzunca bir süre olduğuna işaret etmektedir. Sadece boyun kısmı korunan **38**, yuvarlak sunağın iç dolgusunun alt seviyelerinden ele geçmiş olup buluntu durumundan yola çıkarak Submyken-Erken Protogeometrik Döneme tarihlenir.

39 olasılıkla bir amphoraya ait gövde parçasıdır. Amphoranın üzerinde pergelle çizilmiş dokuzlu konsantrik daire motifi yer almaktadır. Bu motifin altında iki adet firnis bant yer alırken, alt gövdenin korunmuş olan kısmı tamamen firnislidir. Örneğin korunmuş olduğu yer, hem bezemesi hem de çok eğimli olmayan hafif silindirik gövde dönüşü göz önüne alındığında, omuz değil de daha ziyade alt gövdeye ait bir parça olduğu izlenimi vermektedir. Klaros amphorasının benzerleri Kerameikos'da Orta¹³⁸ ve Geç¹³⁹ Protogeometrik Dönem mezar konteksti ile birlikte ele geçen amphoralardır. Bir diğer benzer Lefkandi Toumba nekropolisi buluntusu olan ve Orta Protogeometrik Döneme tarihlendirilen amphoradır¹⁴⁰. Patara buluntuları arasında da konsantrik daire motifli çok sayıda parça yer almaktadır. Bu örneklerin Güneybatı Anadolu yerleşimlerinde Geç Protogeometrik Dönem ile Geç Geometrik Dönem arasında oldukça geniş bir süreçte görüldüğü ve bunların yerel üretimler olduğu belirtilmiştir¹⁴¹. Bunlara ek olarak Patara Tepecik Nekropolisi buluntuları arasında yer alan konsantrik

bulunmuştur. Agora ve Areiopagos örneklerinin buluntu yerleri ve tabakalanmaları için bkz. Papadopoulos - Schilling 2003, 4-7.

¹³⁶ Ulusoy 2010, 12, pl. 9a. 2007 yılı Klazomenai kazılarında HBT sektörü Açma 15'de bulunan bu urne ve diğer buluntuların tartışması için bkz. Ersoy et. al. 2009, 237-239, resim 6.

¹³⁷ Türkan 2006, şek. 2, fig. 4, lev. 1, res. 4.

¹³⁸ Lemos 2002, fig. 21. 1.

¹³⁹ Lemos 2002, fig. 32. 1.

¹⁴⁰ Lefkandi III, pl. 56. 1. Lemos 2002, fig. 25. 1.

¹⁴¹ Işın 2010, 96 ve 98. Patara örnekleri için bkz. Işın 2010, 100, fig. 11.

daire motifli kapalı kap gövde parçaları Geç Protogeometrik Dönem ile Erken Geometrik Dönem arasına tarihlendirilmiştir¹⁴².

Klaros amphorasında gövde altının korunmuş kısmının tamamen firnisli oluşu, örneğin Erken Protogeometrik Dönemden daha geç olması gerektiğini göstermektedir. Benzerlerinden de hareketle **39**'u Orta-Geç Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirmek mümkündür.

Yukarıda bahsedilen örnekler dışında Klaros'da bulunmuş çok sayıda konsantrik daire motifli kapalı kap gövde parçası vardır. **40-53** no.lu on dört adet gövde parçası, **39** ile benzer olup sadece onun kadar iyi korunmamışlardır. Bu örneklerin gövde kısımlarında sadece konsantrik daire motifleri bazılarında ekstra olarak firnisli bantlar görülmektedir. Bu tip konsantrik daire motifli parçaların tarihlendirmeleri oldukça problemlidir. Konsantrik daireler, Protogeometrik Dönemde özellikle kapalı kaplar üzerinde sıklıkla kullanılan bir motif olup bu kullanım Subgeometrik Dönem içlerine kadar devam etmiştir. Klaros örneklerinin oldukça az korunmuş olmaları dolayısı ile form ve bezemeleri hakkında kesin bilgilerimizin olmaması örneklerin net bir şekilde tarihlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Fakat, örneklerin yuvarlak planlı sunağın içini ve çevresini kapsayan K16A-K15B-J15C plankarelerinin yaklaşık -0.10 m. ile -0.60 m. seviyeleri arasından bulunmaları, bu örneklerin Protogeometrik Döneme tarihlenmeleri konusunda bize önemli bir kanıt oluşturmaktadır. Konsantrik daire motifli gövde parçaları, diğer Protogeometrik Dönem seramikleri gibi yuvarlak planlı sunağın alt dolgusundan ele geçmiştir.

Özellikle **46** ve **53** no.lu gövde parçaları bazı özellikleri ile diğerlerine göre biraz daha öne çıkmaktadır. **46**, kil yapısı ve yüzey özellikleri göz önüne alındığında Catling'in oluşturmuş olduğu amphora gruplandırmasına göre Grup I olarak sınıflandırılan Protogeometrik Dönem örnekleri ile yakınlık göstermektedir¹⁴³. Ancak

¹⁴² Kahya 2001-2002, 40-44. Patara örnekleri için bkz. Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

¹⁴³ Klaros örneği hakkında görüşlerini bildiren Carolyn Chabot Aslan, bu örneği Catling'in sınıflandırmasını yaptığı Grup I amphoraları ile benzer olduğunu belki bu grubun bir alt grubuna ait olabileceğini söylemiştir. Kendisine vermiş olduğu bilgiler için teşekkür ederim. Grup I amphoraları, Troia'da Erken Protogeometrik Dönem ya da biraz daha geçe tarihlenen tabakalarda bulunmuştur. Grup altında değerlendirilen çok sayıda örnek olmasa da, kil ve firnis özellikleri göz önüne alındığında üç alt tip altında sınıflandırılır. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Lenz et. al. 1998, 189-222.

bu kadar küçük bir parça üzerinden hareketle net tarih ya da üretim merkezi önermek çok zordur.

53 B.O.A. sektörünün N12 plankaresinde Arkaik Döneme tarihlendirilen tapınağın krepisi civarından ele geçmiştir¹⁴⁴. B.O.A. Sektörünün en erken tabakası olan 8. yüzyıl ikinci yarısı tabakasında ve Erken Arkaik tabakalarda 2013 kazı sezonuna kadar hiç rastlanmayan konsantrik daireli gövde parçaları bu tip örneklerin Orta ve Geç Geometrik Dönemde Klaros'da kullanılmamış olabileceğini düşündürür. Dolayısı ile konsantrik daire motifli bu parçaları, buluntu durumlarından yola çıkarak Protogeometrik Döneme tarihlemek uygundur.

Kapalı Kap Ağız Parçaları

Kat. No. 54-67

Bu başlık altında sınıflandırılan Klaros örneklerinin sadece ağız ve boyun kısımlarının bir bölümü korunmuştur. Az korunmaları nedeni ile ait oldukların kapların form ve bezeme özellikleri hakkında çok fazla yorum yapmak mümkün değildir. Ancak ağız formları ve kapalı kap olmaları nedeni ile amphora ya da hydria gibi büyük boyutlu kaplar olmalıdırlar. Tüm bu özellikler dikkate alınarak Klaros örneklerini *Kapalı Kap Ağız Parçaları* olarak sınıflandırmak doğru olacaktır. Bu sebepten dolayı da ağız formlarına bakarak bu parçalar ile ilgili bir form gelişimi yapmak mümkün değildir.

Kabın formu dışında diğer problemlili olan konu ise tarihlendirilmedir. Amphora ve hydria gibi kapalı kapların dışı doğru dönük, yuvarlatılmış ağız yapıları Protogeometrik ve Geometrik Dönemler süresince çok değişmeden devam etmiştir. Klaros örneklerinin az korunmuş olmaları ve bu tarz kapalı kap formlarının değişmeyen ağız profilleri göz önüne alındığında stilistik açıdan bir tarihlendirme yapabilme olanağı yoktur. Tarihlendirilme ele geçtikleri tabakalar göz önüne alınarak yapılmıştır. Ancak yine de diğer merkez buluntuları ile karşılaştırma yapılmış ve bu tip ağız ve gövde parçalarını değerlendirmek mümkün olmuştur.

54-67 no.lu Klaros ağız ve gövde parçaları ile profil açısından benzeyen örneklerle, Fransız Dönemi Klaros kazılarında da rastlanmış ve bu parçalar amphora

¹⁴⁴ Örneğin buluntu durumu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. dipnot 119.

olarak sınıflandırılmışlardır¹⁴⁵. Phokaia'da Arkaik Dönem Athena Tapınağının dolgusundan ele geçmiş ve Submyken olarak değerlendirilmiş benzer profilli ağız parçaları vardır¹⁴⁶. Yine Phokaia'da demirci atölyesinin tabanında, Geç Hellas IIC Dönemine tarihlenen amphora parçaları, Klaros örnekleri ile benzerlik göstermektedir¹⁴⁷. Klaros örneklerinde ağzın dış yüzünde yapılan bant bezeme, Erken ve Orta Protogeometrik Dönem amphoraları üzerinde karşımıza çıkmaktadır¹⁴⁸. Ayrıca Troia'da ele geçen benzer ağız profili ve yüzey özellikleri gösteren amphoralar 1070/1030-900 yılları arasına tarihlendirilir¹⁴⁹. Benzer ağız profiline sahip boyundan kulplu amphora, Klazomenai'de Protogeometrik Döneme tarihlenen evin taban buluntuları arasında yer alır¹⁵⁰. Benzer bir amphora Teos'da E açması içerisinde yer alan bir çöp çukurundan ele geçmiştir. B. Öğün amphora için Orta Protogeometrik Dönemden daha geç olamayacağını hatta bezemesi göz önüne alındığında daha bile erken olabileceğini belirtmektedir¹⁵¹. Dışa yuvarlatılmış dudaklı benzer parçalara Anaia buluntuları arasında da rastlamak mümkündür. Anaia'da bulunmuş ağız parçaları da amphora ve hydria olarak sınıflandırılmış ve Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir¹⁵².

Benzer ağız profiline sahip parçaların sıkça rastlandığı yerlerden biri Aigeira'dır. Kapalı kap ağız parçaları olarak sınıflandırılan örnekler, Geç Bronz Çağ ile Erken Demir Çağ arasında görülen seramik tipleri arasında yer almaktadır¹⁵³. Benzer ağız profiline ve bezemeye sahip parçalar Khalkis'de Orta Protogeometrik Dönem civarına tarihlendirilmiştir. Amphora olarak sınıflandırılan parçalar üzerinde Klaros örnekleri

¹⁴⁵ Klaros örnekleri için her hangi bir tarih verilmemiştir. Bu örneklerin buluntu yerleri Sondaj 1K'nın 7e isimli tabakası olup, aynı tabakadan Subprotogeometrik ve Geometrik Dönem malzemeleri ele geçmiştir. Jolivet -Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8. Sondaj 1E'nin 7. tabakasından ele geçen benzer diğer örnekler için bkz. Jolivet 2003, 76-78. fig. 22. 4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9.

¹⁴⁶ Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3.

¹⁴⁷ Özyiğit 2005, 44, çizim 9.

¹⁴⁸ Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8.

¹⁴⁹ Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99. Bu örnek 950-800 yılları arasına tarihlendirilen kontekst ile ele geçmiştir. Ancak bu tip amphoralar Troia'da 1025-950 yıllarına tarihlendirilen tabakalarda da görülmektedir. Carolyn Chabot Aslan ile yapılan görüşme sırasında da benzer bir bilgi verilmiştir. Aslan, bu tip ağız profiline sahip amphora örneklerinin Troia'da 1070/1030-900 yılları arasında görüldüğünü belirtmiştir. Konu ile ilgili bilgileri paylaştığı için kendisine teşekkür ederim.

¹⁵⁰ Bakır et. al. 2002, 43, resim 4.

¹⁵¹ Öğün 1964, 117, resim 9.

¹⁵² Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3.

¹⁵³ Gauß 2009, 169, fig.13. 1-7.

gibi astar bulunmamaktadır¹⁵⁴. Argolis’de ise benzer ağız profiline sahip boyundan kulplu amphora Protogeometrik Dönem buluntuları arasında değerlendirilmiştir¹⁵⁵. Lefkandi’de geniş kapalı kaplar başlığı altında sınıflandırılan ve boyundan kulplu amphora ya da hydria tarzı kaplar oldukları düşünülen parçalar bilinmektedir. Oldukça az korunmuş Lefkandi buluntularının tarihlendirilmesi de tıpkı Klaros örnekleri gibi sağlıklı bir şekilde yapılamamıştır¹⁵⁶. Ancak bu tür büyük kapalı kapların Lefkandi’de Orta Protogeometrik Dönem kontekstlerinde bilindiği, Geç Protogeometrik Dönem de var olan kontekstlerin tipik örnekleri arasında yer aldıkları belirtilmiştir¹⁵⁷.

¹⁵⁴ Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34. Khalkis buluntularının tartışması için bkz. 118.

¹⁵⁵ Langdon 1995, 60, fig. 52. 1030.

¹⁵⁶ Lefkandi II, I, 70-77, pl. 30 ve 68.

¹⁵⁷ Lefkandi II, I, 70 ve 77.

MALTA HAÇ MOTİFLİ GÖVDE PARÇALARI

(*Kat. No. 68-70*)

Konsantrik daire motiflerinin içinde uygulanan malta haçı ya da çarkıfelek olarak adlandırılan adlandırılan bu motif, Orta ve Geç Protogeometrik Dönem boyunca krater ve skyphos gibi açık kaplar ile amphora ve hydria gibi kapalı kaplarda sıklıkla kullanılmaktadır. Motifin erken örnekleri, Protogeometrik Dönem öncesinde Geç Hellas IIC Dönemine değin gitmektedir¹⁵⁸. Bu dönemde görülen benzer tip doldurma motifleri, birbiri içine geçmiş spiral motiflerinin iç kısımlarında uygulanır. Elle yapılmış motifler Protogeometrik Dönem içerisinde yerini pergel ile yapılmış konsantrik daire motiflerine bırakır.

Klaros'da üç örnek ile temsil edilen bu tip bezemeye sahip kapların sadece gövde kısımlarının bir bölümü korunmuş olduğu için form ve stil hakkında net bir yorum yapabilmek şansımız yoktur. Ancak tüm parçalarda pergel izi bulunmaktadır ve konsantrik daireler Submyken örneklerine göre daha muntazamdır.

68 ve **69** kapalı kap gruplarından amphora ya da hydria gibi daha büyük boyutlu formlara aittir. **70** diğerlerinin aksine açık bir kaptır. Skyphos formundan daha kalın cidar ve gövde yapısı göz önüne alındığında küçük bir krater olmalıdır.

68 üzerinde dört adet korunmuş konsantrik daire motifi içerisinde, üçer adet firnisli ve rezerve bırakılmış üçgenden oluşan haç motifi ve ortasında pergel izi yer alır. **69** üzerinde altı adet korunmuş konsantrik daire motifi içerisinde, ikişer adet firnisli ve rezerve bırakılmış üçgenden oluşan haç motifi yapılmıştır. Bir önceki Klaros örneğine göre daha hacimlidir. **70** üzerinde yedi adet konsantrik daire motifi ve içinde birbirleri ile karşılıklı ve önceki örneklere göre daha küçük yapılmış, rezerve haç motifi yer alır. Bu motiflerin altında kalan alanda olasılıkla firnisli bir bant vardır.

Benzer malta haç motifleri Lefkandi buluntuları üzerinde görülmektedir. Özellikle Geç Protogeometrik Dönemde popüler olan bu motif, Theselya'ya özgü küresel gövdeli kraterler üzerinde sıklıkla uygulanmaktadır. Lefkandi dışında daha sık bulunan bu tür bezemeye sahip örnekler özellikle, Geç Protogeometrik Dönem

¹⁵⁸ Mountjoy 2007, 239, fig. 11 A-B.

kontekstlerinden ele geçmiştir¹⁵⁹. Lefkandi’de kraterler dışında, benzer motiflerin kapalı kaplar üzerinde de uygulandığı görülmektedir¹⁶⁰.

Samos’da Protogeometrik Dönem tabakası buluntusu bir kraterin gövdesi üzerinde konsantrik daire motiflerinin iç kısmında benzer bir uygulama yapılmıştır¹⁶¹. Knossos’da Orta Protogeometrik Döneme tarihlendirilen nekropolis buluntusu küçük bir krater üzerinde de benzer bir motif yer almaktadır¹⁶².

Diğer iki Klaros örneğinden biraz daha farklı ancak prensipte benzer anlayış ile yapılmış **70**’in yakın bir benzeri Dirmil’de Geç Protogeometrik Döneme tarihlenen oda mezarın buluntusu olarak ele geçen kraterdir¹⁶³. Özellikle **70** ile benzer malta haç motifine sahip bir örnek **23** no.lu skyphoid kraterdir. **23** ve **70**, Skyros ve Amathus buluntuları gibi Lefkandi ile ilişkili seramik grupları arasında yer almalıdır¹⁶⁴.

69’da yer alan malta haç motifinin benzeri, Metropolis’de bir skyphos üzerinde kum saati motifi olarak yorumlanmış ve Geç Protogeometrik Dönem ile 920-875 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁶⁵.

Formları ve geri kalan bezeme kombinasyonları hakkında yeterli bilgimiz olmayan Klaros örneklerini, malta haç motifinin yoğun olarak kullanıldığı Orta-Geç Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirmek uygundur.

¹⁵⁹ Lefkandi II. I, 28. pl. 23, no. 371-372.

¹⁶⁰ Lefkandi’de hydria ve karından kulplu amphoralar üzerinde uygulanan benzer motifler için bkz. Lefkandi II. I, pl. 65, 472; pl. 61, 451.

¹⁶¹ Walter 1968, taf. 1. 11.

¹⁶² Coldstream - Catling 1996, 49, fig. 72. 68.

¹⁶³ Özgünel 2006, 26, lev. II. c-c1-c2-c3. Ayrıca bu kraterin önemli bir özelliği, farklı tipte malta haç motiflerinin aynı krater üzerinde uygulanmasıdır. Aynı kraterin farklı bir yayını için bkz. Bass 1963, pl. 83, fig. 15.

¹⁶⁴ Skyros ve Amathus buluntusu örneklerin anlatımı için bkz. s. 34.

¹⁶⁵ Atila 2012, 191, kat. no. 10.

KARINDAN KULPLU AMPHORA

Klaros'da Protogeometrik Dönemde ağız formları göz önüne alındığında amphora olarak sınıflandırması yapılabilen üç örnek vardır. Karından kulplu amphoraların dışında Klaros'da bulunmuş çok sayıda *boyundan kulplu amphora ya da hydria* ağız parçası da vardır. Ancak özellikle amphora tiplerinin Protogeometrik ve Geometrik Dönemler boyunca çok değişmeden devam eden ağız yapıları, bunların net bir şekilde tarihlendirilmelerini ve sınıflandırılmalarını zorlaştırmaktadır. Bu sebepten dolayı bu tip ağız parçaları, tezin Geometrik Dönem bölümünün son kısmında *Kapalı Kap Ağız Parçaları* başlığı altında anlatılmıştır.

Karından Kulplu Amphoralar

Kat. No. 71-73

Karından kulplu amphora olarak sınıflandırılan üç parça, ağız ve kısmen de gövde parçalarından oluşmaktadır. Protogeometrik Dönem karından kulplu amphoralarının ağız profillerinin en belirgin özelliği dışa doğru düzleştirilmiş yapılarıdır. Hatta bu tür kaplarda ağız sanki ortadan kalkmış, uzun ve dışa dönük bir boyuna dönüşmüştür. Klaros örneklerinin az korunmuş olmaları bu kapların boyun-gövde profilleri ve özellikle bezeme özellikleri hakkında yorum yapmayı zorlaştırmaktadır. O yüzden ancak benzer ağız profili ve özellikle ağzın üzerinde yer alan bant bezeme göz önünden bulundurulularak bir karşılaştırma yapılabilmektedir.

71'in ağız ve gövde kısmının bir bölümü korunmuştur. Dışa doğru düzleştirilmiş ağzın iç yüzünün bir bölümü ile dış yüzünün korunmuş kısmının tamamı firnislidir. Ağzın tam üzerinde, firnisli iç ve dış yüzey arasında kalan rezerve alanda firnis çizgileri ile bir bezeme yapılmıştır.

72'nin ağız yine dışa dönüktür. Ancak bir öncekinin aksine düz değil hafif sivri bir dönüşü vardır. İç yüzde ağzın biraz altında firnis bant yer alırken, dış yüzün bir kısmı firnislidir. Yine dış yüzde kalınlıkları farklı dört adet firnis bant uygulanmıştır. Ağzın üst kısmı da tamamen firnislidir.

73 hafif dışa dönük dudaklı olup dudağın hemen altında içe girintili bir profile sahiptir. Dış yüzde dudağın hemen aşağısında firnis bir bant yer alırken bunun dışında iç ve dış yüz rezervedir.

Lemos, karından kulpları amphoraların kökeninin Geç Hellas IIIC'ye kadar geriye gittiğini belirtmektedir¹⁶⁶. Lefkandi, Klaros örneklerinin benzerlerinin rastlandığı merkezlerden biridir¹⁶⁷. Lefkandi'de diğer kapalı kap örneklerine göre daha az bulunan karından kulplu amphoraların nekropolis kontekstlerinde bulunan Submyken-Erken Protogeometrik Döneme tarihlendirilen iki tanesi dışındakiler, Desborough tarafından Geç Protogeometrik Dönem ile Subprotogeometrik I-II Dönemleri arasında tarihlendirilmiştir¹⁶⁸. Diğer Lefkandi buluntuları ile karşılaştırıldığında bu tür kapların, Geç Protogeometrik Dönemden daha erken, Submyken ve Erken Protogeometrik Dönemden daha geç olmaları gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca bu tür kapların kesin olarak tarihlendiği Orta Protogeometrik Dönem kontekstleri de bulunmaktadır¹⁶⁹.

Protogeometrik Dönem karından kulplu amphoralarının çok büyük bir bölümü tüm dönem boyunca tamamen firnislidir¹⁷⁰. Klaros amphoraları ile benzer form ve bezeme özelliklerine sahip örnekler Karia'da¹⁷¹ Geç Protogeometrik Döneme, Kommos'da¹⁷² Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem arasında tarihlendirilmiştir. Bir diğer benzer Khalkis'de bulunan ve Subprotogeometrik Dönem civarına tarihlenen ağız parçasıdır¹⁷³. Khalkis örneğinin ağız kısmının bir kısmı firnisli dış yüzey tamamen rezervedir. Ağızın üst bölümünde kalan rezerve alanda ise firnis çizgi şeklinde bezeme yapılmıştır.

¹⁶⁶ Lemos 2002, 59. Geç Hellas IIIC Ortasına tarihlendirilen benzer profile sahip bir kabın ağız parçası için bkz. Mountjoy 1986, 159, fig. 201, 2.

¹⁶⁷ Lefkandi II, 1, pl. 7b, pl. 61. 450, pl. 7c, pl. 62. 452.

¹⁶⁸ Lefkandi II, 1, 35. Lefkandi nekropolis ve yerleşim yeri kontekstlerine göre Subprotogeometrik I : Atina Erken Geometrik I Dönemi ile çağdaş olup yaklaşık olarak 900-875 yılları arasında tarihlendirilir. Subprotogeometrik II : Atina Erken Geometrik II Dönemi ile çağdaş olup yaklaşık olarak 875-850 yılları arasında tarihlendirilir.

¹⁶⁹ Lefkandi II, 1, 37.

¹⁷⁰ İstisnai bir uygulamaya sahip, Erken Protogeometrik Döneme tarihlendirilen amphora için bkz. Lemos 2002, pl. 7.1.

¹⁷¹ Özgünel 2006, levha I c. Amphora ile ağız profili açısından benzer.

¹⁷² Johnston 2000, 200, fig. 6. 26.

¹⁷³ Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36. Khalkis örneğinin anlatımı için bkz. Andreioménou 1996, 119.

Tüm Klaros amphoraları Apollon sektöründe K16A plankaresinde aynı seviyelerinden ele geçmiştir. Buldukları tabaka, Protogeometrik Dönem seramiklerinin yoğun olarak rastlandığı yerdir. Amphoraların buluntu durumları ve benzerleri göz önüne alındığında Geç Protogeometrik - Subprotogeometrik Dönem içerisinde değerlendirmek mümkündür.

OİNOKHOE

Kat. No. 74

Protogeometrik Dönem'de Klaros'da oinokhoe olarak sınıflandırabilen sadece tek bir örnek bulunmaktadır. Küçük bir gövde parçası korunmuş olduğu için buradan hareketle Klaros Protogeometrik Dönem oinokhoeleri hakkında bilgi verme olanağı maalesef yoktur. Ancak yine de tek bir parça da olsa formun Protogeometrik Dönemde Klaros'da temsil ediliyor olması önemlidir.

74 kapalı bir kaba ait gövde parçasıdır¹⁷⁴. Çok kalın ve düz olmayan cidarı, kabın yonca ağızlı bir oinokhoeye ait olduğunu düşündürmektedir. Gövde üzerinde tıpkı **38** üzerindeki gibi damla motifleri yer almaktadır. Ancak dört adeti korunmuş damla motifleri oldukça kısa yapılmıştır. Bu motifin altında pergel ile yapılmış altılı yarım konsantrik daire motifi ve iki adet firnis bant yer alır. **74**'ün üzerinde yapılmış bezeme kombinasyonun benzeri Kerameikos'da Erken Protogeometrik Döneme tarihlenen amphora¹⁷⁵, Lefkandi'de ise Orta Protogeometrik Dönem sonlarına tarihlenen oinokhoe de yer almaktadır¹⁷⁶. Anaia'da tıpkı Klaros oinokhoesinde olduğu gibi üzerinde küçük damla motifleri yapılmış bir amphora Protogeometrik Dönem buluntuları arasında değerlendirilmiştir¹⁷⁷. Ancak amphora üzerinde yer alan daireler, Klaros örneği gibi yarım değil, tam konsantrik dairedir. Klaros oinokhoesi gibi kısa dil motifi uygulamalarının görüldüğü örnekler Patara Tepecik Nekropolü buluntuları arasında yer alır. Gövde kısımlarının az bir kısmı korunmuş dört parçadan bir tanesi oinokhoe diğerleri kapalı kap olarak sınıflandırılmıştır. Tüm Patara buluntuları Geç Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir¹⁷⁸.

¹⁷⁴ Bu örnek 2011 yılında N. Şahin ve P. Debord tarafından yayınlanmıştır. Örneğin tartışması ve benzerleri için bkz. Şahin - Debord 2011, 171-172, pl. V.1.

¹⁷⁵ Lemos 2002, fig. 7.1.

¹⁷⁶ Lefkandi II. I, 46, pl. 71. 644.

¹⁷⁷ Türkan 2006, şek. 2, fig. 4, lev. 1, res. 4.

¹⁷⁸ Kahya 2001-2002, 38-40. Patara örnekleri için bkz. Kahya 2001-2002, 54-55, fig. 2. 98, fig. 3. 70, fig. 4. 42, fig. 5. 43. Konsantrik daire ve dil motiflerinden oluşan bezeme kombinasyonunun Submyken etkilerinden bahsedilmiş ancak tüm örnekler Geç Protogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir. Ancak bu örnekler için daha erken tarihler önermek mümkündür.

Klaros oinokhoesinde görülen kısa damla motifi uygulamaları Geç Hellas IIIC içerisinde de bilinmektedir¹⁷⁹. Ancak Klaros örneğinde yarım konsantrik daire motifinin pergeli ile çizilmiş olması en azından Protogeometrik Dönemden daha erken olamayacağını göstermektedir. Dolayısıyla Apollon sektöründe bulunan yuvarlak sunağın alt dolgu malzemeleri arasında yer alan **74**, buluntu durumu ve benzer örneklerinden hareketle Erken-Orta Protogeometrik Döneme tarihlenmelidir.

¹⁷⁹ Jung 2007, 219, fig. 2. 6.

YÜKSEK KONİK AYAK

Kat. No. 75-77

Yüksek konik ayaklı kap grubu Klaros'da üç örnek ile temsi edilmektedir¹⁸⁰. Her üç örnek de skyphos ya da fincan gibi formlara ait yüksek-konik kaide parçalarıdır. Bu form özelliğine sahip kaideler, kaide altında görülen farklı bezeme özellikleri de göz önüne alındığında Orta ve Geç Protogeometrik Dönem boyunca, uzun bir süreçte kullanım görmüştür¹⁸¹.

75 no.lu ayağın dışında gövde üzerinde üç adet kırmızımsı kahverengi ince bant yer alır. İç yüz ve dış yüz gövde üzerinde yer alan bantlar dışında tamamen firnislidir. Ayak kısmının tabanına yakın firnisli küçük bir kısmı dışında rezervedir. 76 no.lu ayağın dış yüzünde gövde altına yakın bir yerde ince rezerve bir bant yer almaktadır. Gövdenin üst kısmı firnisli, alt gövde ve ayak kısmı rezerve bırakılmıştır. Kabın iç yüzü ise firnislidir. 77 no.lu ayağın sadece kaide kısmı korunmuştur. İç yüzde firnis izleri vardır. Dış yüzün tamamı firnislidir ancak firnis oldukça aşınmıştır.

Klazomenai, FGT Sektörü buluntuları arasında yer alan benzer uzun ve konik kaideler skyphos ya da fincan olarak sınıflandırılmıştır. Orta ve Geç Protogeometrik Dönemde görülen bu tip konik ayaklı kaideler için N. Aytaçlar, yüksek-konik kaideli kapların, alt gövdelerinde yer alan ince rezerve bantların Erken Protogeometrik Dönem özelliği olduğunu ve bu tür kapların Orta Protogeometrik Dönem'de popüler olduğunu belirtir. Ayağın en aşağısında yer alan rezerve ince alan dışında tamamen firnisli olan örneklerin ise Geç Protogeometrik Döneme ait olduğunu söyler¹⁸². Troia'da bulunan benzer bir skyphos 950-800 yılları arasına tarihlendirilen kontektsten gelmiştir¹⁸³. Korinth Demeter-Kore Kutsal Alanı'nda bulunan benzer tipte konik kaideler skyphos olarak adlandırılmış ve Orta-Geç Protogeometrik Döneme içlerine

¹⁸⁰ 1992-1993 yılı Fransız kazıları döneminde Klaros'da benzer yüksek-konik kaideler bulunmuştur. 1K sondajından bulunan örnekler için bkz. Jolivet - Robert 2003, fig. 33. 9-10.

¹⁸¹ Lefkandi'de *küçük açık kaplar* başlığı altında sınıflandırılan konik yüksek ayaklar, Orta Protogeometrik Dönem ile başlayarak Subprotogeometrik Dönem içerisine kadar kullanım görmüştür. Bu tip kaidelerin Submyken ve Erken Protogeometrik Dönemdeki erken kullanımları da ayrıca not edilmiştir. Lefkandi II. I, 69-70. Benzer Lefkandi örnekleri için bkz. Lefkandi II. I, pl. 51.

¹⁸² Aytaçlar 2004, 26, fig. 11. 1-2. Aytaçlar, bu örneklerin Euböia seramikleri ile olan yakın ilişkisinden de bahsetmektedir.

¹⁸³ Chabot-Aslan 2002, 100, pl. 3. 21.

tarıhlendirilmiřlerdir¹⁸⁴. Klaros rnekleri ile benzer kaideler, Lefkandi nekropolis ve yerleşim alanları buluntuları arasında çok sayıda bulunmuş olup bunlar Erken ve Geç Protogeometrik Dönem kontekstlerinden gelmiřtir¹⁸⁵. Iolkos’da da benzer buluntular Protogeometrik Dönemin farklı evrelerine aittir¹⁸⁶.

Yuvarlak sunağın alt seviye buluntuları arasında yer alan Klaros rnekleri, buluntu durumları, gövde altı bezemeleri ve diğer merkezlerde bulunan benzerleri de göz önüne alınarak Orta-Geç Protogeometrik Döneme tarihlenirler.

¹⁸⁴ Pfaff 1999, 89, fig.19. 57-58.

¹⁸⁵ Lefkandi I, 294, fig. 7. C, D, E, F. 298, fig. 8. D, E. Lefkandi’de tek kulplu fincanlar olarak sınıflandırılan, konik ve yüksek ayaklı bu kapların ağız profili ve bezeme açısından benzerleri Protogeometrik Dönem fincanları başlığında anlatılan Klaros rnekleri ile benzerdir.

¹⁸⁶ Sipsie - Eschbach 1991, 30-31. taf. 2. 13 ve 15. taf. 3. 1-5.

ÜÇ AYAK

Kat. No. 78

Klaros'da Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirilen sadece bir ayak parçası olasılıkla kazan tarzında geniş hacimli bir kabın ayağı olmalıdır. Ayak üzerinde her hangi bir bezeme yer almazken, formu da bize tarihlendirme konusunda çok yardımcı olmamaktadır.

Bu tür kaplar genellikle bronzdan yapılmış olsalar da hem Protogeometrik hem de Geometrik Dönem içlerinde pişmiş toprak versiyonları da bilinmektedir¹⁸⁷. Bronz ve pişmiş toprak kazanlar üzerine özellikle Snodgrass'ın söyledikleri ilginçtir. Snodgrass, Olympia ve diğer kutsal alanlardan örnekler göstererek Erken Demir Çağ başlarından itibaren metal kazanların bilindiğini hatta az sayıda Bronz Çağ örneğinin de olduğunu belirtir. Ancak, bu kazanların pişmiş toprak versiyonlarının çağdaş kullanımlar gösterdiğini, geç 11. yüzyıla tarihlendirilen Kerameikos örneğinden de hareketle belirtmektedir. Ortaya çıkan sonuç, pişmiş toprak kazanların metal işleri ile çağdaş uygulamalar olduğudur¹⁸⁸. Öte yandan bir diğer görüş, pişmiş toprak kazanların, metal azlığı nedeni ile onlara alternatif bir uygulama olarak ortaya çıktığı ve pişmiş toprak kazanların metalları bu nedenle taklit ettiği¹⁸⁹.

Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirilen tek üç ayak **78**, uzun ve yukarı doğru hafif kalınlaşarak ilerleyen yapıya sahiptir. Üst kısmında bir delik yer alır. Ön ve arka yüz tamamen firnislidir. Ayak üzerinde her hangi bir bezemeli alana rastlanılmaz. Ancak parçanın buluntu yeri Apollon sektöründe yer alan yuvarlak planlı sunağın en alt seviyeleridir. Klaros üç ayağı, Submyken-Erken Protogeometrik Dönem tarihlendirilen **1-2** ve **22** ile aynı alandan, yuvarlak planlı sunağın temel seviyesinden ele geçmiştir. Üzerinde bir bezeme ya da tarihleyebileceğimiz her hangi bir veri olmayan Klaros üç ayağı, buluntu durumu göz önüne alındığında Submyken-Erken Protogeometrik Dönem civarına tarihlenir.

¹⁸⁷ Snodgrass 1971, 281-286. Örnekleri sayıca çok olmasa da, Geç Geometrik sonlarında üç ayakların taştan yapılmış olanları da bilinmektedir. Plateae'da bulunmuş ve linear bezemeleri ile dikkat çeken üç ayakların tartışması ve ayrıntılı bilgileri için bkz. Pharaklas 1970, 175-178, pl. 43-44.

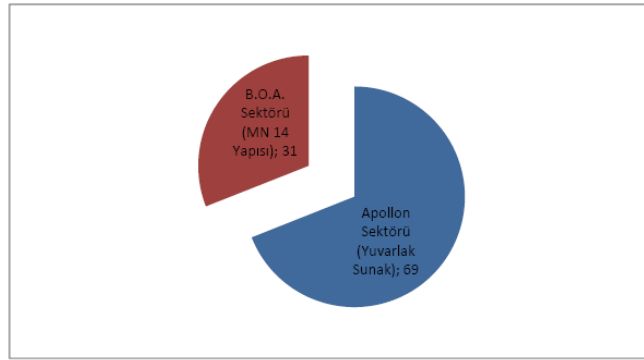
¹⁸⁸ Snodgrass 1971, 281-286.

¹⁸⁹ Gadolou 2003, 327.

BÖLÜM III

KLAROS GEOMETRİK DÖNEM

Klaros'da Geometrik Dönem seramikleri iki farklı sektörden ele geçmektedir (**bkz. şekil 2**). Bunlardan ilki Protogeometrik Dönem seramiklerinin de bulunduğu Apollon sektöründe yer alan yuvarlak planlı sunaktır¹⁹⁰. Özellikle sunağın çevresinde yoğun bir Geometrik Dönem seramiği buluntusuna rastlanmıştır. Sunakta bu dönem içerisinde her hangi bir imar faaliyetinin olmaması, Protogeometrik Dönem süresince kullanılan sunağın Geometrik Dönemde de kullanılmaya devam ettiğini göstermektedir. Ancak sunak çevresinde yoğun şekilde Protogeometrik Dönem seramikleri ile birlikte ele geçen Geometrik Dönem seramiklerinin çok iyi korunmuş bir tabakadan bulunmaması Geometrik Dönem için Klaros'da net bir kronoloji oluşturmaya olanak vermemektedir. Buna karşın B.O.A. sektöründe ortaya çıkarılmaya başlanmış sadece temel seviyesinde korunmuş MN14 yapısı, 8. yüzyıl seramik kronolojisi açısından önemli veriler sunmaktadır.

Şekil 2. Geometrik Dönem Seramiklerinin Sayısal Olarak Sektörel Dağılımı

B.O.A. Sektörü MN14 Yapısı

(Levha 9-15)

Geometrik Dönem seramiklerinin bulunduğu bir diğer sektör Batı Onur Anıtları (B.O.A.) sektörü olarak adlandırılan ve Hellenistik Dönem Apollon Klarios tapınağının güneyinde kalan alandır. Bu sektörde, 2009 yılında ortaya çıkarılan ve kazısı 2013 kazı sezonuna kadar tam olarak bitirilememiş bir yapı ortaya çıkarılmıştır (**bkz. levha 9-13**).

¹⁹⁰ Yuvarlak planlı sunak, tezin Protogeometrik Dönem başlığı altında ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

MN14 ve N14 plankarelerinde yer alan yapının sadece temel seviyesi korunmuş olup temelden ve temelin alt seviyelerinden ele geçen en erken seramikler 8. yüzyıl ortalarına kadar geriye gitmektedir¹⁹¹. Temelin biraz daha üst seviyelerinden bulunan seramikler, yapının 8. yüzyıl ikinci yarısında kullanımda olduğunu göstermektedir. Ancak hem yapının sadece temel seviyesinde korunmuş olması hem de bu temelinde kapladığı alanın var olan Geç Dönem yapılarının altında kalıyor olması, yapının niteliğinin tam olarak anlaşılmasına neden olmuştur. Geçirdiği bir yangın ile son bulunduğu anlaşılan yapının mimari açıdan çok net bir değerlendirmesini yapmak zordur. Sadece temeli ortaya çıkarılmış yapı belki de hiçbir zaman tamamlanamamıştır. Ancak, Orta Geometrik Dönem sonu ile Geç Geometrik Dönem süresince kullanım gördüğünün seramik buluntular ile kanıtlanması bu dönem seramik kronolojisi açısından önemlidir¹⁹².

B.O.A. sektöründeki bu yapı dışında, yine aynı sektörde MN12-13 plankarelerinde Arkaik Döneme ait farklı evreleri olan bir tapınak ortaya çıkarılmaya başlanmıştır. Tapınağın naos içi ve krepisleri civarından az da olsa 8. yüzyıl ikinci yarısı seramikleri ele geçmiştir. Bu seramiklerin buradaki varlığı iki farklı görüş ile açıklanabilir. İlki, Arkaik Dönem tapınağının naos ve krepisinde, tapınak hala işlevini sürdürürken bir istila ya da savaşa karşı korunma amacı ile yapılmış düzgün olmayan bir istinat duvarı temeli ortaya çıkarılmıştır¹⁹³. Aceleyle yapıldığı belli olan duvarın yapımı sırasında buraya taş ve toprak ile birkaç parça Submyken ve Protogeometrik

¹⁹¹ MN14 Yapısı temellerinden bulunan seramiklerin gösterildiği kesit çizimleri için bkz. levha 14-15.

¹⁹² Batı Onur Anıtları (B.O.A.) Sektöründe MN14 ve N14 plankarelerinde bulunan 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen yapı temeli, ilk olarak 2009 yılı kazı döneminde bulunmuştur. Açmanın güney doğusunda ve batısında ve kuzey-güney doğrultulu +0.23 m. ile +0.12 m. seviyesinde genişlikleri 40-51 cm. arasında, uzunlukları ise 0.50-1.00 m. arasında değişen ve birer sıradan oluşan blok taşlar ortaya çıkarılmaya başlanmıştır. Blokların uzunluğu güneydoğuda 2.40 m. güneybatıdaki ise 3.60 m. olup iki sıra blokların birbirlerine olan uzaklıkları 3.00 m.dir. Bu bloklardan en düşük seviyede olanın alt kodu -0.18 m. dir. Güneybatıdaki bloklarla aynı seviyede, batı yönünde sert bir zemin bulunmaktadır. N14 plan karesinde -0.65 m. seviyelerine kadar iki bloğun güneybatısında inilmiş ancak -0.51 m. seviyelerinden sonra her hangi bir malzemeye rastlanılmamıştır. 2010-2012 kazı yıllarında da bu alanda çalışmalar devam ettirilmiştir. Ancak bir yapı temeli olduğunu düşündüğümüz bu taşların niteliğini anlamak mümkün olamamıştır. MN14 plankaresinde bir bölümü ortaya çıkarılan yapı hakkında ayrıntılı kazı raporları için bkz. Şahin 2011, 157-159; Şahin et. al. 2012, 291-292.

¹⁹³ 2013 kazı sezonunda tapınağın naosu içerisinde yoğun şekilde yandığı anlaşılan bir tabaka bulunmuştur. Bu tabakadan çok sayıda ok ucu ve mızrak ucu ele geçmiştir.

Dönem seramiği gelmiştir¹⁹⁴. Bu gelen seramikler ile birlikte, kutsal alan içinde seramiklerin toplandığı bir yerden 8. yüzyıl ikinci yarısına ait olan seramikler de taşınmış olabilir. Bir diğer görüş ise MN14 plankaresinde yer alan 8. yüzyıl yapısının ya da diğer Geometrik Dönem yapılarının, MN14 ile MN12-13 plankareleri arasındaki varlığı ile açıklanabilir. Ancak bu plankareler üzerinde Arkaik Dönem ile Hellenistik Dönem arasında oldukça fazla yapının üst üste olması, Geometrik Dönem tabakalarına ulaşma konusunda büyük bir sıkıntı yaratmaktadır.

MN14 Yapısı Temelinin İlk Ortaya Çıkarılışı

MN14 Yapısı Temeli 2012 Yılındaki Son Durumu

¹⁹⁴ Buraya taşınmış olarak gelen seramikler hakkında ayrıntılı anlatım tezin Protogeometrik Dönem bölümünde yer almaktadır.

BÖLÜM IV

KLAROS GEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ

Klaros Geometrik Dönem seramikleri, Protogeometrik Döneme göre daha fazla örnek ve form ile temsil edilmektedir. Özellikle Geç Geometrik Dönem seramiklerinin İonia'daki yerleşimlere paralel Klaros'da da artış gösterdiği görülür. Hem Klaros tabakaları hem de örneklerin stilistik karşılaştırması Klaros'da Erken, Orta ve Geç evreleri ile temsil edilen Geometrik Dönemi ortaya koyar.

Klaros'da Geometrik Dönem seramiklerinin Apollon sektöründe yer alan yuvarlak planlı sunak dışında bulunduğu bir diğer alan B.O.A. sektöründe bulunduğu plankareden adını alan MN14 yapısının temelidir. 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen temelden bulunan seramiklerin varlığı Orta Geometrik Dönem sonu, Geç Geometrik Dönem seramik form repertuarı ve kronolojisi açısından oldukça önemlidir. Bu geçiş ve yaşanan Geç Geometrik Dönem, sadece stilistik açıdan değil, tabaka verileri ile de desteklenmektedir. Buna karşın, Klaros'da özellikle Erken ve Orta Geometrik Döneme ait korunmuş tabakalara henüz rastlanılmamıştır. Bu durum Erken ve Orta Geometrik Dönem seramiklerinin diğer merkezler ile karşılaştırılıp stil kritiği yolu ile tarihlendirilmesine neden olmuştur.

Protogeometrik Dönem'in Erken ve Orta evrelerine kadar hem form hem de bezeme açısından görülen Submyken etkilerin ardından, Orta evrenin sonlarından itibaren Protogeometrik Dönemin kendine özgü stiline ortaya çıktığı görülmektedir. Benzer bir durum Geometrik Dönem içinde geçerlidir. Ancak Geç Geometrik Dönem ile birlikte kendine özgü bir Geometrik Dönem seramik stilinden bahsetmek olasıdır. Geç Geometrik Dönemde görülen seramik yoğunluğundaki bu artışın da nedeni olarak stilin ancak bu evrede tam olarak oturması kanıt olarak gösterilebilir. Bu durum Erken ve Orta evrelerin olmadığı anlamına gelmemektedir. Klaros Geometrik Dönem seramikleri göz önüne alındığında, Geç Protogeometrik Dönem etkilerden uzak ve Geç Geometrik Dönem içerisinden bilmediğimiz seramiklerin varlığı dikkat çeker. Erken ya da Orta Geometrik Döneme ait bu seramikler, Klaros'da tabakalarının bulunamamış olması nedeni ile çok net tarihlendirilemeseler de bu seramiklerin Geç Geometrik

Dönem stilinden oldukça farklı oldukları açıktır. Benzer durum aslında tüm Batı Anadolu için geçerlidir. Şu ana kadar kazısı yapılan merkezlerde Geç Geometrik Dönem dışında, Erken ve Orta Geometrik Dönem verileri oldukça kısıtlıdır. Ancak Klaros'da bu döneme ait seramiklerin varlığı, Batı Anadolu merkezlerinde de çağdaş tabakaların yakın zamanlarda ortaya çıkarılacağı düşüncesini güçlendirmektedir.

Geometrik Dönem form repertuarı göz önüne alındığında, Protogeometrik Dönemden daha zengin buluntuların varlığı açıktır. Kap formları açısından öne çıkan formlardan birinin fincanlar olduğunu ayrıca belirtmek gerekmektedir. Bunun sebebi formun Submyken ile Orta Geometrik Dönem sonu arasında kesintisiz şekilde farklı form ve bezeme anlayışı ile yapılmasıdır. B.O.A. sektöründe 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen tabakadan hiç örneği olmayan bu form şu anki veriler ile Klaros'da Geç Geometrik Dönemde görülmemektedir.

Fincan dışında bir diğer öne çıkan form kotylelerdir. Farklı tipleri ile Klaros'da temsil edilen kotyleler Geometrik Dönemin en sık rastlanılan kap formudur. Yuvarlak planlı sunaktan bulunan örneklerin yanı sıra yine B.O.A. sektörü 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen tabakadan gelen örnekler, formun Orta Geometrik Dönem sonlarından itibaren kullanılmaya başladığını ve Subgeometrik Döneme kadar kullanımın devam ettiğini göstermektedir. Ayrıca önemli bir diğer saptama, Klaros'da fincan formunun kullanımının Geç Geometrik Dönemde yerini kotyle formuna bıraktığıdır.

Klaros'da 8. yüzyılda kotyleler ile birlikte en çok bulunan bir diğer form maşrapalardır. Kraterler, Klaros'da açık ve büyük boyutlu kaplar arasında en fazla örneğe sahip formdur. Bu grup içerisinde yer alan Atina üretimleri, Klaros'un Geometrik Dönemi hakkında önemli bir veri oluşturur. Bunun yanı sıra Protogeometrik Dönemde olduğu gibi Geometrik Dönem içinde de Klaros'da fazla kapalı kap örneğinin olmaması burada bahse değer bir durumdur.

FİNCAN

Geç Protogeometrik Dönem sonlarına doğru fincanların hem form hem de bezemelerinde önemli değişiklikler meydana gelir. Protogeometrik Dönemin karakteristik özelliği yüksek ayak yerini düz bir kaideye bırakır. Ayağın kaybolması ile gövde biraz daha küçülür. Zik zak motifi ve renkli firnis bantların yerini, bazen uygulanan rezerve bantlar dışında, koyu zemin ağırlıklı bir gövde görüntüsü alır. Ancak bu form ve bezeme sistemi birkaç ufak değişiklik ile neredeyse Geç Protogeometrik ile Geç Geometrik Dönem süresince devam eder.

Klaros'da Submyken'den başlayarak, Geometrik Dönem süresince fincan örneklerinin farklı form ve bezeme özellikleri ile temsil ediliyor olması, fincan form değişimini izlemek açısından oldukça önemlidir. Ancak Geometrik Dönem süresince görülen fincan örneklerinin, Protogeometrik Dönem fincanları kadar ayırt edici form ve bezeme özelliklerine sahip olmaması, fincanların Geometrik Dönem süresince geniş bir aralığa tarihlendirilmesine neden olmaktadır¹⁹⁵. Ayrıca Klaros örneklerinin birbiri ile eşleşmeyen farklı profil ve bezeme sistemleri, bu örneklerden birbirini takip eden bir sınıflandırma yapılabilmesini imkansız hale getirmiştir. Farklı başlıklar altında değerlendirilen örnekler, zamansal açıdan birbiri ile iç içe geçmiş durumda olmasına rağmen form olarak birbirilerinden ayrılmaktadır.

Kısa Dudaklı Fincanlar

Kat. No. 79-80

79 kulbu dışında tüm ele geçmiş olup dönemin fincan formu hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir. Kısa ve dışa çekik dudaklı, kalın ve düz bir kaidelidir. Gövde profili keskin değildir. İç yüz tamamen firnisli iken dış yüzünde ağız kısmında firnis bant, ağız ve gövde başlangıcında ise rezerve alanlar yer alır. Gövde ise tamamen firnislidir.

¹⁹⁵ Benzer form ve bezeme özellikleri gösteren fincanlardan Lefkandi nekropolis alanında Subprotogeometrik II Dönemine yaklaşık 875-850 yılları arasında tarihlendirilir. Lefkandi I, 294, fig. 7. J. Yine Lefkandi yerleşim yeri sektörü buluntuları arasında yer alan bir fincan Geç Geometrik Döneme 750-700 yılları arasında tarihlendirilir. Lefkandi I, pl. 62. 97.

80 kısa ve dışı çekik dudaklı olup, ağızdan gövdeye geçiş bir önceki örneğin aksine sert şekilde verilmiştir. Ayrıca gövdenin en geniş yerinde form oldukça sivrilip alt gövdeye inmektedir. Her iki yüzü de firnislidir.

Klaros fincanları gibi hafif dışı dönük kısa ağızlı, kulbun ağzı biraz aşarak gövde altında bağlanan örnekler Isthmia'da Geç Protogeometrik ile Orta Geometrik Dönem arasında geniş bir sürece tarihlendirilmiştir¹⁹⁶. Bunun yanı sıra benzer profile sahip fincanlar Lefkandi nekropolis alanlarında daha dar bir tarihe verilebilmiştir. Lefkandi fincanları Subprotogeometrik I olarak adlandırılan döneme ait mezarlardan ele geçmiştir¹⁹⁷.

Lefkandi'de ancak bu kez Xerepolis'de yerleşim yeri kontekstlerinde, benzer fincanlar bulunmaktadır¹⁹⁸. Bu tip fincanlar için Lefkandi'de Geç Geometrik Dönem öncesi kontekstlerde görüldüğü belirtilmiştir¹⁹⁹. Lefkandi Toumba nekropolisinde benzer profile sahip fincanlar Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem civarına tarihlendirilmişlerdir²⁰⁰. Klaros örnekleri ile form açısından benzer bir fincan, Levant yerleşimi olan Tell Abu Hawam'dan ele geçmiştir. Örnek, kulp kısmı hariç tam profil vermektedir. Dışa dönük dik ağızlı, silindirik gövdeli ve düz kaidelidir. Fincanın iç ve dış yüzünde firnisli ve rezerve bantlar yer almaktadır. Levant örneği Subprotogeometrik Döneme tarihlendirilmiştir²⁰¹. Klaros fincanları ile benzer form ve bezeme özelliklerine sahip örnekler Zagora'da yerleşim yeri ve savunma sistemine ait kontekstlerde bulunmuştur²⁰². Form olarak, skyphoslardan daha az popüler olan ve sayıları oldukça az olan buluntular, skyphosların basit versiyonları olarak yorumlanmışlardır. Yerel üretimler oldukları düşünülen kapların neredeyse tamamı, gövde üzerinde yer alan ince bantlar dışında mat siyah firnislidir. Klaros fincanları ile benzerlik gösteren fincanlar Geç Geometrik Dönem civarına tarihlendirilirse de Zagora'da Orta Geometrik Döneme

¹⁹⁶ Isthmia VIII, 90-91, pl. 30. 231, pl. 31. 232, 233, 234.

¹⁹⁷ Lefkandi I, 294-295, fig. 7 I-J-K. Lefkandi nekropolis ve yerleşim yeri kontekstlerine göre Subprotogeometrik I: Atina Erken Geometrik I Dönemi ile çağdaş olup yaklaşık olarak 900-875 yılları arasına tarihlendirilir. Subprotogeometrik II: Atina Erken Geometrik II Dönemi ile çağdaş olup yaklaşık olarak 875-850 yılları arasına tarihlendirilir. Subprotogeometrik III: Atina Orta Geometrik I ve II Dönemi ile çağdaş olup yaklaşık olarak 850-750 yılları arasına tarihlendirilir.

¹⁹⁸ Lefkandi I, pl. 28 ve 34. 70/P5, 70/P6, 70/P7.

¹⁹⁹ Lefkandi I, 49.

²⁰⁰ Lefkandi III, pl. 62. Lefkandi fincanları 55 no.lu mezarın hediyeleri arasında yer almaktadır. 55 no.lu mezar ve diğer mezarların tarihlendirildiği tablo için bkz. Lefkandi III, table 2.

²⁰¹ Herrera - Balensi 1986, 179, fig. 1a.

²⁰² Zagora 2, 198-199.

kadar geriye fincanlar mevcuttur²⁰³. 1992-1993 yılı Fransız kazıları döneminde Klaros'da benzer form ve bezeme özelliği gösteren örnekler bulunmuştur²⁰⁴. 1K sondajı buluntuları arasında yer alan fincanlar, kotyle olarak adlandırılmıştır. Ancak bunlar profilleri göz önüne alındığında fincan formuna ait olmalıdır.

Klaros fincanları form ve bezeme özellikleri göz alındığında Geç Protogeometrik- Erken Geometrik Dönem arasına tarihlenirler.

Uzun Ağızlı Fincan

Kat. No. 81

81 no.lu fincanın ağız yapısı dışa çekik, ince cidarlı ve uzundur. Kulp ağzı biraz aşip alt gövdeye bağlanır. Ağızdan gövdeye geçiş oldukça keskin profillidir. İç yüzünde ağzın alt tarafında yer alan oldukça geniş rezerve bir alan yer alır. Dış yüz ise tamamen firnislidir.

81 Lefkandi buluntuları arasında Desborough'un Tip IV olarak sınıflandırdığı fincanlar ile form açısından benzemektedir. Bu örneklerin ağız kısımlarının dış yüzlerinde zik zak bantlar yer alsa da Klaros fincanının dış yüzü firnislidir. Bu grupta yer alan örneklerde yüksek konik kaide yerini alçak bir kaideye bırakmıştır. Desborough, bu fincan grubuna ait buluntuların Lefkandi'de Geç Protogeometrik Dönem ile Subprotogeometrik I Dönemi civarına ait olduğu ve daha da geç tarihlenemeyeceği belirtir²⁰⁵.

81 bir önceki grupta yer alan Klaros fincanları gibi Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem arasına tarihlenmelidir. *Kısa Dudaklı* ve *Uzun Ağızlı Fincan* başlıkları altında değerlendirilen Klaros fincanlarının benzerlerinin aksine Orta ve Geç Geometrik Dönemden daha erkene tarihlendirilmesinin ana nedeni, Klaros MN14 yapısının, 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen tabakasında bu tip fincanların olmaması gelmektedir. Tabaka verileri yanı sıra, Lefkandi fincanlarının tarihleri de Klaros örneği ile örtüşmektedir.

²⁰³ Klaros örnekleri ile benzeyen Geç Geometrik Döneme tarihlenen fincan için bkz. Zagora 2, 198, pl. 219 a-b., pl. 219 c-d. Orta Geometrik Döneme tarihlenen fincan için bkz. Zagora 2, 198, pl. 164 c-d. Andros Arkeoloji Müzesinde bulunan, Zagora buluntusu bir diğer monokrom fincan 750-700 yılları arasına tarihlendirilmiştir. Cambitoglou 1981, 50-51, no. 85.

²⁰⁴ Jolivet - Robert 2003, 104, fig. 33. 5-6.

²⁰⁵ Lefkandi I, 295, fig. 7, G-H.

Kulbu Firnis Çizgi Bezemeli Fincanlar

Kat. No. 82-83

Bu tip altında sınıflandırılan her iki Klaros fincanı benzer form ve bezeme özellikleri göstermektedir. Sadece **82**'nin ağzı **83**'e nazaran biraz daha uzundur. Bu özelliği ile bir önceki grupta yer alan **81** ile benzer bir form özelliği göstermektedir. Klaros fincanlarının korumuş kısımlarının tamamı firnislidir. Hafif dışa dönük ağızlı, silindirik gövdeli olup, şerit kulp ağız kısmını aşır alt gövdeye yakın bir yerde bağlanır. Tüm bu özellikleri ile klasik bir Geometrik Dönem fincanı izlenimi veren örneklerin en belirgin özelliği kulp üzerinde yer alan firnis şeritler ile yapılmış bezemedir²⁰⁶.

Bu tip benzer bezeme ve form özelliğine sahip fincanlar Lefkandi buluntuları arasında yer almaktadır. Özellikle, nekropolis alanından bulunmuş fincanları inceleyen Desborough, bu tip örneklerde dudakta bir ya da birden fazla bant olabileceği gibi örneklerin tamamen monokrom olabileceğini belirtir²⁰⁷. Klaros fincanları ile form ve bezeme açısından benzerlik gösteren Lefkandi örneği Subprotogeometrik III Dönemine tarihlendirilmiştir²⁰⁸. Yine Lefkandi'de ancak bu kez Xeropolis'de yerleşim yeri kontekstlerinde form açısından Klaros fincanları ile benzerler ele geçmiştir²⁰⁹. Bu fincanlarda, Klaros örneklerinin kulp kısımlarında yer alan bezeme görülmez ve kaplar üzerinde ince rezerve bantlar bulunmaktadır. Ancak form olarak Klaros fincanları ile benzerlikleri dikkat çekicidir. Bu tip fincanlar için Lefkandi'de Geç Geometrik Dönem öncesi kontekstlerde görüldüğü belirtilmiştir²¹⁰.

Klaros fincanları ile benzer form ve bezeme özelliğine sahip bir örnek Atina Agora'sında bir kuyunun içinde ele geçen iskeletin beraberinde bulunmuş ve buluntu durumu yanı sıra stilistik açıdan da Erken Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir²¹¹. Klaros fincanlarında kulp kısmında yer alan bezeme ve profil açısından çok benzeyen bir diğer örnek Isthmia'da ele geçmiş ve Geç Protogeometrik ile Orta Geometrik

²⁰⁶ Bu tip bezeme Lefkandi'de Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem civarına ait örnekler üzerinde görülse de, bu örnekler Klaros fincanlarının form özellikleri uyuşmamaktadır. Lefkandi I, 294, fig. F ve G.

²⁰⁷ Lefkandi I, 295.

²⁰⁸ Lefkandi I, 295, fig. 7K. Subprotogeometrik III, Atina kronolojisine göre Orta Geometrik I-II Dönemi ile çağdaş olup 850-750 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

²⁰⁹ 70/P5, 70/P6, 70/P7 no.lu fincanlar için bkz. Lefkandi I, pl. 28 ve 34.

²¹⁰ Lefkandi I, 49.

²¹¹ Little - Papadopoulos 1998, 381, fig. 3. Mezar hakkında bilgi için bkz. Little - Papadopoulos 1998, 379.

Dönem arasında geniş bir sürece tarihlendirilmiştir²¹². Coldstream tarafından yayınlanan ve British Museum’da bulunan benzer form ve bezeme özellikleri gösteren fincan 800-750 yılları arasına tarihlendirilmiştir²¹³. Coldstream, örneğin yüzey özellikleri ve stilini göz önünde bulundurarak Melos kökenli olduğunu belirtir. Benzer form ve bezeme özellikleri gösteren bir diğer örnek Korinth’de Erken Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir²¹⁴. Bu tip örnekler için Weinberg, tüm Geometrik Dönem süresince görüldüklerini söyler. Klaros fincanları ile form açısından benzeyen monokrom fincan, Kos Serraglio nekropolisinde Erken Geometrik Döneme tarihlendirilen mezarın hediyeleri arasında bulunmuştur²¹⁵. Klaros örnekleri ile benzer profil ve kulp bezemesine sahip diğer benzer buluntular Zagora’da Geç Geometrik Dönem buluntuları arasında yer almaktadır²¹⁶.

Klaros fincanları ile form olarak benzer, monokrom bir fincan Eretria’da nekropolis alanından 800-760 yılları arasına tarihlendirilen mezar kontekstinden bulunmuştur²¹⁷. Örnekte, Klaros fincanlarındaki gibi kulp üzerinde firnisle yapılmış bir bezeme bulunmaz ancak form olarak yakınlık görülmektedir. Öte yandan içlerinden Klaros örnekleri ile form ve bezeme açısından çok benzeyen başka Eretria örnekleri 750-700 yılları arasına tarihlendirilmiştir²¹⁸. Klaros fincanları ile benzeyen monokrom diğer fincanlar, Dipylon yakınlarından kutsal bir evden ele geçmiştir²¹⁹. Yaklaşık 9.90 cm. genişliğinde küllerin, yanmış ve yanmamış hayvan kemikleri ile birlikte bulunan fincanlarda bazı eksik parçalar olsa da bunlar tam profil vermektedir. Erken Geometrik Döneme tarihlendirilen fincanların boyutlarında, form ve bezemelerinde farklılıklar

²¹² Isthmia VIII, 91, pl. 31, 236.

²¹³ Coldstream 2010, 52-54, no. 174, pl. 74. Satın alınma yolu ile müzeye gelen örneğin Melos’dan alındığı belirtilmektedir.

²¹⁴ Weinberg 1943, 9-10, pl. 2. 21.

²¹⁵ Morricone 1982, fig. 396. Mezarın tarihlendirmesi için bkz. Morricone 1982, 39. 27 no.lu mezarın diğer hediyeleri için bkz. Morricone 1982, 197-205.

²¹⁶ Zagora 2, 198, pl. 129 b-c.

²¹⁷ Eretria XVII, 77, pl. 126, 4. 8. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen bir başka benzer fincan örneği için bkz. Pfyffer 2007, 244, fig. 3. 6. Eretria örneğini monokrom olup, iç ve dış yüzünde birer ince rezerve bant yer almaktadır.

²¹⁸ Eretria XVII, 117-118, pl. 191-192. Mezar kontekstinde on iki adet fincan yer almaktadır. 12 no.lu phaleron tipindeki fincan 8. yüzyılın son onluğuna tarihlendirilmiş olduğu için mezar biraz geçe tarihlendirilmiştir. Oysa diğer fincanlardan Eretria kontekstlerinde daha erkene tarihlenenler vardır.

²¹⁹ Ainian - Livierou 2010, 89-90.

göze çarpar²²⁰. Kontekst, farklı boyutlarda ve farklı bezemeye sahip fincanların bir arada bulunması ve çağdaş kullanımları göstermesi açısından ayrıca önemlidir. Asine’de Klaros fincanlarında uygulanan benzer bezemeye sahip örnekler bulunmuş ve bunlar Geometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir²²¹.

Bu grup altında sınıflandırılan Klaros fincanları Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem civarından olmalıdır. Eretria fincanları için verilen 800-760 yılları, Klaros fincanları için üst sınır olup Klaros örnekleri bu tarihten öncesine tarihlenmelidir. Yukarıda anlatılan fincan grupları gibi Klaros MN14 yapısının, 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen tabakalarında bu tip fincanlara rastlanmaz. Form olarak bir önceki grupta yer alan **81** ile benzeyen **82** için Geç Protogeometrik Dönem erken bir sınır olarak verilebilir. Bunun bir diğer nedeni örneğin Apollon sektöründe yer alan yuvarlak planlı sunağın alt tabakasından bulunmuş olması gösterilebilir. Ancak benzer form ve bezeme özelliğine sahip fincanların Erken ve Orta Geometrik Dönem süresince görüldüğü unutulmamalıdır.

²²⁰ Ainian - Liviartou 2010, taf. 21, 1 a-h. Kutsal evden gelen buluntular daha sonra 2011 yılında bazı değişiklikler ile tekrar yayınlanmıştır. Klaros örnekleri ile benzer fincanların yanı sıra, aynı kontekste kantharoslar ve yaklaşık iki yüzden fazla açık kap bulunmuştur. Fincanlar Erken Geometrik Dönem civarına, kantharosların farklı tipleri de Geç Protogeometrik Dönem ile Erken Geometrik I-II hatta Orta Geometrik Dönem içlerine tarihlendirilmişlerdir. Çok sayıda açık kabın buradaki varlığı bir tür ritüel yemeği ile ilişkilidir. Ainian - Alexandridou 2011, 166, fig. 4 a-b.

²²¹ Frödin - Persson 1938, 315, fig. 217. 3.

KOTYLE

Kotyleler, Klaros'da Geometrik Dönem tabakalarının en sık rastlanılan kap formu olarak dikkat çekmektedir. Formun en belirgin özelliklerinden biri, ağız kenarında yer alan derin bir çentiktir. Diğer önemli form özelliği gövdenin derin ve geniş tutulmuş olmasıdır. Bu özellikleri ile türdeşi olan ve zaman zaman isim olarak karıştırılan skyphos ve kase gibi formlardan önemli farklar ile ayrılmaktadır. Bu sebepten dolayı, tez kapsamında değerlendirilen bu tip kaplar kotyle olarak değerlendirilmiştir.

Orta Geometrik Dönem sonlarında görülen Korinth üretimi kotyle formundan türetilmiş olan Doğu Yunan kotyleleri²²², Geç Geometrik Dönem başlarında yaklaşık 740 civarında düzenli bölünmüş panel anlayışı ile yapılmaya başlanmıştır²²³. Pithekoussai'da bir kremasyon mezarın hediyesi olarak ele geçen Nestor kabı bu anlayış ile yapılmış en erken kotyle olarak gösterilmektedir²²⁴. Üzerinde yer alan yazıttan adını alan kotyle, mezar konteksti göz önüne alındığında 725-700²²⁵ civarına tarihlense de yazıt bilimi açısından incelendiğinde 730 civarına kadar geriye çekilmektedir²²⁶. Nestor kabı ile Rhodos'ta bulunmuş bir kotyle üzerinde yer alan meander motifinin Orta

²²² Coldstream 2008, 273-274. Coldstream'in bahsettiği Korinth üretimi kotyleler için bkz. Coldstream 2008, pl. 18 e, f.

²²³ Coldstream 2003, 247.

²²⁴ Coldstream 2008, 278.

²²⁵ Ridgway 1997, 325.

²²⁶ Buchner 1966, 8-9. Coldstream 2008, 278. P.A Hansen, özellikle Buchner ile kişisel görüşmelerinden ve onun yayınlarından hareketle Nestor kabının tarihlendirilmesi konusuna hem arkeolojik veriler hem de yazıt bilimi verilerini göz önüne alarak bir yaklaşım sergiler. Bir kremasyon mezarın hediyesi olarak ele geçen Nestor kabı, mezar içinde çok sayıda dağınık seramik ile birlikte bulunmuştur. Hansen, Buchner'in Pithekoussai I kitabında Nestor kabı için 725-720 yılları arasına önerdiğini ve bunu yaparken de mezarın konteksti ve stratigrafisinden hareketle yaptığına değinir. Aynı yayının ilerleyen sayfalarında ise Bucher'in, Nestor kabının mezardan 10-20 yıl arası erken olabileceği sözlerini de hatırlatır. Son olarak Hansen, Nestor kabı üzerindeki yazıtın 720 belki de 730 yılları arasına ait olduğunu söyler. Hansen 1976, 27-28. Nestor kabının üzerinde yer alan yazıt ile ilgili bilgi ve tartışma için bkz. Coldstream 2003, 298-300 ve 342-343. Nestor kabı üzerinde yer alan bezeme ve yazıtın ayrıntılı resimleri için bkz. Snodgrass 1971, 351, a-b. Eretria'da üzerinde Nestor kabı ile benzer bir yazıtın bulunduğu kotyle, panel bezemenin altında yer alan kelebek-triglif frizi nedeni ile 735-725 civarına tarihlenir. Kuşlu kotyle olarak adlandırılmasına rağmen, panelinde sadece ağaç meander ve baklava motifinin bulunduğu Eretria örneği bezeme sisteminden dolayı, Nestor kabından daha erken olarak değerlendirilmiştir. Johnston - Andriomenou 1989, 217-220, fig. 1a, pl. 41a. Eretria Apollon kutsal alanında ele geçen ve 8. yüzyıla ait olan üzeri yazıtlı içki kapları ve tartışması için bkz. Theurillat 2007, 331-339, fig. 2, fig. 7, fig. 9, fig. 10. Nestor kabı ile Euboea buluntusu olan bir skyphos üzerindeki yazıtların karşılaştırılması ve köken tartışmaları için bkz. Papadopoulos 2011, 116, fig. 1a-b, fig. 2a-b.

Geometrik Dönem etkilerine değinen J. N. Coldstream, panelinde henüz kuş figürü olmayan bu örneklerin, formun ilk tipleri arasında yer aldığını, kuş figürünün ise daha sonra yapılmaya başlandığını belirtir²²⁷.

Özellikle son yıllarda artan kil analizi çalışmaları, kotylelerin üretim merkezi sorusuna cevap aramaktadır. Önceleri Rhodos'un Ialysos ve Camiros yerleşimleri olarak gösterilen üretim merkezi²²⁸, yapılan son çalışmaların sonucuna göre şu anda Kuzey İonia'lı bir atölyeyi işaret etmektedir²²⁹. Geç Geometrik Dönem süresince Karia'da oldukça sık rastlanan kotyleler, Karia atölyelerinde de yerel olarak üretilmiş olmalıdır²³⁰. Öte yandan Metropolis buluntularını inceleyen C. Atila, stilistik kriterler ve kil analizi sonuçlarına göre bir grup kotylenin Bademgediği Tepesi'nde üretilmiş olabileceğine değinmiştir²³¹. Ancak şu ana kadar yapılan kazı çalışmalarında ne Karia'da ne de İonia'da kotyle üreten her hangi bir atölyeye rastlanılmamıştır.

Farklı tipler altında sınıflandırılan kotyleler isimlerini, panellerin sayısından ve burada yer alan figür ya da motiflerden alırlar. Doğu Yunan Kotyleleri Klaros'un 8. yüzyıl tabakasının en popüler kap formudur. Klaros'da ele geçen kotyle örnekleri yedi farklı tip altında değerlendirilmiş olup nispeten daha az korunmuş örneklerden belirli

²²⁷ Coldstream 2008, 278. Rhodos örneği için bkz. Coldstream 2008 pl. 61c. Thera örneği için bkz. Coldstream 2008, pl. 61d.

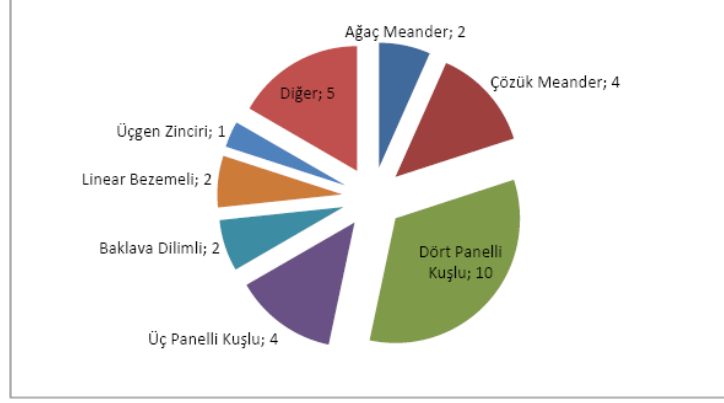
²²⁸ Coldstream 2008, 279. Bezeme ve yüzey özelliklerine dayanarak kotylelerin Rhodos'un farklı atölyelerinde üretilmiş olduğuna değinen Coldstream, bu atölyelerin sadece kotyle değil, krater ve oinokhoe gibi formlarda ürettiklerini belirtir. Coldstream 2003, 247.

²²⁹ Kerschner 2007, 223, Kerschner et. al. 2008, 27. Batı Anadolu'nun farklı buluntu merkezlerinden alınan seramik örnekleri üzerine yapılan analizler sonucunda önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre, Kuzey İonia'da kesin lokalizasyonu yapılamayan, Kuşlu Kase Atölyeleri adı verilen ve 8. yüzyılın ikinci yarısı ile 6. yüzyılın ilk yarısı arasında faal olan önemli bir üretim merkezi saptanmıştır. Şaşırtıcı sonuçlardan biri, Miletos'da çok sık rastlanan kuşlu kotyle ve kuşlu kase gruplarının, Miletos kaynaklı olmadığıdır. Ephesos'da ise yoğun bir üretim olmasa da, kuşlu kotylelerin bir çeşidinin üretildiği saptanmıştır. Akurgal et. al. 2002, 147-150. Coldstream, önceleri Rhodos'un Ialysos yerleşimi olarak gösterdiği üretim merkezini, son yıllarda yapılan kil analizi çalışmalarına dayanarak değiştirmiştir. Kuzey İonia'da kotyle gruplarını üreten bir atölyenin varlığından bahseden Coldstream, özellikle Klazomenai'nin bu alanda ön plana çıktığını vurgulamaktadır. Coldstream 2008, 479. Bu yerler dışında kotyle üretim merkezleri arasında Samos, Khios ve Bayraklı'nın da adı geçmektedir. Özgünel 2003, 83. Öte yandan dört panelli kuşlu kotyleler başlığı altında değerlendirilen ve grubun erken örneği olan 90 no.lu kotyle üzerinde kil analizi çalışması yapan Prof. Dr. Pierre Dupont, yapmış olduğu ön değerlendirmede, örneğin Erythrai kökenli olduğunu saptamıştır. Ancak yukarıda bahsedilen tüm bu analiz sonuçlarına rağmen, Kuzey İonia'da böyle bir üretimin kesinliğini gösterecek arkeolojik veri yoktur. Prof. Dr. Pierre Dupont'a yapmış olduğu çalışma ve özellikle de kil analizi sonuçlarının nasıl değerlendirileceği hakkında vermiş olduğu faydalı bilgiler için teşekkür ederim.

²³⁰ Özgünel 2006, 55. Coldstream 2008, 479.

²³¹ Atila 2012, 161.

gruplara kesin olarak sokulamayan bazı tiplerde *diğer kotyle örnekleri* başlığı altında değerlendirilmiştir (bkz. şekil 3).

Şekil 3. Kotyle Tiplerinin Sayısal Dağılımı

Tip I. Ağaç Meander Motifli Kotyleler

Kat. No. 84-85

Bu tip altında değerlendirilen kotylelerin sadece ağız ve gövde kısımları korunmuş olmasına rağmen, bezeme elemanı olarak seçilen motifler sayesinde ayırt edici özelliklere sahiptirler.

84 ile bu örnekten biraz daha az korunmuş ancak benzer bezeme prensibine sahip **85**'in korunmuş kısmında üç panel yer alsa da, tamamı beş panelli olmalıdır²³². **84** no.lu kotylede orta panelin tamamında içleri taralı şekilde yapılmış çözük meander motifi, dikey firnis çizgiler ile sınırlandırılmış yan panellerde ise birbiri üzerine bindirilmiş içleri çapraz taramalı üçgen motifler yer alır. Üçgen motifleri, kotyleler üzerinde sıklıkla görmeye alışkın olduğumuz ağaç meander ya da Rhodos ağacı olarak bilinen motifin erken dönem versiyonu olmalıdır. Merkezi çözük meander kullanımı Nestor kabında yer alan benzer bir uygulamayı hatırlatsa da, Klaros örneğindeki meander motifi oldukça büyük yapılmıştır. Ayrıca her iki örneğin meander motiflerinin yönleri de farklıdır. Merkezi konumda yer alan çözük meanderin Geç Geometrik

²³² Üç ve dört panelli kotylelerin, yan panellerinde kurallaşmış bir gelenek olarak her zaman baklava motifleri yer alır. Klaros örneğinde korunmamış olan kısmında böyle bir uygulamanın yapıldığı düşünülmekte ve panel sayısının beş olması gerekmektedir. Klaros örneği, bu özelliği ile farklı bir uygulamaya işaret etmektedir. Bu uygulama ile ilgili tartışma ve ayrıntılı bilgi dört panelli kotyleler başlığı altında ele alınmıştır.

Dönem’de kullanılan benzerlerine rastlanmasına karşın, Klaros kotylesinin panellerinde görülen bezeme kombinasyonu kotyle formu için oldukça farklı bir kullanıma işaret etmektedir. Bu örneğin bezeme açısından yakın benzerine Bayraklı’da Orta Geometrik Dönem’e tarihlenen krater üzerinde rastlamak mümkündür²³³. Benzer çözükle meander uygulamalarının olduğu buluntular Samos’da²³⁴ 750-700, Gela’da²³⁵ ise 690-680 yılları arasında tarihlendirilmiştir. Her iki örnekte yer alan çözükle meander motifi yön açısından Klaros kotylesi ile aynı olsa da Klaros örneğine göre daha kısa ve kalın yapılmışlardır. Benzer ancak daha kısa yapılmış bir başka benzer çözükle meander, Metropolis’te 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlendirilen bir oinokhoenin üst gövdesi üzerinde yer almaktadır²³⁶. Klazomenai Kaya Elmalı Sektöründe homojen olmayan bir buluntu grubu ile birlikte ele geçen meander bezemeli kotyle Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir. Bu örnekte yer alan merkezi meander motifi büyük ancak yön olarak Klaros kotylesinden farklıdır. Klazomenai örneğinin yan panelinde ise birbiri üzerine bindirilmiş baklava motifleri yer alır. Kulplar ile panellerin sonu arasında ise dikey firmis çizgiler ile bir sınır oluşturulmuştur²³⁷. Klaros Fransız Dönemi kazılarında panellerinde Rhodos Ağacı ve merkezi çözükle meanderin yapıldığı bir kotyle, Sondaj IC buluntuları arasında yer alır ve 8. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl başına tarihlendirilmiştir²³⁸.

Kuş figürünün henüz kotyleler üzerinde yapılmaya başlanmadığı ve formun en erken temsilcileri arasında yer aldığını düşündüğüm Klaros kotyleleri, benzerleri ve kotyle gelişimi göz önüne alındığında 8. yüzyılın ikinci çeyreği civarına ait olmalıdır.

²³³ Özgünel 2003, 76, taf. 10, abb. 1 a-e. Yine Bayraklı’da 750-725 yılları arasında tarihlendirilen bir kraterin paneli üzerinde üst üste bindirilmiş içleri çapraz taralı üçgen motifleri görülmektedir. Klaros örneğinin bezemesi ile bire bir karşılaştırılamasa da, benzer kullanımların olduğuna işaret eder. Akurgal 1997, levha 25a.

²³⁴ Walter 1968, taf. 42. 243.

²³⁵ Orlandini 1976, 94, fig. LIII, fig. 2.

²³⁶ Atila 2012, kat. no. 13, şekil 15.

²³⁷ Bakır et. al 2003, 205-206 resim 3.

²³⁸ Delattre et al. 2003b, 46, fig. 10. 1.

Tip II. Çözük Meander Motifli Kotyleler

Kat. No. 86-89

Tip I altında sınıflandırılan kotylelerden sonraki aşamayı temsil eden diğer tip, merkezi şekilde yapılmış çözük meander motifine sahip kotylelerdir. Gerek Coldstream'in bu tip kotylelerde henüz kuş figürünün yapılmaya başlamadığı sözleri gerekse de meander motifinde görülen Orta Geometrik Dönem etkileri göz önüne alındığında bu tip kotyleler meanderli kotylelerin ilk temsilcileri arasında yer almalıdır²³⁹.

86, 87, 88 ve 89 no.lu kotylelerin sadece ağız kısımları ve çözük meanderli panellerinden bir bölüm korunmuştur. Klaros kotyleleri ile benzer çözük meander uygulamalarına sahip Klazomenai örnekleri yerleşim sektöründe bulunmuştur. Bu tip bezemeye sahip örneklerin, Atina'dan Orta Geometrik Dönem süresince alındığını belirten Y. Ersoy, formun üretiminin 8. yüzyıl ortalarında iyice artmış olduğunu ve Geç Geometrik Dönem süresince de devam ettiğini belirtmektedir²⁴⁰. Ephesos'da benzer meanderli kotyle Tip III olarak sınıflandırılmış ve 770-740 yılları arasında tarihlendirilmiştir²⁴¹. Samos'da benzer kotyleler 750-700 yılları arasına tarihlendirilen tabakadan ele geçmiştir²⁴². Klazomenai Yıldıztepe nekropolisinde, mezar dışından dağınık olarak bulunan örnekler, Klazomenai yerleşim yeri ve diğer merkez verileri ile karşılaştırılarak 725-675/650 yılları arasına tarihlendirilmiştir²⁴³. Klazomenai'de bu tip meanderli kotylelerin ele geçtiği bir diğer yer sur yapısıdır. Bunlar için genel bir tarih olan 7. yüzyıl ortaları verilmiştir²⁴⁴. Bu tarih aynı zamanda meanderli kotylelerin son kullanım tarihlerini bize vermektedir. Bayraklı'da bulunan kotyleler için Özgünel,

²³⁹ Coldstream 2008, 278. Rhodos örneği için bkz. Coldstream 2008 pl. 61c. Thera örneği için bkz. Coldstream 2008, pl. 61d.

²⁴⁰ Ersoy 2004, 46-49, fig. 3 f-g. fig. 5 b-c. Bu örnekler Klazomenai'de MGT sektörünün 8. yüzyıl ortalarına tarihlendirilen tabakasından bulunmuştur. Burada yürütülen sondaj çalışmalarında 8. yüzyılın ikinci çeyreğine ait olan buluntularda ele geçmiştir. HBT sektöründe Orta Geometrik Dönem sonları ile 675-650 yılları arasına tarihlendirilen çözük meanderli örnekler için bkz. Baç 1989, 6-8, kat. no. 9-14, levha 5 ve 9.

²⁴¹ Kerschner et. al. 2008, 58, GrK 1, taf. 10.

²⁴² Walter 1968, taf. 41. 228-232.

²⁴³ Güngör 2006, 67-68. Yıldıztepe nekropolisi örnekleri D1-D2. Meanderli kotylelerin diğer benzer Klazomenai örnekleri için bkz. Hürmüzlü 1995, 22-23, levha 1, 1-2.

²⁴⁴ Ersoy et. al. 2011, 174-175, resim 9.

Samos etkili olduklarını ve 700 yılından önce yapılmaya başlandıklarına değinir²⁴⁵. Teos'ta 8. yüzyılın sonuna tarihlenen kremasyon mezarın hediyeleri arasında iki adet meander bezemeli kotyle bulunmaktadır²⁴⁶. Metropolis'de Bademgediği Tepesi kazılarında meander bezemeli pek çok örnek ele geçmiştir ve bunlar 725/690-680 yılları arasına tarihlendirilmişlerdir²⁴⁷.

Çözük meander motifinin kullanılmaya başladığı dönemin yanı sıra, Ephesos ve Klazomenai örneklerinden hareketle çözük meanderli kotylelerin 8. yüzyılın ikinci çeyreğinde ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Oldukça az korunmuş olan ve panel bezemesi hakkında fazla bilgimiz olmayan çözük meanderli Klaros örneklerini diğer merkez buluntuları ile karşılaştırıp 8. yüzyıl ortaları civarına tarihlemek olanaklıdır.

Tip III. Dört Panelli Kuşlu Kotyleler

Kat. No. 90-99

Bu grup altında sınıflandırılan kotyleler adını, kulplar arasında kalan rezerve alanda yer alan dörtlü panel bezemeden ve merkezi panellerin birinde yapılmış olan kuş figüründen alır.

90 kotyleler için standart olmayan bir bezeme sistemine sahiptir²⁴⁸. Yan panellerde çift konturlu baklava motifleri ile orta panelde yer alan ağaç meander motifi içleri çapraz tarama ile yapılmıştır. Normalde kotylelerin merkezi panelinde tekli olmasına alışık olduğumuz kuş figürü, Klaros kotylesinde silüet teknikte üçlü olarak yapılmıştır²⁴⁹. Bir diğer sıra dışı özellik merkezde kuşlu ve ağaç meanderli paneller

²⁴⁵ Özgünel 2003, 83-84. taf. 17, abb. 7-10. taf. 17, abb. 13 a, b. Özgünel bir başka yayınından meanderli kotylelerin buluntu yerlerine değinmiş ve Bayraklı ile Samos'u üretim merkezi olarak göstermiştir. Bu üretimin ise 700 civarında olduğuna değinmektedir. Özgünel 1978, 22, III, fig. 18-24.

²⁴⁶ Özkan 2009, 61, kat. nr. 13-14. Teos'ta 8. yüzyılın sonu tarihlenen kremasyon mezardan, farklı tiplere ait yirmi üç adet kotyle ile bir adet krater ele geçmiştir. Mezar konteksti aynı tarihte farklı kotyle tiplerinin repertuarda olduğunu ve bunların çağdaş kullanımlarını göstermesi açısından önemlidir. Özkan 2009, 57-78.

²⁴⁷ Aybek et. al. 2010, 205, resim 9.

²⁴⁸ 2009 yılı kazılarında bulunan örneğin anlatıldığı kazı sonuçları raporu için bkz. Şahin 2011, 157-159. resim 10, çizim 6.

²⁴⁹ Panelinde birden fazla kuşun olduğu kotyle örnekleri, İonia ve Karia için alışılmış bir özellik değildir. Bu tip örnekler daha ziyade, 8. yüzyıl ortaları ile 7. yüzyılın sonu arasında Korinth kotyleleri üzerinde görülmektedir. Dunbabin 1962, 71. Çoklu stilize kuş figürlerinin yer aldığı Perachora örnekleri için bkz. Dunbabin 1962, pl. 25, 491-555. Yine ağız kenarında çoklu kuş figürlerinin olduğu bir başka örnek, Dirmil buluntusu olan kantharostur. Özgünel 2006, lev. XXXIX a-a5. Samos buluntusu olan Geometrik

arasında, firnis çizgiler ile sınırlandırılmış dar bir alanda boylu boyunca dikey olarak yapılmış zik zak motifinin yer almasıdır. Bu alan, diğer paneller kadar geniş tutulmadığı için beşinci bir panel yerine ayırıcı ek bir motif olarak kullanılmış olmalıdır. Kotylelerin gövde altları standart şekilde tek bir bezeme kuşağından ya da bu kuşağın yerine yapılan bantlardan oluşurken, Klaros örneğinin gövde altında, üstte zik zak altta ise içi taralı baklava motiflerinin kullanılarak iki farklı bezeme kuşağı oluşturulması, farklı bir diğer uygulamayı gösterir. Klaros örneğini form ve bezeme sistemi açısından bire bir karşılaştırabilecek bir örnek olmasa da burada Karia²⁵⁰ ve Samos²⁵¹ buluntusu kotylelerden bahsetmekte yarar vardır. Karia örneğinde yan panellerde baklava motifleri, orta panellerde kuş figürü ve ağaç meander motifi ile merkezi panelde büyükçe yapılmış çözümlü meander motifi yer almaktadır. Bu sistem tipik bir kotyle bezemesi olarak görülse de Karia kotylesinde görülen beş panelli bezeme kombinasyonu oldukça farklı bir uygulamayı gösterir. M. Bulba, Karia buluntuları arasında bilinen en erken kotyle olarak bahsettiği beş panelli örnek için, firnis renginin koyuluğuna dayanarak, Karia üretiminden ziyade ithal olması gerektiğini belirtmektedir²⁵². Düzenli bölünmüş paneller, figür ve motiflerin itinalı çizimleri göz önüne alındığında, bu örnek Karia'dan ziyade İonia üretimi olmalıdır. Bir diğer beş panelli Samos kotylesinin yan panellerinde baklava motifleri, orta panellerinde çözümlü meander motifleri ile merkezi panelinde kuş figürü yer almaktadır. Gövde altı bezeme kuşağında Karia örneğinde olduğu gibi kelebek-triglif motifi yapılmıştır.

Ele geçtiği yer ve tabaka konusunda yeterli bilgimiz olmayan beş panelli Karia örneği ile II. Hekatompedos düzleminin altından ele geçen buluntular arasında yer alan Samos örneği, 90 ile bezeme sistemi açısından karşılaştırıldığında biraz daha erken olmalıdır. Öte yandan kotylelerin başlangıçta oldukça hacimli ve derin gövdeli yapılmaya başlandığı ve ilerleyen dönemler de derin gövdenin sığlaşarak kase formunu aldığı bilinmektedir. Bu açıdan bakıldığında oldukça geniş hacimli Klaros ve Karia örneği, kotylelerin form gelişimi açısından da erken bir özellik göstermektedir.

Dönem krateri üzerinde de stilize edilmiş, silüet teknikte yapılmış kuş figürleri yer almaktadır. Eilmann 1934, 77, abb. 27c.

²⁵⁰ Bulba 2005, 56, Ko1.

²⁵¹ Eilmann 1934, 67-72 ve 142-143. abb. 17b. beil. XXIII 8.

²⁵² Bulba 2005, 56.

Kotylelerin önce dört panelli, daha sonraları ise üç panelli yapıldıklarına değinen Coldstream'in²⁵³ sınıflandırmasına göre, beş panelli Karia ve Samos örneklerini, dört panelli kuşlu kotylelerden önce görülen yeni bir grup altında değerlendirmek gerekmektedir. Klaros kotylesi de hem form hem de bezeme açısından beş panelliden dört panelli örneklere geçiş aşamasını yansıtmaktadır.

Kotyle üreten ustaların aynı zaman krater ve oinokhoe gibi kaplarda yaptıkları bilinmektedir. Bu açıdan bakıldığında geniş bezeme alanları ve oldukça hacimli yapıları ile dikkat çeken bu örneklerin daha ziyade oinokhoe ve krater gibi büyük kaplar boyama alışkanlığı olan bir çömlekçinin elinden çıkmış olabileceği de akla gelmektedir²⁵⁴.

Bu grup altında sınıflandırılan **91**'in yan panellerinde çift konturlu ve içleri çapraz taralı şekilde yapılmış baklava motifleri yer alırken orta panellerde ağaç meander ve kuş figürü kullanılmıştır. Ağaç meanderin gövdesi birbiri içine geçmiş üçgenlerden oluşturulmuş kuşun gövde, kanat ve kuyruk detayları da firnis ile verilmiştir. Aynı zamanda kuşun yer aldığı merkezi panelde, altta ve üstte üçgen motifleri, kabın gövde altında yer alan yatay bezeme kuşağında ise kelebek-triglif motifi yer alır²⁵⁵.

92 panel düzeni açısından bir önceki Klaros örneği ile benzerlikler taşısa da bir takım farklılıklar ile ondan ayrılır. Ağaç meanderin altında ve kuş figürünün gövdesinde çapraz taramalar dikkat çekmektedir. Ayrıca kuş figürü özensiz yapılmış olup, panele sıkıştırılmış izlenimi vermektedir. Bunun yanında yatay bezeme alanında erken tip kotylelerde görülne kelebek-triglif motifi yerini içleri çapraz taralı baklava motiflerine bırakmıştır.

Dört panelli kotyleler arasında değerlendirebileceğimiz diğer örneklerin panellerinin tümü korunmamıştır. **79**, **80**, **83** ve **84** no.lu kotylelerde kuşun yer aldığı panel korunmamıştır. Ancak bunlar kotyle panel bezeme sistemi göz önüne alındığında dört panellidir ve büyük olasılıkla da kuşlu kotyle olmalıdır.

²⁵³ Coldstream 2008, 299.

²⁵⁴ Camiros ve Delos'da bulunmuş olan oinokhoeler üzerinde çoklu kuş figürlerinin olması dikkat çekicidir. Dugas 1912, 500-501, fig. 7 ve 510-511, fig. 13.

²⁵⁵ Kuşlu kotylelerin erken tiplerinde panel altı bezemesi olarak kelebek-triglif frizinin kullanıldığını belirten Johnston - Andriomenou, geç tiplerde bu frizin yerinde dalgalı çizgi ya da bantların olduğuna değinir. Eretria'da bulunmuş kelebek-triglif frizli örnek 735-725 yılları arasına tarihlendirilmiştir. Johnston - Andriomenou 1989, 217-220, fig. 1a, pl. 41a.

93, 94 ve 95 no.lu kotylelerin panellerinin bir kısmı dışında ayrıca panel altı bezemeleri de korunmuştur. **96, 97, 98 ve 99** no.lu kotylelerde ise sadece panellerinin bir bölümü korunmuştur.

93'ün gövdesi üzerinde üç panele ait bölüm korunmuştur. Orta panelde içleri çapraz taralı ağaç meander motifi yer alır. Yan panellerin birinde gövdesi nokta firnisler ile detaylandırılmış kuş figürü, bunun üzerinde panele asılı olan ters bir üçgen yer alır. Diğer yan panelde net anlaşılamayan bir motifin izi görülmektedir. Panel altında yer alan bezeme kuşağı zik zak motifi ile bezenmiştir. Alt gövdenin korunmuş kısmı tamamen firnislidir. **94 ve 95**, ağız ve gövde parçalarından oluşmaktadır. İki paneli korunmuş örneklerin, panel altında yer alan yatay bezeme alanında içleri çapraz taralı baklava motifleri yapılmıştır. Örneklerin korunan panellerinde, içleri çapraz taralı baklava motifi ve ağaç meander motifi yapılmış olup korunmamış diğer iki panelde, kuş figürü ile baklava motifleri olması gerekmektedir. Bu sebepten dolayı bu iki örnek, dört panelli kuşlu kotyleler grubu altında değerlendirilmişlerdir. **96**'nın iki panelinin bir bölümü korunmuştur. Bu panellerin birinde ağaç meanderin ucunda yer alan meander kısmı görülmektedir. Diğer panelde çok büyük oranda korunmuş silüet teknikte bir kuş figürü yer alır. **97**'nin üç panelinin bir bölümü korunmuştur. Orta panelde silüet teknikte yapılmış kuş figürü ve panele asılı, içi çapraz taralı ters bir üçgen yer alır. Her iki yan panelde ise baklava motifinin ve ağaç meander motifinin bir kısmı korunmuştur. **98** üzerinde iki panelinin bir bölümü ve panelleri ayıran bir doldurma motifinin yer aldığı bir alan yer alır. Yan panelde baklava motifinin bir kısmı korunmuştur. Diğer panelde ise olasılıkla bir kuş figürüne ait kuyruk kısmının ucu görülmektedir. Her iki panel içleri çapraz taralı ters üçgen ve baklava motifi zinciri ile ayrılmıştır. Bu grup altında değerlendirilen son Klaros örneği **99** üzerinde sadece tek bir paneli korunmuş olup burada gövdesi çapraz taramalar ile oluşturulmuş ağaç meander motifi yapılmıştır.

Kuş figürünün kotylelerde yapılmaya başlandığı tarih konusunda benzer görüşler hakimdir. H. Walter, Samos'da kotyleler üzerinde kuş figürlerinin yapılmaya başlandığı tarih olarak 8. yüzyıl ortalarını veririrken²⁵⁶, Ephesos'daki buluntular bu tarihi 8. yüzyılın ikinci yarısı olarak belirler²⁵⁷. Klazomenai MGT sektörünün 8. yüzyıl ortalarına

²⁵⁶ Walter 1968, 40, taf. 42. 240.

²⁵⁷ Kerschner et. al. 2008, 27.

tarhlandırılan buluntuları arasında kuşlu kotylelerin olmaması dikkat çekicidir. Y. Ersoy, bu durumu 740-730 belki biraz daha erken bir tarihte, henüz kuşlu kotylelerin yapılmamış olması ile açıklar²⁵⁸.

Bezeme sistemi açısından dört panelli kuşlu kotylelerin standartlaşmış temsilcisi **91**'in benzeri Samos'ta 750-700 yılları arasına tarhlandırılan tabakadan ele geçmiştir²⁵⁹. Teos'ta 8. yüzyılın sonuna tarhlandırılan kremasyon mezarın hediyeleri arasında, dört panelli kotyle grubuna ait örnekler vardır. Ancak dört panelli örneklerin hiçbirinde kuş figürü yoktur. Bunun yerinde üç sıra halinde yatay zik zak motifi kullanılmıştır²⁶⁰. Miletos'ta 700 civarına tarhlanan yangın tabakası buluntuları arasında parçalar halinde bulunmuş çok sayıda kotyle vardır²⁶¹. Bunlardan dört panelli olarak değerlendirilebilecek kotylenin yan panellerinde baklava motifleri orta panellerde ise kuş figürü ile içleri çapraz tarama ile yapılmış üçgen ve baklavalardan oluşturulmuş bir motif yer alır. Bu motifin yer aldığı panel her ne kadar diğer panellere göre dar olsa da paneller dörder adet dikey firmis çizgi ile bölünmüş olup bu durum panellerin genişliğini oldukça arttırmıştır. Panellerin altında kalan dar bezeme kuşağında zik zak motifi kullanılmıştır. Klazomenai Akpınar nekropolisinde 700-670 yılları arasına tarhlandırılan 217 no.lu kremasyon mezarın buluntuları arasında yer alan 217/7 no.lu örnek, Tip 1 olarak sınıflandırılan dört panelli kuşlu kotylelerin geç versiyonu ya da Tip 2'ye geçiş örneği olarak yorumlanmıştır²⁶². Bunun nedeni kuş figürünün ve baklava motifinin çapraz tarama ile detaylandırılması, dörtlü panelin altında kalan dar bezeme kuşağının kalkması ve bu alanda bant bezemenin yapılması gösterilir. Klaros örneğinin

²⁵⁸ Ersoy 2004, 48.

²⁵⁹ Walter 1968, 40, taf. 42. 240.

²⁶⁰ Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5. Teos 1996. 14 no.lu örnek beş panelli olarak değerlendirilmiştir. Bu örneğin panelinde Karia ve **90** no.lu Klaros örneğinden farklı olarak, dört sıra halinde dalgalı çizgi ile beşinci panel olarak eklenen alanda küçük bir kırık meander yapılmıştır. Ancak bu panel, diğerlerine göre oldukça dar tutulmuş, panelleri ayırmak için kullanılan ve fazladan yapılan dikey çizgiler ile panel büyütülmeye çalışılmıştır. 8. yüzyıl sonuna tarhlanan mezar buluntuları arasında yer alan kotyleler, formun farklı tiplerinin çağdaş kullanımlarını göstermesi açısından önemlidir. Özkan 2009, 61, kat. nr. 8.

²⁶¹ Graeve 1973/1974, 84-87, taf. 23. 47. Graeve, yangın tabakasından ele geçen kotyle örneklerinin sayıca fazla olduğunu ve bu örneklerin Miletos atölyelerinde üretilmiş olabileceğini belirtir. Graeve 1973/1974, 86. Diğer örnekler için bkz. Graeve 1973/1974, taf. 22-23.

²⁶² Hürmüzlü 2003, 272-273, fig. 56. Hürmüzlü dört panelli kotyle üretiminin 670 civarına kadar devam ettiğini belirtmektedir. Hürmüzlü 2004, 83-84. Klazomenai'nin bir diğer nekropolisi olan Yıldıztepe'de, mezar dışı buluntular olan ve oldukça az korunmuş olmalarına rağmen dört panelli kotyleler arasında sınıflandırılan örnekler, diğer merkez buluntuları ile karşılaştırılarak 8. yüzyıl son çeyreği ile 7. yüzyıl başlarına tarhlandırılmışlardır. Güngör 2006, 71-72, fig. 12, D 3, 4, 5.

benzerlerine rastlanan bir diğerk merkez de Delos'tur. Buradaki örnekler Rhodos üretimi olarak sınıflandırılıp, Geç Geometrik Dönem'e tarihlendirilmiştir²⁶³. Rhodos Ialysos nekropolisinde de Klaros örneği gibi dört panelli ve alt bezeme kuşağında kelebek-triglif motifli bezemesi olan örnekler ele geçmiştir²⁶⁴.

Kuşlu kotylelerin ele geçtiği bir diğerk yerleşim Al Mina'dan gelen bir örnek, bezeme şeması itibariyle dört panelli olması gerekmektedir. Subgeometrik Döneme ait kotylenin üç panelinde sırası ile kuş figürü-ağaç meander ve baklava motifli yer almaktadır. Ancak kuş figürünün yanında bir panel daha olmalı ve burada diğerk taraftaki karşılığı baklava motifli bir panel gelmelidir²⁶⁵. Dört panelli kuşlu kotylelerin ele geçtiği bir diğerk yer Nif Dağı'dır. Korunmuş kısımlarından hareketle dört panelli olması gerek örneklerin panellerinde kuş figürü, ağaç meander ve baklava motifleri yer almaktadır. Ayrıca bir örneğinin alt bezeme kuşağında kelebek-triglif motifli yapılmıştır. Genel olarak tüm örnekler 725-650 civarına verilmiş olsa da, verilen en erken tarih olan 725 civarı bahsettiğimiz bu örnek için daha uygundur²⁶⁶.

Panel bezemeleri ve form göz önüne alındığında beş panelli Karia ve Samos kotyleleri ile birlikte en erken kuşlu kotyleler arasında yer alabilecek **90**, dört panelli grubun kullanım süresi ve kuş figürünün kotyleler üzerinde yapılmaya başlandığı tarih göz önüne alındığında, 750-740 civarına tarihlenir. Bunun yanı sıra Klaros örneği, MN14 yapısının, 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlenen ve homojen buluntu veren tabakasından bulunmuştur. Dolayısı ile hem stilistik açıdan hem de Klaros tabakaları göz önüne alındığında tarihlendirilmesi yapılabilmektedir.

91 bezeme sistemi özellikle de panel altında yer alan kelebek-triglif frizinin kullanımını dikkate alındığında 740-725 civarına ait olmalıdır. Bu grup altında sınıflandırılan diğerk kotyleleri de panel ve panel altı bezemeleri göz önüne alındığında 725-700 yılları arasına tarihlemek mümkündür.

²⁶³ Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15.

²⁶⁴ Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99.

²⁶⁵ Robertson 1940, 14, fig. 8. f.

²⁶⁶ Tulunay 2011, 404, resim 2. Nif Dağı'ndan bulunmuş olan farklı dört panelli kuşlu kotyleler için bkz. Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Tip IV. Üç Panelli Kuşlu Kotyle

Kat. No. 100-103

Bu tip kotylelerde, kulplar arasında kalan ve hamur renginde bırakılmış alanda önceki grupta dört olan panel sayısı üçe düşmüştür. Bu grup altında Klaros'da kesin sınıflandırması yapılabilen tek bir örnek vardır. Diğer örneklerin panelleri oldukça az korunmuş olup panel altı bezemeleri hakkında elimizde her hangi bir veri yoktur. Ancak örneklerin panelleri ile kotyle panel bezemesi göz önüne alındığında bunların üç panelli kuşlu kotyleler başlığı altında sınıflandırılması uygundur.

Grubun sınıflandırması kesin olarak yapılabilen tek örneği **100**, gerek form gerekse de bezeme anlayışı açısından incelendiğinde dört panelli kotylelerden, üç panelli örneklere geçiş aşamasını yansıtmaktadır.

100 no.lu kotylede, orta panelde yer alan ağaç meander motifinin kaybolduğu görülmektedir. Ancak onun yerine ince bir şerit şeklinde çavuş işaretleri bulunan bir alanın varlığı dikkat çekmektedir. Her ne kadar bu bölüm ağaç meander motifinin bulunduğu panelin yerini almış izlenimini uyandırır da bu bir panelden ziyade, panelleri ayıran ek bir motif olarak değerlendirilmelidir. Klaros kotylesinde görülen bu bezeme şemasının, dört panelli kotylelerden üç panelli kotylelere geçişte uygulandığını düşünmekteyim. Bu özelliği ile Klaros örneği üç panelli kotyle tipinin erken versiyonu olarak değerlendirilebilir. Yan panellerde bir önceki grupta olduğu gibi içleri çapraz taralı baklava motifleri yer alırken, orta panelde silüet teknikte yapılmış kuş figürü altta ve üstte üçgen motifleri ile sınırlandırılmıştır. Alt gövde de zik zak motifi yer almaktadır.

Coldstream Rhodos Üretimi Subgeometrik Kuşlu Kaseler sınıflandırmasında üç panelli bu grubun son kuşlu kotyle grubu olduğuna değinip, üç panelli örnekleri 690-675 yılları arasına tarihlendirir²⁶⁷.

Karia atölyelerinde de yerel olarak kendi üsluplarında üretilen üç panelli kuşlu kotylelerden, Rhodos üretimi dört panelli örneklerin dejenere olmuş şekilleri olarak bahseden Özgünel²⁶⁸, bugüne değin Samos ve Bayraklı'da dahil olmak üzere hiçbir Doğu Yunan merkezinde üç panelli kuşlu kotylenin ele geçmediğini belirtmektedir.

²⁶⁷ Coldstream 2008, 299.

²⁶⁸ Özgünel 2006, 81.

Özgünel'e göre Doğu Yunan merkezlerinde üretilen ya da bulunan örnekler kurallaşmış şekli ile dört panellidir²⁶⁹. Ancak son yıllarda yapılan kazılardan bulunan örnekler, üç panelli kotyle gruplarının Klaros'da dahil olmak üzere farklı merkezlerde görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Klaros kotylesinin benzerlerine pek çok yerleşim ve nekropolde rastlamak mümkündür. Bayraklı'da 700 yılından hemen önceye tarihlendirilen üç panelli örneklerde, merkezi panelde kuş figürü yerine ağaç meander motifi kullanılmıştır²⁷⁰. Özgünel bunları Nestor kabı ile karşılaştırarak, henüz kuş figürünün ortaya çıkmadığını belirtmektedir²⁷¹. Oysa ki Bayraklı örnekleri, dört panelli kotylelerin ardından görülen üç panelli kotyleler olup bu tarihte kuş figürü kotyleler üzerinde yapılmaktadır. Klaros kotylesi ile yakın bir benzerlik gösteren Ephesos örneği 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlendirilen tabakadan ele geçmiştir²⁷². Ephesos kotylesinde tıpkı Klaros örneğinde olduğu gibi çavuş işaretleri ile bezeli bir alan yer alır. Ancak bu alan Ephesos örneğinde daha geniş tutulmuştur. Kabin korunmuş kısmından hareketle, bu örneğin iki baklava motifi ve bir kuş figüründen oluşan üç panelli bir örnek olduğu izlenimi uyanmaktadır. 670 civarına tarihlendirilen üç panelli bir diğer Ephesos²⁷³ kotylesinde baklava motifi ile sınırlandırılmış orta panelde kuş figürü yer alır. Klazomenai Akpınar nekropolisinde 700-670 yılları arasına tarihlendirilen 217 no.lu kremasyon mezarın hediyeleri arasında yer alan dört kotyle de baklava motifleri ile sınırlandırılmış orta panelde kuş figürü yapılmıştır²⁷⁴. Üç panelli kuşlu kotylelerden biri hariç diğerlerinde, kuş figürünün ayakları altında ince çizgiler ve ağız kenarına ters olarak asılmış olan içleri taralı üçgenler yer alır. Ayrıca bu mezarın beşinci buluntusu, dört panelli örneklerin son

²⁶⁹ Özgünel 2006, 82.

²⁷⁰ Özgünel 2003, taf. 17, abb. 1b ve 3a. Özgünel Bayraklı da ele geçen kotyleleri panellerinde kuş olan ve olmayan örnekler olarak iki farklı tip altında değerlendirir. Bu örnekler her ne kadar az korunmuş olsalar da çizimlerinden anlaşıldığı üzere üç ve dört panelli örneklerdir. Özgünel 1978, 20-21, III, fig. 8-11 ve fig. 12.15.

²⁷¹ Özgünel 2003, 82.

²⁷² Bu örnek yapılan kil analizlerine göre Ephesos üretimidir. Kerschner 2000, 47-48, fig. 17. Agora yerleşim tabakalarında en sık rastlanan içki kabının kotyle olduğuna değinen Kerschner, bu seramiklerin 750/730 ile 680/660 yılları arasına tarihlendirilen tabakalardan geldiğini belirtmektedir. Kerschner 2007, 223-224.

²⁷³ Kerschner 2005, 138. Ephesos örneği için bkz. Kerschner 2005, 139, 12a.

²⁷⁴ Bakır et. al. 2002, 48, resim 15. 217 no.lu kremasyon mezar Klazomenai Akpınar nekropolisinin en erken mezarı olarak değerlendirilmiştir. Kremasyon mezarın diğer buluntuları için bkz. Bakır et. al. 2002, 48-49; Hürmüzlü 2003, fig. 55-56; Hürmüzlü 2004b, 196, taf. 83b-c.

dönemini temsil eden bir kotyledir²⁷⁵. Bir başka Klazomenai örneği 219 no.lu kremasyon mezarın hediyesi olarak 650 civarına tarihlenir²⁷⁶. Merkezi panelde kuş figürü yerine bir yüzünde ağaç meander diğer yüzünde spiral motifi tercih edilen Klazomenai örneği, aynı zamanda üç panelli kotyle grubunun son kullanım süresini de bize vermektedir. Delos'da Rhodos üretimi olarak sınıflandırılan benzer örnekler ise Geç Geometrik Dönem'e tarihlenir²⁷⁷. Üç panelli kuşlu kotyle grubunun geç kullanımına işaret eden bir diğer benzer Lydia buluntusu kotyledir. 700 civarına tarihlenen örnek, İonia üretimi olarak değerlendirilmiştir²⁷⁸. Oldukça az korunmuş Nif Dağı buluntusu üç panelli bir başka kotyle 700-650 yılları arasına tarihlendirilmiştir²⁷⁹.

Trachtemirov buluntusu üç panelli kuşlu kotylenin, yan panelinde baklava motifli panel ile orta panelde kuş figürü yer almaktadır. Diğer yan panel korunmamıştır. Ancak kotylenin panel bezemesinden örneğin üç panelli olduğu bellidir. Alt bezeme kuşağında noktalamalar ile yapılmış bezeme yer alır. Tip VIII olarak değerlendirilen kotyle, 7. yüzyılın ilk çeyreği içine tarihlendirilmiştir²⁸⁰.

Klaros kotylesi, bezeme sistemi açısından incelendiğinde dört panelli kuşlu kotylelerden üç panelliye geçiş aşamasını yansıtmaktadır. Form ve bezeme açısından karşılaştırıldığında, 700-670 yılları arasına tarihlendirilen Klazomenai örneklerinden daha erken olduğunu düşündüğüm Klaros kotylesi, 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlendirilen Ephesos üretimi kotyle ile çağdaş olmalıdır²⁸¹. Ayrıca Klaros kotylesi, MN14 yapısının, 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen tabakasında bulunmuştur. **100**, bir önceki grupta değerlendirilen dört panelli kuşlu kotyle **90** ile aynı alandan ele geçmiş olup seviye olarak dört panelli örneğin üst seviyelerinden bulunmuştur. Bu sayede Klaros örneğinin tarihlendirilmesi sadece stilistik kriterler değil, Klaros tabakaları da göz önüne alınarak yapılabilmektedir. Ayrıca bir diğer önemli konu, bu

²⁷⁵ 217/7 no.lu kotyle örneği, dört panelli kotyleler başlığı altında değerlendirilmiştir. Hürmüzlü 2003, 272-273.

²⁷⁶ 219 no.lu kremasyon mezardan iki farklı tip kotyle daha ele geçmiştir. Ancak bu örneklerde panel sistemi kullanılmamıştır. 219 no.lu kremasyon mezarın buluntuları için bkz. Hürmüzlü 2003, 274, fig. 57.

²⁷⁷ Dugas - Rhomaios 1934, taf. XLVI, 6a, 7, 8. Dugas - Rhomaios 1934, taf. XLVII, 10.

²⁷⁸ Greenewalt, Jr 2010, 119-120, resim. 19.

²⁷⁹ Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

²⁸⁰ Kerschner 2006, abb. 14, 239.

²⁸¹ Üç panelli kuşlu kotyleler 7. yüzyıl ortalarına yani Subgeometrik Dönem civarında kase formuna dönemeye başlar. Bu tarz bir örnek için bkz. Yalouris 1997, 64, fig. 1; Cristofani 1978, 151-152, LXXVI, fig. 1. Bu konu kuşlu kaseler başlığı altında ayrıntılı anlatılmıştır.

tabaka buluntuları sayesinde dört panelli kuşlu kotyleler ile üç panelli kuşlu kotylelerin dönemsel geçişleri de ortaya konabilmiştir²⁸².

Bu grup altında değerlendirilebilecek diğer üç Klaros kotylesinden **101** üzerinde bir panel ve bir de panel ayırıcı alan korunmuştur. Panelde gövdesi çapraz tarama ile detaylandırılmış kuş figürü ve bunun üzerinde içleri çapraz taralı panele asılı olarak yapılmış ters üçgen motifi yer alır. Ana panel kadar geniş yer kaplamayan ve panel ayırıcı olarak kullanılan alanda ise içleri çapraz taralı ters üçgen ve baklava motifinden oluşturulmuş bir zincir yer alır. **102** üzerinde iki panelin bir bölümü korunmuştur. Panelleri birinde içleri çapraz taramalı yapılmış baklava motifi ile diğer panelde gövdesi firnisle detaylandırılmış kuş figürünün bir kısmı korunmuştur. Kuşun üzerinde panelin üzerinde "n" şeklide yapılmış bir motif yer alır. Çapı ve korunmuş olan kısmı göz önüne alındığında Klaros örneğinin dört panelden ziyade üç panelli kuşlu kotylesi olduğunu düşünmekteyim. **103** üzerinde bir panel ve bir de panel ayırıcı alanı korunmuştur. Yan panelde baklava motifinin bir kısmı korunmuş olup, panel ayırıcı alanda ise içleri çapraz taralı ters üçgen ve baklava motifinden oluşturulmuş bir zincir yer alır. Bu grup altında değerlendirilen her üç örnekte, üç panelin tümü korunmuş ve dolayısı ile sınıflandırması kesin olarak yapılabilen **100** gibi 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına ait olmalıdır. **101** ve **102**, **100** ile B.O.A. sektörünün 8. yüzyıl tabakasının benzer seviyelerinden ele geçmiştir. **103** ise Apollon sektöründe yer alan L16A-L15B plankaresinden ele geçmiştir. Burası, Arkaik Döneme tarihlenen küçük dikdörtgen formlu sunağın (Leto?) bulunduğu alandır. Dolayısı ile örneklerin stil kritiği dışında tabaka verileri de tarihlendirme için uygundur.

Tip V. Baklava Dilimi Motifli Kotyleler

Kat. No. 104-105

Klaros'da bu tip altında sınıflandırılan iki kotye bulunmuştur. **104** no.lu kotylenin üç paneli korunmuştur. Panellerde içleri çapraz taralı baklava motifleri yer almaktadır. Paneller dokuz adet firnis çizgi ile sınırlandırılmıştır. Paneller ile bölünmüş

²⁸² MN14 Yapısı buluntuları arasında yer alan bazı üç ve dört panelli kotylelerin bulunduğu tabakaları gösteren kesit çizimi için bkz. levha 14.

bu alanın altında dört adet firnis bant yer alırken alt gövdenin korunmuş kısmı tamamen firnislidir.

Klaros kotylesinin benzerleri özellikle Karia merkezlerinde karşımıza çıkmaktadır. Euromos'dan geldiği belirtilen kotyle Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir²⁸³. Beçin'de Geç Geometrik Dönem mezar konteksti içinden gelen bir örnek skyphos olarak adlandırılmıştır. Üç panelli Beçin örneğinde yan panellerde Klaros kotylesinde olduğu gibi içleri çapraz taralı baklava motifleri yer alırken, farklı olarak orta panelde üçlü zik zak çizgiler yapılmıştır. Gövde altı bezemesi de Klaros kotylesinde olduğu gibi bantlar ve koyu zeminli bir alandan oluşmaktadır²⁸⁴. Çine-Tepecik Höyük buluntusu kotylenin Klaros kotylesi ile neredeyse bire bir aynı olduğu dikkat çeker²⁸⁵.

104'ün panellerinin hiçbirinde erken tip kotylelerde olduğu gibi ağaç meander motifi ve kuş figürü yer almaz. Klaros örneğinin en belirgin özelliklerinden biri, özellikle panel altında görülen firnis bantlar ve alt gövdenin tamamen firnisli olmasıdır. Bu daha ziyade geç tip kotylelerde görülen bir özelliktir. Bu özellik göz önüne alındığında, **104** no.lu kotyle 8. yüzyılın son çeyreği civarına ait olmalıdır. Özellikle Klaros kotylesinin Çine-Tepecik Höyük ve Euromos kotyleleri ile olan benzerlikleri, İonia'da pek sık rastlanmayan bu tip kotylelerin Karia üretimi olabileceğini de ortaya koymaktadır.

105 önceki örneğe nazaran iyi korunmamış olsa da üzerinde yer alan içi taralı baklava motifi nedeni ile bu grup altında değerlendirilmiştir. Ancak baklava motifi bir önceki örneğe nazaran daha küçük yapılmış olup kotyle üzerinde her hangi başka bir bezeme korunmamıştır. Dolayısı ile panellerin olup olmadığı ya da gövde altı bezemesi hakkında elimizde her hangi bir veri yoktur. **104** gibi 8. yüzyılın son çeyreği civarına ait olmalıdır.

²⁸³ Benzer örneğin farklı tarihlerdeki yayımları için bkz. Özgünel 2006, 55. levha XLIII a, a1 ve Özgünel 1977, 8-10, abb. 1 a-b.

²⁸⁴ Polat 2009, 142-143, draw. 4, fig. 7.

²⁸⁵ Çine-Tepecik Höyük buluntusu kotyle için ayrıntılı bir tarih verilmemiş olup Geometrik Dönem olduğu belirtilmiştir. Günel 2007, 236, resim 4.

Tip VI. Linear Bezemeli Kotyleler

Kat. No. 106-107

Klaros'da bu grup altında sınıflandırılan iki kotyle bulunmaktadır. Her iki örnekte ağız ve gövde parçasından oluşmakta ve üzerlerinde birbirileri ile benzemeyen farklı motifler yer almaktadır. Bezeme elemanı olarak kullanılan dikey dalgalı çizgi ve zik zak çizgiler göz önüne alındığında bu grubu linear bezemeli kotyleler başlığı altında değerlendirmek uygun olacaktır. Ancak her iki kotyle üzerinde uygulanan farklı bezeme elemanları göz önüne alındığında bu tip altında iki alt grup oluşturmak mümkündür.

Tip VI.I. Dikey Dalgalı Çizgi Motifli Kotyle

Kat. No. 106

106 no.lu kotylenin dış yüzünde ağız kısmının hemen altında aşağıya doğru dikey olarak yapılmış sekiz adet firnisli dalgalı çizgi yer almaktadır. Bu tip kotyleler Metropolis buluntuları arasında skyphos olarak değerlendirilmiş olsa da ağız kısmında yer alan çentik, kotyle formu için belirleyici bir özelliğe sahiptir. Metropolis buluntuları benzerlerinden hareketle 8. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl başı arasına tarihlendirilmiş ve Ephesos üretimleri ile yakınlık kurulmuştur²⁸⁶. Emporio buluntuları 690-660 yılları arasına tarihlendirilen tabakadan ele geçmiştir²⁸⁷. Bayraklı'da Geometrik Dönem seramikleri arasında yer alan ve sadece ağız kısmı korunmuş kotyle üzerinde dikey dalgalı firnis çizgiler yer almaktadır²⁸⁸. Geometrik Döneme tarihlendirilen diğer Bayraklı buluntuları skyphos olarak adlandırılmıştır. Ancak örneklerin ağız profilleri skyphostan ziyade kotyle formuna benzemektedir²⁸⁹.

Tip VI.II. Zik Zak Motifli Kotyle

Kat. No. 107

107 üzerinde firnis çizgiler ile birbirinden ayrılmış iki panel içinde birbiri üzerine konumlandırılmış ikişer zik zak motifi yapılmıştır. **107** ile form ve bezeme açısından birebir benzeyen örnek Ephesos'da zik zak motifli kotyleler olarak

²⁸⁶ Atila 2012, 58-61. kat. no. 22-28.

²⁸⁷ Boardman 1967, 117-118, pl. 30. 159.

²⁸⁸ Miltner - Miltner 1932, 176, abb 87, 3.

²⁸⁹ Özgünel 2003, 86, taf. 19.

sınıflandırılmıştır²⁹⁰. Kale-i Tavas (Tabae) buluntusu kotyle Subgeometrik - Geç Geometrik Dönem seramikleri arasında değerlendirilmiştir²⁹¹. Beçin'de Geç Geometrik Döneme ait bir mezar buluntuları arasında benzer bir kotyle yer almaktadır. Beçin buluntusu üç panelli olup yan panellerde içleri çapraz taralı baklava motifleri yer alır²⁹². Merkezi panelde ise üst üste yapılmış üç adet dalgalı çizgi motifi yer alır. Her ne kadar Klaros örneğinde bu sayı iki olsa da, motifin panelde kullanımı açısından benzerdir. Bayraklı'da Geometrik Dönem seramikleri arasında yer alan bir diğer kotyle üzerinde üç sıra zik zak çizgi bulunmaktadır²⁹³.

106 ve **107**'nin benzerleri, Bayraklı'da Athena Tapınağı buluntuları arasında yer alır ve 8. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl başına tarihlendirilir²⁹⁴.

Tip VI olarak sınıflandırılan her iki Klaros kotylesi, benzerleri ve B.O.A. sektöründe buldukları tabaka göz önüne alındığında 8. yüzyıl sonu ile 7. yüzyıl başı arasına tarihlenirler.

Tip VII. Üçgen Zinciri Motifli Kotyle

Kat. No. 108

108'in ağız kenarında bantlar ile sınırlandırılmış alanda zik zak motifi yer almaktadır. Bunun hemen altında kulplar arasında kalan alanda içleri çapraz taralı, birbirine bağlı olarak yapılmış üçgen dizisi motifi yer alır²⁹⁵. Bu alanın da altında ağız kenarında olduğu gibi bantlar ile sınırlandırılmış alanda zik zak motifi yapılmıştır. Klaros'da bulunmuş diğer kotylelerden bezemesi açısından oldukça farklı olan **108**, olasılıkla deneysel bir çalışmanın ürünüdür.

Fransız Dönemi Klaros kazılarında kulplar arasında kalan alanda içleri çapraz taralı üçgen dizisi bezmeli benzer bir örnek bulunmuştur. 1B sondajından bulunan ve

²⁹⁰ Akurgal et. al. 2002, 100, kat. nr. 26.

²⁹¹ Ersoy 2010, 304-305, resim 7.

²⁹² Polat 2009, 138, 4 ve 139, fig. 7

²⁹³ Miltner - Miltner 1932, 176, abb 87, 15.

²⁹⁴ Cook et. al. 1998, 5, pl. 2. 1-3.

²⁹⁵ Bu bezemenin aynısının kotylelerde uygulanmış bir benzeri olmasa da özellikle Subgeometrik Dönem civarında Ephesos ve Klazomenai'de bu tip bezemeler askoslar üzerinde uygulanmıştır. Ephesos örneği için bkz. Kerschner 2008, 342, kat. no. 284. Klazomenai örneği için bkz. Hürmüzlü 2003, 85, fig. 4. 14/1. Metropolis'de bulunmuş olan bir krater gövdesi üzerinde de benzer bezeme yer almaktadır. Örnek, 8. yüzyılın sonu-670 yılları arasına tarihlendirilmiştir. Atila 2012, 269, kat. no. 235.

kase olarak adlandırılan ağız parçası Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir²⁹⁶. Örneğin ağız kısmında, kotylelerden bildiğimiz türde bir çentik yer almasına karşın, gövdenin profili bir kaseyi anımsatır.

Kerameikos'da bir kraterin kulp altı bezemesi olarak kullanılmış, birbirini takip eden içleri çapraz taramalı yapılmış üçgen motifleri yer alır²⁹⁷. 8. yüzyılın son kırkına tarihlendirilen Kerameikos buluntusu, her ne kadar farklı bir form olsa da Klaros kotylesi ile kullanılan motifler açısından benzerdir.

Klaros kotylesinin bezemesi ile karşılaştırılabilecek benzer bir form olmasa da B.O.A. sektöründe bulunan kotylenin tabakası göz önüne alındığında 8. yüzyılın ikinci yarısı uygun bir tarihtir.

Diğer Kotyle Örnekleri

Kat. No. 109-113

Bu grup altında sınıflandırılan beş örnek, diğer Klaros kotylelerine göre daha az korunmuş oldukları için hangi gruba girdikleri net olarak belli değildir. Bezeme ve yüzey özelliklerinde görülen farklılıklara göre bu başlık altında değerlendirilmeleri uygun olacaktır. Üç kotyle ağız-gövde, iki kotyle ise gövde parçasından oluşmaktadır. **109-110**'un ağız ve kulba yakın gövde kısımları korunmuştur. Üzerlerinde her hangi bir bezeme yer almaz. **111**'in yan panellerinin bitişinden bir kısmı korunmuş olup burada dikey çizimler yer almaktadır. **112-113**'ün panel altı bezemesinin bir bölümü korunmuş olup burada kelebek-triglif motifi yer almaktadır.

Aigina buluntusu kotylelerin bu başlık altında sınıflandırılan Klaros kotyleleri gibi panelleri iyi durumda korunmamıştır²⁹⁸. Panel altında yer alan yatay bezeme kuşağında kelebek-triglif motifi yer alan kotyle 8. yüzyılın son çeyreğine tarihlenir. Panel altında dalgalı çizgi bezemesi yer alan ve korunmuş kısmında hareketle üç panelli kuşlu kotyle izlenimi veren bir diğer kotyle ise 700 civarına tarihlendirilmiştir. Bu başlık altında sınıflandırılan Klaros kotyleleri gibi panelleri iyi korunmamış Bayraklı örnekleri Subgeometrik Döneme tarihlendirilmişlerdir. Bayraklı kotylelerinin

²⁹⁶ Delattre et. al. 2003a, 21, fig. 3. 2.

²⁹⁷ Kübler 1954, 273, taf. 24, inv. 789, grab 91.

²⁹⁸ Alt Aigina II, 10, taf. 1. 2-3.

panellerinde, Rhodos ağaç motifi, baklava motifi ve kuş figürleri yer almaktadır²⁹⁹. Phokaia Athena Tapınağı Arkaik Dönem dolgusu içerisinde panelinde kuş figürü korunmuş kotyleler ele geçmiştir³⁰⁰. Antandros'da Yol Üstü olarak adlandırılan yerleşim yeri sektöründe, 8. yüzyıl sonuna tarihlendirilen tabakadan, ağzı çentikli panelinde baklava motifinin bir kısmı ile paneli ayıran dikey firnis çizgileri korunmuş kotyle ele geçmiştir³⁰¹. Halikarnassos buluntusu bir kotyle üzerinde de panelleri ayıran dikey firnis çizgiler ile zik zak çizgi ve panellerden birinde baklava motifi yer almaktadır³⁰². Ephesos'da tek bir paneli korunmuş kotyle üzerinde, panelleri ayıran dikey firnis çizgiler, kuş figürü ve hemen üzerinde zik zak motif yer alır. Ephesos örneği Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir³⁰³. Fransız Dönemi Klaros kazılarında, özellikle Sondaj 1M'de bulunan çok sayıda kotyle Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir³⁰⁴. Klaros kotyleleri gibi panelli çok fazla korunmayan örneklerin geldiği bir diğer merkez Kyme'dir. Kyme kotyleleri üzerinde Rhodos Ağacı, baklava motifi ve meander motifleri yer almaktadır. Bu örnekler Bayraklı'dan ithal olarak değerlendirilmiş olup 8. yüzyıla tarihlendirilmişlerdir³⁰⁵. Yine Kyme'de bulunmuş diğer kotyleler Rhodos Tipi olarak değerlendirilmiş ve Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmişlerdir³⁰⁶. Panellerinde ağaç meander motifi, baklava ve zik zak motiflerinin yer aldığı kotyleler Börükçü'de yerleşim yerinden ele geçmiş ve Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir³⁰⁷.

Profilleri, panel sayıları ve gövde altı bezemeleri hakkında yeterli bilgimiz olmayan beş Klaros kotylesi, form ve benzer örnekler göz önüne alınarak 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenirler.

²⁹⁹ Akurgal 1950, 10, lev. 9a.

³⁰⁰ Özyiğit 2006, 74-75, çizim 5.

³⁰¹ Polat - Polat 2006, 93, resim 7.

³⁰² Briese - Perderson 2005, 405, fig. 11.

³⁰³ Brein 1978, 723, taf. 220, abb. 4.

³⁰⁴ Jolivet 2003, 129, fig. 45. 3,6,8,9. 3 no.lu örneğin korunmuş panellerinde Rhodos Ağacı ve kuş figürü yer alır. Panel düzenlemesinde dört panelli bir örnek olduğu anlaşılmaktadır. 9 no.lu örnekte ise dikey firnis çizgiler ile zik zak firnisli bezeme yapılmıştır.

³⁰⁵ Frasca 1993, 60-61, fig. 24 ve fig. 25. fig. 25b no.lu örnek her ne kadar kotyle olarak sınıflandırılmış olsa da ağız kenarında görülen zik zak motifinden dolayı kotyleden ziyade skyphos olmalıdır.

³⁰⁶ Colelli 2012, 52-53, fig. 28-30.

³⁰⁷ Demir 2010, 26, kat. no. 2.

KUŞLU KASE

Kat. No. 114-117

Kotyle grupları kadar fazla sayıda temsil edilmeyen kuşlu kaselerden tez kapsamında dört parça değerlendirilmiştir. Kuşlu kaseler aslında kotyleler grubunun hemen ardından gelen ve genel olarak 7. yüzyıl ortalarına tarihlendirilen bir gruptur. Örneklerini Subgeometrik Dönem içinde vermeye başlayan grup, Erken Arkaik Dönem içerisinde de gelişimini sürdür. Ancak Klaros örneklerinin sayıca az olması ve çok iyi korunmamış olmasından dolayı grubun gelişimini kotyleler kadar iyi takip etme olanağı bulunmamaktadır. Ancak, kotyle form gelişimi açısından değerlendirildiği zaman kuşlu kaseler, en son grubu oluşturmaktadır.

Klaros örnekleri her ne kadar bir panel anlayışı ile yapılmış ve paneller dikey çizgiler ile birbirinden ayrılmış gibi görünse de aslında yan paneller tamamen önemini yitirmiş ve kuş figürünün yer aldığı merkezi panel büyütülerek ön plana çıkarılmıştır. Kuşun gövdesi silüet teknik yerine içleri çapraz taramalı şekilde verilmeye başlanmış olup, kuşun yer aldığı merkezi panelde küçük halkalar ya da ağız kenarına asılı içleri çapraz taramalı yapılmış üçgenler gibi küçük ve basit doldurma motifleri yapılmaya başlanır. Ağız kısmında yer alan çentik ortadan kaybolur ve kap sığlaşır. Kabın derinliğinin azalması sonucunda panel altında, kotyle gruplarında görülen bezeme kuşağı içinde alan oldukça azalır ve bu alan önemini yitirir. Bu alanda genellikle firnis çizgiler ya da nokta bezeme gibi daha basit motifler görülür. Alternatif olarak tamamen firnisle kaplanabilir³⁰⁸. Klaros kuşlu kaselerinin panelleri oldukça az korunmuş olup sadece **115** üzerinde kuş figürünün bir bölümü seçilmektedir. Diğer kaselerde sadece panel içerisinde yer alan içleri çapraz taralı baklava motifi yer almaktadır.

Kuşlu kaselere Batı Anadolu'nun pek çok yerleşimi, Adalar ve Karadeniz kıyılarında rastlanmaktadır. Klazomenai bu konuda başı çeken merkezlerden biridir. Kuşlu kaseler hem nekropolis alanında hem de yerleşim yeri sektöründen ele geçmiştir. Akpınar nekropolisinde kremasyon mezarlardan bulunan kuşlu kaseler 650-640 yılları

³⁰⁸ Kuşlu kaselerin form gelişiminin tartışması için bkz. Hürmüzlü 2003, 275-281. Hürmüzlü üç panelli kotyle grubu sonrasında ortaya çıkan örnekler, Erken Tip Kuşlu Skyphoslar olarak adlandırmıştır.

arasına tarihlendirilmiştir³⁰⁹. Yerleşim yerinden bulunan kuşlu kaseler FGT sektörünün J mekanın erken evre seramikleri arasında yer alır ve 7. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirilir³¹⁰. Yine Klazomenai Yıldıztepe nekropolisinde benzer buluntular, kuşlu skyphos olarak adlandırılmış ve 650-590 yılları arasına tarihlendirilen iki farklı tip altında sınıflandırılmışlardır³¹¹. Karia'da pek çok örneği bulunan kuşlu kaseler Geç Geometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir³¹². Artemis Ephesia Tapınağında 7. yüzyıla tarihlenen kuşlu kaseler ayrıca bir tahrip tabakasını da tarihlendirir³¹³. Tarsus kuşlu kase örneklerinin en sık rastlandığı yerlerden birdir³¹⁴. Geç Geometrik Dönem kontekstlerde diğer seramik gruplarına göre sayıca oldukça üstündür. Goldman, kuşlu kaselerin bazı bilim adamları tarafından 700 ile 630 yılları arasına tarihlendirdiğini ancak Tarsus'da Asur tahrip tabakalarında bulunan kuşlu kaselerin geç 8. yüzyıl ile 600 civarında olduğunu belirtmektedir. Ancak Goldman'ın Asur tahrip tabakasından geldiğini söylediği en erken kuşlu kaseler ancak 650 civarından olabilecek örneklerdir³¹⁵. Benzer diğer buluntular, Daskyleion'da 7. yüzyılın ilk yarısına³¹⁶, Bayraklı'da 7. yüzyıl sonu - 6. yüzyıl başına³¹⁷ ve 7. yüzyıl son çeyreğine³¹⁸ tarihlendirilir. Assos'da nekropolis buluntusu çok sayıda kuşlu kase 650-625 yılları arasına tarihlendirilir³¹⁹. Patara'da 7. yüzyıla tarihlendirilen kuşlu kaseler de vardır³²⁰. Karadeniz'in Kuzey yerleşimlerde yaygın olarak görülür ve 7. yüzyıl üçüncü çeyreğine

³⁰⁹ Hürmüzlü 2003, 276-277. Söz konusu mezarlar için bkz. Hürmüzlü 2003, fig. 8. 32/6, fig. 9. 32/12, 32/19, lev. 79. 92/2, fig. 29. 127/3, 127/4, fig. 30. 129/5, 129/6, 129/7, 129/8, 129/10, fig. 33. 139/4, 139/5.

³¹⁰ Uzun 2007, 22, fig. 5.

³¹¹ Güngör 2006, 73-75, fig. 7. 81-15-01, fig. 13. D. 6-10.

³¹² Özgünel 2006, lev. XLII, a-b-c.

³¹³ Bammer 1991, 73, no. 23. Ephesos'da Subgeometrik Döneme tarihlendirilen diğer kuşlu kaseler için bkz. Brein 1978, 725-728, taf. 220, abb. 5-8.

³¹⁴ Goldman 1963, 295.

³¹⁵ Goldman 1963, 296. Goldman'ın Asur tahrip tabakasından geldiğini belirttiği en erken kuşlu kaseler için bkz. Goldman 1963, 1447-1454. Bu örnekler dışında Tarsus'da Goldman'ın gösterdiği örnekler arasında en erken olanı 1448 no.lu örnek olmalıdır. Üç panelli örneklerden geçiş aşamasını yansıtan örnekteki paneller henüz dejenere olmamıştır. Panellerin boyutları birbiri ile aynıdır ve merkezi paneldeki doldurma motifleri de bu görüşü desteklemektedir.

³¹⁶ Yaldır 2011, 87, resim 1, A2.

³¹⁷ Akurgal 1999, 36, resim 8-9.

³¹⁸ Akurgal 1998, 756, resim 3.

³¹⁹ Utili 1999, 286-287, abb. 1, nr. 1-6, abb. 2, nr. 7-8. Örneklerin katalog bilgileri ve tarihlendirmeleri için bkz. Utili 1999, 146-147.

³²⁰ Işın 2010, 99, fig. 10, a-b.

tarikhlendirilir³²¹. Berezan'da geç 7. yüzyıla tarikhlendirilen kuşlu kaseler ele gemiştir³²². Erken 7. yüzyılda Antissa'da³²³, 630-590 yılları arasında Istros'da³²⁴ benzer örnekler mevcuttur. Knossos'da mezar buluntusu benzer kuşlu kaseler 650 ya da biraz daha geç olabileceği Şeklinde yorumlanmıřtır³²⁵. Abdera kuşlu kaselerin bir diğer buluntu merkezidir. Subgeometrik Döneme ait kuşlu kase bir mezarın hediyesi olarak bulunmuřtur³²⁶.

Klaros buluntuları yukarıda bahsedilen benzer örnekler göz önüne alınarak 7. yüzyılın son çeyreğine tarikhlenirler.

³²¹ Kopylov 2007, 66, fig. 1, 6-31.

³²² Posamentir 2006, 162, fig. 6.

³²³ Lamb 1931/1932, 58, pl. 23, 20 ve 26.

³²⁴ Kerschner 2006, abb. 16, 242.

³²⁵ Coldstream - Catling 1996, 99, pl. 113. 1.

³²⁶ Skarlatidou 2004, 249, fig. 10.

SKYPHOS

Kat. No. 118-121

Geometrik Döneme ait skyphoslar Klaros'da oldukça az sayıda temsil edilmektedir. Tez kapsamında değerlendirilen dört skyphosdan ilk ikisi form ve bezeme olarak diğerlerinden ayrılmaktadır. Bezemeli ve oldukça hacimli yapılmış **118** ve **119** skyphoid krater olabilecek nitelikte iken **120** daha ziyade bir kase formunu anımsatmaktadır. Son örnek **121** ise skyphos kaidesidir. Klaros skyphoslarının form ve bezeme anlamında birbirilerinden oldukça farklı yapıda olmaları nedeni ile bunlar, her hangi bir sınıflandırmaya tabi tutulmadan ayrı ayrı anlatılmış ve karşılaştırılmışlardır.

118 içe dönük, kısa ve çentikli bir dudağa, oval bir gövdeye sahiptir. Kabın dış yüzünde, dudak kısmında ve gövde altında ince bir bant yer alır. Bu bantlar arasında kalan alanda, dalgalı çizgi ve dikey çizgilerden oluşan bir bezeme kombinasyonu yapılmıştır. Klaros skyphosunun benzeri, Samos'da Geç Geometrik Dönem tabakasından ele geçmiştir³²⁷. Samos örneğinde, dikey çizgi ve dalgalı çizgi motifleri dışında, farklı bir panelde üç sıra halinde üst üste yapılmış "s" motifleri yer alır. Metropolis'de ele geçen benzer diğer skyphos linear bezemeli olarak sınıflandırılmış ve 7. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmişlerdir³²⁸.

119 dik ve kısa dudaklı, ovoid gövdelidir. İç yüz, ağız altında yer alan ince rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde iki adet firnis bant yer alır. Bunlarında altında gövde, çok sayıda düz firnis çizgiler arasında yer alan dikey dalgalı çizgi motif ile çevrilidir. Klaros skyphosunun benzerleri Naksos³²⁹ ve Samos'da³³⁰ Geç Geometrik Dönem tabakasından ele geçmiştir. Emporio buluntuları erken Chalice formunun ilk örnekleri olarak gösterilmektedir. Bu örneklerde firnisle yapılmış altı ya da yedi dikey çizgi birbirilerinden dalgalı kalın çizgi ile ayrılır. Bu tür skyphoslardan kısa dudağa sahip olanlar daha erken olup bunların Emporio'da I. Period olarak adlandırılan dönemdeki varlıkları kesin değildir. Emporio'da bulunan bu tip kapların

³²⁷ Walter 1968, taf. 40, 225.

³²⁸ Atila 2012, 231-233. kat. no. 122-125.

³²⁹ Simantoni-Bournia 2002, 272, fig. 1a. Naksos'da Klaros örneği ile form açısından benzer bir skyphos krater Geç Geometrik II Dönemine tarihlendirilmiştir.

³³⁰ Walter 1968, taf. 40, 225.

örnekleri II. Period'a ait olup, örneklerin kullanımı IV. Period'a kadar sürmüştür³³¹. Khios, Kato Phana'da bulunan benzer skyphoslar Geometrik Dönem tabakasının buluntuları arasında yer alır³³².

120 diğer iki Klaros skyphosuna göre oldukça farklı bir forma sahiptir. Hafif dışa yuvarlatılmış ağzı ile skyphosdan ziyade bir kase izlenimi vermektedir. Her iki yüzü de tamamen firnislidir. Profil olarak çok benzer bir skyphos Miletos'da Subgeometrik Dönem buluntuları arasında yer alır³³³. Miletos örneğinde kabın iç ve dış yüzünde firnisli bantlar ve rezerve alanlar yer almaktadır. Klazomenai yerleşim yeri sektörünün 8. yüzyıl ortalarına tarihlendirilen tabakasının buluntuları arasında da Klaros skyphosu ile benzer profile sahip bir örnek vardır³³⁴. Skyphosun iç ve dış yüzünde rezerve alanların varlığı dikkat çeker. Açık zemin üzerinde yapılmış iki ya da daha fazla firnis bant uygulamasının asılı yarım konsantrik daire motifli skyphoslar ile benzer olduğuna değinen Ersoy, bu tip skyphoslarda uygulanan meander ve çavuş işareti motiflerinin Atina Orta Geometrik Dönem geleneğinden geldiğini belirtir³³⁵.

121 yüksek konik kaideli skyphos kaidesidir. Form olarak ilk iki Klaros skyphosunun kaidesi olmalıdır. Tabaka olarak da aynı açmanın benzer seviyelerinden bulunmuşlardır. **121** ile benzer form özellikleri gösteren Samos skyphosları Geç Geometrik Dönem tabakasından ele geçmiştir³³⁶. Metropolis'de Bademgediği Tepesi buluntuları arasında benzer form özelliğine sahip skyphos kaideleri 730-670 yılları arasına tarihlendirilmiştir³³⁷.

Yukarıda bahsedilen tüm Klaros skyphoslarını benzerlerinden yola çıkarak Geç Geometrik Dönem içinde değerlendirmek uygundur.

³³¹ Emporio, 117-118, pl. 30, 160-164. Klaros örneğine çok yakından benzeyen 164 no.lu örnek 690-660 yılları arasına tarihlendirilir. Ayrıca Emporio'da yapılmış olan tabakalanma ile ilgili bkz. Emporio, 102.

³³² Lamb 1934/1935, 157-163, pl. 34, 21-22.

³³³ Graeve 1975, 55, abb. 62, taf. 12.

³³⁴ Ersoy 2004, 47, fig. 4. e.

³³⁵ Ersoy 2004, 48.

³³⁶ Walter 1968, taf. 41. 237.

³³⁷ Atila 2012, 243-244, kat. no. 158-162.

MAŞRAPA

Klaros'da Geç Geometrik Dönem tabakalarının en sık rastlanılan kap formları arasında kotylelerden sonra maşrapalar yer almaktadır. Klaros maşrapalarının biri dışında diğerleri Apollon sektöründe yer alan yuvarlak planlı sunak çevresinden bulunmuştur.

Myken tankard formundan türetilmiş maşrapalar, Geometrik Dönem yerleşimlerinde 8. yüzyılda popüler olmuştur. Bu tarihten önce görülmeyen formun gri seramik versiyonlarının da çağdaş kullanımları söz konusudur³³⁸.

Tez kapsamında maşrapa olarak sınıflandırılan kapların, terminolojisinde bir belirsizlik hakimdir. Genel olarak bardak formunu andıran bu örnekler fincanlar kadar sığ ve küçük değillerdir. Özgünel, Karia buluntuları üzerinde yapmış olduğu sınıflandırmada bu tür kapları fincan olarak sınıflandırmıştır. Almanca terminolojide *becher* ya da *tasse*, İngilizce terminolojide *mug* olarak adlandırılan kaplara, Türkçe terminolojide *bardak*, *kadeh* ya da *maşrapa* isimlerinin verilmesi doğru olmalıdır. Ancak bu çalışmada maşrapa tercih edilmiştir.

Kerschner, Miletos buluntusu maşrapalar üzerine yapmış olduğu sınıflandırmada iki ana tipten bahsetmektedir³³⁹. Bu ayırım, genel olarak boyutları, ağız çapları ve yüzeyde görülen koyu-açık zemin değişimi göz önüne alınarak yapılmış bir sınıflandırmadır. İlk grup, ortalama 5-6 cm. ağız çapına ve konik gövdeye sahip oldukça küçük kaplardır. Kerschner, bu tip kapların İonia ve Karia merkezlerinde Geç Geometrik Dönem kontekstlerinde bulunduğunu belirtmektedir. İkinci grup ise ağız çapı 10-11 cm. olan, konik gövdeli ve daha büyük ebatlı örneklerden oluşur. Ayrıca bu grup altında sınıflandırılan maşrapaların iç ve dış yüzleri, bazen ağız kenarında yer alan rezerve bant dışında tamamen firnislidir. Kerschner, bu gruba ait örneklerin Miletos ve Samos'da Geç Geometrik ve Subgeometrik Dönem kontekstlerinde bulunduğunu belirtir. Sadece bu grup altında belki bir alt grup olabilecek üç maşrapayı, küçük boyutlu ve konkav gövdeli tipler olarak 7. yüzyılın ilk ve ikinci çeyreğine tarihlenir. Bu

³³⁸ Bayne 2000, 141, fig. 34. 2. Klaros örneklerinin form olarak çok benzerleri gri maşrapaların Bayraklı örnekleri için bkz. Hertel 2007, 99, abb. 1. 5-7.

³³⁹ Kerschner 1999, 23-24, abb. 12.

örneklerin en belirgin özellikleri de kap üzerinde rezerve alanların artmış olmasıdır. Buradan da anlaşılacağı gibi Kerschner, ikinci grup altında bir alt grup olabilecek maşrapalar dışında, diğerleri için tarih olarak aşağı yukarı benzer dönemlere işaret etmektedir.

Klaros maşrapaları biri dışında ağız ve kaide parçalarından oluşmaktadır. Örnekler üç başlık altında sınıflandırılmıştır. İlk iki grup ağız ve gövde parçalarından, üçüncü grup ise sadece kaidelerden oluşmaktadır. İlk iki grubu oluşturan maşrapalar, ağız kısımlarında görülen ufak form değişiklikleri nedeni ile bu şekilde sınıflandırılmışlardır. Klaros maşrapalarının sayıca önemli bir kısmı dış yüzlerinin koyu zeminli olması ile dikkat çekmektedir. Ancak bu belirli bir dönemde görülen kurallaşmış bir gelenek değildir. Bazı örnekler de rezerve yapılmış bantlar görülmektedir.

Unutulmaması gereken noktalardan biri de Klaros'da farklı tipler altında sınıflandırılan maşrapaların kullanım dönemlerinin çağdaş olduğudur. Farklı gruplar altında incelenen Klaros maşrapalarının tarihlendirilmeleri ile ilgili bölüm *Maşrapalar* bölümünün sonunda yer almaktadır.

Tip I. Konveks Profilli Maşrapalar

Kat. No. 122-137

Klaros'da temsil edilen bu tip maşrapalardan sadece bir tanesi tama yakın korunmuş olup diğerleri sadece ağız kısımlarından oluşmaktadır. Tüm maşrapaların iç ve dış yüzleri firnislidir. Ağız yapılarındaki ayırt edici özellik, ağızlarının dike yakın bir açı ile başlayıp kaideye doğru daralması ve ağız ile gövdenin sanki bir bütün olmasıdır. Bu tip ağız ve gövde yapısına sahip örnekler konveks olarak adlandırılmaktadır.

Coldstream keskin gövde profilli ve karınalı gövdeye sahip maşrapaların Orta Geometrik Dönem'e tarihlendiğini, gövde profilinin yumuşamasının ise Geç Geometrik Dönem ile birlikte olduğunu belirtmektedir³⁴⁰.

Klaros maşrapaları ağız ve gövde yapıları dikkate alındığında Özgünel'in Tip 1 ve Tip 2 olarak sınıflandırdığı örnekler ile yakın bir benzerlik içindedir³⁴¹. **122** no.lu

³⁴⁰ Coldstream 2008, 290. Coldstream'in bahsettiği örnekler için bkz. pl. 64. d-e.

maşrapanın ağız kısmından gövdeye geçişi keskin bir profil yapmaktadır. Klaros örneği bu form özelliği ile Özgünel'in Tip I olarak sınıflandırdığı maşrapalar ile benzerlik göstermektedir³⁴². Diğer Klaros maşrapalarına göre çok daha iyi korunmuş **123**, maşrapalar içinde tam profilini bildiğimiz tek örnektir. Ağız profili diğer maşrapalar gibi olup gövde altında keskin bir profil yaparak kaideye bağlanmaktadır. Düz kaidesi de göz önüne alındığında Klaros maşrapası, Özgünel'in Tip II olarak sınıflandırdığı maşrapalar ile benzerdir³⁴³. Coldstream, bu tip düz kaideli ve silindirik gövdeli örneklerin Samos'a özgü olduğuna değinmektedir³⁴⁴. Iasos'da bulunan iki maşrapa Geometrik Döneme ait olduğunu belirten D. Levi'de bu tip maşrapaları Samos tipi olarak adlandırmıştır³⁴⁵.

Bu grup altında sınıflandırılan diğer Klaros maşrapaları ile benzer Karia buluntuları Beçin kökenli olarak sınıflandırılmış ve 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir³⁴⁶. Metropolis'de Grup I altında sınıflandırılan ve tek kulplu kadeh olarak adlandırılan maşrapalar bulunmaktadır³⁴⁷. Grubun en belirgin özelliği ağız kaideye kadar daralarak ve eğimli şekilde bağlanmasıdır. Grup 8. yüzyıl son çeyreği ile 7. yüzyıl başı arasına tarihlendirilir³⁴⁸. Klaros maşrapalarının yakın benzerleri Klazomenai yerleşim yeri sektörlerinde ele geçmiştir³⁴⁹. Ersoy, formun erken tiplerinin Doğu Yunan dünyasında Orta Geometrik Dönem kontekstlerden geldiğine ve bu tip örneklerin özellikle geç 8. yüzyıl ile 7. yüzyıl süresince çok popüler olduğuna değinmektedir³⁵⁰. Formun benzer tipte ancak konkav biçimli olanları ise Güney İonia'da

³⁴¹ Özgünel 2006, 57-58. Tip 1 ve Tip 2 olarak sınıflandırılan örnekler için bkz. Özgünel 2006, lev. LIV. a-f ve lev. LV. a-d.

³⁴² Özgünel 2006, lev. LIV. a-f. Özgünel Geç Geometrik Dönem başına tarihlendirdiği bu tip örneklerin diğer adının Vaphio olduğunu ve grubun üretim merkezinin Samos olduğuna değinir. Özgünel 2006, 57-58. Coldstream, köşeli profile sahip bu tip örneklerin Orta Geometrik Dönem sonu itibariyle ortaya çıktığını belirtir. Coldstream 2008, 290, pl. 64. e.

³⁴³ Özgünel 2006, lev. LV. a-e. Özgünel Tip II altında sınıflandırdığı örneklerin ilk tipten ayrılan en önemli özelliği olarak düz biten tabanı gösterir. Bu tipin form olarak Karia Damlıboğaz üretimi için uygun olduğuna değinir. Özgünel 2006, 58. Şu anda Selçuk Efes Müzesi'nde bulunan, satın alma yolu ile müzeye getirilen Klaros örnekleri ile benzer maşrapalar için bkz. Evren 2000, levha 5-7. 750-700 yılları arasına tarihlendirilen maşrapalar için Karia üretimi olduklarına değinilmiştir. Evren 2000, 22.

³⁴⁴ Coldstream 2008, 290, pl. 64. d.

³⁴⁵ Levi 1967, 417, fig. 25.

³⁴⁶ Arslan 2007, 51-52, resim 3.

³⁴⁷ Atila 2012, 134-138.

³⁴⁸ Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175.

³⁴⁹ Ersoy 2004, 48. fig. 3. j-m, fig. 4. f-g, fig. 5. f-g.

³⁵⁰ Ersoy 2004, 48.

7. yüzyıl ilk yarısında ele geçen kontekstlerde yer almaktadır³⁵¹. Klaros maşrapalarının benzerlerinin bulunduğu bir diğer merkez Troia olup D9 sektöründen ele geçen örnek 800-700 civarına tarihlendirilir³⁵². Klazomenai ve Troia buluntuları bu grup altında değerlendirilen maşrapaların kullanım döneminin Orta Geometrik Döneme kadar geriye gittiğine işaret etmektedir. Artemis Ephesia Tapınağı buluntuları arasında yer alan maşrapalar geç 8. erken 7. yüzyıla tarihlenir³⁵³. Kilikia buluntuları fincan olarak adlandırılıp 660-640 yılları arasına tarihlendirilmiştir³⁵⁴. Samos Heraion'da Tabaka 1'in buluntuları arasında yer alan maşrapalar 630-620 yılları arasına tarihlendirilir³⁵⁵. Miletos³⁵⁶ ve Didyma³⁵⁷ gibi merkezlerde de bu tip maşrapalar bilinmektedir.

Khios Emporio'da kulplu fincanlar olarak değerlendirilen örnekler kendi içinde beş farklı tipe ayrılmıştır. Liman Kutsal Alanından bulunan örnekler 690-600 yılları arasına tarihlendirilen tabakalardan ele geçmiştir³⁵⁸. Ancak bunlar arasında, fincan ve maşrapa olarak ayrı ayrı sınıflandırılması gereken buluntular mevcuttur. Bizim burada maşrapa olarak sınıflandırdığımız örnekler Emporio'da Tip B olarak sınıflandırılanlar ile çok yakındır. İasos nekropolisi mezar konteksti buluntuları arasında da yer alan maşrapalar Orta Geometrik Dönem sonu ile Geç Geometrik Dönem arasına tarihlendirilmiştir³⁵⁹. Maşrapalar konveks gövdeleri, köşeli gövde altı profilleri ve düz kaideleri ile dikkat çekmektedir. Damlıboğaz'da Geç Geometrik Dönemden Orientalizan Döneme kadar kullanılmış II no.lu mezar içerisinde Klaros maşrapaları ile benzer buluntular ele geçmiştir³⁶⁰. Kommos'da Z Yapısının buluntuları arasında yer alan bir örnek için, Khios üretimi "chalice" formunu anımsattığı üzerinde

³⁵¹ Ersoy 2004, 48.

³⁵² Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41.

³⁵³ Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3.

³⁵⁴ Arslan 2010, levha 21. 219.

³⁵⁵ Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5. Samos Heraionunda ele geçen diğer örnek için bkz., Eilmann 1933, 58, abb.4. Geometrik Döneme tarihlendirilen diğer Samos buluntuları için bkz. Technau 1929, beil. XVIII. 3.

³⁵⁶ Graeve 1973/74, 93, pl.21, 38. Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3. Artemis kutsal alanında ele geçen ve Subgeometrik Döneme tarihlenen benzer örnekler için bkz. Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 48-49.

³⁵⁷ Didyma III, abb. 102.

³⁵⁸ Boardman 1967, 123-128.

³⁵⁹ Berti 2007, 439, taf. 52. 1.

³⁶⁰ Türkoğlu 2008, şekil 23-24.

durulmuştur³⁶¹. Beçin’de Geç Geometrik Döneme tarihlenen mezar buluntuları arasında da Klaros maşrapalarının benzerleri bulunmuştur³⁶².

Tip II. Hafif Dışa Dönük Ağızlı Maşrapalar

Kat. No. 138-141

Bu grup altında sınıflandırılan tüm Klaros maşrapaları ağız parçalarından oluşmaktadır. Bir önceki maşrapa grubundan farklı olarak ağız-gövde yapıları konveks olmayıp ağız kısımları hafif dışa doğru dönüktür. Bazı maşrapaların gövdeleri üzerinde bir önceki tipe göre rezerve alanların arttığı görülmektedir.

138 ve **141** no.lu maşrapalarda koyu zeminli bir bezeme hakimken, **139** ve **140** üzerinde rezerve alanlar dikkat çekmektedir.

Klaros maşrapaları ile benzer ağız yapısına sahip Metropolis buluntuları tek kulplu kadeh olarak adlandırılmış ve 8. yüzyılın sonu ile 7. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilirler³⁶³. Hafif dışa dönük ağızlı maşrapalar Klazomenai yerleşim yeri kontekstlerinde de karşımıza çıkmaktadır³⁶⁴. Benzer forma sahip bir örnek Klazomenai Akpınar nekropolisi buluntuları arasında yer alır. 217 no.lu kremasyon mezar buluntusu, tek kulplu kadeh olarak adlandırılmış ve mezar kontekstinden dolayı 700-670 yılları arasına tarihlendirilmiştir³⁶⁵. Karia’da bulunmuş benzer bir fincan, Beçin kökenli olup stilistik açıdan değerlendirilerek 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilir³⁶⁶. Ayrıca Miletos’da Artemis kutsal alanında bulunan benzer maşrapalar Subgeometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir³⁶⁷.

³⁶¹ Johnston 2000, 222, fig. 34. 132.

³⁶² Mezar 2’nin buluntusu olan maşrapa için bkz. Akarca 1971, lev. I. 1. Mezar A buluntuları olan fincanlar için bkz. Akarca 1971, lev. VII, 25-26. Mezarlar ile ilgili bilgi için bkz. Akarca 1971, 10-20.

³⁶³ Atila 2012, 137-138. kat. no. 176-183.

³⁶⁴ Ersoy 2004, 48. Benzer Klazomenai örneği için bkz. Ersoy 2004, 46, fig. 3.1.

³⁶⁵ Hürmüzlü 2003, Mezar buluntuları ve mezarın tarihlendirilmesi için bkz. 162-165. Formun tartışması için bkz. Hürmüzlü 2003, 342-343. fig. 55. 217/1.

³⁶⁶ Arslan 2007, 51-52, resim 4, 5, 6.

³⁶⁷ Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 43.

Düz Kaideli Maşrapalar

Kat. No. 142-146

Bu grup altında sınıflandırılan Klaros maşrapaları kaide ve gövde parçalarından oluşmaktadır. İç ve dış yüzleri tamamen firnisli olup bazı farklar ile birbirilerinden ayrılmaktadır. **142**'nin gövdesi de nispeten diğerlerine göre daha iyi korunmuştur. Korunan kısımdan konveks gövdeli olduğu anlaşılan maşrapa düz bir kaide ile son bulur. **143**'ün kaide kısmı biraz daha kalın cidarlıdır. **144** ve **146** hafif kalkık bir kaide yapısına sahipken, **145** düz oturma düzlemine sahiptir. Her üç örnekte kalın cidarlıdır.

Klaros maşrapaları, Karia'da Özgünel tarafında sınıflandırılan Tip 2 olarak sınıflandırılan maşrapalar ile benzerdir³⁶⁸. Klaros maşrapalarının yakın benzeri, diğer tiplerde olduğu gibi Klazomenai buluntuları arasında yer almaktadır³⁶⁹. Miletos'da Artemis kutsal alanında bulunan benzer düz dipli kaideye sahip örnekler Subgeometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir³⁷⁰. Teichiussa buluntuları arasında yer alan benzer düz dipli bir maşrapa Subgeometrik - Erken Arkaik Dönem civarına tarihlendirilmiştir³⁷¹.

Maşrapa formu Doğu Yunan kontekstlerinde Orta Geometrik Dönem sonlarında ortaya çıkıp, tüm Geç Geometrik Dönem süresince kullanım görmüştür. Formun ilk ortaya çıkan tipi silindirik gövdeli ve gövde altından kaideye doğru keskin bir profil yapan örneklerdir. Geç tipin ise en belirgin form özelliği konveks gövde profili ve düz kaide profilidir. Yukarıda farklı tipler altında sınıflandırılan maşrapalardan, **122** keskin gövde profili göz önüne alındığında, formun ilk ortaya çıkan örnekleri arasında yer almalıdır ve 8. yüzyılın son çeyreğine tarihlenir. **123** no.lu maşrapanın gövdenin kaideye bağlandığı kısımda yer alan keskin profil ve düz kaidesi göz önüne alındığında maşrapa örneğinin ilk ortaya çıkan tipi ile sonraki tip arasında geçiş aşamasını yansıtan biraz daha geç bir örnek olmalıdır. 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı **123** için uygun bir tarihtir. Formun Geç Geometrik Dönemde görülen tiplerinde, keskin hattın tamamen ortadan kalktığı ve silindirik gövdenin, düz bir kaide ile sonlandığı görülmektedir. Tip I olarak sınıflandırılan diğer örnekleri gövde ve kaide kısımlarını göremediğimiz için,

³⁶⁸ Özgünel 2006, lev. LV. a-d.

³⁶⁹ Ersoy 2004, 47, fig. 5. g. Ersoy 2004, 46, fig. 3. l.

³⁷⁰ Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 44-47 ve 53.

³⁷¹ Voigtländer 1986, 658-659, abb 29. 95.

bezemede kullanılan koyu renk hakim yüzey özelliklerinden hareketle **123** gibi 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlenmek mümkündür. Tip II olarak sınıflandırılan maşrapaların dışa çekik ağızları ve kapların yüzeylerinde rezerve alan kullanımının artması gibi nedenler göz önüne alındığında 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlenir. Bu tarih aynı zamanda sadece kaide kısmı korunmuş maşrapa örnekleri içinde geçerlidir.

KANTHAROS

Kat. No. 147

Klaros'da Geometrik Dönem kantharos formu tek bir örnek ile temsil edilmektedir. **147** tama yakın korunmuş olup hafif dışa dönük ağızlıdır. Kaideye doğru, ağızdan itibaren hafif bir eğimle iner ve keskin bir profil ile kaideye döner. Çok iyi korunmamış kaide halka formundadır. Silindirik dikey kulp ağızdan alt gövdeye bağlanır. Her iki yüzde de firnis izleri vardır. Gövde içinde derin çark izleri seçilmektedir.

147 form olarak oldukça ilginç bir yapıya sahip olup maşrapa ile kantharos arasında benzer özellikler gösterir. Kantharos genellikle çift kulplu yapılırken, Klaros örneği her ne kadar tüm değilse de form olarak eksiksizdir. Dolayısı ile tek bir kulbu olduğu kesindir. Bu hali ile maşrapa formunu anımsatsa da çok da alçak olmayan yuvarlak kaidesi ve yayvan profili örneğin kantharos olarak sınıflandırılmasını sağlamıştır. Kantharos olarak sınıflandırılmasının en büyük nedenlerinden biri de dış yüzde kulbun başladığı ağız kısmı ile gövdeye bağlandığı nokta arasında kalan alanda olasılıkla bir panel bezemeye işaret eden firnis izlerin olmasıdır. Bu alanda çok büyük olasılıkla geometrik motiflerden oluşan bir panel yapılmıştır. Ancak bu alan çok silik olup sadece panelin varlığına işaret eden firnis çizgiler korunmuştur. Maşrapa ile kantharos arasında oldukça ilginç bir form özelliğine sahip buluntunun, Klaros'da tek bir örnek ile temsil edilmesi de ayrıca önemlidir. Klaros'un önemli bir kutsal alan olması, farklı kökenlere ait ziyaretçilerin, değişik nedenler ile buraya geldikleri göz önüne alındığında bu durumun bir yansıması olarak bu tarz bir formun varlığı normal karşılanmalıdır.

Yukarıda bahsedilen form ile ilgili bu tartışmalar dışında tek kulplu kantharosların sık olmasa da örneklerine rastlanmaktadır. Ancak bunlar Atina üretimi 4. yüzyıl örnekleridir³⁷². Klaros örneği, bu tip kantharosların 8. yüzyıla kadar geriye giden kullanımlarını göstermesi açısından önemlidir.

³⁷² Sparkes et. al. 1970, 123, no. 705. Kıbrıs buluntusu olan bir diğer örnek için bkz. Karageorghis 1962, 360, fig. 42. 10.

Klaros kantharosunun yakın benzeri Antandros nekropolünün en erken mezarı 192 no.lu mezarın hediyesi olarak ele geçmiştir. 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlendirilen kantharos, beraberinde Korinth taklidi aryballos ve beş adet bronz fibula ile birlikte bulunmuştur³⁷³. Boeotia kantharoslarının öncülleri olarak Subgeometrik Döneme tarihlendirilen Samothrake örnekleri 6. yüzyılda Dionysos ritüellerinde kullanılan kaplardır³⁷⁴. Samos'da maşrapa olarak sınıflandırılan örnek ile Klaros kantharosu ağız ve gövde formu açısından benzerlik göstermektedir³⁷⁵. Ancak Samos buluntusunun kulbu ağız kısmı aşarak alt gövdeye bağlanır ve hafif yüksek bir kaideye sahiptir.

147 Antandros nekropolü buluntusu kantharos da göz önüne alındığında 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlenmektedir.

³⁷³ Polat - Polat 2007, resim 5.

³⁷⁴ Lehmann 1952, 36-37. pl. 9. e-f, pl. 10. a.

³⁷⁵ Eilmann 1933, 57-58, abb. 5. f.

KRATER

Klaros'da Geometrik Döneme ait kraterler parçalar halindedir. Sadece **164** kaide ve gövdesi ile birlikte diğerlerine nazaran daha iyi korunmuş durumdadır. Kraterlerin parçalar halinde korunmuş olması nedeni ile Geometrik Dönem içerisinde kronolojik bir krater form ve bezeme gelişimi çıkarmak oldukça zordur. Bu sebepten dolayı parçalar sınıflandırılırken korunmuş oldukları bezeme ya da form göz önüne alınarak farklı gruplara ayrılmıştır. Örnekler, diğer merkez buluntuları ile karşılaştırılarak Geometrik Dönem içerisinde tarihlendirilmiştir.

Krater gövde parçaları üzerlerinde korunmuş motifler göz önüne alınarak alt gruplara ayrılmıştır. Bunlar her ne kadar farklı gruplar altında sınıflandırılıyor olsa da farklı motifler aynı kraterler üzerinde Geometrik Dönem içerisinde görülebilmektedir. Burada amaç elde var olan örneklerin kolayca anlatılmasını sağlamak ve nasıl sınıflandırıldığını ifade edebilmektir.

Zik Zak Motifli Kraterler

Kat. No. 148-149

Bu grup altında sınıflandırılan Klaros kraterlerinin gövdelerinde alttan ve üstten bantlar ile sınırlandırılmış alanda üçer adet üst üste yapılmış zik zak motifi yer almaktadır. Zik zak motifi Erken ve Orta Geometrik Dönem süresince pek çok farklı açık kap³⁷⁶ ve kapalı kap³⁷⁷ üzerinde uygulanan popüler bir motiftir. Klaros örnekleri açık kaplar olup, cidarlarının kalın olması nedeni ile krater olarak sınıflandırılmıştır. Bayraklı'da zik zak motifinin kullanıldığı benzer bir krater Orta Geometrik Döneme

³⁷⁶ Zik zak motifinin uygulandığı bir skyphos için bkz. Coldstream 2010, 31, pl. 45, no. 76. Coldstream, British Museum'da korunan bu örneğin muhtemelen Atina'dan geldiğini belirtir. Örnek, Erken Geometrik II Dönemine yaklaşık 875-850 yılları civarına tarihlendirilir. GR 1977, 1207. 34 no.lu örnek daha önce yayınlanmamıştır. Korinth Erken Geometrik Dönem skyphosunda kullanılan benzer zik zak motif için bkz. Coldstream 2008, pl. 16. c. Boeotia Erken Geometrik Dönem skyphosunda kullanılan benzer zik zak motif için bkz. Coldstream 2008, pl. 42. e.

³⁷⁷ Zik zak motifinin uygulandığı oinokhoe-lekythos arasında bir form için bkz. Coldstream 2010, 26, pl. 36, no. 55. Örnek, Orta Geometrik I Dönemine yaklaşık 825-800 yılları civarına tarihlendirilir. GR 1868, 1010.768 no.lu örnek daha önce yayınlanmamıştır. Zik zak motifinin uygulandığı bir diğer kapalı kap pyxis örnekleri için bkz. Coldstream 2010, 26-27, pl. 38, no. 59 ve 27, pl. 38, no. 60. 59 ve 60 no.lu örnekler Orta Geometrik I Dönemine yaklaşık 825-800 yılları civarına tarihlendirilir. GR 1913, 1113.2 ve GR 1913, 1113.3 no.lu örnekler daha önce yayınlanmamıştır. Burada bahsedilen tüm örnekler British Museum'da korunmaktadır.

tariflendirilmiştir³⁷⁸. Samos'da benzer üçlü ve dörütlü zik zak motifli kraterler Erken ve Orta Geometrik Dönem tabakalarından ele geçmiştir³⁷⁹. Klaros örnekleri ile benzer bezemeye sahip Korinth buluntuları Erken Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir. Ancak bunlar üzerinde Klaros kraterlerinden farklı olmak üzere dörütlü zik zak motifi uygulanmıştır³⁸⁰. Levant bölgesinde yer alan Samaria'dan bulunmuş ve Atina'dan ithal olabileceği düşünülen örnek, Orta Geometrik II Dönemine tarihlendirilmiştir³⁸¹. Argolis'den bulunan dörütlü ve beşli zik zak motifli örnekler Orta Geometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir³⁸². Bir diğere benzer, Lefkandi Xerepolis'de Atina Orta Geometrik Dönem ithal seramikleri arasında yer alır. Lefkandi buluntusu üzerinde dört adet üst üste yapılmış zik zak motif vardır³⁸³. Khios, Kato Phana'da benzer zik zak bezemeye sahip bir diğere örnek Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir³⁸⁴.

Erken-Orta Geometrik Dönem civarına tarihlenen Klaros kraterlerinden, özellikle **148**'in kaliteli kil ve firnis yapısı Atina üretimleri ile karşılaştırılabilecek niteliktedir. Dolayısı ile Klaros krateri de Atina üretimi olarak değerlendirilebilir.

Meander Motifli Kraterler

Kat. No. 150-153

Bu grup altında sınıflandırılan **150**, **151** ve **152** no.lu krater gövde parçaları üzerinde mazgal meander motifleri korunmuştur. Parçaların az korunmuş olması nedeni ile sadece bu tür meander motiflerinin seramikler üzerinde özellikle de krater formu üzerindeki kullanımını ile bir tarihlendirme yapma olanağı vardır.

J. M. Davison, meander motifinin Geometrik Dönem sanatının başlangıcı için bir haberci olduğunu ve bu motifin kullanımının Geometrik Dönem süresince çok popüler olduğunu belirtir. İlk ortaya çıkan tipin Orta Çağ kalelerinin burçlarına benzeyen ve Klaros kraterlerinde görülen mazgal meanderin olduğuna değinir³⁸⁵.

³⁷⁸ Özgünel 2003, taf. 12. abb. 2a-c.

³⁷⁹ Walter 1968, taf. 9. 43-44.

³⁸⁰ Weinberg 1943, 12-13, pl. 6. 36. Korinth örneği yapısı ve rengi açısından Korinth üretiminde ziyade Kykladlar ile ilişkilendirilmiştir.

³⁸¹ Francis - Vickers 1985, 134-135, fig. 4.

³⁸² Langdon 1995, fig. 53, 1046-1047.

³⁸³ Lefkandi I, pl. 21. 412.

³⁸⁴ Beaumont et. al. 2004, 220, fig. 29, pl. 17.2.

³⁸⁵ Davison 1961, 15-16, fig. b. 1.

Özgünel, kraterler üzerinde mazgal meander motifinin Orta Geometrik Dönem ile kullanılmaya başladığını belirtmektedir³⁸⁶. Bu motifi Geç Geometrik Dönemde kapalı kaplar üzerinde de görmek mümkündür³⁸⁷.

Bu tip benzer bezemeye sahip bir krater, Klaros'da Fransız dönemi kazılarında sondaj 1D'den bulunmuş ve 7. yüzyıla tarihlendirilmiştir³⁸⁸. Samos'da farklı buluntular Erken-Orta Geometrik Dönem³⁸⁹ ile Geç Geometrik Dönem tabakalarından gelmiştir³⁹⁰. Klaros kraterlerinde görülen benzer mazgal meander uygulamasına sahip bir örnek Bayraklı'da Geç Geometrik Dönem seramikleri arasında yer alır³⁹¹. Kos Serraglio nekropolisinde Orta Geometrik Dönem mezar hediyeleri ile birlikte ele geçmiş bir skyphos üzerinde de benzer bir motif kullanılmıştır³⁹². Skyphosun ağız kenarının altında firnis çizgiler ile sınırlandırılmış kulplar arasında kalan rezerve alan boyunca içleri yana doğru taralı şekilde yapılmış mazgal meander motifleri yer alır.

Oldukça az korunmuş Klaros kraterlerinden sağlıklı bir tarihlendirme yapma imkanı yoktur. Ancak meander motifinin kullanım süresi ve benzerlerinden hareketle, bu tip Klaros örneklerini Orta-Geç Geometrik Dönem içerisinde değerlendirmek yerinde olacaktır.

153 diğer Klaros kraterlerine nazaran biraz daha iyi korunmuş olup bezeme kombinasyonu ve kullanılan meander motifi açısından da oldukça farklıdır. Basamaklı meanderin bir çeşidi olan motifin içi tarama ile detaylandırılmıştır. Bu motifin altında üç adet firnis bant yer alırken bunun hemen altında kalan alanda çapraz taramalı motif yer almaktadır. Klaros krateri üzerinde kullanılan meander motifi açısından benzer bir örnek, Argos'da Geç Geometrik Döneme tarihlendirilen bir pyksistir³⁹³. R. S. Folsom, Klaros kraterinde yer alan çapraz taramalı motifin benzerleri için 950-900 yılları civarını vermektedir³⁹⁴. Lefkandi Toumba nekropolisi bulunan iki pyksis üzerinde de

³⁸⁶ Özgünel 2006, 71.

³⁸⁷ 8. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlendirilen bir pitcher için bkz. Green 1979, 1-2, pl. 2, 5-6.

³⁸⁸ Dewailly 2003, 61, fig. 17. 9.

³⁸⁹ Walter 1968, taf. 9. 51.

³⁹⁰ Walter 1968, taf. 49. 293.

³⁹¹ Özgünel 2003, taf. 15, abb. 1e-f.

³⁹² Morricone 1982, fig. 31. Mezarın tarihlendirmesi için bkz. Morricone 1982, 40.1 no.lu mezarın diğer hediyeleri için bkz. Morricone 1982, 51-62.

³⁹³ Coldstream 1968, pl. 26.

³⁹⁴ *Cross-hatching* olarak adlandırılan bu motif 950-900 yılları arasına tarihlendirilir. Folsom 1967, 55, fig. 5.

benzer çapraz taramalı motifler yer alır. Lefkandi buluntuları Geç Protogeometrik Dönem ile Subprotogeometrik Dönem civarına tarihlendirilmiştir³⁹⁵.

Klaros kraterinin çok az bir kısmının korunmuş olmasından dolayı kabın geri kalan bezemesi ve formu hakkında ayrıntılı bilgimiz maalesef yoktur. Ancak örneğin korunmuş kısmından hareketle en az iki bezeme kuşağı görülmektedir. Dolayısı ile Geometrik Dönem seramik sanatı içinde geniş alan üzerinde farklı bezeme kuşakların kullanıldığı dönem olarak Orta ve Geç Geometrik Dönemlerin olduğu göz önüne alındığında, Klaros krateri de bu dönemlere tarihlenmelidir.

Kelebek-Triglif Motifli Kraterler

Kat. No. 154-156

Bu grup altında sınıflandırılan üç Klaros kraterinin gövde kısımları korunmuş olup bu alanda sadece kelebek-triglif motifleri yer almaktadır. Kelebek-triglif motif, kraterlerin gövde altında yer alan frizlerde, bazen ana bezeme panellerini ayırmak için kullanılan ve oldukça popüler olan bir motiftir. Kotylelerin panel altlarına da uygulanan bu motife sahip Klaros örnekleri, kotylelere oranla hacimli yapıları ve kalın cidarları göz önüne alındığında krater olarak sınıflandırılmışlardır.

Klaros kraterleri ile benzer bir parça, Metropolis Bademgediği Tepesi'nin Geç Geometrik Dönem buluntuları arasında bulunan krater gövdesidir. Klaros kraterine nazaran üst paneli de korunmuş gövde üzerinde tıpkı Klaros kraterlerinde olduğu gibi panel altında yer alan bezeme kuşağında kelebek-triglif motif yer almaktadır. Metropolis örneği 8. yüzyıl sonu - 670 yılları arasına tarihlendirilir³⁹⁶. Kullanılan kelebek-triglif motif açısından benzer bir diğer parça, Nif kazılarında bulunmuş olup 8. yüzyıl seramikleri arasında değerlendirilmiştir³⁹⁷. Ancak Klaros kraterlerine nazaran daha ince cidarlıdır. Bayraklı'da bulunan ve Geç Geometrik Döneme tarihlenen bir kapalı kap gövde parçası üzerinde de benzer bir uygulama yapılmıştır³⁹⁸.

³⁹⁵ Lefkandi III, pl. 118. a-b.

³⁹⁶ Atila 2012, 154, kat. no. 237.

³⁹⁷ Tulunay 2008, 90, resim 4, 06. 9.

³⁹⁸ Bayraklı örneğinin amphora ya da oinokhoe gibi kapalı bir kaba ait olduğu belirtilmiştir. Özgünel 2003, 80. taf. 16, abb. 1a-b.

Kelebek-triglif motifinin krater ve kotyle³⁹⁹ gibi açık kaplarda uygulanan benzerleri göz önüne alındığında bu tip Klaros kraterlerini 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlenen olarak kabul edilebilir. Bunun yanı sıra 154'ün kil ve firnis yapısı diğer örneklerle karşılaştırıldığında farklılık göstermektedir. Bu özellikleri ile Atina üretimleri arasında yer almalıdır.

Kuş Figürlü Krater

Kat. No. 157

157'nin korunmuş kısmından hareketle, panellere ayrılmış bir kraterin gövde parçası olduğunu söylemek mümkündür. Paneller dikey firnis çizgileri ile ayrılmış ortasına birbirinden bağımsız dik olarak yapılmış zikzak motifi yer alır. Panel içerisinde oldukça büyük yapılmış olasılıkla bir kuş figürünün kuyruk kısmına konmuş şekilde duran silüet tekniğiyle küçük bir kuş figürü yer almaktadır⁴⁰⁰. Bu figürlerin hemen altında iç içe iki küçük daireden oluşan konsantrik daire motifi yapılmıştır.

Klaros krateri, Geometrik Dönem seramik sanatı açısından oldukça ilginç bir örnektir. Geç Hellas III Döneminde bu tarz birbiri üzerine konmuş benzer figüratif örnekler olsa da Geometrik Dönem içerisinde bu tip örneklerle sık rastlanmaz⁴⁰¹.

Klaros krateri ile neredeyse aynı şekilde yapılmış büyükçe bir kuş figürünün arka kısmının korunduğu Naksos örneği Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁴⁰². Miletos'da Kalabaktepe'de bulunmuş ve Geç Geometrik Döneme tarihlendirilen benzer bir örnek daha vardır⁴⁰³. Ancak Miletos buluntusunun silüet tekniğiyle yapılmış kuş figürünün üzerinde durduğu hayvan oldukça stilize yapılmıştır ve büyük olasılıkla

³⁹⁹ Kotyleler üzerinde de uygulanan kelebek triglif motifinin erken örnekleri 735-725 yılları arasında tarihlendirilir. Bu konu ile ilgili ayrıntılı bilgiler özellikle *Dört Panelli Kuşlu Kotyleler* başlığı altında ayrıntılı anlatılmıştır.

⁴⁰⁰ Kuş figürlerinin birbirinin üzerinde betimlenmiş olduğu bir kantharos örneği Eretria buluntuları arasında yer almaktadır. Eretria XVII, pl. 117. 2.

⁴⁰¹ Üzengi kulplu sürahi üzerinde, bir keçinin üzerine konar vaziyette gösterilmiş kuş figürleri yer alır. Geç Hellas IIIC içerisinde değerlendirilen üzerinde natüralist tasvirlerin yer aldığı bu örnek, Myken sanatı için unik bir eser olarak yorumlanmıştır. Ancak bu örneğin geliş yeri olarak Girit gösterilmiştir. Örnek ve tartışması için bkz. Hallager 2007, 194-195, fig. 3n. Geç Hellas IIIC Döneminde ait Lefkandi buluntusu olan bir alabastron üzerinde grifon, keçi ve geyik gibi figürler yer almaktadır. Bunlar içinde en ilginç olanı başı arkaya dönük olarak yapılmış bir geyik üzerinde ondan daha küçük yavru bir geyiğin resmedilmesidir. Örnek ve tartışması için bkz. Crouwel 2007, 81-82, fig. 18.

⁴⁰² Karydi 1972, 399, abb. 21b. nr. 35.

⁴⁰³ Graeve 1994, 90, resim 2.

keçi tarzında bir hayvandır. Ancak kuş figürleri açısından Klaros ve Miletos örnekleri oldukça yakındır.

Klaros kraterinin korunmuş kısmında hareketle panellere bölüdüğü açıktır. Geometrik Dönem seramik sanatında uygulanan panel geleneği ve bunun yanında **90** ve **100** no.lu kuşlu kotylelerde silüet teknikte yapılmış benzer kuş figürü çizimleri de göz önüne alınınca, Klaros kraterini 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlemek mümkündür.

Dalgalı Çizgi Motifli Krater

Kat. No. 158

Klaros'da bu grup altında değerlendirilen tek bir krater vardır. **158** hem bezemesi hem de ağız yapısı itibariyle Geometrik Dönem içerisinde değerlendirilen en iyi korunmuş krater parçalarından biridir.

158 yüksek, kalın ve hafif dışa dönük ağızlıdır. Dik ağız kısmının hemen altından gövdeye doğru genişleyerek aşağıya inen profile sahiptir. Ağız kısmının üst yüzeyinin korunmuş kısmında üç sıra halinde firnisle yapılmış çizgi bezeme bulunur. Ağızın iç yüzünün bir bölümü firnislidir. Dış yüzde ağız kenarında firnisli bandın hemen altında dalgalı çizgili bir bezeme yer almaktadır. Bunun altında firnisli bir bant gelir. Gövde üzerinde çok da muntazam olmayan dikey firnis çizgiler ile farklı panellere bölünmüştür. Panellerin içerisinde ise oldukça büyük yapılmış çarpı şeklide bir motif yer almaktadır.

Samos'da, Klaros krateri ile form olarak çok benzeyen ancak bezemeleri açısından oldukça farklı iki örnek Orta Geometrik Döneme tarihlendirilir⁴⁰⁴. Ağız ve gövde profili açısından benzer diğer Samos buluntuları Hekatompodos II'den gelmiştir⁴⁰⁵. Klaros krateri ile form olarak benzer bir parça Delphi'de Geometrik Dönem tabakasından ele geçmiştir. Örneğin ağızda yer alan dalgalı çizgi ile gövde üzerinde bulunan dikey firnis çizgiler Klaros krateri ile benzerlik göstermektedir⁴⁰⁶. Miletos buluntusu krater ile Klaros krateri arasında ağız profili ve uygulanan tüm motifler

⁴⁰⁴ Örneklerin profil çizimleri için bkz. Walter 1968, 25, abb. 8. d-e. taf. 12. 60 ve 67, taf. 13. 68.

⁴⁰⁵ Eilmann 1933, 73, abb. 23. a, c, e. Samos örnekleri 675-625 yılları arasına tarihlendirilen Hekatompodos II'nin buluntuları arasında yer alır.

⁴⁰⁶ Amandry 1944, 37, fig. 2.

açısından büyük bir benzerlik hakimdir⁴⁰⁷. Subgeometrik Döneme tarihlendirilen kraterin ağız kısmında bir akıtacak yer alır. Eretria bu tip kraterlerin ele geçtiği bir diğer yer olup benzer bir buluntu Geometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir⁴⁰⁸. Bu örneğin panel ayrımı ve çizimleri Klaros kraterine göre daha muntazamdır. Klaros kraterinde ağzın dış yüzünde yer alan dalgalı çizgi motifi bu örnekte yoktur. Yine Eretria'dan 8. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen buluntular vardır⁴⁰⁹. Bunlar özellikle ağız profili açısından Klaros krateri ile benzerlik göstermektedirler. Argolis'de benzer ağız profiline sahip bir örnek Geç Geometrik II Dönemine tarihlenen tabakadan ele geçmiştir⁴¹⁰.

Sonuç olarak **158** ile benzer ağız ve gövde profiline sahip buluntular Geometrik Dönem içerisinde özellikle Orta Geometrik Dönem ile birlikte sayıca artarak devam ederler. Klazomenai buluntuları bu tür profile sahip örneklerin kullanımının 6. yüzyılın ilk yarısında da var olduğunu göstermektedir⁴¹¹. Klaros krateri form açısından Orta Geometrik Dönem benzerleri ile yakınlık kursa da, özellikle bezeme açısından bakıldığında tıpkı Miletos⁴¹² krateri gibi Subgeometrik karakterlidir.

Krateriskos

Kat. No. 159

Bu başlık altında sınıflandırılan tek Klaros örneği, oldukça küçük ağız çapı ve ince profili ile dikkat çekmektedir. Krateriskosun ağız kısmının üzerinde firnisle yapılmış kare ve dikdörtgen şeklinde bezeme yer alır. Dış yüzde ağız firnisli iken gövdeye geçiş kısmında çok az bir bölümü korunmuş dikey firnis çizgiler yer almaktadır. Profil açısından oldukça benzer bir örnek Samos'da Subgeometrik Dönem

⁴⁰⁷ Graeve 1975, 45, taf. 5. 10.

⁴⁰⁸ Eretria XX, 46, pl. 27, 106.

⁴⁰⁹ Eretria örneklerinin profilleri için bkz. Andreioménou 1985, 34, abb. 6. 1-2. Andreioménou, Eretria'nın kuruluş tarihi olarak 800'ler civarının verildiği ancak bu seramiklerin büyük çoğunluğunun 8. yüzyılın ilk yarısına ait olan tabakadan geldiğini belirtmektedir. Andreioménou 1985, 24.

⁴¹⁰ Langdon 1995, fig. 58, 1121.

⁴¹¹ Uzun 2007, 175-176, fig. 126, H 13 ve H 14.

⁴¹² Graeve 1975, 45, tafel 5. 10-11.

buluntuları arasında yer alır⁴¹³. Klaros krateriskosu da Samos örneği gibi Subgeometrik Döneme ait olmalıdır.

Krater Ayakları

Kat. No. 160-163

Bu başlık altında Klaros'da dört krater sınıflandırılmıştır. Bunlardan üç tanesi Klaros MN14 yapısının, 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen tabakalarında bulunmuştur. Diğer krater ise Apollon sektöründen yuvarlak planlı sunağın iç dolgusundan bulunmuştur.

160 yüksek ve oldukça dik bir ayak profiline sahiptir. Kaidenin üst kısmında çıkıntılı bir profil yer alır. Kaide üzerinde pek çok inceli kalınlı firnisli bant ve rezerve alan yer alır.

161 yüksek ancak bir önceki Klaros kraterine nazaran daha eğimli bir ayak profiline sahiptir. Ayağın alt kısmında çıkıntılı bir profil yapılmıştır. Ayak üzerinde firnisli yüzey hakim iken biri oturma düzleminde, üç tanesi kaidenin üst kısmında olmak üzere dört adet rezerve alan yapılmıştır.

162 konik ve yüksek ayaklıdır. Diğer Klaros kraterlerinin aksine ayak üzerinde her hangi bir çıkıntı yer almaz. Kaide üzerinde pek çok inceli kalınlı firnisli bant ve rezerve alan yer alır. Bunun dışında gövdeye doğru olan kısımda yer alan rezerve alanda dikey yapılmış zik zak motifi yer alır.

163'ün sadece kaide kısmı korunmuş olup daha küçük bir krater aittir. Konik ve yüksek kaideli krater, oldukça eğimlidir. Dış yüzünde oturma düzleminde rezerve alan yer alırken gövde de iki firnisli bant ve koyu renk hakimdir.

Samos Geometrik Dönemde bu tip krater ayaklarının bulunduğu önemli merkezlerden bir tanesidir. Samos buluntuları Erken Geometrik⁴¹⁴ ve Geç Geometrik Dönem⁴¹⁵ tabakalarından ele geçmiştir. Atina Agora'sında Geç Geometrik Dönem tabakasından gelen benzer kraterler mevcuttur⁴¹⁶. Bir diğer benzer Argolis'de açık

⁴¹³ Eilmann 1933, 87, abb. 33a. Samos örneği 675-625 yılları arasına tarihlendirilen Hekatompedos II'nin buluntuları arasında yer alır.

⁴¹⁴ Walter 1968, taf. 7. 32-40.

⁴¹⁵ Walter 1968, taf. 24. 132 ve taf. 25. 137-141.

⁴¹⁶ Brann 1962, 42, pl. 5. 92-95.

kaplar olarak sınıflandırılmıştır. Orta-Geç Geometrik Döneme tarihlendirilen kraterin ayağı üzerinde rezerve alanlar dikkat çeker.⁴¹⁷. Khios'da duruşu ve ayak bezemesi itibari ile daha ziyade **163**'e benzeyen bir örnek Geç Geometrik-Subgeometrik Dönem civarına tarihlendirilmiştir⁴¹⁸. Kerameikos'da kaide üzerinde uygulanan firnis bant ve rezerve alan uygulaması açısından benzer bir diğer buluntu 10. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilir⁴¹⁹.

160, **161** ve **162** no.lu kraterler B.O.A. sektörünün 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilen yapı temelinden, Orta Geometrik Dönem sonlarına tarihlendirilebilecek seramik ile birlikte ele geçmiştir. Benzerleri de göz önüne alındığında bu tip yüksek ayaklı Klaros kraterleri 750-700 civarına tarihlenir. Apollon sektöründen bulunan tek krater **163**, yuvarlak sunağın buluntuları arasında yer alır. Diğer Klaros kraterlerine nazaran oldukça az korunmuştur ve kaidenin tam yüksekliği bilinmemektedir. Ancak B.O.A. sektöründen bulunan diğer krater ayakları göz önüne alındığında onlar ile aynı tarihten olmalıdır.

Çoklu Frizli Krater

Kat. No. 164

Tez kapsamında değerlendirilen son krater, diğer tüm Klaros kraterlerinden form olarak çok daha iyi durumda korunmuştur. **164**'ün gövde ve kaide kısmının büyük bir bölümü olmasına rağmen ağız kısmı ele geçmemiştir.. Klaros krateri üzerinde dört farklı bezeme kuşağı yer almaktadır. İlk kuşakta küçük baklava motifi zinciri, ikinci kuşakta, içleri taralı şekilde yapılmış mazgal meander motifleri yer alır. Üçüncü kuşakta kelebek-triglif motifi ve dördüncü son kuşakta zik zak motifi yer almaktadır. Bu kuşakların altında kalan alt gövde de bant bezeme yapılmış olup, alt gövde kaide de dahil olmak üzere tamamen firnislidir. Oldukça yüksek yapılmış konik ayak, kaideye doğru hafif daralır ve oturma düzlemine doğru dışa açılır. Ayak üzerinde dışa doğru yapılmış hafif bir çıkıntı yer almaktadır.

⁴¹⁷ Langdon 1995, fig. 54, 1071.

⁴¹⁸ Beaumont et. al. 2004, 221, fig. 9. 34.

⁴¹⁹ Kübler 1954, 273, taf. 16, inv. 1292.

164 no.lu kraterin en üst kuşağında yer alan içleri noktalı küçük baklava motifi zinciri, 8. yüzyılda kullanılan bir motiftir⁴²⁰. Bayraklı'da 8. yüzyıl sonuna tarihlendirilen krater de farklı bezeme kuşaklarına bölünerek yapılmıştır. Her ne kadar benzer anlayış ile yapılsalar da Klaros ve Bayraklı kraterlerinde kullanılan motiflerin seçiminde farklılıklar bulunmaktadır⁴²¹. Yine benzer şekilde yapılan ancak farklı baklava ve meander motiflerinin kullanıldığı, ayrıca üzerinde gemi tasviri ve insan figürleri bulunan Khios buluntusu krater Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁴²². Klaros krateri ile ayak formu açısından benzeyen bir diğer krater Atina Agora'sında 8. yüzyılın sonuna tarihlendirilmiştir⁴²³. Atina örneğinde ayağın gövdeye uzanan kısmı yivlendirilmiş olmasına rağmen Klaros kraterinin bu bölümü düz olarak verilmiştir. Klaros krateri ile ayak profili açısından yakın bir diğer benzer Zagora'da Geç Geometrik Dönem buluntuları arasında yer alır⁴²⁴. Fransız Dönemi Klaros kazılarında Sondaj 1D buluntuları arasında, büyükçe bir krater ağız-gövde parçası vardır. Gövde üzerinde sadece mazgal meanderler ve firnis bantların korunduğu krater 7. yüzyıla tarihlendirilmiştir⁴²⁵.

Klaros kraterini gerek form ve gerekse de bezeme elemanı olarak kullanılan motiflerin seçimi göz önüne alındığında 8. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

⁴²⁰ Folsom 1967, 60, fig. 24 ve fig. 25.

⁴²¹ Akurgal 1997, fig. 25b.

⁴²² Beaumont et. al. 2004, 221, fig. 10.

⁴²³ Brann 1962, 42, pl. 5. 93.

⁴²⁴ Zagora 2, 208, pl. 238 a-b.

⁴²⁵ Dewailly 2003, 61, fig. 17. 9, pl. XVIII, 2.

DİNOS

Kat. No. 165-167

Kraterlerden sonra Klaros'da varlığını bildiğimiz büyük boyutlu açık kaplar arasında dinoslar da yer almaktadır. Krater kadar yoğun ve farklı tipler ile temsil edilmeyen dinoslara ait Klaros'da şu anda bilinen üç örnek vardır. Oldukça az korunmuş parçalardan hareketle dinos form gelişimi ve net bir tarihlendirme yapma imkanı olmasa da buluntular Klaros Geometrik Dönem seramik form repertuarı açısından oldukça önemlidir.

Klaros'dan ele geçen üç adet dinos ağız parçalarından oluşmaktadır. Dinoid ağız profilleri sayesinde ayırt edici özelliğe sahiptirler. Bunlardan **167**, **165** ve **166** no.lu iki dinosa göre gerek form gerekse de bezeme açısından oldukça farklıdır. **165** ve **166** no.lu dinosların ağız kısmının üst bölümünde firnisle yapılmış kalın çizgi şeklinde bezeme yer alır. **166** üzerinde kazıma ile yapılmış küçük ve ince çizgiler, **165** üzerinde ise firnis çizgiler bitiminde noktalar ile oluşturulmuş bir bezeme yer alır.

165 ve **166** no.lu dinosların form açısından benzeri örnekler Troia'da D9 sektöründen bulunmuş olup 800-700 civarına tarihlenirler⁴²⁶. Samos'da 700-650 yılları arasına tarihlendirilen dinoslar bilinmektedir⁴²⁷. Klaros dinosları ile benzer profilli, ancak onlara göre oldukça iyi korunmuş bir örnek, Nif Dağı Karamattepe'de 8. yüzyıl sonuna tarihlendirilir⁴²⁸. Ephesos'da Subgeometrik Döneme tarihlenen bir dinos üzerinde netron aktivitesi analizi yapan Kerschner, örneğin Ephesos üretimi olduğunu belirtmektedir⁴²⁹. Ağız profili açısından benzer bir diğer buluntu Miletos'da 7. yüzyıla tarihlendirilen kontekst arasında yer alırken⁴³⁰. Diğer benzer dinoslar, Ras El Basit⁴³¹ ve Kilikia⁴³² buluntuları arasında yer alıp Subgeometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁴³³.

⁴²⁶ Chabot-Aslan 2002, 103, pl. 10. 46.

⁴²⁷ Walter 1968, 113, taf. 71. 387-388.

⁴²⁸ Tulunay 2012, 151-152, resim 4.

⁴²⁹ Kerschner 2007, 225, abb. 2.

⁴³⁰ Graeve 1975, 45, abb.12.

⁴³¹ Courbin 1978, 41, XV, fig. 2.

⁴³² Arslan 2012, 137, levha 21, 228, 231, 232

⁴³³ Arslan 2012, 137, levha 21, 228, 231, 232

166'nın ağız profili açısından benzeri ise Samos'da 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir⁴³⁴.

Sadece ağız profilleri hakkında bilgimiz olan 165 ve 166 Apollon sektöründe yer alan L16A-L15B plankaresi buluntuları arasındadır. Bu alan Arkaik Döneme tarihlenen küçük dikdörtgen formlu sunağın (Leto?) bulunduğu alandır. Dolayısı ile hem buluntu yerleri hem de diğer merkezlerdeki benzerlerinden hareketle dinosları Subgeometrik Dönem içerisinde değerlendirmek yerinde olacaktır.

Klaros'da bulunmuş bir diğer dinos yukarıda da bahsedildiği üzere form ve bezeme açısından oldukça farklıdır. 167'nin dinoid ağız yapısı diğer iki Klaros dinosuna göre daha farklıdır. Ağız yukarıya doğru hafif sivrilen, gövde diğer dinoslar gibi dışa doğru açılarak genişleyen profile sahiptir. Diğer iki Klaros dinosu gibi kalın bir ağız yapısı yoktur. Ağızın dış yüzünde firnisli bant yer alırken, altında yatay iki firnis çizgi arasında yapılmış firnis damlalar ile mazgal meanderin geleceği alana bir sınır çekilmiştir. Bunun altında oldukça az korunmuş üç parça mazgal meander motifi yer alır⁴³⁵.

Klaros dinosu ile ağız profili açısından oldukça benzeyen bir örnek, Metropolis Bademgediği Tepesi buluntuları arasında yer alır⁴³⁶. Sadece ağız kısmı korunan ve üzerinde her hangi bir bezeme yer almayan Metropolis buluntusu 8. yüzyıl sonu ile 670 yılları arasına tarihlendirilmiştir. Klaros dinosunun form olarak yakın benzerleri, Argolis'de Geç Geometrik Dönem II tabakasından ele geçmiştir⁴³⁷. Her ne kadar form olarak farklı olsalar da, motif ve uygulanan yer açısından benzer bir parça Samos buluntusu kasedir. Erken-Orta Geometrik Dönem tabakası buluntusu kasenin ağız kısmında, Klaros dinosunda olduğu gibi mazgal meander motifi yer almaktadır⁴³⁸. Bir diğer benzer Samos buluntusu gövde üzerinde mazgal meander motifi yer alan kraterdir⁴³⁹. Klaros dinosunun ağız kısmında yer alan motif, Samos örneğinde gövde üzerinde kullanılmıştır. Kos'da Orta Geometrik Dönem buluntusu bir skyphos üzerinde

⁴³⁴ Eilmann 1933, 106, abb. 46.

⁴³⁵ Klaros dinosu üzerinde yer alan mazgal meander motifinin Geometrik Dönem içerisindeki kullanımı ile ilgili olarak bkz. *meander motifli kraterler*.

⁴³⁶ Atila 2012, 152-153, kat. no. 233.

⁴³⁷ Langdon 1995, fig. 57, 114-115.

⁴³⁸ Walter 1968, taf. 9. 51.

⁴³⁹ Walter 1968, taf. 49. 293.

de benzer meander motifi vardır⁴⁴⁰. Yine Kos'da Orta Geometrik Döneme tarihlenen lekythos üzerinde benzer bir meander kullanımı söz konusudur⁴⁴¹. Klaros dinosunda görülen benzer mazgal meander uygulamasına sahip örnek, Bayraklı'da Geç Geometrik Dönem seramikleri arasında yer alır⁴⁴². Klaros dinosu, ağız yapısı ve üzerinde kullanılan mazgal meander motifin kullanım süreci göz önüne alındığında Orta ya da Geç Geometrik Döneme ait olmalıdır. Eilmann, Samos buluntularından hareketle, dinosların 7. ve 6. yüzyıllarda kutsal alanlarda sıklıkla rastlanan sunu kapları arasında yer aldığını ancak Geometrik Dönem içinde bu tür kaplara çok rastlanmadığını belirtmektedir⁴⁴³. Bu açıdan bakıldığında **165** ve **166** no.lu dinoslardan gerek formu gerekse de bezemesi açısından oldukça farklı **167**, kullanım gördüğü dönem açısından oldukça erken bir tarihe işaret etmektedir.

⁴⁴⁰ Coldstream 2003, 96, fig. 30a.

⁴⁴¹ Cook - Dupont 1998, 16, fig. 5.1.

⁴⁴² Özgünel 2003, taf. 15, abb. 1e-f.

⁴⁴³ Eilmann 1933, 106.

OİNOKHOE

Kat. No. 168-170

Geometrik Dönem oinokhoeleri Klaros'da 2012 yılı kazısında bulunan üç örnek ile temsil edilmektedir. MN14 yapısının 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen tabakasının -0.24/-0.42 m. seviyelerinden ele geçen oinokhoelerin tarihlendirmesi stil kritiği dışında tabaka verileri ile de yapılabilmektedir.

168'in gövdesi çapraz taramalı çizgiler ile bezenmiş olup rezerve ince bir alanın hemen altında farklı bir bezeme alanı yapılmıştır. İçleri çapraz taramalı olarak iki parça halinde yapılmış ve ortası boş bırakılmış motifin niteliği tam olarak anlaşılmamıştır. **168** üzerinde yer alan çapraz taramalı motifin benzeri, Kaunos'da Geç Geometrik Döneme tarihlenen bir kap gövde parçası üzerinde yer almaktadır⁴⁴⁴.

169 bir öncekine göre daha iyi korunmuş olup gövde üzerinde merkezi şekilde yapılmış olasılıkla üçgen ya da baklava motifi yer alır. Bu motifin içi rezerve ve çapraz tarama ile küçük baklava motiflerine bölünmüştür. Bu motifin üzerinde yer alan banda yapışık şekilde aşağıya doğru sarkan iki adet içleri çapraz taramalı ters üçgen motifi yer alır. **169** üzerinde görülen merkezi büyük motifin benzeri, Coldstream'in kotyleler ile aynı atölyede üretilen örnekler olarak bahsettiği kuşlu oinokhoelerin bezeme şemasında yer alır. Bu örneklerde, paneli kaplayacak şekilde yapılmış bir baklava motifi yer alır. Bu motifin içerisinde çapraz taramalarla ve rezerve alanlarla oluşturulmuş küçük baklava motifleri yapılırdır⁴⁴⁵. Coldstream bu motifin ilk kullanıldığı örnek için Kos'da bulunmuş olan ve Orta Geometrik Döneme tarihlenen bir lekythosu gösterir⁴⁴⁶. **169** ile benzer motife sahip bir örnek Itekaca ve Akhaea buluntuları arasında Protogeometrik Döneme tarihlendirilen oinokhoeler üzerinde yer almaktadır⁴⁴⁷.

170'nin gövdesi üzerinde firnis bantlar ile sınırlandırılmış alanda kelebek-triglif motifi yer almaktadır⁴⁴⁸. Gövde üzerinde kullanılan kelebek-triglif motifinin benzerleri,

⁴⁴⁴ Bulba 2009, 16-17, abb. 20.

⁴⁴⁵ Coldstream 2003, 247.

⁴⁴⁶ Coldstream 2008, 271, pl. 59c. Coldstream bu motifin Dodekanesos ustalarının bir işareti olarak yorumlamaktadır.

⁴⁴⁷ Coldstream 2008, pl. 47f.

⁴⁴⁸ Kotyleler üzerinde de uygulanan kelebek-triglif motifinin erken örnekleri 735-725 yılları arasına tarihlendirilir. Kotylelerin gövde altında yapılan kelebek-triglif motifli örnekler *Dört Panelli Kuşlu*

kotyle ve kraterler üzerinde sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak Klaros örneğinin kapalı bir kaba ait olması, bu örneğin oinokhoe olarak sınıflandırılması gerekliliği ortaya koymuştur. Bu motif, tıpkı kotylelerde olduğu gibi ana paneli ayıran bir bezeme kuşağında yer almaktadır. Doğu Yunan yerleşimlerinde Geç Geometrik Döneme tarihlenen benzer örnekler mevcuttur⁴⁴⁹. Metropolis Bademgediği Tepesi buluntuları arasında benzer bezemeye sahip bir oinokhoe 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlendirilmiştir⁴⁵⁰.

İlk iki Klaros oinokhoesi ile benzer bir parça Rhodos'da 700-675 yılları arasına tarihlendirilen kuşlu kotyle atölyesinde üretilmiş bir oinokhoedir⁴⁵¹. Bodrum, Turgut'ta 5 ve 4 no.lu mezarların konteksti içinde yer alan bir oinokhoe üzerinde de Klaros örnekleri ile benzer motifler yer almaktadır⁴⁵². Turgut örneği Geç Geometrik Dönem içinde değerlendirilmiştir⁴⁵³. Exochi'de benzer bezemeye sahip bir oinokhoe, mezar D'nin buluntusu olarak ele geçmiş ve Geç Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁴⁵⁴. **169** üzerinde yer alan merkezi motif ile benzer bir diğer örnek Larisa'da Subgeometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁴⁵⁵.

Kuşlu oinokhoeler için bir diğer buluntu merkezide Tarsus'tur. Asur tahrip tabakaları ile tarihlendirilen örnekler için H. Goldman, bu grubun erken örneklerinin 750-700 civarından olduğunu, üzerlerinde yaban keçilerinin olduğu daha geç örneklerin ise 7. yüzyılın ikinci ve üçüncü çeyreğine ait olduğunu belirtmektedir⁴⁵⁶.

Kotyleler başlığı altında anlatılmıştır. Kraterler üzerinde yer alan benzer uygulamalar ise *Kelebek-Triglif Motifli Kraterler* başlığı altında anlatılmıştır.

⁴⁴⁹ Coldstream 2008, pl. 61. a-b; Cook - Dupont 2003, 19, fig. 5.4.

⁴⁵⁰ Atila 2012, 193, kat. no. 15.

⁴⁵¹ Cook - Dupont 2003, 19, fig. 5.4. Aynı örnekten bahseden Boardman, bu tip oinokhoelerin ana üretim yeri olarak Rhodos'u gösterirken, Samos ve Chios'u da üretim merkezi olarak işaret eder. Boardman 1981, abb. 17, 51-52. Samos buluntusu olan oinokhoe üzerinde Klaros örnekleri ile benzer içleri çapraz taramalı yapılmış baklava motifleri yer almaktadır. Eilmann 1934, 133-134, abb. 84. beil. XLIV 1,2; abb. 85, abb. 84. Her ne kadar Klaros örneklerinde kullanılan motifler açısından benzemese de, Coldstream'in Rhodos üretimi kuşlu kotyleler üretim merkezine verdiği ve 725-700 civarına tarihlenen Kamiros buluntuları için bkz. Coldstream 2010, 57, pl. 82-83, 189.

⁴⁵² Boysal 1970, 70-71. 5 no.lu mezar için bkz. resim 15 a, b, c. 4 no.lu mezar için bkz. Resim 16.

⁴⁵³ 5 no.lu mezar hakkında bilgi için bkz. Boysal 1970, 67, resim 6 ve 8. 4 no.lu mezar hakkında bilgi için bkz. Boysal 1970, 67, resim 6-7.

⁴⁵⁴ Papadopoulos 1994, 446-447, fig. 5, A39.

⁴⁵⁵ Larisa III, taf. 15, 1-2-3.

⁴⁵⁶ Goldman 1963, 296. Klaros örneklerinin korunmuş kısımlarında yer alan motifler ile benzeyen örnekler için bkz. Goldman 1963, pl. 98. 1442-1443.

Klaros oinokhoelerinin bezeme şemaları ve buldukları tabakalarda yoğun olarak rastlanılan kuşlu kotyle gruplarından yola çıkarak, kuşlu oinokhoe gruplarına ait olduğunu düşünmekteyim. Ancak, bu tip üçgen ve baklava motiflerinin kullanıldığı ancak kuşlu oinokhoe grupları dışında değerlendirilen örnekler de mevcuttur. Bunlardan özellikle **169** ile benzer bir örnek, Kos Serraglio'da Orta Geometrik Dönem mezar hediyeleri ile birlikte ele geçmiş olan yonca ağızlı ancak oldukça uzun boyunlu oinokhoedir. Kos örneğinin gövdesi üzerinde Klaros oinokhoesinde olduğu gibi benzer bezeme sistemi uygulanmıştır⁴⁵⁷. Kos örneği ile benzer forma sahip bir diğer kap Lindos buluntuları arasında yer almaktadır. Lindos'un Geometrik Dönem Rhodos üretimi seramikleri arasında sınıflandırılan örneğin, Klaros oinokhoesi gibi geniş bir üçgen motif içerisinde, rezerve ve çapraz taramalı baklava motifleri yer alır⁴⁵⁸.

Karia'da Geç Geometrik Dönem seramikleri arasında **169** üzerinde yer alan merkezi üçgen içinde yapılmış baklava motiflerinin olduğu örnekler vardır⁴⁵⁹. Bunlardan bir tanesi daha farklı olarak, üçgenin tepesinde T meander yapılarak uygulanmıştır⁴⁶⁰. Dirmil'de mezar hediyesi olduğu belirtilen boyunda kulplu amphora üzerinde de Klaros oinokhoelerindekilere benzer bir motif yer almaktadır⁴⁶¹. Dirmil örneğinde, içlerinde çapraz taramalı ve rezerve baklava motiflerinin olduğu büyük üçgen, iki üçgen ile sınırlandırılmıştır. Dirmil amphorası Orta Geometrik Döneme tarihlendirilmiştir⁴⁶².

Her ne kadar Klaros oinokhoeleri oldukça az korunmuş olsalar da bezeme şemaları Coldstream'in de bahsettiği kuşlu oinokhoeler grubu ile yakından ilişkilidir. MN14 yapısı buluntuları arasında yer alan üç Klaros örneği yapının tabakalanması ve diğer merkez buluntuları göz önüne alındığında 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenir.

⁴⁵⁷ Morricone 1982, fig. 10. Mezarın tarihlendirmesi için bkz. Morricone 1982, 40.1 no.lu mezarın diğer hediyeleri için bkz. Morricone 1982, 51-62.

⁴⁵⁸ Lindos I, 246-247, pl. 37, 862.

⁴⁵⁹ Özgünel 2006, lev. XIV.

⁴⁶⁰ Özgünel 2006, lev. XIII.

⁴⁶¹ Özgünel 1976, 3-10, lev. I-IV.

⁴⁶² Özgünel 1976, 45-46.

G 2-3 SERAMİĞİ

Kat. No. 171

Tez kapsamında G 2-3 seramikleri olarak sınıflandırılan tek bir örnek bulunmaktadır⁴⁶³. Sadece bir parçadan yola çıkarak grup hakkında detaylı bir inceleme yapma olanağı olmasa da bu özel seramik grubunun Klaros'da temsil ediliyor olmasının vurgulanması büyük önem taşır. Böylece hem G 2-3 seramiklerinin ele geçtiği merkezlere yeni bir yer eklenmiş olacak hem de bu seramik grubu üzerine çalışan uzmanlara böylelikle önemli bir veri sunulmuş olacaktır.

Boulter ve Blegen, Troia'da G 2-3 alanlarında yoğun olarak bulunan bu seramiğe, buluntu yerinden yola çıkarak G 2-3 seramikleri ismini vermişlerdir⁴⁶⁴. Batı Anadolu'nun kuzey sahilleri ile Kuzey Doğu Ege Adalarında geç 8. yüzyıl ile erken 7. yüzyılda görülen özel bir seramik grubudur⁴⁶⁵. Yunanlı olmayan kontekstlerden ele geçen bu seramikler, Troia ve Lesbos'da Gri seramikler, Thrakia'da el yapımı seramikler ile birlikte bulunmuştur. Bu konu ile ilgili önemli yayınları olan P. Ilieva, G 2-3 seramiklerini, Geç Bronz Çağ'da Myken ile Anadolu seramiğinin ve çağdaşı olan Güneydoğu Balkanların, Erken Demir Çağ'da Yunanlı (Attika ve Euboia) ve Kuzeybatı Anadolu (Gri seramik) seramik gruplarının tümünün birleşimi melez bir seramik türü olarak adlandırır⁴⁶⁶. Ilieva'nın önemli saptaması bu seramik grubunun buluntu merkezlerinden hareketle olmuştur. Samothrace, Lemnos, Thasos, Neapolis ve Troia'da bulunan G 2-3 seramikleri kutsal alanlardan gelmektedir⁴⁶⁷. Yani bu seramikler kült aktiviteleri ile bağdaştırılmakta olup kutsal alanlar için özel yapım seramik grupları içinde olabilirler. Bu açıdan bakıldığında her ne kadar şu anda tek bir örnek bile olsa, seramiğin Klaros'da bulunmuş olması bu açıdan önemli bir durumdur.

Dörpfeld ve Schmidt G 2-3 seramiklerini kaliteli Geometrik ya da Geç Geometrik Dönem seramikleri olarak değerlendirmişlerdir. Seramikler, kaliteli açık

⁴⁶³ G 2-3 seramikleri hakkında çalışmaları bulunan Petya Ilieva, Klaros örneğinin G 2-3 seramik gruplarından olabileceğini ancak Klaros örneği üzerinde uygulanan motiflerin benzerlerini daha önce görmediğini söylemiştir. Ancak örneğin, G 2-3 seramiklerinin bezeme şemasına benzediğini belirtir. Kendisine konu ile ilgili bilgileri paylaştığı için teşekkür ederim.

⁴⁶⁴ Mommsen et. al. 2001, 196.

⁴⁶⁵ Ilieva 2009, 109.

⁴⁶⁶ Ilieva 2013, 129.

⁴⁶⁷ Ilieva 2009, 116.

kırmızı ve kırmızı-kahverengi killi, açık sarı ya da sarı-kahverengi astarlı ve açık kırmızı, kırmızı-kahverengi, siyah, kahverengi ya da sıklıkla çikolata renkli firnislidir⁴⁶⁸.

G 2-3 seramiklerinin üretim yerleri konusunda farklı merkezler öne çıkmaktadır. Seramikler üzerinde görülen kil ve astarın yanı sıra nadir olarak görülen gümüş ve altın mika katkısı, seramiklerin Doğu Ege kökenli olduğuna işaret etmekte ve bu seramiklerin Kuzeydoğu Ege'de üretilmiş olabileceği düşünülmektedir. Lesbos bu merkezler arasında öne çıkmaktadır. Bunun yanında Lemnos ve Samothrake örnekleri yerel taklitler olarak değerlendirilmiştir. Kimyasal analizler bu seramiğin kökenini önceleri Argos olarak saptamıştır. Kil analizi çalışmaları, Troia VIII tabakasında yer alan tüm erken ve geç G 2-3 seramik gruplarının yerel olarak Troia'da üretildiği ortaya çıkarmıştır⁴⁶⁹. Bunun yanında Troia G 2-3 seramiklerinin yerel gri seramik formlarından etkiler de taşıdığı saptanmıştır⁴⁷⁰.

G 2-3 seramiklerinin bulunduğu önemli merkezlerden biri de Lemnos'da bulunan Efestia'dır. Kaliteli kil özellikleri ve farklı tipleri olan bu seramik grubu için Lemnos üretim merkezi olarak gösterilmektedir⁴⁷¹. Burada gri seramiklerin taklitleri olarak üretilen G 2-3 seramikleri, 8. yüzyılın sonu ile 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir. Efestia'da 725-700 yılları arasına tarihlendirilen Protokorinth seramikler ile birlikte bulunan örnekler de mevcuttur. Öte yandan bu seramiklerin en sık görüldüğü tarih 7. yüzyılın ikinci yarısı olarak dikkat çekmektedir⁴⁷².

Klaros'da sadece bir örneği bulunan grup, **171** no.lu krater gövde parçası ile temsil edilmektedir. Yoğun mikalı hamuru ile dikkat çeken krater üzerinde ikişer firnis bant ile sınırlandırılmış alanda iki farklı motif yapılmıştır. Yukarıda kırık basamak motifi, aşağıda ise zik zak motifinin yer alır. **171** ile birebir örtüşen bir benzer olmasa da bazı merkezler de yakın örneklerini saptamak olanaklı olmuştur. Troia'da benzer bir parça D9 sektöründen 700-650/625 yılları arasında tarihlendirilen tabakadan ele

⁴⁶⁸ Mommsen 2001, 196.

⁴⁶⁹ Mommsen et. al. 2001, 203. Troia D9 sektöründe yoğun olarak bulunan bu seramikler için bkz. Chabot-Aslan 2002, 86-93.

⁴⁷⁰ Fisher 1996, 120.

⁴⁷¹ Danile 2011, 96. Yapılan kil analizleri Efestia G 2-3 seramiklerinin lokal üretimler olduğunu ortaya koymuştur. G 2-3 seramiklerinin şu ana kadar saptanan buluntu yerleri için bkz. Danile 2011, fig. 74.

⁴⁷² Danile 2011, 93-100.

geçmiştir⁴⁷³. Antandros yerleşim yeri sektörü⁴⁷⁴, Neapolis ve Antissa'da benzer motiflerin uygulandığı örnekler bulunmuştur⁴⁷⁵.

Klaros örneği, Apollon sektöründe yer alan L16A-L15B plankaresi buluntuları arasındadır. Bu alan Arkaik Döneme tarihlenen küçük dikdörtgen formlu sunağın (Leto?) bulunduğu alandır. **171** aynı zamanda, **165** ve **166** no.lu dinoslar ve üç panelli kotyle grubu altında sınıflandırılan **103** no.lu kotyle ile aynı alanda bulunmuştur. Dolayısı ile hem buluntu durumları hem de diğer merkezlerdeki benzerlerinden hareketle **171**'i Subgeometrik Dönem içerisinde değerlendirmek yerinde olacaktır.

⁴⁷³ Chabot-Aslan 2002, 106, pl. 28, 71.

⁴⁷⁴ Zunal 2005, lev. 8, kat. no. 6.

⁴⁷⁵ Ilieva 2009, 121, fig. 2 ve fig. 3. Bu örneklere ek olarak bir diğer Antissa örneği için bkz. Ilieva 2013, 126, fig. 2. 6.

ÜÇ AYAK

Kat. No. 172-175

Klaros'da bulunmuş dört adet ayak parçası olasılıkla kazan tarzından geniş ve uzun bir kabın ayakları olmalıdır. Bu tür kaplar genellikle bronzdan yapılmış olsalar da hem Protogeometrik hem de Geometrik Dönem içlerinde pişmiş toprak versiyonları bilinmektedir⁴⁷⁶. Klaros'da sayıları sınırlı olan ve sadece ayak parçalarının bir bölümü korunmuş örnekler her ne kadar bu konuya ışık tutmasa da parçaların tez kapsamında değerlendirilme nedeni Klaros gibi önemli bir kutsal alanda bu tür buluntuların varlığını göstermektedir.

172 yukarıya doğru genişleyen yapısı ile ayağın kaba bağlantı yerine yakın bir kısmından kırılmış olduğu izlenimi vermektedir. Uzun ve yukarı doğru kalınlaşan ayağın ön yüzünde üç farklı bezeme alanı yer alır. Yanlarda firnisle yapılmış verev çizgiler yer alırken, ortada kalan ve daha geniş tutulmuş alanda içleri verev çizgiler ile oluşturulmuş üst üste bindirilmiş baklava motifleri yer almaktadır. Klaros üç ayağı ile kullanılan motif seçimi ve uygulama şekli açısından benzeyen bir örnek, Kerameikos'da 2 no.lu mezarın hediyesi olarak bulunmuş ve Geç Protogeometrik-Orta Geometrik Dönem arasına tarihlendirilmiştir⁴⁷⁷. Klaros üç ayağının, ayak bezemesi ile çok benzeyen bir diğer örnek Kos Serraglio nekropolisinde Orta Geometrik Dönem civarına tarihlenen mezarın hediyelerinden biri olarak ele geçmiştir⁴⁷⁸. Kos örneğinde de, her iki yandan firnis çizgiler ile sınırlandırılmış alanın ortasında içleri verev taramalı olarak yapılmış baklava motifleri yer almaktadır. Klaros üç ayağında yanlarda bulunan firnis çizgilerin içleri verev yapılmış çizgiler ile taranmış iken, Kos örneğinde bu alan rezerve bırakılmıştır.

173 diğer Klaros ayaklarına göre oldukça iyi korunmuştur. Neredeyse tümü korunmuş ayağın yüksekliği yaklaşık 26 cm. dir. Ayak, aşağıya doğru hafifçe incelen dikdörtgen formudur. Üst tarafta gövdeye bağlandığı noktada içeriye doğru dönüp

⁴⁷⁶ Konu ile ilgili detaylı bilgi tezin Protogeometrik Dönem başlığı altında değerlendirilen Üç Ayak bölümünde yer almaktadır.

⁴⁷⁷ Kübler 1954, 276, taf. 68, Inv. 931, grab 2.

⁴⁷⁸ Morricone 1982, fig. 403-404. Mezarın tarihlendirmesi için bkz. Morricone 1982, 39. 28 no.lu mezarın diğer hediyeleri için bkz. Morricone 1982, 205-213.

genişlemektedir. Ön yüzde iki kenarda derin yiv vardır. Yan yüzler içbükey arka yüzde iki plastik bant arasında derin bir oyuk ortasında ince kazıma vardır. Ayağın üst bölümünde vazo birleşme izi görülür. Ön yüzdeki derin yivlerin arasında iki ince bant arasında üstte çift konturla belirlenmiş yukarı asılı, yatay taranmış üçgen vardır. Bunun altında alternatif olarak yerleştirilmiş üç ya da dört yatay çizgi ve kontur tekniğiyle yapılmış çapraz motif bulunur. Klaros üç ayağının form ve bezeme olarak çok yakın bir benzeri Samos'da Geç Geometrik Dönem buluntuları arasında yer almaktadır⁴⁷⁹.

174 uzun, dikdörtgen formlu ve gövdeye doğru eğimli yapıdadır. Ön yüzün her iki yanında ayak boyunca yiv yer alırken ortada kalan alanda, oldukça az korunmuş firnisle yapılmış zik zak motifleri yer alır. Arka yüzde ise derin üç adet yiv yapılmıştır. Platae'da⁴⁸⁰ Geç Geometrik Dönem sonlarına tarihlendirilen ve taştan yapılmış üç ayak üzerinde, **174** ile benzer bir zik zak motif yer almaktadır.

Klaros'da bulunan pişmiş toprak üç ayakların bronz versiyonları, pek çok kutsal alan ve yerleşimde ele geçmiştir. **173** ve **174** no.lu üç ayaklarda görülen her iki yanı yivlendirilmiş yapı, kazanların bronz versiyonlarında da görülmektedir. **174** no.lu üç ayakta yivli alan içinde kalan alanda uygulanan bezeme de bronz kazan ayaklarından esintiler taşımaktadır. Bu tip bronz örnekler Isthmia Poseidon kutsal alanında 8. yüzyılın üçüncü çeyreğine⁴⁸¹, Delos'da Geometrik Döneme tarihlendirmiştir⁴⁸². Olympia'da Geometrik Döneme tarihlendirilen çok sayıda üç ayak mevcuttur⁴⁸³. Ayrıca 8. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen bir bronz kazan ayağında da Klaros üç ayaklarında görülen benzer yivlendirilmiş yapı görülmektedir⁴⁸⁴.

Bir diğer üç ayak **175**, uzun ve yukarı doğru hafif genişleyen yapıya sahiptir. İç yüzde gövde bağlantı yerine ait profil korunmuştur. Ön yüzün, yan tarafları ayak boyunca küçük çizgiler ile kazanmıştır. Bu alanın ortasında kalan alanda ise yine kazıma ile küçük daireler yer alır. **175** ile benzer bir üç ayak, Akhaea'da Geç Geometrik Dönem buluntuları arasında yer alır⁴⁸⁵. Akhaea örneğinin bezemesi biraz daha farklıdır ancak

⁴⁷⁹ Samos V, taf. 46, no. 279.

⁴⁸⁰ Pharaklas 1970, 175-178, pl. 43.

⁴⁸¹ Isthmia VII, 81, no. 295, pl. 46.

⁴⁸² Rolley 1973, 491-498, fig. 1-9.

⁴⁸³ Maas 1978, taf. 17, 18. Bir diğer Olympia örneği için bkz. Furtwängler 1890, 131.

⁴⁸⁴ Colonia 2006, 36.

⁴⁸⁵ Gadoulou 2003, 327, fig. 25.60, pl. 33b.

bezeme de kazıma kullanılması ve farklı bezeme alanlarının varlığı her iki örneği karşılaştırma imkanı yaratmıştır.

Klaros örneklerinin sadece ayak kısımlarının korunmuş olması, üst yapıları ve uygulanan motifler hakkında bilgimizin olmaması buluntuların net bir şekilde tarihlenmesi önünde büyük bir engeldir. Ancak, **172**'nin Kerameikos ve Kos örnekleri ile yakın benzerliği göz önüne alındığında, Klaros üç ayağını Geç Protogeometrik-Orta Geometrik Dönem arasına tarihlemek mümkündür. **173**, **174** ve **175** no.lu üç ayakları ise benzerlerinden hareketle Geç Geometrik Dönem içerisinde değerlendirmek yerinde olacaktır.

ANTROPOMORPHİK KAP

Kat. No. 176

Klaros'da Geometrik Dönem seramikleri arasında değerlendirilen örnek, 2004 yılında Apollon sektöründe yer alan yuvarlak sunağın alt seviyelerinden bulunmuştur. Gerek kullanım amacı gerekse de tip itibarıyla tez kapsamında değerlendirilen seramikler arasında oldukça farklı bir özelliğe sahiptir.

Ağız ve boynu insan yüzü şeklinde yapılmış olasılıkla oinokhoe tarzında bir forma ait kap parçasıdır. Yüksek ve dar silindirik boyunludur. Kabın ağız ve boyun kısmı insan yüzü şeklindedir. Alın kısmı oldukça dardır. Kulak dışı belirtilmiş olup iç kısım detaylandırılmamıştır. Burun ve burun delikleri yüze göre oldukça büyük yapılmıştır. Gözler yumru şeklindedir. Dudak kapalı ve oldukça ince, yanaklar hafif çökük çene oval yapıdadır. Kabın arka kısmı yani başın arkasında silindirik bir kulp çıkıntısı yer almaktadır. Kabı yüzeyinde her hangi bir firnis izi yoktur. Klaros örneği, kutsal alanlar için özel üretim bir kap olup olasılıkla da libasyon için kullanılmış olmalıdır.

176 gibi insan yüzü şeklinde yapılmış iki örnek, Rhodos Ialysos nekropolisi buluntuları arasında yer alan ve Geç Geometrik Döneme tarihlendirilen oinokhoelerdir. İnsan yüzü kabartmalı seramiklerin kökenini Kuzey Suriye olarak işaret eden Coldstream, form açısından da bu coğrafyadan etkilerin olduğunu belirtmektedir⁴⁸⁶.

Klaros ve Rhodos örnekleri gibi direkt olarak kaplar üzerine uygulanmış olmasa da Asine buluntusu bir figürin yüz detayları açısından oldukça ilginçtir. Büyükçe yapılmış ve sadece baş kısmı korunmuş olan figürin beraberinde Geç Hellas III Dönemine ait seramik ve figürinler ile ele geçmiştir. Figürin, Klaros ve Rhodos örneklerine nazaran daha stilize yapılmıştır⁴⁸⁷.

176, yüz detayları göz önüne alınca stilize Asine örneğinden ziyade Rhodos örneği ile daha yakındır. Ancak Klaros örneğinde, bir kabın ağız kısmında uygulanan bu kabartma baş figürünün ait olduğu kabın formu ile ilgili bilgimiz yoktur. Dolayısı ile

⁴⁸⁶ Coldstream 2003, 249, fig. 79. e-f.

⁴⁸⁷ Frödin - Persson 1938, 299, fig. 206.

176 sadece yüz detaylarının yapılış şekli göz önüne alınarak Geometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir.

KAPALI KAP AĞIZ PARÇALARI

Kat. No. 177-178

Bu başlık altında sınıflandırılan Klaros örnekleri, Protogeometrik Dönem başlığı altında *Kapalı Kap Ağız Parçaları* olarak sınıflandırılanlar ile form açısından çok yakındır. Ancak, bunların Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirilmeme nedeni buldukları tabakalardır. Protogeometrik Dönem bölümünde, bu tür kapalı kap ağız parçalarının Submyken ve Protogeometrik Dönem tarihlenen benzerleri üzerinde durulmuştur. Bu bölümde burada sınıflandırılan iki ağız parçasının neden burada değerlendirildiği ve farklı merkezlerde bulunan Geometrik Dönem benzerleri üzerinde durulmuştur.

Submyken ve Protogeometrik Dönem dışında, Klaros örnekleri ile benzer ağız profiline sahip buluntular çeşitli merkezlerin Geometrik Dönem tabakalarından da gelmektedir. Bunlardan birisi Ephesos'dur. Artemis Tapınağı'ndan bulunan benzer amphora ya da hydrialar 9. yüzyıl tabakasından gelmiştir⁴⁸⁸. Metropolis'te benzer ağız profiline sahip buluntular amphora ya da hydria olarak adlandırılmış ve 8. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl başına tarihlendirilmiştir⁴⁸⁹. Klazomenai'de 217 no.lu kremasyon mezarın hediyeleri arasında yer alan benzer ağız profiline sahip bir amphora, mezar buluntusu kotylenin yardımı ile 700-670 yılları arasına tarihlendirilir⁴⁹⁰. Eretria'da Klaros örnekleri ile benzer form ve bezeme özellikleri gösteren bir ağız parçası, amphora ya da hydria olarak adlandırılmış ve 800-760 yılları arasına tarihlendirilmiştir⁴⁹¹.

Yukarıda tarihlendirme konusunda bahsedilen zorluklara rağmen, örneklerin buluntu yerleri göz önüne alındığında hiç değilse dönemsel olarak bir ayırım yapmak mümkündür. **178**, 2012 kazı sezonunda B.O.A. sektöründe MN14 yapısının -0.42/-0.63 m. seviyelerinden bulunmuştur. Bu alan 8. yüzyıl ikinci yarısına tarihlendirilen yapının temel seviyesidir. **177** Apollon sektöründe yer alan Arkaik Dönem tarihlenen küçük dikdörtgen formlu sunağın (Leto?) bulunduğu alandır. Buradan Geç Geometrik-

⁴⁸⁸ Kerschner 2003, 50, abb. 5, 6.

⁴⁸⁹ Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25 ve 26.

⁴⁹⁰ Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9.

⁴⁹¹ Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9). Örneğin tarihlendirilmesi için bkz. Eretria XVII, II, 22.

Subgeometrik Dönem içerisinde değerlendirilebilecek çok sayıda seramik ile beraber bulunmuştur.

Tezin Protogeometrik Dönem başlığı altında değerlendirilen benzer ağız parçaları, Apollon sektöründe yer alan yuvarlak planlı sunağın çevresindeki açmaların alt seviyelerinden bulunmuştur. Bu alanlarda özellikle yoğun Protogeometrik Dönem seramik buluntusu dikkat çeker. O yüzden yukarıda bahsedilen iki örnek dışındaki diğer Klaros kapalı kap ağız parçaları Protogeometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir. Ancak unutulmaması gereken durum, Klaros örneklerine benzeyen kapalı kapların ağız profillerinin Protogeometrik Dönemden, Geometrik Döneme kadar büyük değişimler göstermediğidir.

SONUÇ

Hellenistik Dönem Apollon Klarios tapınağının doğusunda kalan ve Apollon sektörü adı verilen alanda 2004-2009 yılları kazılarında ortaya çıkarılan yuvarlak planlı sunağın, iç dolgusu ve çevresinden gelen seramikler Klaros'da Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişinin varlığını kanıtlamaktadır. Ancak bu sunağın üzerine Erken Arkaik Dönem'de yarım daire formlu sunağın yapılışı sırasında meydana gelen tahribat, Protogeometrik Dönem tabakalarını oldukça karıştırmış durumdadır. Yine de stilistik değerlendirmeler sonucunda ve kısmen de tabaka verileri göz önünde bulundurularak Klaros'da kesintisiz bir Protogeometrik Dönemin yaşandığını söylemek mümkündür. Sunağın tahribatının yarattığı karışıklık dışında, Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinin büyük bir bölümünün parçalar halinde bulunuyor olması, seramik formlarının ve bezeme alanlarının tam olarak görülememesi, buna bağlı stillerinin takip edilememesi tez sırasında yaşanan önemli bir diğer zorluk olarak not edilmelidir. Kutsal alanlarda bulunan sunu kaplarının, kutsal kabul edildiği için başka bir kişinin eline geçmemesi ya da kutsal alandan dışarıya çıkarılmaması için rahip ya da sunuyu yapan kişi tarafından kırıldığı bilinmektedir⁴⁹². Dolayısı ile tez kapsamında değerlendirilen seramiklerin çok parçalı olma nedeni bu tarz bir uygulamanın Klaros'da da yapılmış olduğunu düşündürmektedir. Klaros'da ele geçen seramiklerin çoğunun parçalar halinde olmalarının yarattığı zorluk dışında, özellikle farklı kil ve firnis yapısına sahip örneklerin varlığı, beraberinde üretim yeri tartışmasını getirmektedir. Şu ana kadar saptanan ithal Atina ve Lefkandi seramiklerinin dışında, Kıta Yunanistan, Adalar ve özellikle İonia'dan Klaros'a ne tür seramiklerin geldiği belirsizdir. Bu durum İonia'nın yerel Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramik stillerinin çok net bilinmemesinden kaynaklanmaktadır. İkinci neden özellikle Klaros'un bağlı olduğu iki ana kent Notion ve Kolophon'un uzun zamandır kazılmıyor olması, eski kazıların da Erken Demir Çağ seramikleri konusunda bize yeterli bilgiyi verecek düzeyde olmamasıdır.

⁴⁹² Coldstream 2003, 332.

Apollon sektöründe yer alan yuvarlak sunak ayrıca Geometrik Dönem seramiklerinin de bulunduğu alandır. Ancak, bize özellikle 8. yüzyılın ikinci yarısına ait homojen seramik buluntusu veren yer, B.O.A. sektöründeki sadece temel seviyesi korunmuş yapıdır. Yapının temel seviyesinde ortaya çıkan Orta Geometrik Döneme tarihlenebilecek seramikler ile temelin daha üst seviyelerinden ağırlıklı olarak bulunan Geç Geometrik Dönem seramikleri, Klaros Geometrik Dönemi için oldukça önemli bir buluntu grubunu oluştururlar.

B.O.A. sektöründe, bulunduğu plankareden adını alan MN14 yapısı, 2009 yılında ortaya çıkarılmaya başlanmış ve kazısı 2013 yılına kadar devam etmiştir. Ancak özellikle yapının üzerinde konumlanmış daha geç yapılar, bu yapının mimarisinin tam olarak anlaşılması konusunda büyük engel teşkil etmektedir. Aynı zamanda geç yapıların varlığı Geometrik Dönem tabakalarına inmeyi de zorlaştırmaktadır. Bu sorunla beraber, MN14 yapısının Orta Geometrik Dönem sonundan, Geç Geometrik Dönem süresince izlenen seramik örneklerini barındırması büyük bir şanstır. Buna karşın korunmuş tabakalarına henüz ulaşamadığımız Erken ve Orta Geometrik Dönemlerin seramiklerinin varlığı da Klaros'da bilinmektedir. Stilistik karşılaştırmalar yoluyla Geç Protogeometrik Dönem stil geleneğinden kopmuş ve Geç Geometrik Dönem seramikleri arasında değerlendiremeyeceğimiz bazı örnekler, Klaros'da henüz tabakası olmasa da Erken ve Orta Geometrik Dönemin farklı stillerdeki seramikler ile temsil edildiğini ortaya koyar.

Seramik stilleri açısından yaşanan zorluklar dışında, özellikle pek çoğu sunak malzemesi olan bu seramiklerin ne amaçlı kullanıldıkları da bir diğer sorudur. Kutsal alanlarda sunu, libasyon, kült kabı amaçlı kullanılan pişmiş toprak seramikler, Protogeometrik ve Geometrik Dönem boyunca her zaman diğer objelere göre daha fazla sayıda bulunmuştur. Klaros'da pek çoğu sunak buluntusu olan Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramiklerinin kullanım amacı da bunlara dönük olmalıdır. Ancak özellikle 176 dışındaki tüm kaplar, yerleşim alanlarında da bildiğimiz günlük kullanım için de kullanılan örneklerdir. Bahsedilen örnek antropomorfik bir kap olup kutsal alanlar için özel üretim bir libasyon kabı olmalıdır. Öte yandan yukarıda kullanım amaçları belirtilen alanlar dışında, sunaklardan bulunan seramikler Klaros'a gelen

ziyaretçilerin yemek yiyip, içki içtikleri ve daha sonra burada bıraktıkları kaplar da olmalıdır.

Yukarıda bahsedilen bir takım zorluklara karşın, Klaros'un hem Proto geometrik hem de Geometrik Dönemleri için önemli saptamalar yapmak ve bir sonuca ulaşmak mümkün olabilmiştir. Bu kapsamda, Klaros'un Proto geometrik ve Geometrik Dönem seramikleri hakkında varılabilecek sonuçlar şu şekildedir: Elimizde var olan Submyken malzemeleri dışında, bu stilden oldukça farklı ve zamanla da kendi stilini yaratan bir Proto geometrik Dönem seramiğinin varlığı açıktır. Burada varılabilecek en önemli sonuç Proto geometrik Dönemin Geç evresi ile kendine özgü bir stilin yaratıldığıdır. Ancak bu durum Erken ve özellikle Orta evrelerin temsil edilmediği anlamına gelmemelidir. Şu an için bir evreye tam olarak oturtamadığımız seramikler ne Submyken ne de Geç Proto geometrik Dönem stiline aittir. Dolayısı ile Klaros'da çok net bir tabakadan gelmeyen bu seramikler, stilistik açıdan değerlendirildiğinde Proto geometrik Dönemin Erken ve Orta evrelerine ait olmalıdırlar. Özellikle Erken ve kısmen de Orta Proto geometrik Dönem seramiklerinde görülen Submyken etkiler, bu evreye ait seramiklerin kapalı bir kontektsten gelmedikçe tarihlendirilmelerini oldukça zorlaştırmaktadır.

Benzer bir sonuç Geometrik Dönem içinde geçerlidir. Tüm Batı Anadolu gibi Klaros'da da Geç Geometrik Dönemde, seramik sayısında ve form repertuarında önemli bir artış vardır. Ancak tıpkı Proto geometrik Dönemde olduğu gibi elimizde, Proto geometrik Dönem stilinden ve Geç Geometrik Dönem stilinden farklı seramikler mevcuttur. Bu da Geometrik Dönem seramik stiline farklı evreleri ile temsil ediliyor olması ile açıklanmalıdır. Tabi ki şu anda Klaros için elimizde kısmen Orta Geometrik sonuna ait bir tabaka ile Geç Geometrik Dönem tabakaları olsa da özellikle Erken Geometrik Dönem tabakaları henüz bulunamamıştır. Ancak Geç Geometrik Dönem stilinden oldukça farklı bazı örnekler, diğer merkezler ile karşılaştırılarak Erken ya da Orta Geometrik Dönemler içerisinde değerlendirilmiştir.

Dolayısı ile hem Proto geometrik hem de Geometrik Dönem seramik stilleri için ortaya çıkan en somut sonuç, her iki Döneminde Erken-Orta ve Geç evrelerinin temsil ediliyor olması ve dolayısı ile her evrenin farklı stillerinin olmasıdır. Klaros'un bir kutsal alan olduğunu göz önüne alırsak, doğal olarak çevre yerleşimlerde özellikle

İonia'da da seramik stilleri ve kronolojisi açısından benzer bir durum ortaya çıkmalıdır. Kazıların ilerlemesi, homojen erken tabakaların bulunması ve eski buluntuların yeniden değerlendirilmesi tüm bu evreleri ve geçişlerini daha net ortaya koyacağı kanaatindeyim.

Diğer merkezler ile karşılaştırılarak anlatılan Protogeometrik Dönem seramiklerinin varlığı, Klaros'da yaşanan Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişini ve Protogeometrik Dönemin tüm evrelerinin Klaros'da temsil edildiğini kanıtlamaktadır. Protogeometrik Dönem, seramik ve diğer küçük buluntular dışında, aynı zamanda her ne kadar temel seviyesinde korunmuş olsa da yuvarlak planlı bir sunak ile mimari olarak da temsil edilmektedir (**bkz. lev. 4-7**). Bu sunağın iç dolgusundan ele geçmiş Submyken-Protogeometrik Dönem seramikleri, sunak işlevini yitirdikten sonra içine doldurulmuştur. Özellikle sunağın temel dolgusu seviyesinde Submyken-Erken Protogeometrik Dönem geçişinin ayrımını yapabilmek mümkün olabilmektedir (**bkz. lev. 8**). Seramik kronolojisi açısından ortaya çıkan bu durumun dışında, Submyken sonrası yaşanan geçiş ve kesintisiz Protogeometrik Dönem yaşantısı, aynı zamanda Klaros'da kültürün başlangıcı içinde önemli bir göstergedir.

Protogeometrik Dönem seramiklerinin pek çoğu parçalar halinde bulunmaktadır. Bu durumun nedeni olarak iki görüş öne sürülebilir. İlki, Protogeometrik Dönem boyunca sunak işlevini sürdürürken, buraya sunu amaçlı bırakılan kapların kutsal kabul edilmesi ve dolayısı ile sunu yapan kişi dışında başka birinin eline geçmemesi için kırılmalarıdır. İkinci neden ise Erken Arkaik Dönemde yuvarlak sunağın üzerine inşa edilen yarım daire ya da at nalı şeklinde sunağın yapımı sırasında meydana gelen tahribat olmalıdır. Yuvarlak planlı sunaktan ele geçen bu seramikler dışında, Klaros'da da tıpkı Artemis Ephesia Tapınağı'nda olduğu gibi sunu kaplarının ya da kutsal alana gelen ziyaretçilerin yeme-içme faaliyetleri sırasında kullandıkları kapların toplandığı özel bir yer bulunmalıdır⁴⁹³. Ancak kutsal alanda 2013 yılına değin böyle bir alanın varlığı saptanamamıştır. Hiç şüphe yok ki böyle bir toplama alanının bulunması hem Protogeometrik Dönem seramiği kronolojisi açısından hem de kap formu çeşitliliği açısından da önemli olacaktır.

Klaros'un önemli bir kutsal alan olması nedeniyle buraya farklı toplumlardan insan gelmesi ve beraberlerinde kendi kültürlerini yansıtan seramik kaplar ve sunularla

⁴⁹³ Kerschner 2008, 332.

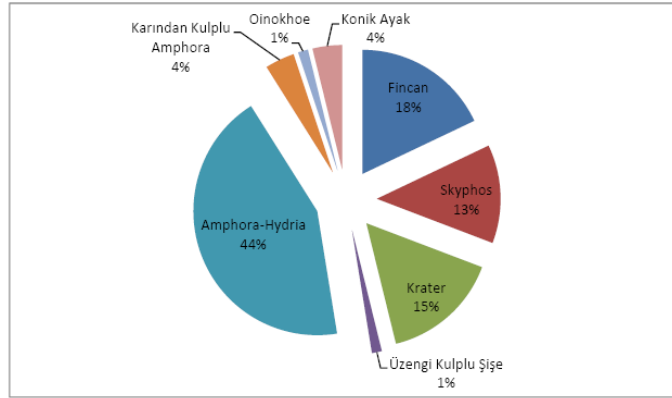
gelmiş olmaları çok doğaldır. Buna en güzel örnek 8. yüzyıl sonu 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Orta Balkanlara ait Ghedici tipi kadın pendantsidir. Klaros'un Protogeometrik ve Geometrik Dönem kap formları repertuarı ve kil özellikleri göz önüne alındığında görülen çeşitlilik bu durumun bir sonucudur. Ancak bu durum önemli belirsizlikleri de beraberinde getirmektedir. Aynı forma ait örneklerin bile alt tipleri hem form hem de kil yapısı itibarıyla mevcuttur. Yine aynı formlarda hem ithal hem de yerel örnekler vardır.

36, gerek formu gerekse de üzerinde yer alan bezemesi açısından Geç Hellas IIC Geç ile Submyken geçişi arasında ait olup, tez kapsamında değerlendirilen seramikler arasında en erkeni olarak dikkat çeker. Sayıları oldukça fazla olan Submyken Dönemine ait seramik, figürin ve bronz objeler içinde yer alan bu örnek, Klaros'da yaşanan Geç Bronz Çağı vurgulamak adına da önemlidir. **37** üzerinde yer alan elle çizilmiş yarım konsantrik daireler Submyken sonrasında Erken Protogeometrik Dönemde de görülmeye devam eder. **38** üzerinde yer alan damla-konsantrik daire motiflerinden oluşan kombinasyon, Geç Hellas IIC'den itibaren, Geç Protogeometrik Dönem süresince kullanılmaya devam eder. **10** no.lu fincanın hem bezeme hem de form açısından benzerleri Submyken'den başlayarak Orta Protogeometrik Dönem boyunca görülmektedir. **15**, **17** ve **18** no.lu Klaros skyphoslarının öncüleri, Protogeometrik Dönem öncesinde yapılmaya başlanmış olup Kerameikos buluntuları arasında yer alan bir skyphosun da gösterdiği üzere bu gelenek Erken Protogeometrik Döneme taşınmış ve bu tip skyphoslar özellikle Orta ve Geç Protogeometrik Dönem boyunca oldukça yaygınlaşmıştır. Tüm bu Submyken etkilerini diğer merkezlerin yanı sıra Klaros Protogeometrik Dönem seramikleri üzerinde de görmek mümkündür. Klaros örneklerinin parçalar halinde korunmuş olmaları nedeni ile form açısından bir karşılaştırma yapabilmek zor olsa da özellikle bezeme açısından benzerlikler Klaros Protogeometrik Dönem seramiğinde Submyken etkilerin olduğuna işaret etmektedir. Bu etkiler, Orta Protogeometrik Dönem sonlarına kadar devam etmiş ve ancak Geç Protogeometrik Dönem ile birlikte gerek form gerekse de bezeme açısından kendine özgü bir Protogeometrik Dönem seramiği oluşabilmiştir⁴⁹⁴.

⁴⁹⁴ J. Bouzek, Protogeometrik Dönem seramiklerinin yapım tekniği ve stilistik açıdan yoğun olarak Geç Hellas III B/C etkileri barındırdığını belirtir ve bu seramiklerin köken olarak Dorlara bağlar. Bkz. Bouzek

Klaros **15** ve **17** no.lu skyphoslar form, bezeme ve yapı itibariyle Atina kökenli kaplar ile yakından bağlantılıdır. Öte yandan Lefkandi ve Klaros Protogeometrik Dönem seramikleri arasında da form ve bezeme açısından yakınlıklar çok açık şekilde görülmektedir. Burada bahsedilen neredeyse tüm örneklerin paralellerini Lefkandi’de görmek mümkündür. Klaros ve Lefkandi arasındaki bir diğer önemli bağlantı, her iki merkezde de Atina kökenli seramiklerin Orta Protogeometrik Dönemden itibaren görülmeye başlamasıdır⁴⁹⁵. Bunun yanı sıra **23** ve **70** no.lu örnekler, Klaros’a Orta ve Geç Protogeometrik Dönem’de gelen ithal Lefkandi seramikleri arasında yer almalıdır.

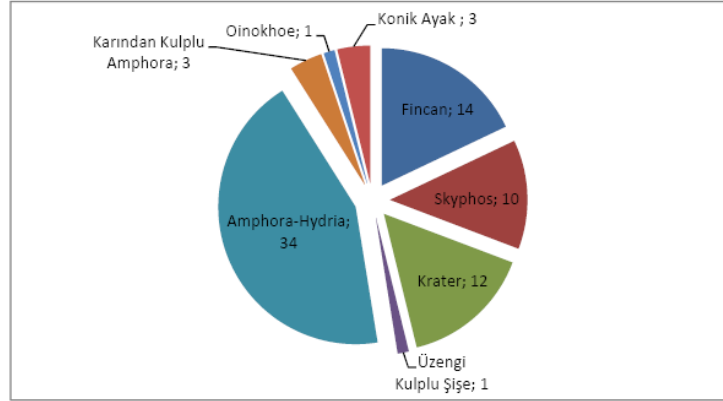
Klaros’da Protogeometrik Dönem boyunca repertuarda yer alan kaplar arasında, amphora, hydria, oinokhoe, krater, skyphos, fincan gibi formların olduğunu ancak bunlar arasında en tercih edilenlerinin içki ya da servis kapları olduğunu söylemek mümkündür (**bkz. şekil 4-5**).

Şekil 4. Protogeometrik Dönem Kap Formlarının Yüzdeleri

1969, 56. Bouzek’in Protogeometrik Dönem seramiklerinde görülen Geç Hellas etkilerinin anlatımı ve Dorlar ile olan ilişki için bkz. Bouzek 1969, 41-56.

⁴⁹⁵ Lemos, son dönem Lefkandi kazılarında elde edilen verilerin, Atina ile Lefkandi arasındaki ilk iletişimin, daha önce bilinenin aksine Geç Protogeometrik Dönem’den itibaren değil Orta Protogeometrik Dönem’de olduğunu belirtmektedir. Bkz. Lemos 2002, 18. Bu durumun benzeri Klaros buluntuları üzerinde de görülmekte ve İlk ithal Atina seramikleri Orta Protogeometrik Dönem ortalarına tarihlenmektedirler. Ancak, İonia’nın yerel Protogeometrik Dönem stillerini iyi bilmediğimizi göz önünde bulundurursak, Erken ve Orta Protogeometrik Dönem süresince Klaros’u etkileyen merkezlerin nereler olduğunu söylemek şu anda çok güçtür.

Şekil 5. Protogeometrik Dönem Kap Formlarının Sayısal Değerleri

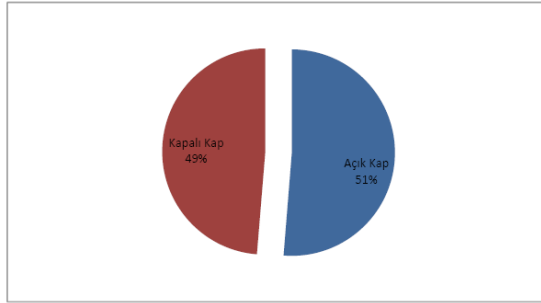
Bu formlar altında sınıflandırılan örneklerin çoğu parçalar halindedir ve formların tam profillerini ancak diğer merkez buluntuları ile karşılaştırarak saptamak mümkün olabilmektedir. Bunun yanında aynı form grubu içinde yer alan buluntularda bile birbirine benzemeyen farklı form, bezeme ve kil özellikleri gösterenler dikkat çekmektedir. Bu durum, Klaros'da Protogeometrik Dönem seramikleri için form grupları oluşturmayı ve kronolojik gelişimlerini tespit etmeyi güçleştirmektedir. Klaros'da Protogeometrik Dönemin başından beri sürdürülen kült faaliyetlerinin en önemli kanıtı olan seramikler, Klaros'a gelen farklı kökenli heyet ya da kişilerin beraberinde getirdikleri hediyelerdir. Bunun yansıması olarak Klaros Protogeometrik Dönem seramikleri önemli bir çeşitliliğe sahiptir. Bu durum Klaros gibi büyük ölçekli bir kutsal alan için normal karşılanmalıdır⁴⁹⁶. Tüm bu özellikleri ile Klaros buluntuları, İonia Erken Demir Çağ seramikleri arasında önemli bir yere sahiptirler.

Kutsal alanlarda genel olarak açık kapların daha çok olması doğaldır⁴⁹⁷ (**bkz. şekil 6-7**). Zira bu tür açık ve küçük boyutlu kapların hem kendileri sunu olabileceği

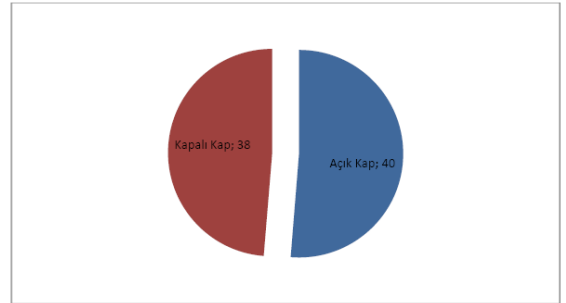
⁴⁹⁶ Artemis Ephesia tapınağında bulunan seramiklerin kült faaliyetleri ile ilgili bağlantısı ve yerel üretimler ya da ithal seramikler hakkındaki yorumlar için bkz. Kerschner 2008, 331-340.

⁴⁹⁷ Bu tür istatistikler pek çok kutsal alan için benzer sonuçları ortaya koyar. Hymettos Dağında yer alan Zeus Kutsal Alanı için yapılan istatistikler için bkz. Langdon 1976, 75. Artemis Ephesia tapınağı Protogeometrik Dönem seramik buluntularını istatistiksel olarak inceleyen Kerschner'in çalışmasına göre özellikle skyphos, fincan ve yemek kapları gibi kap formlarının diğer formlara göre sayısal olarak çok daha fazla rastlandığı görülmüştür. Özellikle amphora, hydria, pithos gibi kapalı kaplar ile krater gibi büyük boyulu açık kapların oldukça az olması dikkat çekicidir. Kerschner 2011, 27, fig. 2. Zeus Olympia tapınağının Erken Demir Çağ tabakalarında da benzer analiz sonuçları ortaya çıkmıştır. Yaklaşık 176 adet seramik üzerinde yapılan istatistikler küçük açık kapların (kantharos, kyliks, fincan, skyphos ve türevleri) kutsal alanda kullanımının diğer kaplara göre neredeyse %90 civarında olduğu tespit edilmiştir. Eder 2001, 65, fig. 1 ve fig. 2. Phokis'de yer alan Kalapodi kutsal alanında Geç Hellas IIIC ile Geç Geometrik

gibi aynı zamanda içerdikleri şarap ya da et türü yiyecek ve içecekler de sunu olabilir. Bunun yanı sıra bu tür kaplar Kutsal Alanda ritüel ile ilgisi olmayan örneklerde olabilir. Aynı zamanda genellikle içki kabı olarak sınıflandırdığımız fincan, maşrapa, kotyle ve skyphos gibi formlar, geniş gövdeleri ile içlerinde çok rahat et ve meyve türevi katı yiyecek maddeleri de barındırabilecek özelliğe sahiptir⁴⁹⁸. Klaros Protogeometrik Dönem seramik repertuarı için de yukarıda bahsedilen durum benzerdir. Her ne kadar kapalı kaplar, açık kaplar ile sayısal olarak başabaş görünse de sadece ağız parçaları korunan kapalı kaplar ve gövdelerinde konsantrik daire motifi yer alan örneklerin sınıflandırması çok net değildir. Kesin olarak Protogeometrik Dönem içinde sınıflandırması yapılan seramikler göz önüne alındığında açık kapların sayısal fazlalığı dikkat çeker. Özellikle fincan, skyphos ve krater gibi formlar bu anlamda ön plana çıkmaktadır (**bkz. şekil 4-5**). Öte yandan özellikle Geç Protogeometrik Dönem kontekstlerinde görülen kantharos formuna ait örneklere, Klaros Protogeometrik Dönem form repertuarında rastlanmaz.

Şekil 6

Şekil 7

Protogeometrik Dönem Kap Formlarının Yüzdeleri ve Sayısal Değerleri

Dönem arasındaki süreç boyunca boyalı küçük boyutlu kaplar, diğer kap formlarına göre her zaman yüksek bir oranda temsil edilmiştir. Kaiser et. al. 2011, 40, fig. 9. Diğer istatistikler için bkz. Kaiser et. al. 2011, 38-41.

⁴⁹⁸ Kerschner'de Artemis Ephesia tapınağı Protogeometrik Dönem seramiklerinin istatistiksel çalışmasını yaptığı makalesinde benzer bir durumdan söz etmektedir. Skyphos ve fincan gibi formların sadece içki kabı olmaktan ziyade, kutsal alanda yemek amaçlı kullanılmış kaplar olabileceğini belirtmektedir. Kerschner 2011, 24.

Batı Anadolu'nun genel Geometrik Dönem özelliği olarak Geç evre ile birlikte buluntularda artış ve bunun yanı sıra form repertuarındaki çeşitlilik Klaros içinde geçerlidir. Apollon sektöründe yuvarlak planlı sunaktan ele geçen Geometrik Dönem seramikleri için bir tabakadan yola çıkarak net bir tarihlendirme olanağı çok olmasa da özellikle B.O.A. sektöründe bulunan MN14 yapısının 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen temelinden bulunmuş homojen buluntu grubundan bahsetmek mümkündür (**bkz. lev. 9-13**). Bu alanda özellikle Orta Geometrik Dönem içlerinden ya da sonlarından olabilecek krater ayakları ile dört panelli kotyle örnekleri bu tabakanın en erken buluntuları arasında yer alır.

Klaros'da 2013 kazı sezonuna kadar yapılan çalışmalarda özellikle Erken Geometrik Döneme tarihlenebilecek bir tabaka ya da mimari her hangi bir yapı ortaya çıkarılmamıştır. Ancak tezin Geometrik Dönem başlığı altında anlatılan tüm fincan tipleri, Geç Geometrik Dönemden bilmediğimiz örneklerdir. Bu durum ayrıca B.O.A. sektörünün 8. yüzyıl tabakasında hiçbir fincan örneğine rastlanmaması ile de örtüşmektedir. Dolayısı ile bu durum, fincanların Klaros'da Geç Geometrik Dönem öncesi kullanımları ile açıklanabilir. Bunun yanı sıra gerek form gerekse de bezemeleri göz önüne alındığında Geç Geometrik Dönemden bilmediğimiz **79-83** no.lu beş fincan, doğal olarak Geç Geometrik Dönemden daha erkene tarihlemelidir. Klaros tabakaları ve diğer merkezlerdeki benzerleri ile tarihlendirilen bu örnekler, Geometrik Dönem içerisinde sadece Geç evrenin değil, farklı stiller ile temsil edilen birden fazla evrenin olduğunu göstermektedir.

Kotyle, Klaros'un 8. yüzyıl tabakasının en tercih edilen kap formudur. Klaros'da yedi farklı tiple temsil edilen bu form, 8. yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren ilk örneklerini vermeye başlar. Henüz kuş figürünü ortaya çıkmadığı **84-85** no.lu kotyleler bu tipin ilk temsilcileri arasında yer almaktadır. Kotyle kronolojisi açısından oldukça erken bir tarih olsa da gerek stilistik karşılaştırmalar gerekse de B.O.A. sektörü tabakalanması bu konu hakkında bize sağlam veriler sunmuştur (**bkz. lev. 14**). Pek çoğu İonia üretimi olan bu kotylelerden özellikle **104** bezemesi ve yüzey özellikleri açısından karşılaştırıldığında Karia üretimi olmalıdır.

Maşrapa, kotylelerden sonra en tercih form olarak dikkat çeker. Doğu Yunan kontektlerinde Orta Geometrik Dönem sonlarında ortaya çıkan maşrapa formu, farklı

tipleri ile tüm Geç Geometrik Dönem süresince kullanılır. Ancak Klaros'da maşrapa örneklerinden hareketle, kotyleler gibi net bir sınıflandırma yapmak ve bu geçişleri ortaya koyabilmek zordur. Örneklerin oldukça az korunmuş olmaları ve üzerlerinde sadece firnis bant ve rezerve alanların olması, bezeme ve forma göre net bir sınıflandırma ve tarihlendirme yapmayı zorlaştırır. Ancak form itibarıyla **122**, Klaros'da maşrapa formunun ilk temsilcileri arasında yer alır ve 8. yüzyıl son çeyreğine tarihlenir.

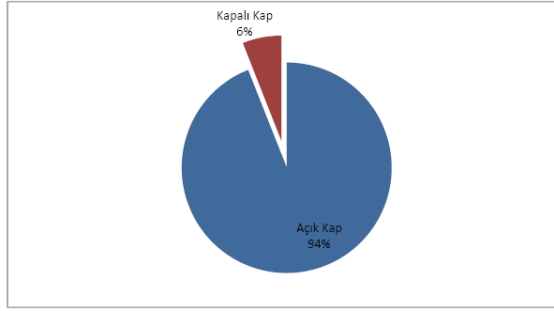
Klaros'un önemli bir kutsal alan olması, dolayısı ile buraya farklı kökenden, farklı nedenler ile pek çok ziyaretçinin gelmesine neden olmuştur. Bunun sonucu olarak Geometrik Dönem seramik repertuarına ve bezeme çeşitliliğine bakıldığında bir zenginliğin olduğu görülmektedir. Bu zenginliğin en somut örneklerini de seramikler üzerinde görmek mümkündür. Dört panelli kuşlu kotyleler başlığı altında incelenen ve 750-740 civarına tarihlenen **90** üzerinde merkezi panelde görülen silüet teknikte yapılmış üçlü kuş figürleri Geometrik Dönem seramik sanatı açısından oldukça ilginçtir. Beş ve dört panelli kotyleler üzerinde merkezi panelde yer alan kuş figürü her zaman tekli resmedilirken, Klaros kotylesinde bu sahne üçlü olarak yapılmıştır. Bir diğer farklı örnek **157** no.lu kraterdir. Krater üzerinde olasılıkla bir kuş figürünün arka gövdesine doğru ayaklarını koymuş bir başka kuş figürünün tasviri yer alır. Bu tip tasvirilere, Geometrik Dönemde İonia'da ve Adalarda çok az rastlanmasına karşın, Geç Hellas III Dönemi seramik sanatında bu tip örneklerin sayıları hiç de az değildir. Bir başka seramik grubu, kutsal alanlar için özel üretim seramikler olduğu düşünülen G 2-3 seramikleridir. Her ne kadar Klaros'da sadece **171** no.lu krater parçası ile temsil ediliyor olsa da bu grubun Klaros gibi önemli bir kutsal alanda bulunmuş olması tesadüf değildir. Bir diğer farklı form **147** no.lu kantharostur. Örnek, tek kulplu olup ağız profili ve kulbu açısından maşrapaya yakındır. Ancak kaidenin hafif yüksek yapısı ve gövde üzerinde kulp bölgesi arasında kalan alanda bir panel bezemeye ait silik de olsa izlerin olması kantharos formuna ait olabileceğini göstermektedir. 4. yüzyıl içerisinde bu tip tek kulplu kantharosların örnekleri yaygın olmasa da bilinmektedir. Ancak, Klaros örneği bu kullanımın Geometrik Döneme dayandığını göstermesi açısından oldukça önemlidir. Burada bahsedilmesi gereken bir diğer buluntu, **176** no.lu Antropomorphik kaptır. Olasılıkla oinokhoe ya da lekythos gibi bir forma ait bu kap parçası kutsal alanlar için özel olarak üretilen bir libasyon kabıdır.

Kotyle, fincan, skyphos ve maşrapa gibi içki ve servis kabı olarak kullanılan açık kaplar dışında, kraterler de büyük boyutlu açık kapların temsilcileri arasında yer alır. 8. yüzyıla tarihlendirilen ve ağız kısmı dışında oldukça iyi korunmuş **164** dışında diğer tüm örnekler parçalar halindedir. Formlarını ve geri kalan bezeme alanlarını bilemediğimiz bu örneklerin, sadece üzerinde yer alan motifler üzerinden bir çıkarım yapma olanağı olmuştur. Farklı tipte meander motiflerinin Orta Geometrik Dönemden itibaren oldukça yaygın kullanımı ve bunun Geç Geometrik Dönem süresince devam etmesi önemli bir tarihlendirme kriteridir. **148** ile **154** no.lu kraterler 8. yüzyıl içerisinde Atina ile olan bağların temsilcileridir. Her iki kraterin, diğerleri ile karşılaştırıldığında oldukça kaliteli yapıları dikkat çekmektedir. Dolayısı ile örneklerin Atina'dan ithal olduklarını söylemek mümkündür. Bu konuda küçük bir parantez açmakta fayda vardır. Lemos gibi, Atina'nın ithal seramiklerinin Lefkandi'deki varlığını tartışan Coldstream, Atina'dan ithal seramiklerin özellikle Geç Protogeometrik ve Orta Geometrik Dönem'de burada bulunduğunu, tıpkı Knossos'da olduğu gibi Erken Geometrik Dönemde bu bağın biraz zayıfladığını belirtir⁴⁹⁹. Bu çıkarımdan yola çıkıldığında özellikle Atina'dan ithal olabilecek seramiklerin Klaros'da Orta ya da Geç Geometrik Dönemde var olduğunu ancak bunu Erken Geometrik Dönem için şimdilik söyleyebilmenin zor olduğunu belirtmek isterim.

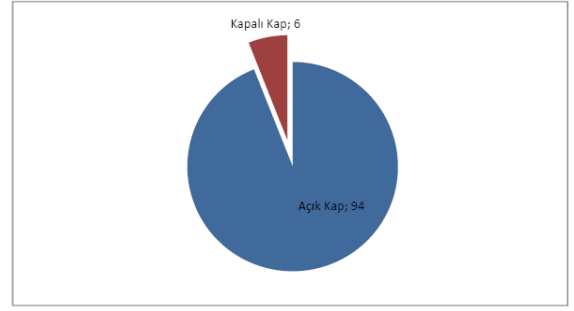
Klaros'da bulunan tüm Geometrik Dönem seramikleri göz önüne alındığında özellikle 8. yüzyılın ikinci yarısından itibaren buluntuların arttığı bir gerçektir. Bu durum Geç Geometrik Dönem'de buluntu yoğunluğunun arttığı diğer tüm Batı Anadolu yerleşimleri ile paralellik gösterir. Orta Geometrik Dönem sonlarına ait B.O.A. sektörü MN14 yapısının tabakaları dışında, henüz Erken ve Orta Geometrik Dönem tabakaları Klaros'da ortaya çıkarılmamış olsa da var olan seramiklerin stilistik karşılaştırmasından bu dönemlerin temsil edildiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

İstatistiki olarak bakıldığında Geometrik Dönemde açık kapların kapalı kaplara göre oranının fazla olduğu görülmektedir. Açık kaplar % 94 oranında iken kapalı kaplar %6 oranında temsil edilmektedir (**bkz. şekil 8-9**).

⁴⁹⁹ Coldstream 1996, 139.

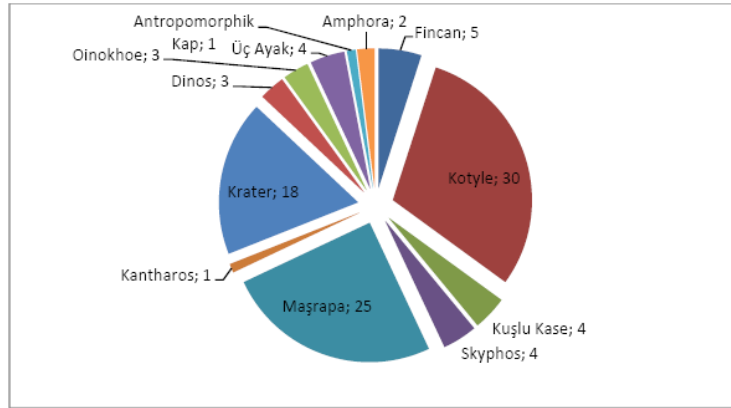
Şekil 8

Şekil 9

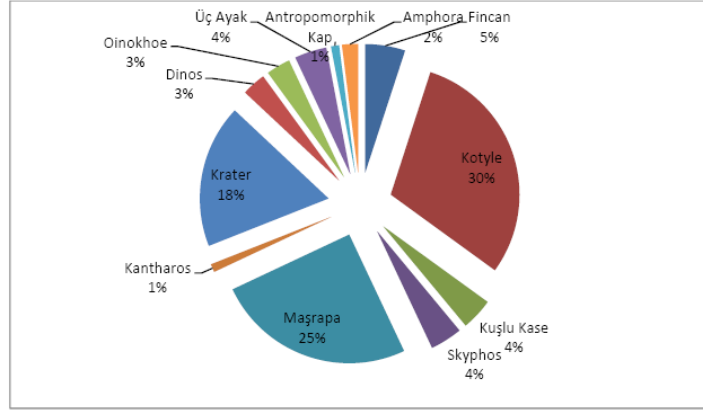
Geometrik Dönem Kap Formlarının Yüzdeler ve Sayısal Değerleri

Geometrik Dönemde özellikle kotyle ve maşrapa gibi küçük boyutlu açık kapların sayısal olarak fazlalığı dikkat çekmektedir (**bkz. şekil 10-11**). Büyük boyutlu açık kaplardan kraterin, Protogeometrik Döneme göre arttığı görülmektedir. Kapalı kaplar Geometrik Dönem içinde oldukça az sayıda temsil edilmektedir. Kesin olarak sınıflandırması yapılabilen az sayıda amphora ve oinokhoe bulunmaktadır.

Şekil 10. Geometrik Dönem Kap Formlarının Sayısal Değerleri

Bunun yanı sıra fincan formunda Protogeometrik Döneme göre bir düşüş yaşanmıştır. Zira Protogeometrik Dönemde on dört örnekle temsil edilen fincan sayısı, Geometrik Dönem ile birlikte beşe düşmüştür. Skyphos kullanımı da aynı şekilde azalmıştır. Anlaşılan o ki Protogeometrik Dönemin her iki popüler kabı fincan ve skyphos, Geometrik Dönem ile birlikte yerini kotyle ve maşrapa formlarına bırakmıştır.

Şekil 11. Geometrik Dönem Kap Formlarının Yüzdeleri

SUBMYKEN - PROTOGEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ

FİNCAN

Tip I. Dalgalı Çizgi Motifli Fincanlar

Katalog No: 1

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.18/-0.30 m.

Torba No: 9.1076

Ölçüler: Yükseklik: 6.3 cm. Ağız Çap: 7.2 cm. Kaide Çap: 3.7 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 5/4 Sarımsı kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 Koyu Kahverengi ile 7.5 YR 4/4 Kahverengi.

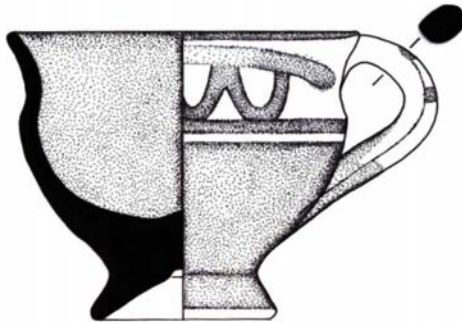
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun ve ince mikalı.

Tanım: Fincan. Dışa dönük ağızlıdır. Silindirik kulp ağız kenarından çıkar ve gövde ortalarının biraz daha altında bağlanır. Alçak ve hafif sivri konik kaidelidir. Dış yüzde ağız kenarının altında kalan rezerve alanda dalgalı çizgili bir bezeme yer alırken, bunun altında ince rezerve bir alan dışında kalan tüm alan firnislidir.

Tarih: Submyken-Erken Proto geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Weickert 1952, taf. 32.4; Styrenius 1967, fig. 37-38; Lemos 2002, fig. 12. 9-10; Mountjoy 1986, 200, fig. 268; Sipsie - Eschbach 1991, 169, taf. 58. 1; Ruppenstein 2009, 342, fig. 4; Lefkandi I, 294, fig. 7C ve 7E.

Katalog No: 2

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.28 m.

Torba No: 9.1061

Ölçüler: Yükseklik: 6.4 cm. Ağız Çap: Alınamamıştır. Kaide Çap: 3.6 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 6/3 soluk kahverengi

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 koyu kahverengi ile 7.5 YR 3/3 koyu kahverengi.

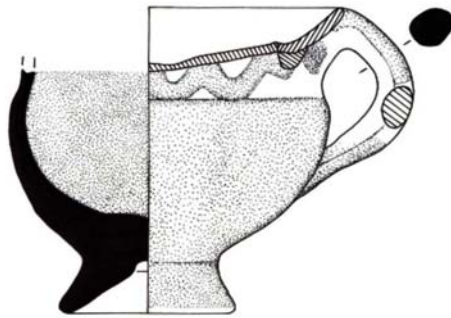
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun ve ince mikalı.

Tanım: Fincan. Dışa dönük ağızlıdır. Silindirik kulp ağız kenarından çıkar ve gövde ortalarının biraz daha altında bağlanır. Alçak ve hafif sivri konik kaidelidir. Dış yüzde ağız kenarının altında kalan rezerve alanda dalgalı çizgili bir bezeme yer alırken, bunun dışında kalan tüm alan firnislidir.

Tarih: Submyken-Erken Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Weickert 1952, taf. 32.4; Styrenius 1967, fig. 37-38; Lemos 2002, fig. 12. 9-10; Mountjoy 1986, 200, fig. 268; Sipsie - Eschbach 1991, 169, taf. 58. 1; Ruppenstein 2009, 342, fig. 4; Lefkandi I, 294, fig. 7C ve 7E.

Katalog No: 3

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 36.33

Ölçüler: Yükseklik: 6.1 cm. Ağız Çap: 6.8 cm. Kaide Çap: 3.4 cm.

Hamur Rengi: Yanmış olduğu için sağlıklı bir renk tespit etmek zordur. 7.5 YR 5/1 Gri.

Boya Rengi: Korunmamış.

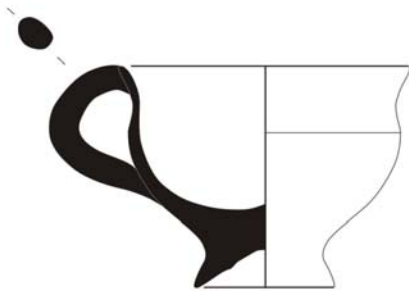
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, kireç ve taşçık katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde, kulp ve kaide parçası. Dışa dönük ağızlıdır. Silindirik kulp ağız kenarından çıkar ve gövde ortalarının biraz daha altında bağlanır. Alçak ve hafif sivri konik kaidelidir. Üzerinde her hangi bir bezeme yoktur.

Tarih: Submyken-Erken Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Weickert 1952, taf. 32.4; Styrenius 1967, fig. 37-38; Lemos 2002, fig. 12. 9-10; Mountjoy 1986, 200, fig. 268; Sipsie - Eschbach 1991, 169, taf. 58. 1; Ruppenstein 2009, 342, fig. 4; Lefkandi I, 294, fig. 7C ve 7E.

Katalog No: 4

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 37.14

Ölçüler: Yükseklik: 4.7 cm. Çap: 7.6 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 5/1 Kırmızımsı gri.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dışa dönük ağızlıdır. Silindirik kulp ağız kenarından çıkar ve gövde ortalarının biraz daha altında bağlanır. Gövde altı, kaideye doğru genişleyerek devam eder.

Tarih: Submyken-Erken Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Weickert 1952, taf. 32.4; Styrenius 1967, fig. 37-38; Lemos 2002, fig. 12. 9-10; Mountjoy 1986, 200, fig. 268; Sipsie - Eschbach 1991, 169, taf. 58. 1; Ruppenstein 2009, 342, fig. 4; Lefkandi I, 294, fig. 7C ve 7E.

Tip II. Bezemesiz Fincanlar

Katalog No: 5

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: +0.02/-0.35 m.

Torba No: 7.89

Ölçüler: Yükseklik: 5.6 cm. Çap: 11.3 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/4 Açık kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 5/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçı ve mika katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dışa kalınlaştırılmış ağızlıdır. Silindirik kulp, ağızdan çıkarak gövdenin döndüğü yere bağlanır. İç yüzde dudakta yer alan rezerve bant dışında kap tamamen firnislidir.

Tarih: Erken-Orta Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi I, 294, fig. 7C ve 7E.

Katalog No: 6

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.18/-0.30 m.

Torba No: 9.957

Ölçüler: Yükseklik: 3.3 cm. Çap: 7 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 5 Y 2.5/1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dışa kalınlaştırılmış ağızlıdır. Silindirik kulp, ağızdan çıkarak gövdenin döndüğü yere bağlanır. İç yüzde dudakta yer alan rezerve bant dışında kap tamamen firnislidir.

Tarih: Erken-Orta Protogeometrik Dönem

Benzer Örnekler: Lefkandi I, 294, fig. 7 C-D-E.

Katalog No: 7

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.958

Ölçüler: Yükseklik: 4.3 cm. Çap: Alınamamıştır. Çapsız olarak çizilmiştir.

Hamur Rengi: 5 YR 7/1 Açık gri.

Boya Rengi: 5 YR 4/1 Koyu gri. 2.5 YR 5/3 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dışa kalınlaştırılmış ağızlıdır. Silindirik kulp, ağızdan çıkarak gövdenin döndüğü yere bağlanır. Her iki yüzü de firislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem

Benzer Örnekler: Lefkandi I, 294, fig. 7D.

Katalog No: 8

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 37.82

Ölçüler: Yükseklik: 3.8 cm. Çap: 6 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR N5 Kırmızımsı Gri.

Boya Rengi: N2 Çok koyu gri.

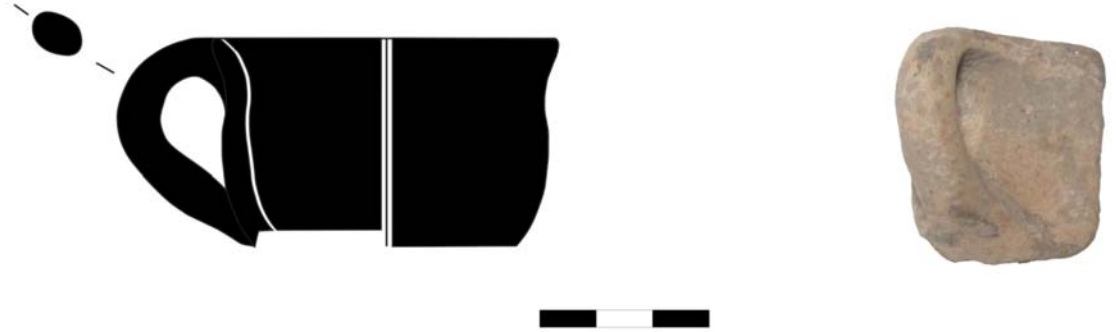
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dışa kalınlaştırılmış ağızlıdır. Silindirik kulp, ağızdan çıkarak gövdenin döndüğü yere bağlanır. Her iki yüzü de firislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi I, 294, fig. 7 C-D-E.

Katalog No: 9

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 33.55

Ölçüler: Yükseklik: 5.5 cm. Çap: Alınamamıştır. Çapsız olarak çizilmiştir.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: : 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi.

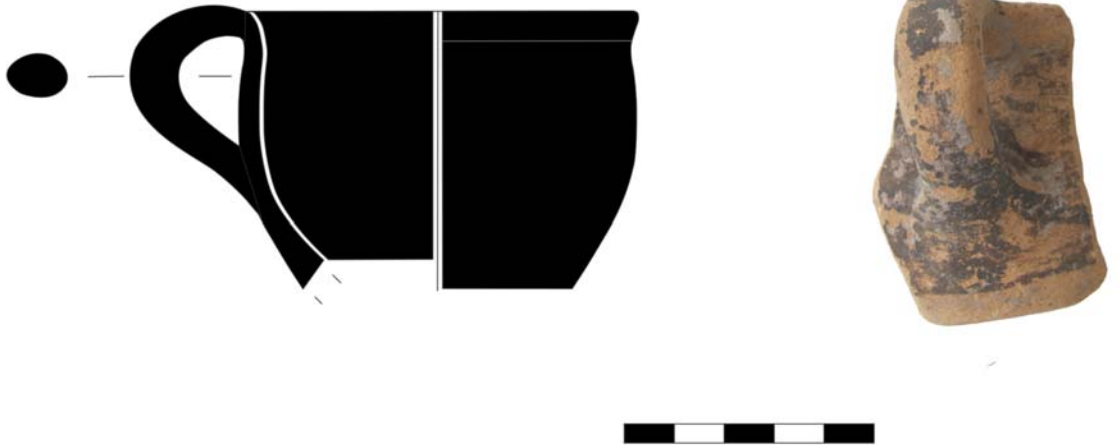
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dik ve hafif dışa dönük ağızlıdır. Silindirik kulp, ağızdan gövdenin döndüğü yere bağlanır. Alt gövdeden kaideye geçiş kalınlaştırılmıştır. Her iki yüzü de firislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi I, 294, fig. 7 C-D-E.

Tip III. Zik Zak Motifli Fincanlar

Katalog No: 10

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.23/-0.36 m.

Torba No: 26.9

Ölçüler: Yükseklik: 2.4 cm. Çap: 8.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 6/8 Kırmızımsı sarı. N 2.5 siyah.

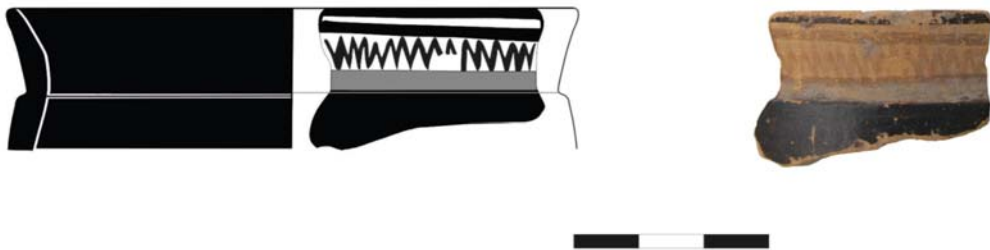
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Fincan ağız parçası. Dışa dönük dudaklıdır. Gövdeye geçişte çentik yer almaktadır. Dış yüzde ağız kısmında bant içinde firnisle yapılmış zik zak motifi ve bunun altında firnisli bir bant yer alır. Dış yüzde gövdenin korunmuş kısmı ile iç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Papadopoulos - Schilling 2003, no. 64 (P 17443) fig. 2.30, no. 65 (P 17439) fig.2.30, ve no. 66 (P 17440) fig. 2.30; Papadopoulos - Schilling 2003, no. 71 (P 3959) fig. 2. 35, no. 72 (P 3958) fig. 2. 35, no. 73 (P 3960) fig. 2. 35; Lefkandi I, fig. 7, f; Demetriou 1989, pl. 1; Desbrough 1957, fig. 4b; Catling - Jones 1989, 181, fig. 1; Frödin - Persson 1938, 313, fig. 216. 5; Kübler 1943, pl. 24, no. 1082; Isthmia VIII, 88, no. 220, 221, pl. 29, fig. I. 38; Isthmia VIII, 86-88, pl. 29. 217-218; Lemos - Hatcher 1991, 197-198, fig. 2; Lemos - Hatcher 1986, 324 ve 327, fig. 6; Bakır et. al. 2004, 103-104, resim 3.

Katalog No: 11

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.11 m.

Torba No: 25.21

Ölçüler: Yükseklik: 2.2 cm. Çap: 8.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah. 2.5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Fincan ağız parçası. Hafif dışa dönük dudaklıdır. Dış yüzde ağız kısmında iki bant içinde firnisle yapılmış zik zak motifi ve bunun altında, biri oldukça az korunmuş iki adet firnis bant yer alır. İç yüz, ağız kenarında yer alan rezerve alan dışında tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Papadopoulos - Schilling 2003, no. 64 (P 17443) fig. 2.30, no. 65 (P 17439) fig.2.30, ve no. 66 (P 17440) fig. 2.30; Papadopoulos - Schilling 2003, no. 71 (P 3959) fig. 2. 35, no. 72 (P 3958) fig. 2. 35, no. 73 (P 3960) fig. 2. 35; Lefkandi I, fig. 7, f; Demetriou 1989, pl. 1; Desbrough 1957, fig. 4b; Catling - Jones 1989, 181, fig. 1; Frödin - Persson 1938, 313, fig. 216. 5; Kübler 1943, pl. 24, no. 1082; Isthmia VIII, 88, no. 220, 221, pl. 29, fig. I. 38; Isthmia VIII, 86-88, pl. 29. 217-218; Lemos - Hatcher 1991, 197-198, fig. 2; Lemos - Hatcher 1986, 324 ve 327, fig. 6; Bakır et. al. 2004, 103-104, resim 3.

Katalog No: 12

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.24/-0.60 m.

Torba No: 29.8

Ölçüler: Yükseklik: 2.7 cm. Çap: 9.5 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/3 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 10 R 2.5/1 Kırmızımsı siyah. 5 YR 5/2 Kırmızımsı gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Fincan ağız parçası. Hafif dışa dönük dudaklıdır. Dış yüzde ağız kısmında bant içinde firnisle yapılmış zik zak motifi ve bunun altında firnisli iki bant yer alır.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Papadopoulos - Schilling 2003, no. 64 (P 17443) fig. 2.30, no. 65 (P 17439) fig.2.30, ve no. 66 (P 17440) fig. 2.30; Papadopoulos - Schilling 2003, no. 71 (P 3959) fig. 2. 35, no. 72 (P 3958) fig. 2. 35, no. 73 (P 3960) fig. 2. 35; Lefkandi I, fig. 7, f; Demetriou 1989, pl. 1; Desbrough 1957, fig. 4b; Catling - Jones 1989, 181, fig. 1; Frödin - Persson 1938, 313, fig. 216. 5; Kübler 1943, pl. 24, no. 1082; Isthmia VIII, 88, no. 220, 221, pl. 29, fig. I. 38; Isthmia VIII, 86-88, pl. 29. 217-218; Lemos - Hatcher 1991, 197-198, fig. 2; Lemos - Hatcher 1986, 324 ve 327, fig. 6; Bakır et. al. 2004, 103-104, resim 3.

Katalog No: 13

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: +0.02/-0.35 m.

Torba No: 7.42

Ölçüler: Yükseklik: 2.1 cm. Çap: 10.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. 5 YR 2.5/1 Siyah. 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

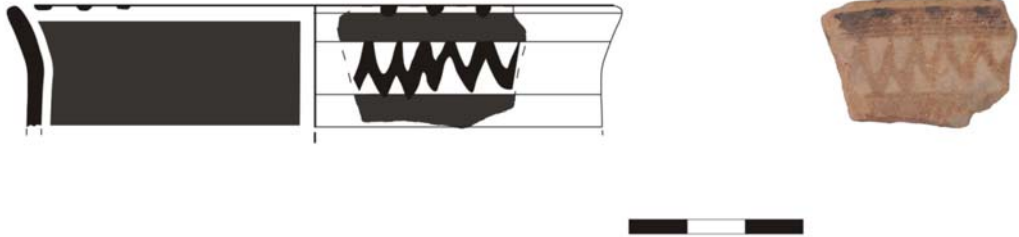
Astar Rengi: Beyaz astar izleri var.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Fincan ağız parçası. Hafif dışa dönük dudaklıdır. Dış yüzde ağız kısmında bant içinde firnisle yapılmış zik zak motifi ve bunun altında firnisli iki bant yer alır. Dudak iç ve dış yüzünde küçük noktalar ile yapılmış firnisli bezeme yer alır. İç yüzde yer alan rezerve alan dışında, örneğin tamamı firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Papadopoulos - Schilling 2003, no. 64 (P 17443) fig. 2.30, no. 65 (P 17439) fig.2.30, ve no. 66 (P 17440) fig. 2.30; Papadopoulos - Schilling 2003, no. 71 (P 3959) fig. 2. 35, no. 72 (P 3958) fig. 2. 35, no. 73 (P 3960) fig. 2. 35; Lefkandi I, fig. 7, f; Demetriou 1989, pl. 1; Desbrough 1957, fig. 4b; Catling - Jones 1989, 181, fig. 1; Frödin - Persson 1938, 313, fig. 216. 5; Kübler 1943, pl. 24, no. 1082; Isthmia VIII, 88, no. 220, 221, pl. 29, fig. I. 38; Isthmia VIII, 86-88, pl. 29. 217-218; Lemos - Hatcher 1991, 197-198, fig. 2; Lemos - Hatcher 1986, 324 ve 327, fig. 6; Bakır et. al. 2004, 103-104, resim 3.

Katalog No: 14

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.24

Ölçüler: Yükseklik: 3.5 cm. Çap: Alınamamıştır. Çapsız olarak çizilmiştir.

Hamur Rengi: 7.5 YR 4/4 Kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 3/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

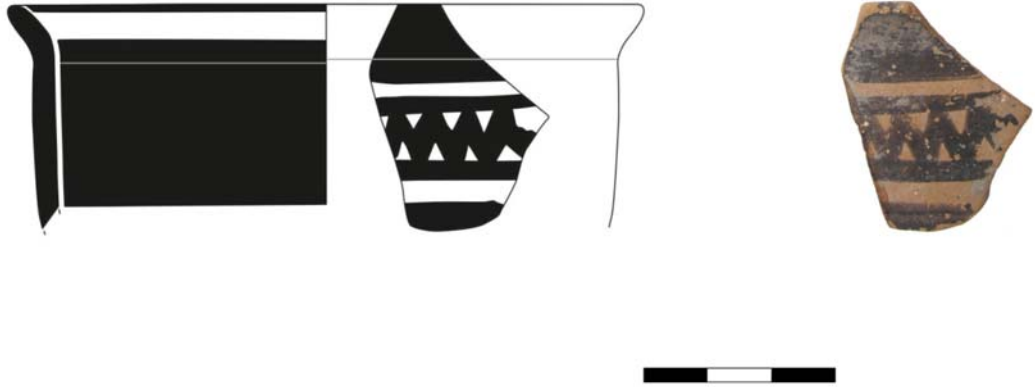
Hamur Tipi: Taşçık ve az miktarda mika katkılı.

Tanım: Fincan ağız ve gövde parçası. Dışa dönük, kısa ve hafif yuvarlatılmış ağızlıdır.

Ağızdan gövdeye geçiş oldukça düzdür. Ağızın iç yüzü rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde ağız kenarı firnisli olup, iki firnis bant arasında zik zak motifi yapılmıştır

Tarih: Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Maeir et. al. 2009, 62, fig. 3.

SKYPHOS

Tip I. Erken Tip Skyphoslar

Katalog No: 15

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: +0.02/-0.35 m.

Torba No: 7.43

Ölçüler: Yükseklik: 3.8 cm. Çap: 19 cm.

Hamur Rengi: 5YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 3/1 Çok koyu gri. N 2.5 Siyah. 5 YR 7/3 Pembe.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Hafif dışa dönük dudaklıdır. Dış yüzde firnisli olarak yapılmış dudak kısmının altında rezerve bir bant yer alır. Bu bandın hemen altında firnisli bir bant ve zik zak çizgilerden oluşan bezeme yapılmıştır. Rezerve bırakılmış olan gövde üzerindeki korunmuş olan kısımda dört adeti korunmuş konsantrik daire motifi yer alır.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Desborough 1952, 80-81, pl.10. 547; Desborough 1952, 80-81, pl. 10.

2032; Pfaff 1999, 90, fig. 20. 60; Lefkandi II.I, pl. 43. 882; Tsakos 2007, 190, taf. 23.1;

Walter 1968, taf. 1. 6, 7, 11; Delattre, La Genière, Şahin 2003, 22, fig. 4.1.

Katalog: 16

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: +0.12/-0.04 m.

Torba No: 12.126

Ölçüler: Yükseklik: 4.2 cm. Çap: Alınamamıştır. Çapsız olarak çizilmiştir.

Hamur Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah. 10 R 4/4 Soluk kırmızı.

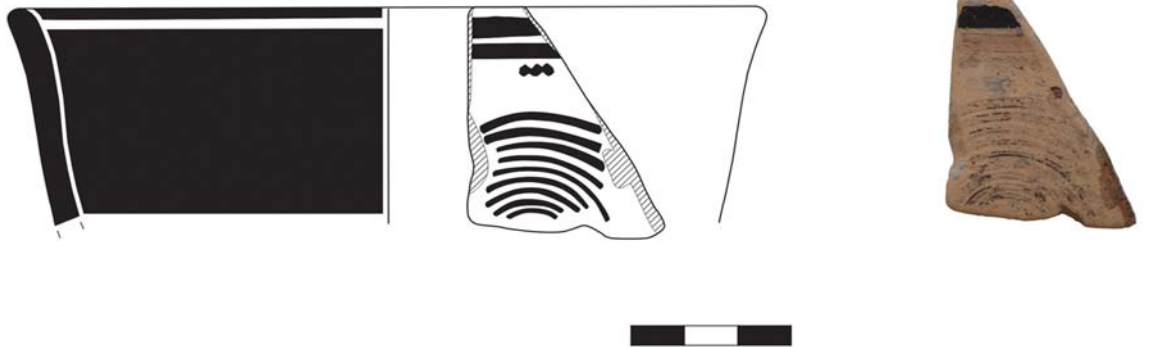
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Hafif dışa dönük dudaklıdır. Dış yüzde dudak altında iki firnis bant altında ise az korunmuş zik zak motifi yer alır. Bunun da altında dokuz adet konsantrik daire motifinin bir bölümü korunmuştur. İç yüz ince rezerve alan dışında tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Desborough 1952, 80-81, pl.10. 547; Desborough 1952, 80-81, pl. 10. 2032; Pfaff 1999, 90, fig. 20. 60; Lefkandi II.I, pl. 43. 882; Tsakos 2007, 190, taf. 23.1; Walter 1968, taf. 1. 6, 7, 11; Delattre, La Genière, Şahin 2003, 22, fig. 4.1.

Tip II. Geç Tip Skyphoslar

Katalog No: 17

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.12/-0.67 m.

Torba No: 33.30

Ölçüler: Yseklik: 7.1 cm çap: 22 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: Dış: 5 YR 3/2 Koyu kırmızımsı kahverengi İç: 2.5 Y 3/1 çok koyu gri.

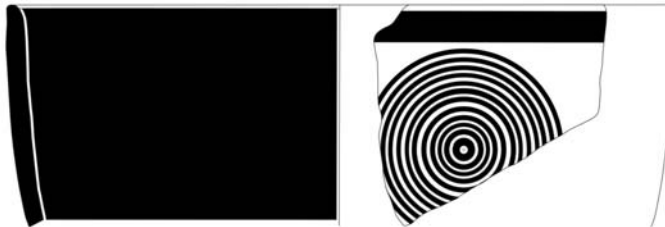
Astar Rengi: 7.5 YR 6/2 Pembemsi gri.

Hamur Tipi: Bol taşıklı ve kireçli hamur.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Hafif dışa dönük, dik dudaklıdır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzünde, dudak kenarının bir kısmı hariç büyük bir bölümü firnislidir. Ağız kısmının hemen altında, gövdeye geçişte pergelle yapılmış on ikili konsantrik daire motifi yer alır

Tarih: Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer rnekler: Kübler 1943, taf. 23, no. 2032; Lemos 2002, fig. 36. 4-5; Lefkandi II. I, pl. 11. 121-141; Kerschner 2008, kat. no. 283; Diler 2003, Resim 10; Hommel 1959/1960, taf. 55.6; Bass 1963, 360, pl. 84, fig. 18; Courbin 1953, 260, fig. 55; Jolivet - Robert 2003, 103, fig. 31.1; 107, fig. 37.1.

Katalog No: 18

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.14/-0.67 m.

Torba No: 25.1

Ölçüler: Yükseklik: 8.8 cm. Çap: 15.5 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı

Boya Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı ile 5 YR 4/2 koyu kırmızımsı gri.

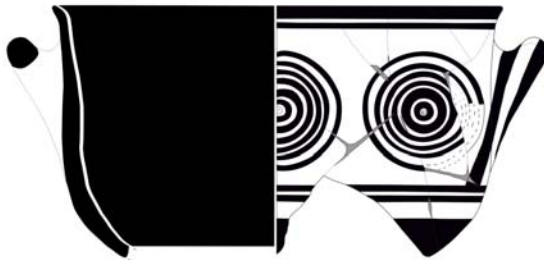
Astar Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Hamur Tipi: İnce kum ve seyrek kireç katkılı hamur

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Hafif dışa dönük olarak yapılmış dudağın dış yüzü firnisli iken, onun hemen altında rezerve ve firnisli iki bant yer alır. Bu bölümün altında gövde renginde bırakılmış olan alanda pergelle çizilmiş iki adet, altılı konsantrik daireden oluşan set yer alır. Alt gövde de yine firnisli bant ve rezerve alan yer alırken, kabın korunmuş tamamen firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II. I, 21-22, pl. 48.120; Akurgal 1997, 19, lev. 9c; Özgünel 1979, 490, lev. 282b; Özgünel 1978, 18, I, fig. 3; Ögün 1963, 29-31, lev. 4. 4; Özgünel 2006, 26-27. levha III; Bass 1963, 360, pl. 84, fig. 18; Boysal 1969, 31, taf. 37. 1-2; Weickert 1957, 121-122, taf. 36. 1; Cambitoglou 1981, 99 ve 101-102, no. 339; Lis 2009, 208, fig. 4. 8; Aybek et. al. 2011, 174, çizim 1.

Katalog No: 19

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.44

Ölçüler: Yükseklik: 4.8 cm. Çap: Alınamamıştır. Çapsız olarak çizilmiştir.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. 5 YR 4/6 Sarımsı kırmızı.

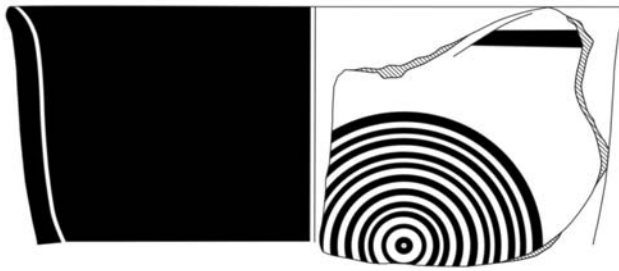
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, kireç ve yoğun taşçık katkılı.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Hafif dışa dönük ağızlıdır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzünde, dudak kısmının altında firnisli bant yer alır. Gövde üzerinde ise pergelle yapılmış onlu konsantrik daire motifi yer almaktadır.

Tarih: Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II. I, 21-22, pl 48.120; Akurgal 1997, 19, lev. 9c; Özgünel 1979, 490, lev. 282b; Özgünel 1978, 18, I, fig. 3; Ögün 1963, 29-31, lev. 4. 4; Özgünel 2006, 26-27. levha III; Bass 1963, 360, pl. 84, fig. 18; Boysal 1969, 31, taf. 37. 1-2; Weickert 1957, 121-122, taf. 36. 1; Cambitoglou 1981, 99 ve 101-102, no. 339; Lis 2009, 208, fig. 4. 8; Aybek et. al. 2011, 174, çizim 1.

Katalog No: 20

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.14/-0.33 m.

Torba No: 25.2

Ölçüler: Yükseklik: 2 cm. Çap: 8.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 2.5 Y 3/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık ve yoğun mika katkılı.

Tanım: Skyphos ağız parçası. Hafif dışa dönük dudaklıdır. İç yüz tamamen firnislidir.

Dış yüz rezerve olup beş adet konsantrik daire motifinin bir bölümü korunmuştur.

Tarih: Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II. I, 21-22, pl 48.120; Akurgal 1997, 19, lev. 9c; Özgünel 1979, 490, lev. 282b; Özgünel 1978, 18, I, fig. 3; Ögün 1963, 29-31, lev. 4. 4; Özgünel 2006, 26-27. levha III; Bass 1963, 360, pl. 84, fig. 18; Boysal 1969, 31, taf. 37. 1-2; Weickert 1957, 121-122, taf. 36. 1; Cambitoglou 1981, 99 ve 101-102, no. 339; Lis 2009, 208, fig. 4. 8; Aybek et. al. 2011, 174, çizim 1.

Katalog No: 21

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: +0.02/-0.35 m.

Torba No: 7.44

Ölçüler: Yükseklik: 2.3 cm. Çap: 15.2 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 7/3 Çok açık kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 6/1 Gri. N3 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Skyphos ağız parçası. Hafif dışa çekik ağızlı örneğin, iç yüzü ince rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde ise iki firnisli bant yer alır. Bu bantların hemen altına konumlandırılmış dört adeti korunmuş konsantrik daire motifi oldukça küçük yapılmıştır.

Tarih: Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II. I, 21-22, pl 48.120; Akurgal 1997, 19, lev. 9c; Özgünel 1979, 490, lev. 282b; Özgünel 1978, 18, I, fig. 3; Ögün 1963, 29-31, lev. 4. 4; Özgünel 2006, 26-27. levha III; Bass 1963, 360, pl. 84, fig. 18; Boysal 1969, 31, taf. 37. 1-2; Weickert 1957, 121-122, taf. 36.1; Cambitoglou 1981, 99 ve 101-102, no. 339; Lis 2009, 208, fig. 4. 8; Aybek et. al. 2011, 174, çizim 1.

Skyphoid Örnekler

Katalog No: 22

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.918

Ölçüler: Yükseklik: 9.6 cm. Çap: 15.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/2 Pembemsi gri.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah. 7.5 YR 5/3 Kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Ağız dışı doğru yuvarlatılmıştır. Yatay silindirik kulplar oldukça dik olup, ağzın hemen altında konumlandırılmıştır. Gövdeye geçiş sert bir profille verilmiştir. Örneğinin kulp ile gövde arasında birleştiği noktada ve ağzın biraz altında yuvarlak bir delik açılmıştır. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: Submyken-Erken Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Aytaçlar 2004, 26, fig. 11.1; İren 2008, 31, fig. 2.3: 4, Johnston 2000, 194-195, fig. 2.7; Langdon 1995, fig. 52, 1020; Coldstream - Catling 1996, fig. 72, 105, 106, 107; Lefkandi II. I, 19-21; Hertel 2007, 102-103, Abb 5, taf. 9.4; Boardman 1960, 129-131, I.13, pl. 34; Warren 1982-1983, fig. 62, 64, 65; Brock 1957, 24-25, pl. 17; Descoedres - Kearsley 1983, 43-44, fig. 38.

Katalog No: 23

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.17

Ölçüler: Yükseklik: 5.6 cm. Genişlik: 15.4 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi.

Astar Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Hamur Tipi: Mikalı ve az miktarda taşçık katkılı.

Tanım: Skyphoid krater gövde parçası. İnce cidarlıdır. Gövde üzerinde iki adet yedili konsantrik daire seti yer almaktadır. Dairelerin içinde malta haç motifi yapılmıştır. Her iki konsantrik daire seti birbirinden içleri rezerve olarak bırakılmış köpek dişi motifi ile ayrılmıştır.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos - Hatcher 1986, 323-324, fig. 1; Carstens 2008, fig. 29, 79-82;

Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3.; Bass 1963, 358, pl. 83, fig. 15; Boysal 1969, 31, taf. 37.

3; Ancient Cyprus 2012, 174-175, no. 121; Coldstream - Catling 1996, 50, fig. 72. 68.

Katalog No: 24

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: J15C-K15A

Seviye: -0.37/-0.54 m.

Torba No: 17.8

Ölçüler: Yükseklik: 6.2 cm. Genişlik: 6.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/3 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Skyphoid krater gövde parçası. Gövde üzerinde dört adet konsantrik daire motifinin bir bölümü korunmuştur. Ayrıca dikey bir çizgi ile bölünmüş bir alanda olasılıkla içleri çapraz taralı olarak yapılmış bir motif yer almalıdır. Gövdenin alt kısmı firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzerler: Desborough 1952, pl. 10. 607 ve 1091; Desborough 1952, pl. 11. 567.

KRATER

Çıkıntılı Boyun Profilli Kraterler

Katalog No: 25

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.23/-0.36 m.

Torba No: 26.1

Ölçüler: Yükseklik: 5.5 cm. Çap: 18 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri.

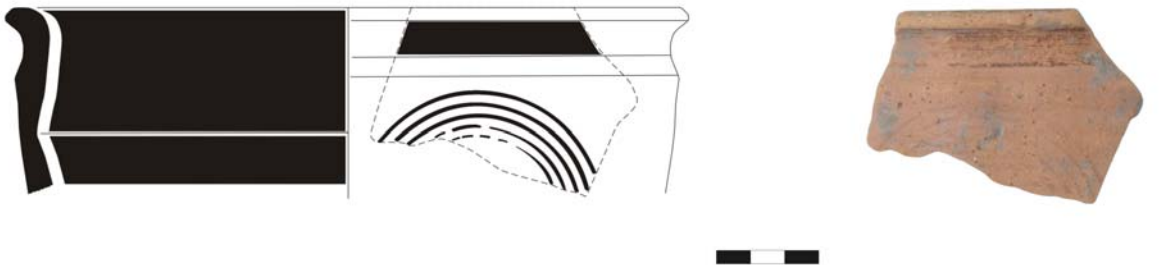
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Dışa dönük ağızlı örneğin iç yüzü tamamen firnislidir. Boyun geçişi çıkıntılı profile sahiptir. Dış yüzde, ağız altında firnis bant yer alırken bunun da altında beş adeti korunmuş konsantrik daire motifi yapılmıştır

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1972, 75, fig. 5. B22, pl. 16; Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3; Bass 1963, pl. 83, fig. 15; Andreioménou 1992, 118-119, fig. 11, 28.

Katalog No: 26

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: -0.11/-0.37 m.

Torba No: 19.1

Ölçüler: Yükseklik: 5.3 cm. Çap: 27.6 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 10 R 5/2 Açık kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Krater ağız parçası. Ağız kısmı dışa doğru düzleştirilmiş olup, boyun geçişinde yer alan çıkıntı gövdeye doğru olup yumuşak hatlıdır. Ağız üst yüzeyi boyunca firnisli ince çizgiler ile oluşturulmuş bir bezeme yapılmıştır. İç yüzü tamamen firnisli olan örneğin, dış yüzünde ağız kenarında ve gövdesinde ince rezerve alanlar yer almaktadır.

Tarih: Subprotogeometrik-Erken Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Warren 1984-1986, 126-127, fig. 13; Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 18; Diler 2006, resim 7. 2; Lefkandi I, 33, pl. 32. 4; Andreioménou 1992, 119, fig. 11, 28 ve 31.

Katalog No: 27

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.01/-0.43 m.

Torba No: 34.9

Ölçüler: Yükseklik: 2.5 cm. Çap: 8.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/1 Açık kırmızımsı gri. Çekirdek: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri.

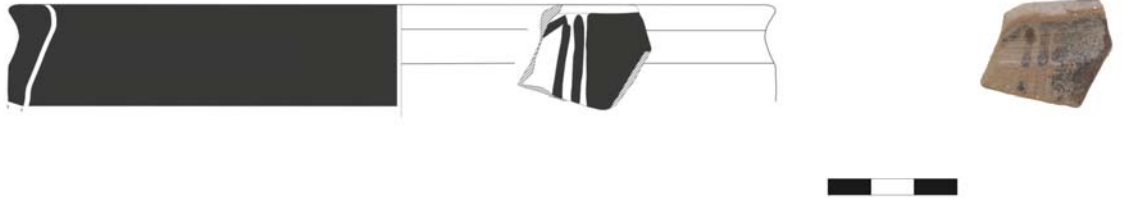
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Krater ağız parçası. Ağız kalın ve dışa doğru düzleştirilmiştir. Gövdeye geçiş kısmında keskin profile sahip örnek, buradan itibaren aşağıya doğru düz bir şekilde iner. Ağız kısmının iç yüzü tamamen firnisli iken, dış yüzde firnis çizgiler şeklide belli belirsiz korunmuş bir motif yer alır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Haywood 1999, pl. 33. a; Andreioménou 1992, 119, fig. 11, 28 ve 31.

Katalog No: 28

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: +0.01/-0.32 m.

Torba No: 36.4

Ölçüler: Yükseklik: 3.8 cm. Çap: 20.6 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: N4 Koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Dışa düzleştirilmiş ağızlı, uzun ve çıkıntılı boyunludur. İç yüzü rezerve ince bir alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde gövdenin çıkıntı yaptığı yerde rezerve bir alan yer alır. Oldukça kötü durumda korunmuş olan bu alanda firnisle yapılmış niteliği anlaşılamayan bir bezemeye ait izler yer alır.

Tarih: Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, Levha II.C; Bass 1963, 358, pl. 83, fig. 15.

Dışa Doğru Düzleştirilmiş Ağızlı Kraterler

Katalog No: 29

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.23/-0.36 m.

Torba No: 26.1

Ölçüler: Yükseklik: 6.6 cm. Çap: 33 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Ağız dışa dönük ve yuvarlak hatlıdır. Ağızdan gövdeye geçiş, düz bir şekilde dışa doğru açılarak devam eder. İç yüzü tamamen firnisli olan örneğin dış yüzünde ince ve kalın iki rezerve alan yer almaktadır.

Tarih: Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1972, 75, fig. 5. B 22; Özgünel 2006, Levha II C; Bass 1963, 358, pl. 83, fig. 15, Lefkandi II.I, pl. 57, no. 342 ve 352.

Katalog No: 30

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 37.71

Ölçüler: Yükseklik: 2.1 cm. Çap: 17.4 cm.

Hamur Rengi: 10 R 6/2 Açık kırmızı.

Boya Rengi: N4 Koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Dışa doğru kalınlaştırılmış ağızlıdır. Gövdenin dışa doğru açıldığı yere kadar korunmuştur. Kraterin iç yüzü tamamen firislidir. Dış yüzde rezerve bırakılmış ağız üzerinde ince firnis çizgiler ile yapılmış bezeme yer alır. Ağızın hemen altında rezerve bir alan daha olup, gövdenin geri kalan kısmı firislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 19; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36; Lefkandi II. I, pl. 57, no. 348, 352, 373, 418.

Katalog No: 31

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.378

Ölçüler: Yükseklik: 2.1 cm. Çap: 17.4 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 7/4 Çok açık kahverengi.

Boya Rengi: 10 R 4/2 Soluk kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika ve kireç katkılı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Ağız dışı doğru kalınlaştırılmış ve düzleştirilmiştir. Gövdenin aşağıya doğru düz indiği yere kadar korunmuş olup her iki yüzü de firislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 19; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36; Lefkandi II. I. pl. 57, no. 348, 352, 373, 418; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 4.

Katalog No: 32

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: -0.24/-0.50 m.

Torba No: 10.14

Ölçüler: Yükseklik: 3.2 cm. Çap: 31 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi. N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Ağız dışa doğru kalınlaştırılmış ve düzleştirilmiştir. Gövdenin aşağıya doğru düz indiği yere kadar korunmuş olup her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 19; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36; Lefkandi II. I, pl. 57, no. 348, 352, 373, 418; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 4.

Katalog No: 33

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.1

Ölçüler: Yükseklik: 2.4 cm. Çap: 22 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Dışa düzleştirilmiş ağızlıdır. İç yüzünde iki firnis bant yer alır. Ağızın üzerinde ise firnis çizgiler ile yapılmış bezeme yapılmıştır. Dış yüzde ağız kenarında yer alan rezerve alan dışında, kabın dış yüzünün tamamı firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 19; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36; Lefkandi II. I, pl. 57, no. 348, 352, 373, 418; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 4.

Katalog No: 34

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: +0.01/-0.32 m.

Torba No: 36.8

Ölçüler: Yükseklik: 2.3 cm. Çap: 12.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 10 R 3/3 Gölge kırmızı. 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Dışa düzleştirilmiş ve kalınlaştırılmış ağızlıdır.

Gövdenin dışa doğru açıldığı yere kadar korunmuştur. İç yüz tamamen firnisli iken, dış yüz ağız kenarında küçük bir alanda yer alan rezerve alanda yapılmış firnis çizgi bezeme dışında, tamamen firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1972, 75, fig. 5. C 19; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36; Lefkandi II. I, pl. 57, no. 348, 352, 373, 418.

Panelli Krater

Katalog No: 35

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.01/-0.43 m.

Torba No: 34.176

Ölçüler: Yükseklik: 5.1 cm. Genişlik: 3.4 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. N4 Koyu gri.

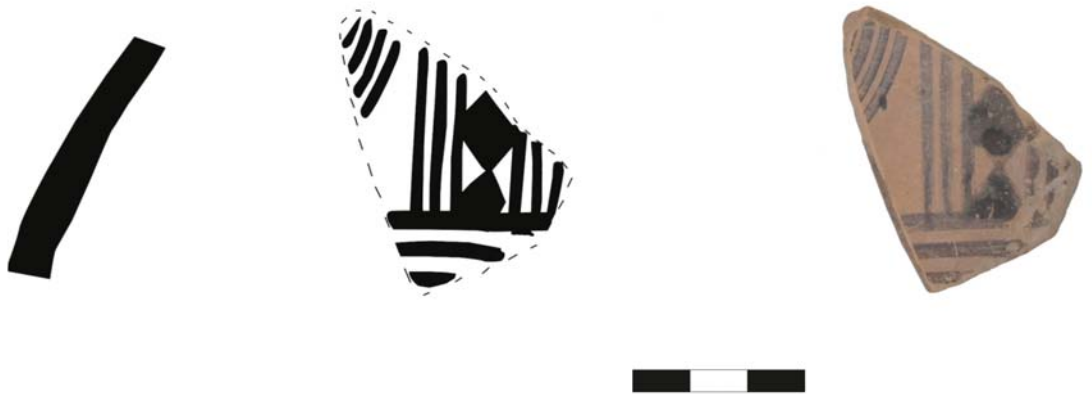
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Krater gövde parçası. İki panelin bir kısmı korunmuştur. Bir panelde dördü konsantrik daire motifinin bir bölümü yer alır. Diğer panelde, her iki yanda üç adet dikey firnis çizgi ile ayrılmış olan alan içerisinde üst üste yapılmış baklava zinciri motifi yapılmıştır. Bu motiflerin bulunduğu paneller alt kısımda üç adet firnis çizgi ile sınırlandırılmıştır.

Tarih: Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Isthmia VIII, 88-89, pl. 29. 224; Coldstream - Mazar 2003, 32, fig. 2; Özgünel 1979, 493, 284a; Özgünel 2006, 95, lev. II c-c3; Bass 1963, 358, pl. 83, fig. 15; Schuchhardt 1990, 16. 2; Kübler 1954, 273, taf. 16, Inv. 2133, grab 1.

KAPALI KAP

Konsantrik Daire ya da Damla Motifli Örnekler

Katalog No: 36

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu Yeri: MN 12-13

Seviye: -0.37/-0.31 m.

Torba No: 28.319

Ölçüler: Yükseklik: 5.7 cm. Genişlik: 12.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 4/N4 Koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun mika, az taşçık katkı.

Tanım: Üzengi kulplu sürahiye (stirrup jar) ait gövde parçası. Örnek üzerinde birbirine geçmiş konsantrik yay motiflerinden oluşan bir bezeme kombinasyonu yer alır.

Tarih: Geç Hellas IIIC Geç-Submyken.

Benzerler: Jolivet - Robert 2003, 117, fig. 37. 4; Mountjoy 2007, 240, fig. 12. 1; Deger-Jalkotzy 2007, 149, fig. 1. 5: T. VIII/A7; Lucia D'agata 2007, 110, fig. 8. 36/19; Lucia D'agata 2007, 116, fig. 18. 1-3.

Katalog No: 37

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.66

Ölçüler: Yükseklik: 6.6 cm. Genişlik: 7.5 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/8 kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 10 R 2.5/1 kırmızımsı siyah. 2.5 YR 4/2 soluk kırmızı.

Astar Rengi: 5 YR 8/2 pembemsi beyaz.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde biri oldukça az korunmuş olan altılı yarım konsantrik daire motifinden oluşmuş set yer almaktadır. Yarım dairelerin iç kısımlarında firnisle yapılmış oldukça geniş bir dolgu vardır. Yarım daireler pergel kullanılmadan elle çizilmiştir.

Tarih: Submyken-Erken Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Ruppenstein 2009, 332, fig. 1.3; Deger-Jalkotzy 2007, 149, fig. 1. 3; T. LIII/31b; Erkanal - Aykurt 2008, resim 6; Demetriou 1988, 7-9, pl. 33; Lefkandi I, 313-316. fig.14. Lefkandi I, pl. 94, 9.3, pl. 94, 10.4, pl. 99, 20.5; Lemos 2002, fig. 2.2; Kourou 2002, 78, pl. 91, fig. 48; Kourou 2002, 64-65, pl. 74, fig. 36.

Katalog No: 38

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.35/-0.67 m.

Torba No: 29.16

Ölçüler: Yükseklik: 9.6 cm. Genişlik: 10.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/6 Koyu kahverengi.

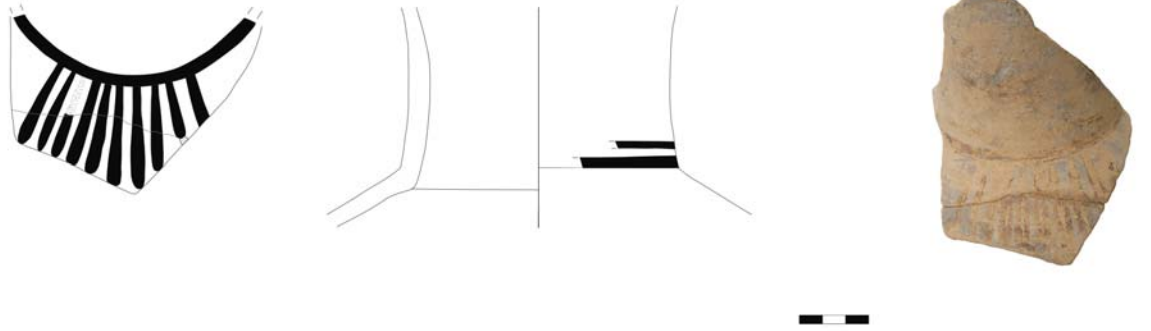
Astar Rengi: 10 YR 7/4 Çok açık kahverengi.

Hamur Tipi: Kum, ince mika ve seyrek kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap boyun ve gövde parçası. Boyunda iki firnis bant, altında gövdeye doğru sarkan on adet damla motifi yer alır.

Tarih: Submyken-Erken Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Desborough 1952, 22-23. pl.5. 549; Styrenius 1967, 60-64, fig. 29; Papadopoulos - Schilling 2003, 72-74. no. 56 (P 17228) fig. 2.25; Ulusoy 2010, 12, pl. 9a; Brouskari 1980, 23-24, pl. 4, (b), 16, EPK 547; Türkan 2006, şek. 2, fig. 4, lev. 1, res. 4.

Katalog No: 39

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.76

Ölçüler: Yükseklik: 9.2 cm. Genişlik: 11.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

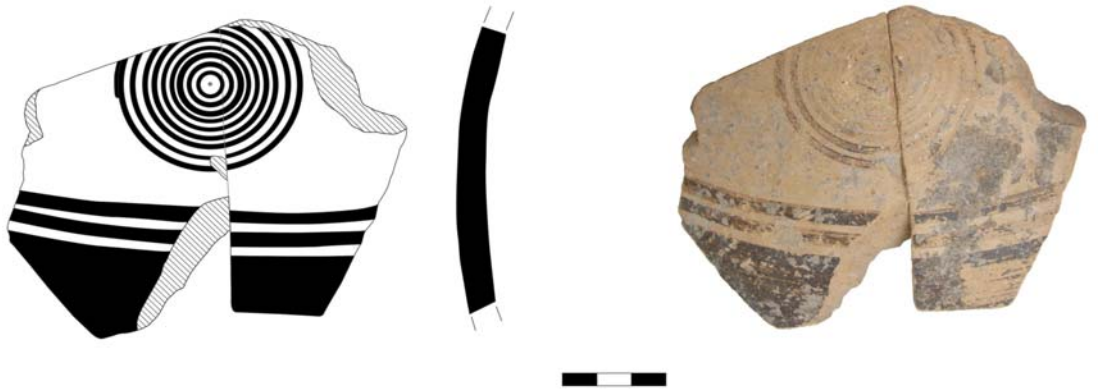
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, yoğun taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Amphora gövde parçası. Gövde üzerinde pergelle çizilmiş dokuzlu konsantrik daire motifi yer almaktadır. Bu motifin altında iki adet firnis bant yer alırken, alt gövdenin korunmuş olan kısmı tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 40

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.14/-0.33 m.

Torba No: 35.19

Ölçüler: Uzunluk: 6.2 cm. Genişlik: 4.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

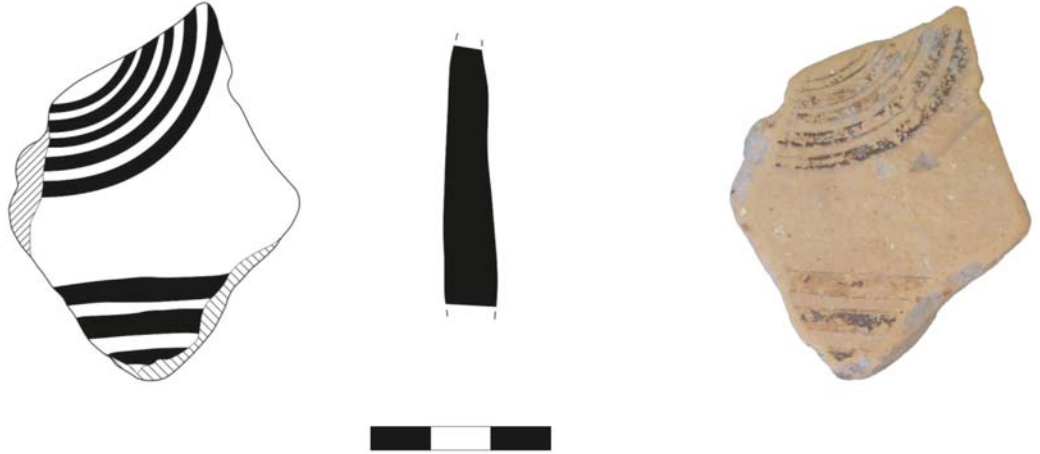
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık, mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde beş adet konsantrik daire motifinin bir bölümü ile altta üç adet firnis bant yer alır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 41

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.51

Ölçüler: Uzunluk: 6.2 cm. Genişlik: 5 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/6 Sarımsı kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun mikalı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Kabin kulp kısmına yakın bir yerine aittir. Gövde üzerinde beş adeti korunmuş olan konsantrik daire motifi ile altında iki firnis bant yer almaktadır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 42

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: -0.37/-0.54 m.

Torba No: 17.148

Ölçüler: Yükseklik: 3.4 cm. Genişlik: 2.5 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 10 R 4/2 Açık kırmızı. 5 YR 3/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde yedi adeti korunmuş konsantrik daire motifi yer almaktadır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 43

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: +0.15 m.

Torba No: 22.1

Ölçüler: Yükseklik: 2.8 cm. Genişlik: 3.6 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. 5 YR 3/3 Koyu kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde sekiz adeti korunmuş konsantrik daire motifi yer almaktadır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 44

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 33.15

Ölçüler: Yükseklik: 6.3 cm. Genişlik: 5.5 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Beyaz.

Hamur Tipi: Kireç, mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde sekiz adeti korunmuş konsantrik daire motifi yer almaktadır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 45

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 37.23

Ölçüler: Yükseklik: 5 cm. Genişlik: 7.9 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/3 Kahverengi.

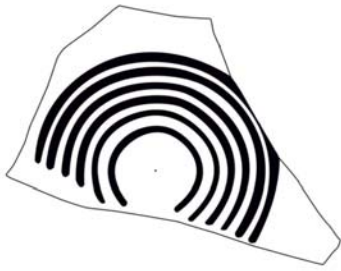
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, kireç ve taşçık katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde altı adet konsantrik daire motifi yer almaktadır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 46

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.24/-0.60 m.

Torba No: 29.71

Ölçüler: Yükseklik: 6.2 cm. Genişlik: 8.7 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 YR 5/8 Sarımsı kırmızı.

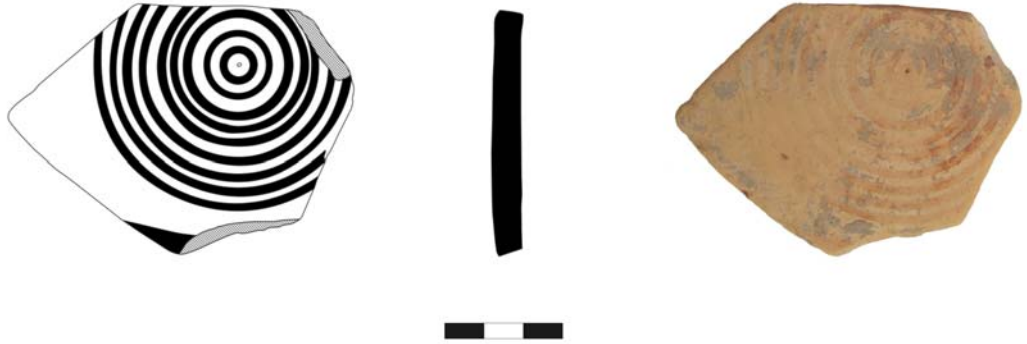
Astar Rengi: 2.5 Y 8/6 Sarı.

Hamur Tipi: Çok az miktarda mika ve kireç katkı dışında katkısız.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde dokuz adet konsantrik daire motifi yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 47

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 37.123

Ölçüler: Yükseklik: 2.6 cm. Genişlik: 4.4 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 7/3 çok açık kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 4/4 Koyu sarımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Çok az miktarda mika dışında katkısız.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde ikili konsantrik daire motifi yapılmıştır. Birinde iki adet, diğerinde yedi adet konsantrik daire motifi korunmuştur.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 48

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.1

Ölçüler: Yükseklik: 3.5 cm. Genişlik: 5.3 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 10R 2.5/1 Kırmızımsı siyah.

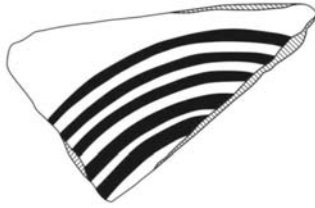
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde beş adeti korunmuş konsantrik daire motifi yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 49

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.53

Ölçüler: Yükseklik: 4.5 cm. Genişlik: 5.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika ve kire katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde dokuz adet konsantrik daire motifi yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 50

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.59

Ölçüler: Yükseklik: 2.5 cm. Genişlik: 5.5 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe

Boya Rengi: 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun taşçık, mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde yedi adet konsantrik daire motifi yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 51

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.67

Ölçüler: Yükseklik: 5.6 cm. Genişlik: 8.4 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

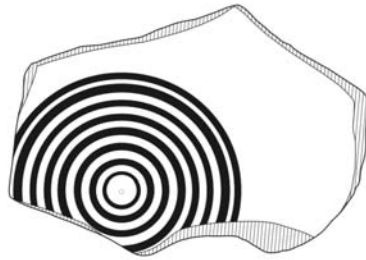
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde sekiz adet konsantrik daire motifi yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 52

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.83

Ölçüler: Yükseklik: 8.9 cm. Genişlik: 8.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika ve bol kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde sekiz adet konsantrik daire motifi yapılmıştır. Bu motifin altında firnisli bant ve rezerve bir alan yer alır. Kabin alt gövdesinin korunmuş kısmı tamamen firnislidir.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Katalog No: 53

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: N12

Seviye: -0.04 m.

Torba No: 11.181

Ölçüler: Yükseklik: 7.1 cm. Genişlik: 5.3 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 5/6 Sarımsı kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 4/1 Koyu kırmızımsı gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mikalı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde yedi adet konsantrik daire motifi yapılmıştır. Bu motifin altında firnisli bant yer alır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 21.1, fig. 25.1, fig. 32.1; Lefkandi III, pl. 56. 1; Lenz et. al. 1998, pl. 1. 1-3, pl. 2. 1-3; Işın 2010, 100, fig. 11; Kahya 2001-2002, 55-56, fig. 4. 42, fig. 5. 43, fig. 6. 15. fig. 8. 112, fig. 9. 47, fig. 10-11. 72.

Kapalı Kap Ağız Parçaları

Katalog No: 54

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: -0.44/-0.56 m.

Torba No: 10.5

Ölçüler: Yükseklik: 3.3 cm. Çap: 16.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: Korunmamış.

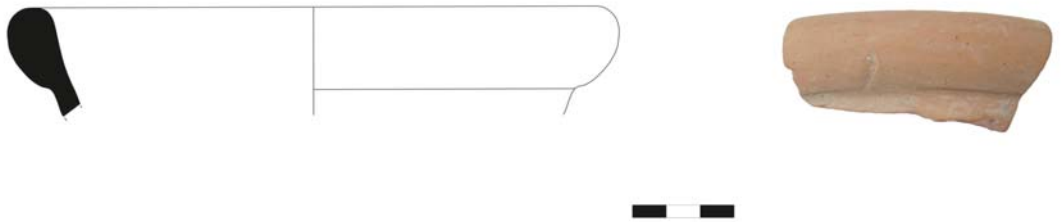
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış ağızlıdır. Boynun içe döndüğü yere kadar olan az bir kısmı korunmuştur. Her iki yüzü de rezervedir.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Ögün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 55

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m

Torba No: 34.2

Ölçüler: Yükseklik: 5 cm. Çap: 18.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

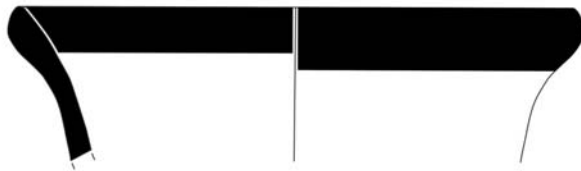
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışa dönük olup, ağız ve boyun kısımları birleşmiş gibidir. Ağızın iç ve dış yüzünde firnisli bantlar yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 56

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32 m.

Torba No: 36.3

Ölçüler Yükseklik: 4.2 cm. Çap: 18 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun mikalı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışa dönük olup, ağız ve boyun kısımları birleşmiş gibidir. Ağızın iç ve dış yüzünde firnisli bantlar yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 57

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32 m.

Torba No: 37.83

Ölçüler: Yükseklik: 4.3 cm. Çap: 12.2 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR N5 Kırmızımsı gri.

Boya Rengi: N2 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışa dönük olup, ağız ve boyun kısımları birleşmiş gibidir. Ağızın iç ve dış yüzünde firnisli bantlar yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 58

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32 m.

Torba No: 37.84

Ölçüler: Yükseklik: 3.5 cm. Çap: 16.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 10 R 2.5/1 Kırmızımsı siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika ve kireç katkı.

Tanım: Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışa dönük olup, ağız ve boyun kısımları birleşmiş gibidir. Ağızın iç ve dış yüzünde firnisli bantlar yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 59

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.43 m.

Torba No: 34.30

Ölçüler: Yükseklik: 2.7 cm. Çap: 16.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/3 Kahverengi.

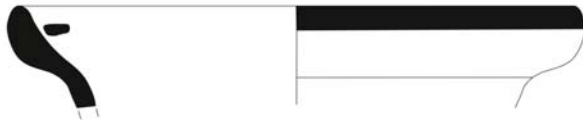
Astar Rengi: Beyaz astar izleri var.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Dışa dönük ve sivriltilmiş ağızlıdır. Boynun gövdeye açıldığı yere kadar korunmuştur. İç yüzde firnis izleri olan kabın dış yüzünde firnisli bant yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 60

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: -0.35 m.

Torba No: 7.20

Ölçüler: Yükseklik: 4 cm. Çap: 14.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı. 5 YR 2.5/1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Dışa dönük ve oldukça eğimli bir ağza sahiptir. Boynun gövdenin iç kısmına doğru döndüğü yere kadar korunmuştur. Ağzın her iki yüzünde de firnis bantlar yer alır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 61

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: -0.35 m.

Torba No: 7.21

Ölçüler: Yükseklik: 3.1 cm. Çap: 17.5 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/2 Kahverengi.

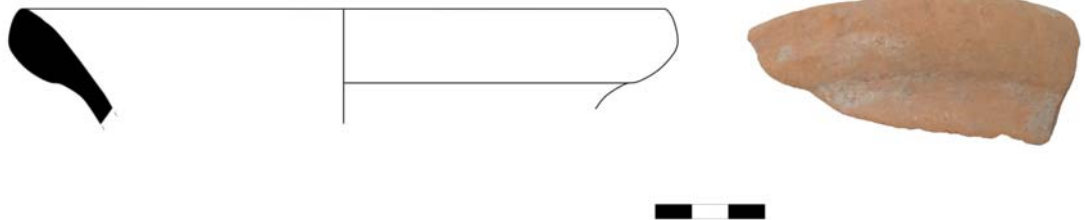
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Dışa dönük ve oldukça eğimli bir ağza sahiptir. Boynun gövdenin iç kısmına doğru döndüğü yere kadar korunmuştur. Ağzın her iki yüzü de rezervedir.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 62

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.88

Ölçüler: Yükseklik: 4.6 cm. Çap: 17.6 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışa dönük olup, ağız ve boyun kısımları birleşmiş gibidir. Ağızın iç ve dış yüzünde firnisli bantlar yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Ögün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 63

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.481

Ölçüler: Yükseklik: 4.8 cm. Çap: 15.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 10R 3/1 Koyu kırmızımsı gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışa dönük ve ince yapılıdır. Az korunmuş boyun gövdeye dik şekilde iner. Ağız iç yüzünde firnisli ince bir bant yer alırken, dış yüz rezervedir.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 64

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.487

Ölçüler: Yükseklik: 6.2 cm. Çap: 17.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/2 Pembemsi gri.

Boya Rengi: 2.5 Y 3/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Az miktarda taşçık, yoğun miktarda mika katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışı dönük olup, ağız ve boyun kısımları birleşmiş gibidir. İç yüz tamamen firnisli iken, dış yüzün ağız kenarında firnis bant yer alır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 65

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.488

Ölçüler: Yükseklik: 4.6 cm. Çap: 16 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Çok koyu kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız dışa dönük olup, ağız ve boyun kısımları birleşmiş gibidir. Ağızın iç yüzünde iki adet bant yer alırken, dış yüzün ağız kenarında firnisli bant yapılmıştır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 66

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.490

Ölçüler: Yükseklik: 5.6 cm. Çap: 16.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 8/4 Pembe

Boya Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe. 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri. 2.5 YR 5/8 Kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

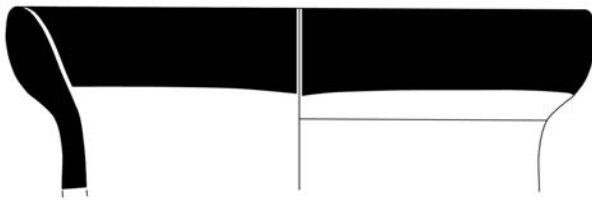
Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Amphora ağız parçası.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız hafif dışa dönük ancak dik profillidir. Boynun gövdeye doğru dışa açıldığı yere kadar korunmuştur. Ağızın iç ve dış yüzünde firnis bantlar yer alır.

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 67

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: -0.24/-0.50 m.

Torba No: 10.11

Ölçüler Yükseklik: 3.9 cm. Çap: 16.4 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı.

Boya Rengi: Korunmamış.

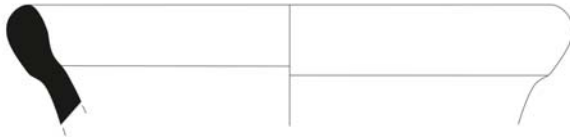
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kapalı kap ağız ve boyun parçası. Ağız hafif dışa yuvarlatılmış ancak dik profillidir. Boynun gövdeye doğru içe döndüğü yere kadar az bir kısmı korunmuştur. Her iki yüzü de rezervedir

Tarih: Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, abb. 5.6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

MALTA HAÇ MOTİFLİ GÖVDE PARÇALARI

Katalog No: 68

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.22/-0.32 m.

Torba No: 29.83

Ölçüler: Yükseklik: 4.2 cm. Genişlik: 4.8 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 6/4 Açık sarımsı kahverengi.

Boya Rengi: 5 YR 5/8 Sarımsı kırmızı. 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun mikalı az miktarda taşçık katkı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde dört adet korunmuş konsantrik daire motifi içerisinde, üçer adet finisli ve rezerve bırakılmış üçgenden oluşan haç motifi yer alır.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II.I, 28. pl. 23, no. 371-372; Lefkandi II.I, pl. 65. 472 ve pl. 61. 451. Walter 1968, taf. 1. 11; Coldstream - Catling 1996, 49, fig. 72. 68.

Katalog No: 69

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: +0.12/-0.42 m.

Torba No: 12.89

Ölçüler: Yükseklik: 5.9 cm. Genişlik: 5.7 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

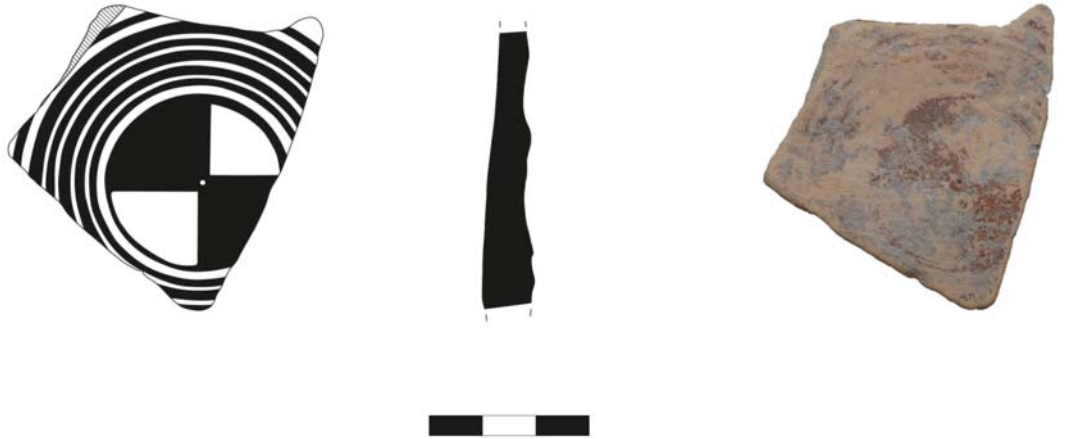
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Gövde üzerinde altı adet korunmuş konsantrik daire motifi içerisinde, ikişer adet firnisli ve rezerve bırakılmış üçgenden oluşan haç motifi yapılmıştır.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem

Benzer Örnekler: Lefkandi II.I, 28. pl. 23, no. 371-372; Lefkandi II.I, pl. 65. 472 ve pl. 61. 451. Walter 1968, taf. 1. 11; Coldstream - Catling 1996, 49, fig. 72. 68; Atila 2012, 191, kat. no. 10.

Katalog No: 70

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.01/-0.43 m.

Torba No: 34.178

Ölçüler: Yükseklik: 3.5 cm. Genişlik: 4.2 cm.

Hamur Rengi: 10YR 8/2 Çok açık kahverengi.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 5 YR 4/2 Koyu kırmızımsı gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

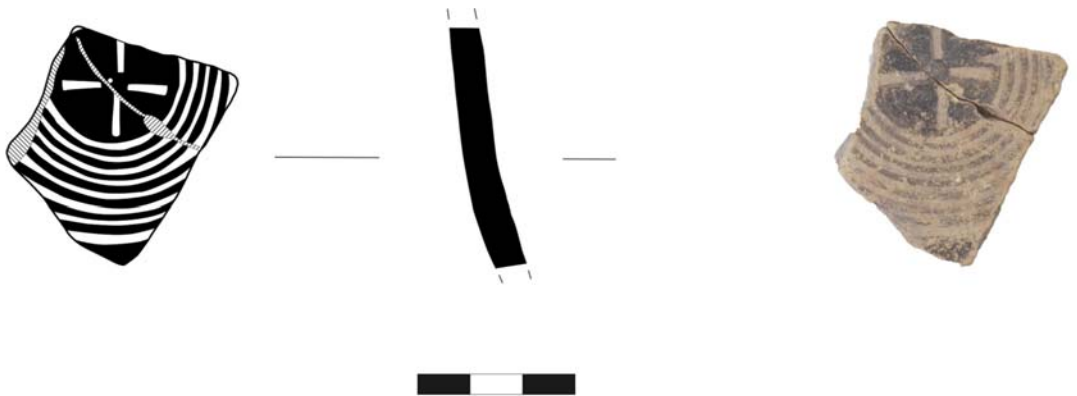
Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Krater gövde parçası. Gövde üzerinde yedi adet konsantrik daire motifi ve içinde birbirleri ile karşılıklı ve önceki örneklere göre daha küçük olarak yapılmış, rezerve bırakılmış haç motifi yer alır. Bu motiflerin altında kalan alanda ise, olasılıkla firnisli bir bant vardır.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, 26, lev. II. c-c1-c2-c3; Bass 1963, pl. 83, fig. 15;

Lefkandi II. I, pl. 23 ve 58; Walter 1968, taf. 1. 11.

KARINDAN KULPLU AMPHORA

Katalog No: 71

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.16

Ölçüler: Yükseklik: 6.2 cm. Çap: 15.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 2.5.1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkı.

Tanım: Karından kulplu amphora. Dışa doğru düzleştirilmiş dudaklıdır. Dış yüzün korunmuş kısmı tamamen firnislidir. Ağız kısmının iç yüzünde ise firnisli çizgiler ile yapılmış bezeme yer almaktadır.

Tarih: Geç Protogeometrik - Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II, I, pl. 7b, pl. 61, 450, pl. 7c, pl. 62, 452; Özgünel 2006, levha I c; Johnston 2000, fig. 6.26; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36.

Katalog No: 72

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.509

Ölçüler: Yükseklik: 5.2 cm. Çap: 11.4 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 7/4 Çok açık kahverengi.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Karından kulplu amphora ağız parçası. Dışa doğru dönük dudaklı. İç yüzde ve ağzın iç yüzünde firnis bantlar var. Dış yüzde ağız kısmı firnisli. Boyu kısmına geçişte dört adet ince-kalın firnis bantlar yer almaktadır.

Tarih: Geç Protogeometrik - Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II, I, pl. 7b, pl. 61, 450, pl. 7c, pl. 62, 452; Özgünel 2006, levha I c; Johnston 2000, fig. 6.26; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36.

Katalog No: 73

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.494

Ölçüler: Yükseklik: 3.7 cm. Çap: 10 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 6/4 Açık sarımsı kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 3/2 Çok koyu grimsi kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Karından kulplu amphora ağız parçası. Hafif dışa dönük dudaklı olup, dudağın hemen altında içe girintili bir profile sahiptir. Dış yüzde dudağın hemen aşağısında firnis bir bant yer alır. Bunun dışında iç ve dış yüz rezervedir.

Tarih: Geç Protogeometrik - Subprotogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi II, I, pl. 7b, pl. 61, 450, pl. 7c, pl. 62, 452; Özgünel 2006, levha I c; Johnston 2000, fig. 6.26; Andreioménou 1996, no. 51, fig. 3, pl. 36.

OİNOKHOE

Katalog No: 74

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B. Yuvarlak sunak içi.

Seviye: -0.14/-0.30 m.

Torba No: 26.41

Ölçüler: Yükseklik: 8.5 cm. Genişlik: 7.3 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe

Boya Rengi: 5 YR 5/8 Sarımsı kırmızı

Astar Rengi: 7.5 YR 8/3 Pembe

Hamur Tipi: Mikalı

Tanım: Kapalı kap gövde parçası. Cidarı ve yapısı dolayısı ile olasılıkla oinokhoe. Gövde üzerinde damla motifleri yer almaktadır. Dört adeti korunmuş olan damla motifleri oldukça kısa yapılmıştır. Bu motifin altında pergel ile yapılmış altı yarım konsantrik daire motifi ve yanın da tam olarak anlaşılamayan ancak dalgalı çizgiye benzer bir başka motifi yer almaktadır. Bu motiflerin altında iki adet firnis bant yer yapılmıştır.

Tarih: Erken-Orta Protogeometrik Dönem

Benzer Örnekler: Lemos 2002, fig. 7.1; Lefkandi II. I, 46, pl. 71. 644; Türkan 2006, şek. 2, fig. 4, lev. 1, res. 4; Kahya 2001-2002, 54-55, fig. 2. 98, fig. 3. 70, fig. 4. 42, fig. 5. 43.

YÜKSEK KONİK AYAK

Katalog No: 75

Sektör: Apollon

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: 0.59/-0.10 m.

Torba No: 27.17

Ölçüler: Yükseklik: 4.9 cm. Çap: 4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 5 YR 5/3 Kırmızımsı kahverengi.

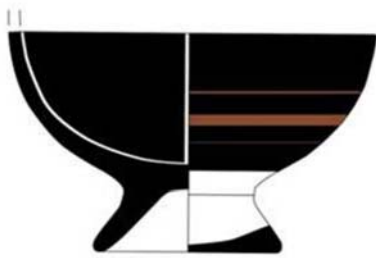
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkıları.

Tanım: Yüksek konik kaideli skyphos/fincan kaidesi. Gövde üzerinde üç adet kırmızımsı kahverengi ince bant yer alır İç yüz ve dış yüz gövde üzerinde yer alan bantlar dışında tamamen firnislidir. Ayak kısmı rezervedir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, fig. 33. 9-10; Aytaçlar 2004, 26, fig. 11. 1-2; Chabot-Aslan 2002, 100, pl. 3. 21; Pfaff 1999, 89, fig.19. 57-58; Lefkandi I, 294, fig. 7. C, D, E, F. 298, fig. 8. D, E; Lefkandi II. I, 69-70, pl. 51; Sipsie - Eschbach 1991, 30-31. taf. 2. 13 ve 15. taf. 3. 1-5.

Katalog No: 76

Sektör: Apollon

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.534

Ölçüler: Yükseklik: 3.2 cm. Çap: 5.2 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 10 R 6/8 Açık kırmızı. 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı.

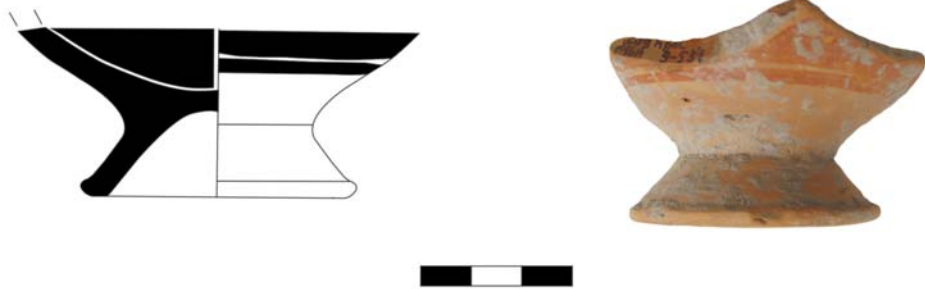
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Yüksek konik kaideli skyphos/fincan kaidesi. Dış yüzünde gövde altına yakın bir yerde ince rezerve bir bant yer almaktadır. Gövdenin üst kısmı firnisli, alt gövde ve ayak kısmı rezerve bırakılmıştır. Kabın iç yüzü ise firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, fig. 33. 9-10; Aytaçlar 2004, 26, fig. 11. 1-2; Chabot-Aslan 2002, 100, pl. 3. 21; Pfaff 1999, 89, fig.19. 57-58; Lefkandi I, 294, fig. 7. C, D, E, F. 298, fig. 8. D, E; Lefkandi II. I, 69-70, pl. 51; Sipsie - Eschbach 1991, 30-31. taf. 2. 13 ve 15. taf. 3. 1-5.

Katalog No: 77

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: -0.24/-0.50 m.

Torba No: 10.50

Ölçüler: Yükseklik: 3.1 cm. Kaide Çap: 6.1 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri.

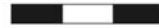
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Yüksek konik kaideli skyphos/fincan kaidesi. İç ve dış yüz firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, fig. 33. 9-10; Aytaçlar 2004, 26, fig. 11. 1-2; Chabot-Aslan 2002, 100, pl. 3. 21; Pfaff 1999, 89, fig.19. 57-58; Lefkandi I, 294, fig. 7. C, D, E, F. 298, fig. 8. D, E; Lefkandi II. I, 69-70, pl. 51; Sipsie - Eschbach 1991, 30-31. taf. 2. 13 ve 15. taf. 3. 1-5.

ÜÇ AYAK

Katalog No: 78

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.1013

Ölçüler: Uzunluk: 9.7 cm. Genişlik: 2.5 cm. Kalınlık: 1 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/6 Kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Ayak parçası. Uzun ve yukarı doğru hafif kalınlaşarak ilerleyen yapıya sahiptir.

Üst kısmında bir delik yer alır. Ön ve arka yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Submyken-Erken Protogeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: -

GEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ

FİNCAN

Kısa Dudaklı Fincanlar

Katalog No: 79

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.556

Ölçüler: Yükseklik: 5.6 cm. Kaide Çap: 2.2 cm. Ağız Çap: 6.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. N3 çok koyu gri.

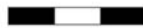
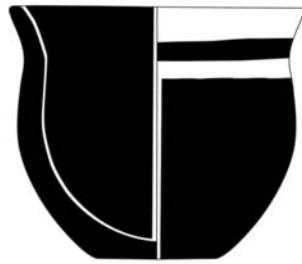
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kaide parçası. Kısa ve dışa çekik dudağa sahip örneğin, kalın ve düz bir kaidesi vardır. Gövde profili keskin değildir. İç yüz tamamen firnisli iken, dış yüzde ağız kısmında firnis bant, ağız ve gövde başlangıcında ise rezerve alanlar yer alır. Geri kalan kısım tamamen firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 104, fig. 33. 5-6; Isthmia VIII, 90-91, no. 236, fig. I. 39, pl. 31; Lefkandi I, 294, fig. 7I; Herrera - Balensi 1986, 179, fig. 1a; Zagora 2, 198, pl. 219 a-b., pl. 219 c-d.; Zagora 2, 198, pl. 164 c-d; Cambitoglou 1981, 50-51, no. 85.

Katalog No: 80

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.34/-0.67 m.

Torba No: 32.5

Ölçüler: Yükseklik: 5.1 cm. Çap: 8.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

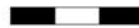
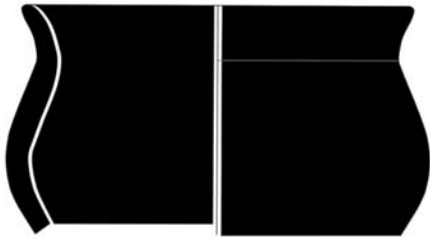
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Fincan ağız ve gövde parçası. Dışa çekik ağızlı olup, ağızdan gövdeye geçiş sert şekilde yapılmıştır. Gövdenin en geniş yerinde de form oldukça sivrilip, alt gövdeye inmektedir. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 104, fig. 33. 5-6; Isthmia VIII, 90-91, no. 236, fig. I. 39, pl. 31; Lefkandi I, 294, fig. 7I; Herrera - Balensi 1986, 179, fig. 1a; Zagora 2, 198, pl. 219 a-b., pl. 219 c-d.; Zagora 2, 198, pl. 164 c-d; Cambitoglou 1981, 50-51, no. 85.

Uzun Ağızlı Fincan

Katalog No: 81

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.4

Ölçüler: Yükseklik: 5.3 cm. Çap: 9.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

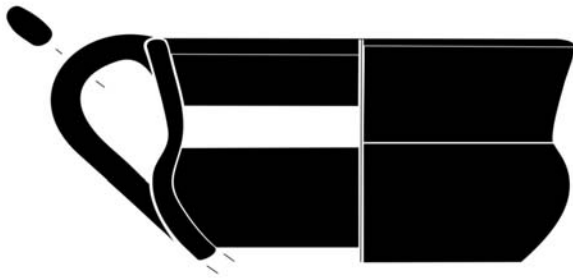
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dışa çekik ağız, ince cidarlı ve uzundur. Kulp ağzı biraz aşır, alt gövdeye bağlanır. Ağızdan gövdeye geçiş oldukça keskin profillidir. İç yüzde ağızdan gövdeye geçişte yer alan geniş rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi I, 295, fig. 7, G-H.

Kulbu Firnis Çizgi Bezemeli Fincanlar

Katalog No: 82

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.18/-0.30 m.

Torba No: 9.942

Ölçüler: Yükseklik: 4.7cm. Çap: Alınamamıştır. Çapsız olarak çizilmiştir.

Hamur Rengi: 7.5 YR 5/2 Kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 4/1 Koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taş ve taşçık katkı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Dışa dönük uzun ağızlı, silindirik gövdelidir.

Şerit kulp ağız kısmını aşır alt gövdeye yakın bir yerde bağlanır. Kulp üzerinde firnis şeritler ile yapılmış bezeme yer almaktadır. Kabin iç ve dış yüzü tamamen firnislidir

Tarih: Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Little - Papadopoulos 1998, 381, fig. 3; Coldstream 2010, 52-54, no. 174, pl. 74; Weinberg 1943, 9-10, pl. 2. 21; Frödin - Persson 1938, 315, fig. 217. 3.

Katalog No: 83

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.10/-0.50 m.

Torba No: 29.105

Ölçüler: Yükseklik: 4.7 cm. Çap: 11 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. N3 Çok koyu gri.

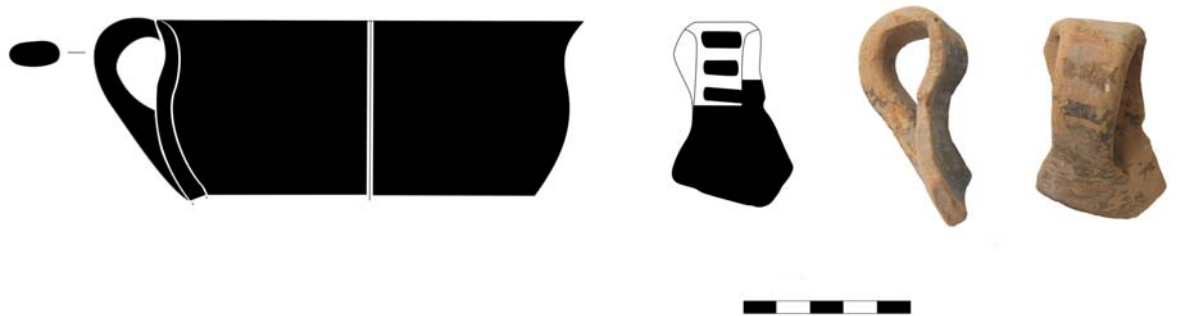
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Fincan ağız, gövde ve kulp parçası. Hafif dışa dönük ağızlı, silindirik gövdelidir. Şerit kulp ağız kısmını aşır alt gövdeye yakın bir yerde bağlanır. Kulp üzerinde firmis şeritler ile yapılmış bezeme yer almaktadır. Kabın iç ve dış yüzü tamamen firnislidir.

Tarih: Geç Protogeometrik-Erken Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Lefkandi I, 295, fig. 7K; Lefkandi I, pl. 28 ve 34; Little - Papadopoulou 1998, 381, fig. 3; Coldstream 2010, 52-54, no. 174, pl. 74; Isthmia VIII, 91, pl. 31, 236; Weinberg 1943, 9-10, pl. 2. 21; Morricone 1982, fig. 396; Zagora 2, 198, pl. 129 b-c; Eretria XVII, 77, pl. 126, 4; Eretria XVII, 117-118, pl. 191-192; Frödin - Persson 1938, 315, fig. 217. 3.

KOTYLE

Tip I. Ağaç Meander Motifli Kotyleler

Katalog No: 84

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C-K15A

Seviye: -0.11/-0.37 m.

Torba No: 16.75

Ölçüler: Yükseklik: 5 cm Çap: 13 cm

Hamur Rengi: 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi. 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

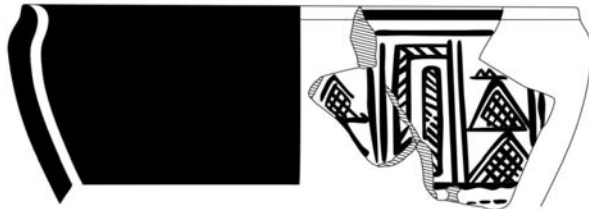
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Dik ve kısa ağızlı olup, ağız kısmında derin bir çentik yer alır. İç yüzü tamamen firnislidir. Dış yüzde, ağız kenarında firnis bant yer alır. Gövde üzerinde alttan ve üstten firnisle ayrılmış bir alanda panel bezeme yer almaktadır. Orta panelin tamamında içleri taralı şekilde yapılmış çözüme meander motifi, dikey firnis çizgiler ile sınırlandırılmış yan panellerde ise birbiri üzerine bindirilmiş içleri çapraz taramalı üçgen motifler yer alır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci çeyreği.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, 76, taf. 10, abb. 1 a-e; Walter 1968, taf. 42, 243; Orlandini 1976, 94, fig. LIII, fig. 2; Bakır et. al. 2003, 205-206 resim 3; Delattre et al. 2003b, 46, fig. 10. 1.

Katalog No: 85

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C-K15A

Seviye: -0.11/-0.37 m.

Torba No: 16.76

Ölçüler: Yükseklik: 2.9 cm. Çap: Alınamamıştır. Çapsız olarak çizilmiştir.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah. 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

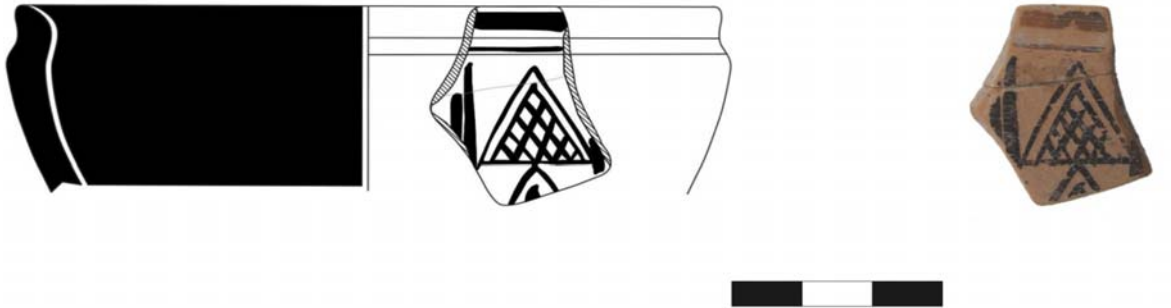
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Kotyle ağız parçası. Ağız kısa ve dışa dönük olup, burada derin bir çentik yer alır. İç yüz tamamen firislidir. Dış yüzde ağız kenarında firnis bant yer alır. Gövde üzerinde çok küçük bir kısmı korunmuş panel bezeme yer alır. Panelde yandan iki firnis çizgi ile sınırlandırılmış alanda içleri çapraz taramalı biri iyi korunmuş diğer çok az korunmuş birbiri üzerine geçmiş üçgen motifler yer alır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci çeyreği.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, 76, taf. 10, abb. 1 a-e; Walter 1968, taf. 42, 243; Orlandini 1976, 94, fig. LIII, fig. 2; Bakır et. al. 2003, 205-206 resim 3; Delattre et al. 2003b, 46, fig. 10. 1.

Tip II. Çözük Meander Motifli Kotyleler

Katalog No: 86

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: -0.20 m.

Torba No: 8.174

Ölçüler: Yükseklik: 3.1 cm. Çap: 24.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

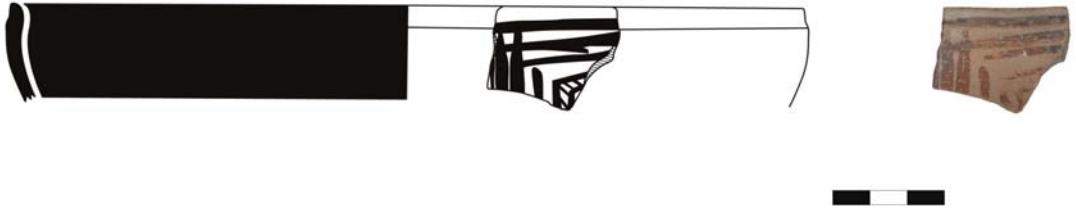
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik ağızlı olup, ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde içi çapraz tarama ile yapılmış çözük meander motifinin bir bölümü korunmuştur.

Tarih: 8. yüzyıl ortaları.

Benzer Örnekler: Ersoy 2004, 46-49, fig. 3 f-g. fig. 5 b-c; Baç 1989, 6-8, kat. no. 9-14, levha 5 ve 9; Kerschner et. al. 2008, 58, GrK 1, taf. 10; Walter 1968, taf. 41. 228-232; Hürmüzlü 1995, 22-23, levha 1, 1-2; Özgünel 2003, 83-84. taf. 17, abb. 7-10. taf. 17, abb. 13 a, b; Özkan 2009, 61, kat. nr. 13-14; Aybek et. al. 2010, 205, resim 9.

Katalog No: 87

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.01/-0.43 m.

Torba No: 34.71

Ölçüler: Yükseklik: 2.2 cm. Çap: 15 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/3 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/3 Kırmızımsı kahverengi. 2.5 YR N 2.5 Kırmızımsı siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa, kalın ve dik ağızlı olup, ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde ağız kısmında ve gövdeye geçişte iki firnis bant yer alır. Gövde üzerinde dikey firnis çizgiler ile bölünmüş alanda içi çapraz tarama ile yapılmış çözümlü meander motifinin bir bölümü korunmuştur.

Tarih: 8. yüzyıl ortaları.

Benzer Örnekler: Ersoy 2004, 46-49, fig. 3 f-g. fig. 5 b-c; Baç 1989, 6-8, kat. no. 9-14, levha 5 ve 9; Kerschner et. al. 2008, 58, GrK 1, taf. 10; Walter 1968, taf. 41. 228-232; Hürmüzlü 1995, 22-23, levha 1, 1-2; Özgünel 2003, 83-84. taf. 17, abb. 7-10. taf. 17, abb. 13 a, b; Özkan 2009, 61, kat. nr. 13-14; Aybek et. al. 2010, 205, resim 9.

Katalog No: 88

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: -0.20 m.

Torba No: 8.1

Ölçüler: Yükseklik: 3.9 cm. Çap: 19.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 Y 3/1 Çok koyu gri. 10 YR 4/3 Kahverengi.

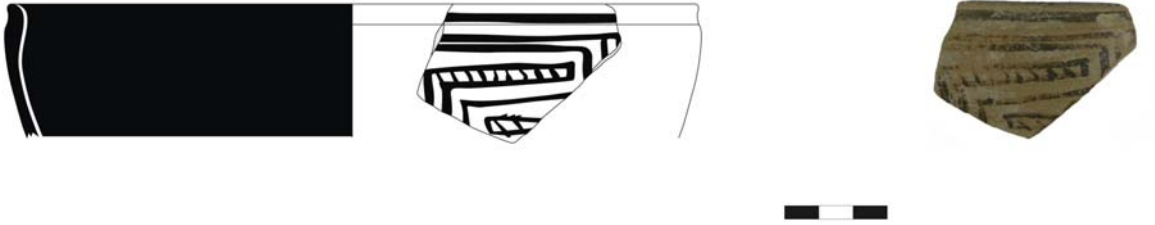
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa, kalın ve dik ağızlı olup, ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde ağız kenarında firnis bant yer alır. Gövde üzerinde içi çapraz tarama ile yapılmış çözüme meander motifinin bir bölümü korunmuştur.

Tarih: 8. yüzyıl ortaları.

Benzer Örnekler: Ersoy 2004, 46-49, fig. 3 f-g. fig. 5 b-c; Baç 1989, 6-8, kat. no. 9-14, levha 5 ve 9; Kerschner et. al. 2008, 58, GrK 1, taf. 10; Walter 1968, taf. 41. 228-232; Hürmüzlü 1995, 22-23, levha 1, 1-2; Özgünel 2003, 83-84. taf. 17, abb. 7-10. taf. 17, abb. 13 a, b; Özkan 2009, 61, kat. nr. 13-14; Aybek et. al. 2010, 205, resim 9.

Katalog No: 89

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: -0.20 m.

Torba No: 8.2

Ölçüler: Yükseklik: 5.1 cm. Çap: 22. 4 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 6/3 Açık sarımsı kahverengi.

Boya Rengi: 5 Y 3/1 Çok koyu gri. 10 YR 4/3 Kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa, kalın ve hafif ağızlı olup, ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde ağız kenarında firnis bant yer alır. Gövde üzerinde içleri çapraz tarama ile yapılmış çözüme meander motifidir.

Tarih: 8. yüzyıl ortaları.

Benzer Örnekler: Ersoy 2004, 46-49, fig. 3 f-g. fig. 5 b-c; Baç 1989, 6-8, kat. no. 9-14, levha 5 ve 9; Kerschner et. al. 2008, 58, GrK 1, taf. 10; Walter 1968, taf. 41. 228-232; Hürmüzlü 1995, 22-23, levha 1, 1-2; Özgünel 2003, 83-84. taf. 17, abb. 7-10. taf. 17, abb. 13 a, b; Özkan 2009, 61, kat. nr. 13-14; Aybek et. al. 2010, 205, resim 9.

Tip III. Dört Panelli Kuşlu Kotyleler

Katalog No: 90

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.23/-0.51 m.

Torba No: 11.78

Ölçüler: Yükseklik: 8.4 cm. Ağız Çap: 15.5 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 6/2 Açık kahverengi.

Boya Rengi: 5YR 2,5/1 Siyah - 2.5 YR 4/3 kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: 7,5 YR 6/4 Açık kahverengi.

Hamur Tipi: İyi elenmiş killi, sıkı hamurlu, çok az ve ince mikalı

Tanım: Kotyle ağız, gövde ve kulp parçası. Kısa ve hafif içe eğimli dudaklıdır. Ağız kısmında hafif bir çentik yer alır. Silindirik yatay kulplar ağız kenarından başlayıp, ağız kısmını biraz aşarak gövdeye bağlanır. Kulplar arasında kalan alanda dörtlü panel bezeme yer alır. Yan panellerde çift konturlu baklava motifleri ile orta panelde yer alan ağaç meander motifi içleri çapraz tarama ile yapılmıştır. Merkezi panelde silüet teknikle üçlü kuş figürleri yer almaktadır. Kuşlu ve ağaç meanderli paneller arasında, firnis çizgiler ile sınırlandırılmış dar bir alanda boylu boyunca dikey olarak yapılmış zik zak motifi yer almaktadır. Gövde altında, üstte zik zak, alta ise içi taralı baklava motifleri kullanılarak iki farklı bezeme kuşağı oluşturulmuştur.

Tarih: 750-740 civarı.

Benzer Örnekler: Bulba 2005, 56, Ko1; Eilmann 1934, abb. 17b. beil. XXIII 8.

Katalog No: 91

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L15B-L16A

Seviye: 0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.3

Ölçüler: Yükseklik: 8.5 cm. Çap: 16.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 5/6 Sarımsı kırmızı.

Boya Rengi: 5 YR 5/6 Sarımsı kırmızı. 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: 7.5 YR 6/4 Açık kahverengi.

Hamur Tipi: İyi fırınlanmış, kaliteli ve katkısız hamurlu.

Tanım: Kotyle ağız, gövde ve kulp parçası. Kısa ve hafif içe eğimli dudaklıdır. Ağız kısmında hafif bir çentik yer alır. Silindirik yatay kulplar ağız kenarından başlayıp, ağız kısmını biraz aşarak gövdeye bağlanır. Kulplar arasında kalan alanda dördü panel bezeme yer alır. Yan panellerinde çift konturlu ve içleri çapraz taralı şekilde yapılmış baklava motifleri yer alırken, orta panellerde ağaç meander ve kuş figürü kullanılmıştır. Ağaç meanderin gövdesi birbiri içine geçmiş üçgenlerden oluşturulmuş, kuşun gövde, kanat ve kuyruk detayları da firnis ile verilmiştir. Aynı zamanda kuşun yer aldığı merkezi panelde, altta ve üstte üçgen motifleri, kabın gövde altında yer alan yatay bezeme kuşağında ise kelebek-triglif motifi yer alır.

Tarih: 740-725 civarı.

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, tafel 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 92

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.23/-0.51 m.

Torba No: 11.75

Ölçüler: Yükseklik: 5.7 cm. Çap: 14.8 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 7/3 çok açık gri.

Boya Rengi: 2.5 YR 2.5/1 Kırmızımsı siyah ve 5 YR 2.5 /1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Çok az ve ince mika katkılı, iyi elenmiş killi.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir Dış yüzde firnis bantlar ile sınırlandırılmış alan da dört panel bezeme yer alır. Yan panellerde içleri çapraz taralı baklava motifleri, orta panelde ise ağaç meander ve iç detayları çapraz taramalı olarak verilmiş kuş figürü yer alır. Kuş, panele sığdırılmamış ve acemice çizilmiş izlenimi verir. Bu panelde ayrıca aşağı sarkan bir üçgen yapılmıştır. Panellerin altında yer alan bezeme alanında, birbirine bağlı içleri çapraz taramalı baklava motifleri zinciri yer alır.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 93

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu Yeri: MN 12-13

Seviye: +0.06/-0.37 m.

Torba No: 28.321

Ölçüler: Yükseklik: 6.4 cm. Genişlik: 6.2 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/3 Açık kahverengi.

Boya Rengi: 10 YR 5/3 Kahverengi. 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Az mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Kotyle gövde parçası. Gövde üzerinde üç farklı panel korunmuştur. Orta panelde içleri çapraz taralı ağaç meander motifi yer alır. Yan panellerin birinde gövdesi nokta firnisler ile detaylandırılmış kuş figürü, bunun üzerinde panele asılı olan ters bir üçgen yer alır. Diğer yan panelde net anlaşılamayan bir motifin izi yer alır. Panel altında yer alan bezeme kuşağı zik zak motifi ile bezenmiştir. Alt gövdenin korunmuş kısmı tamamen firnislidir.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 94

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.23/-0.51

Torba No: 11.79

Ölçüler: Yükseklik: 7.6 cm. Çap: 4.5 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 5/4 Sarımsı kahverengi

Boya Rengi: 5 YR 3/1 Çok koyu gri ile 5 YR 3/2 koyu kırmızımsı kahverengi

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Çok az ve ince mikalı

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüzü tamamen firnisli olan örneğin, dış yüzünde firnis bantlar ile sınırlandırılmış alanda iki adeti korunmuş panel yer alır. Yan panelde içleri çapraz taralı baklava motifi ile diğer panelde bir bölümü korunmuş ağaç meander motifi yer almaktadır. Panellerin altında yer alan bezeme alanında, birbirine bağlı içleri çapraz taramalı baklava motifi zinciri yer alır.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 95

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: -0.20 m.

Torba No: 8.9

Ölçüler: Yükseklik: 5.7 cm. Çap: 12 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 7.5 YR 5/4 Kahverengi.

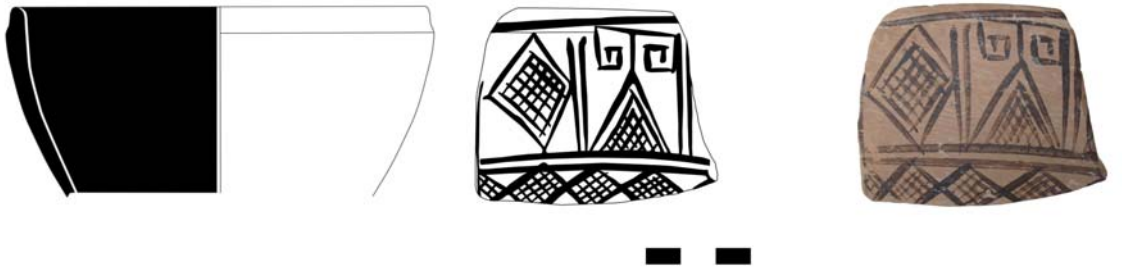
Astar Rengi: 7.5 YR 6/3 Açık kahverengi.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüzü tamamen firnisli olan örneğin, dış yüzünde firnis bantlar ile sınırlandırılmış alanda iki adeti korunmuş panel yer alır. Yan panelde içleri çapraz taralı baklava motifi, diğer panel ağaç meander motifi yer almaktadır. Panellerin altında yer alan bezeme alanında, birbirine bağlı içleri çapraz taramalı baklava motifi zinciri yer alır.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 96

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.10

Ölçüler: Yükseklik: 3.9 cm. Çap: 17 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

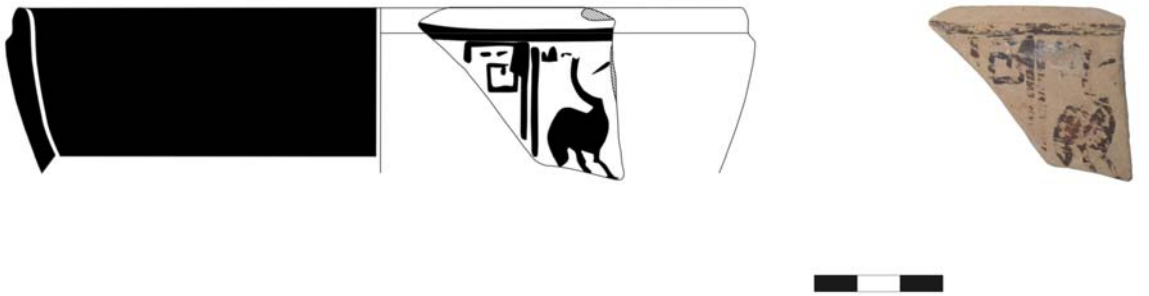
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Gövde üzerinde panel bezeme yapılmış olup bunlarda iki tanesinin bir bölümü korunmuştur. Birinde ağaç meander motifinin bir bölümü korunmuşken, diğer panelde silüet teknikte yapılmış kuş figürü yer alır.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 97

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: -0.24/-0.50 m.

Torba No: 10.1

Ölçüler: Yükseklik: 3.9 cm. Çap: 15.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 10R 4/2 Soluk kırmızı - N3 çok koyu gri.

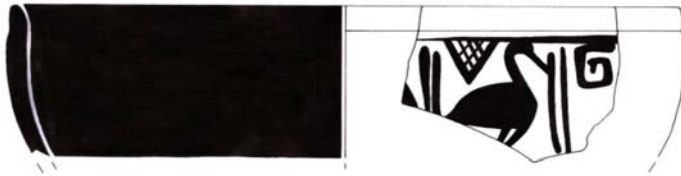
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Gövde üzerinde panel bezeme yapılmış olup bunlarda üç tanesinin bir bölümü korunmuştur. Merkezi panelde silüet teknikte kuş figürü ve aşağı sarkık olarak yapılmış içleri çapraz taramalı ters bir üçgen yer alır. Yan panelde olasılıkla baklava motifinin ucu görülmektedir. Diğer panelde ise ağaç meander motifinin uç kısmı korunmuştur.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 98

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.45 m.

Torba No: 18.6

Ölçüler: Yükseklik: 3 cm. Çap: 15.6 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 4/2 Koyu kırmızımsı gri. N3 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve hafif dışa eğimi dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde iki panelin bir bölümü korunmuştur. Birinde üst üste içleri çapraz taramalı yapılmış üçgen ve baklavalardan oluşan bir motif yer alırken diğer panelde baklava motifinin az bir kısmı korunmuştur.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 99

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: N12

Seviye: -0.16 m.

Torba No: 15.104

Ölçüler: Yükseklik: 4.6 cm. Çap: 12.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi. 10 R 2.5/1 Kırmızımsı siyah.

Çekirdek Rengi: 2.5 YR 7/12 Açık Kırmızımsı gri.

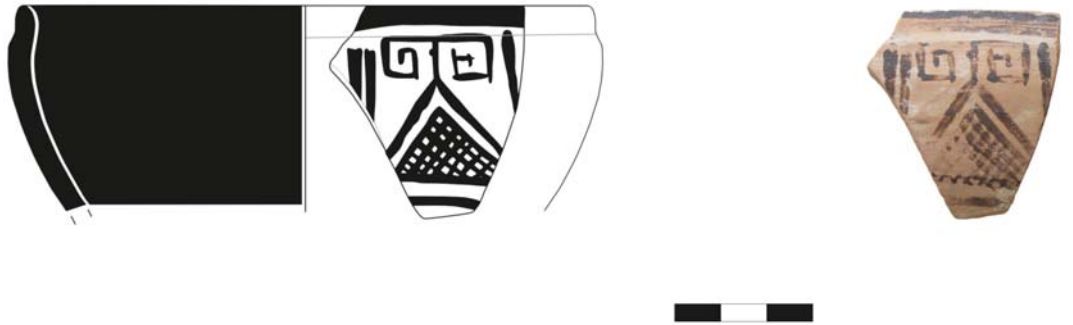
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnslidir. Dış yüzde firnis bantlar arasında, iki yanı dikey firnis çizgiler ile sınırlandırılmış alanda yer alan panelde ağaç meander motifi yer alır. Meanderin gövdesi çapraz tarama ile yapılmıştır.

Tarih: 725-700

Benzer Örnekler: Walter 1968, 40, taf. 42. 240; Özkan 2009, 60-61. kat. nr. 2, 5; Graeve 1973/1974, taf. 23. 47; Hürmüzlü 2003, fig.56; Dugas - Rhomaios 1934, XLVII, 13, 14, 15; Jacobi 1929, 97-98, fig. 92, 106-107, fig. 99; Robertson 1940, 14. fig.8. f.; Tulunay 2011, 404, resim 2; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Tip IV. Üç Panelli Kuşlu Kotyle

Katalog No: 100

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2010

Buluntu Yeri: MN 14

Seviye: -0.14/-0.31 m.

Torba No: 9.91

Ölçüler: Yükseklik: 6.2 cm. Çap: 14.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 5/3 Kahverengi.

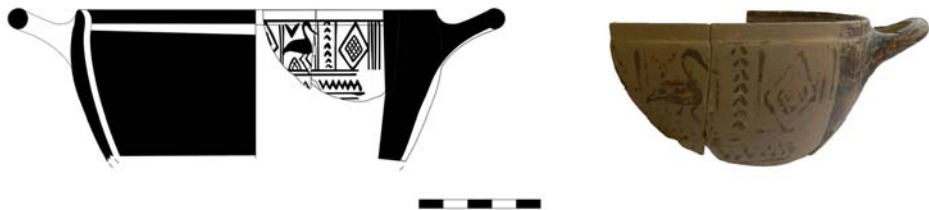
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: İyi fırınlanmış, mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız, gövde ve kulp parçası. Kısa ve dik dudaklı olup, ağız kısmında hafif bir çentik yer alır. Silindirik yatay kulplar ağız kenarından başlayıp, ağız kısmını biraz aşarak gövdeye bağlanır. Kulplar arasında kalan alanda üç adet panel yer alır. Yan panellerde içleri çapraz taralı baklava motifleri yer alırken, orta panelde siluet teknikte yapılmış kuş figürü altta ve üstte üçgen motifleri ile sınırlandırılmıştır. Orta panelde ince bir şerit şeklinde çavuş işaretleri bulunan bir alan yapılmıştır. Bu bir panelden ziyade, panelleri ayıran ek bir motif olarak değerlendirilmelidir. Gövde altı bezeme alanında zik zak motifi yer almaktadır.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf. 17, abb. 1b ve 3a; Kerschner 2000, fig. 17; Kerschner 2005, 139, 12a; Kerschner 2006, abb. 14, 239; Bakır et. al. 2002, 48, resim 15; Dugas - Rhomaios 1934, taf. XLVI, 6a, 7, 8 ve taf. XLVII, 10; Boardman 1965, fig. 1, 1448; Greenewalt, Jr 2010, 119-120, res. 19; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 101

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.07/-0.14 m.

Torba No: 9.62

Ölçüler: Yükseklik: 2.2 cm. Çap: 14 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi. N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Gövde üzerinde panel bezeme yapılmış olup bunlarda iki tanesinin bir bölümü korunmuştur. Panellerden birinde gövde detayları çapraz tarama ile yapılmış kuş figürünün bir kısmı yer alır. Bu panelde ayrıca aşağı sarkık olarak yapılmış içleri çapraz taramalı ters bir üçgen yer alır. Daha dar olan diğer panel de ise üst üste içleri çapraz taramalı üçgen ve baklavalardan oluşan bir motif yer alır.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf. 17, abb. 1b ve 3a; Kerschner 2000, fig. 17; Kerschner 2005, 139, 12a; Kerschner 2006, abb. 14, 239; Bakır et. al. 2002, 48, resim 15; Dugas - Rhomaios 1934, taf. XLVI, 6a, 7, 8 ve taf. XLVII, 10; Boardman 1965, fig. 1, 1448; Greenewalt, Jr 2010, 119-120, res. 19; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 102

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.25/0.42 m.

Torba No: 17.5

Ölçüler: Yükseklik: 2.6 cm. Çap:16.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 6/3 Açık kahverengi. N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Gövde üzerinde panel bezeme yapılmış olup bunlarda iki tanesinin bir bölümü korunmuştur. Yan panelde içleri çapraz taramalı baklava motifi diğer panelde ise gövdesi rezerve bırakılmış kuş figürü ve üzerinde “n” şeklinde firnisli bir motif yer alır.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf. 17, abb. 1b ve 3a; Kerschner 2000, fig. 17; Kerschner 2005, 139, 12a; Kerschner 2006, abb. 14, 239; Bakır et. al. 2002, 48, resim 15; Dugas - Rhomaios 1934, taf. XLVI, 6a, 7, 8 ve taf. XLVII, 10; Boardman 1965, fig. 1, 1448; Greenewalt, Jr 2010, 119-120, res. 19; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Katalog No: 103

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.11

Ölçüler: Yükseklik: 3.1 cm. Çap: 19 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 3/1 Çok koyu gri. 7.5 YR 4/3 Kahverengi.

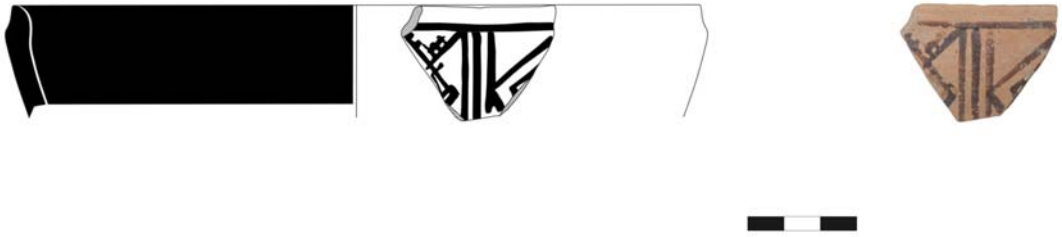
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firislidir. Dış yüzde ise firnis bant altında iki panelin çok az bir kısmı korunmuştur. Birinde üst üste içleri çapraz taramalı üçgen ve baklavalardan oluşan bir motif yer alırken, diğeri panelde ise merkezi bir baklava motifi yer alır.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf. 17, abb. 1b ve 3a; Kerschner 2000, fig. 17; Kerschner 2005, 139, 12a; Kerschner 2006, abb. 14, 239; Bakır et. al. 2002, 48, resim 15; Dugas - Rhomaios 1934, taf. XLVI, 6a, 7, 8 ve taf. XLVII, 10; Boardman 1965, fig. 1, 1448; Greenewalt, Jr 2010, 119-120, res. 19; Tulunay 2010, 391-392, resim 5a.

Tip V. Baklava Dilimi Bezemeli Kotyle

Katalog No: 104

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.24/0.42 m.

Torba No: 17.1

Ölçüler: Yükseklik: 12.7 cm. Çap: 16.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/4 Kahverengi. 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Dudak kısa ve dik yapılmıştır. Ağız kısmında çentik yer almaktadır. Gövde oldukça derindir. Örneğin korunmuş kısmında üç panel yer almaktadır. Panellerde içleri çapraz taralı baklava motifleri yapılmıştır. Paneller dokuz adet firnis çizgi ile sınırlandırılmıştır. Paneller ile bölünmüş bu alanın altında dört adet firnis bant yer alırken alt gövdenin korunmuş kısmı tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyılın son çeyreği.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, XLIII a-a1; Özgünel 1977, 8-10, abb. 1 a-b, Günel 2007, 236, resim 4.

Katalog No: 105

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: L15B

Seviye: +0.33/+0.24 m.

Torba No: 22.1

Ölçüler: Yükseklik: 4.2 cm. Çap: 25.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/2 Kırmızımsı gri. 5 YR 3/2 Koyu kırmızımsı kahverengi. 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

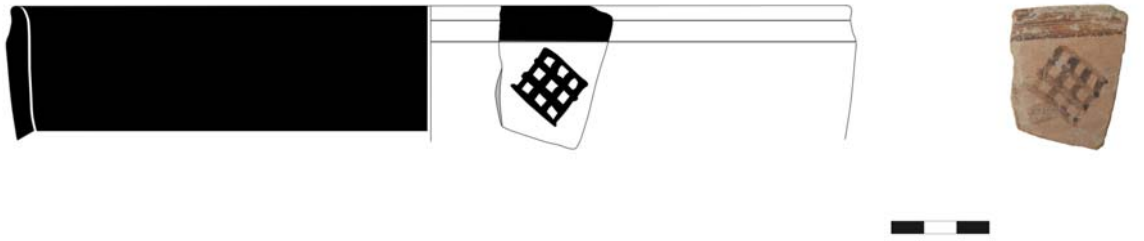
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firislidir. Ağız dış yüzünde firnis bant yer alır. Bunun hemen altında içleri çapraz taramalı baklava motifi yapılmıştır.

Tarih: 8. yüzyılın son çeyreği.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, XLIII a-a1; Özgünel 1977, 8-10, abb. 1 a-b, Günel 2007, 236, resim 4.

Tip VI. Linear Bezemeli Kotyleler

VI.1. Dikey Dalga Motifli Kotyle

Katalog No: 106

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2010

Buluntu Yeri: MN 13

Seviye: -0.38 m.

Torba No: 15.19

Ölçüler: Yükseklik: 3.5 cm. Çap: 12.9 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 5/2 Kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah

Astar Rengi: 7.5 YR 5/4 Kahverengi.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüzü tamamen firnisli olan örneğin dış yüzünde sekiz adeti korunmuş dalgalı firnis çizgilerden oluşan bezeme yer alır.

Tarih: 8. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 58-61. kat. no. 22-28; Boardman 1967, 117-118, pl. 30: 159; Miltner - Miltner 1932, 176, abb 87, 3; Özgünel 2003, 86, taf. 19; Cook et. al. 1998, 5, pl. 2, 1-3.

VI.II. Zik Zak Motifli Kotyle

Katalog No: 107

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.23/-0.45 m.

Torba No: 11.67

Ölçüler: Yükseklik: 3.9 cm. Çap: 15.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah.

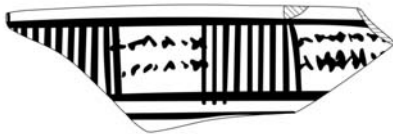
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Kireç ve taşçık katkı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüzü tamamen firnisli olan örneğin dış yüzünde firnis bantlar ile sınırlandırılmış alanda panel bezeme yer alır. İki paneli korunmuş örneğin panelleri birbirinden çok sayıda finis çizgi ile ayrılır. Panellerde ise birbiri üzerine konumlandırılmış ikişer adet dalgalı çizgi bezeme yer almaktadır.

Tarih: 8. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Akurgal et. al. 2002, 100, kat. nr. 26; Ersoy 2010, 304-305, resim 7; Miltner - Miltner 1932, 176, abb 87, 15; Cook et. al. 1998, 5, pl. 2, 1-3. Polat 2009, 138, 4 ve 139, fig. 7.

Tip VII. Üçgen Zinciri Motifli Kotyle

Katalog No: 108

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.23/-0.51 m.

Torba No: 11.76

Ölçüler Yükseklik: 5.8 cm. Çap: 13 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 7/2 Açık gri.

Boya Rengi: 10 YR 2/2 Çok koyu kahverengi.

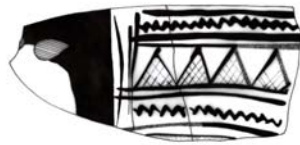
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Saf katkısız.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve hafif dışa eğimli dudaklıdır. Dış yüzde hafif bir çentik yer almaktadır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde bantlar arasında biri ağız kenarında diğeri gövde üzerinde zik zak motifli yapılmıştır. Bunun arasında kalan alanda ise içleri çapraz taralı üçgen dizisi yer alır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Delattre et. al. 2003a, 21, fig. 3. 2; Kübler 1954, 273, taf. 24, Inv. 789, Grab 91.

Diğer Kotyle Örnekleri

Katalog No: 109

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.30

Ölçüler: Yükseklik: 4.9 cm. Çap: 11.4 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah.

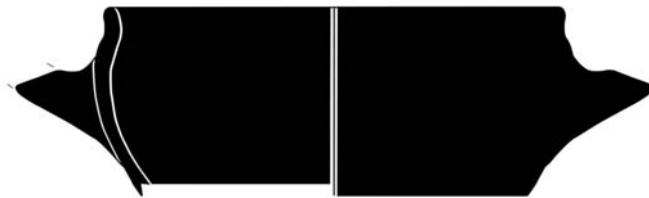
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız, gövde ve kulp parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. Kulp eklentisi ağzın bittiği yerden başlar ve gövdeye bağlanır. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Alt Ägina II, 10, taf. 1. 2-3; Akurgal 1950, 10, lev. 9a; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 5; Polat - Polat 2006, 93, resim 7; Briese - Perderson 2005, 405, fig. 11; Brein 1978, 723, taf. 220, abb. 4; Jolivet 2003, 129, fig. 45. 3,6,8,9; Frasca 1993, 60-61, fig. 24 ve fig. 25; Colelli 2012, 52-53, fig. 28-30; Demir 2010, 26, kat. no. 2.

Katalog No: 110

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.1

Ölçüler: Yükseklik: 6.4 cm. Çap: 17.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: 10 R 5/3 Soluk kırmızı.

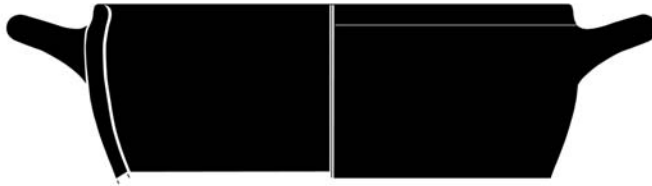
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız, gövde ve kulp parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. Yatay silindirik kulp ağzın bitiminde yer almaktadır. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Alt Ägina II, 10, taf. 1. 2-3; Akurgal 1950, 10, lev. 9a; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 5; Polat - Polat 2006, 93, resim 7; Briese - Perderson 2005, 405, fig. 11; Brein 1978, 723, taf. 220, abb. 4; Jolivet 2003, 129, fig. 45. 3,6,8,9; Frasca 1993, 60-61, fig. 24 ve fig. 25; Colelli 2012, 52-53, fig. 28-30; Demir 2010, 26, kat. no. 2.

Katalog No: 111

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.44

Ölçüler: Yükseklik: 5.5 cm. Çap: 18.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/2 Pembemsi gri.

Boya Rengi: 5 YR 2.5/1 Siyah. 5 YR 5/3 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, kireç katkılı.

Tanım: Kotyle ağız ve gövde parçası. Kısa ve dik dudaklıdır. Ağız kısmında çentik yer alır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde iki firnis bant altında dikey beş adet firnis çizgi yer alır. Bu motifin yanı tamamen firnislidir. Kotylenin kulplarının başladığı, ana panellerin bitiş yerinden bir parçadır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Alt Ägina II, 10, taf. 1. 2-3; Akurgal 1950, 10, lev. 9a; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 5; Polat - Polat 2006, 93, resim 7; Briese - Perderson 2005, 405, fig. 11; Brein 1978, 723, taf. 220, abb. 4; Jolivet 2003, 129, fig. 45. 3,6,8,9; Frasca 1993, 60-61, fig. 24 ve fig. 25; Colelli 2012, 52-53, fig. 28-30; Demir 2010, 26, kat. no. 2.

Katalog No: 112

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: N12

Seviye: -0.16 m.

Torba No: 15.107

Ölçüler: Yükseklik: 4.1 cm. Genişlik: 4.9 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/2 Pembe.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Kotyle gövde parçası. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde firnis banlar arasında kelebek-triglif motifi yer alır. Alt gövdenin korunmuş kısmı tamamen firnislidir. Kotylenin panel altı bezeme kuşağından bir parçadır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Alt Ägina II, 10, taf. 1. 2-3; Akurgal 1950, 10, lev. 9a; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 5; Polat - Polat 2006, 93, resim 7; Briese - Perdersen 2005, 405, fig. 11; Brein 1978, 723, taf. 220, abb. 4; Jolivet 2003, 129, fig. 45. 3,6,8,9; Frasca 1993, 60-61, fig. 24 ve fig. 25; Colelli 2012, 52-53, fig. 28-30; Demir 2010, 26, kat. no. 2.

Katalog No: 113

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: +0.12/-0.04 m.

Torba No: 12.125

Ölçüler: Uzunluk: 4.2 cm. Genişlik: 3.9 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 8/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/4 Kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Kotyle gövde parçası. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde firnis banlar arasında kelebek-triglif motifinin bir bölümü yer alır. Kotylenin panel altı bezeme kuşağından bir parçadır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Alt Ägina II, 10, taf. 1. 2-3; Akurgal 1950, 10, lev. 9a; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 5; Polat - Polat 2006, 93, resim 7; Briese - Perdersen 2005, 405, fig. 11; Brein 1978, 723, taf. 220, abb. 4; Jolivet 2003, 129, fig. 45. 3,6,8,9; Frasca 1993, 60-61, fig. 24 ve fig. 25; Colelli 2012, 52-53, fig. 28-30; Demir 2010, 26, kat. no. 2.

KUŞLU KASE

Katalog No: 114

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2010

Buluntu Yeri: NO13

Seviye: +0.07 m.

Torba No: 8.63

Ölçüler: Yükseklik: 5.5 cm. Ağız Çap: 14.3 cm. Kaide Çap: 3.6 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 6/3 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi ve 2.5 Y 4/1 Koyu gri.

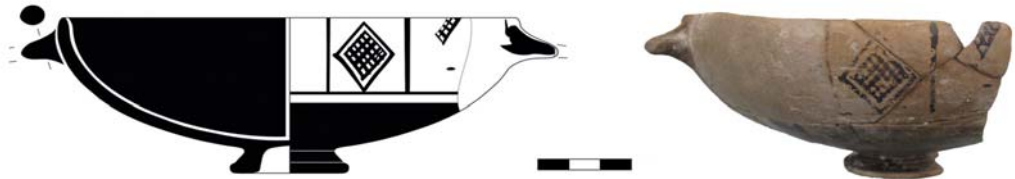
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Kuşlu kase ağız, gövde ve kulp parçası. Ağız hafif içe dönüktür. Alçak ve halka kaidelidir. Kulp yatay ve silindirik olup ağız kenarının altında konumlandırılmıştır. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde firnis bantlar arasında panel bezeme yer alır. Yan panelde içleri çapraz taramalı baklava motifi yer alırken az korunmuş diğer panelde, panele asılı şekilde asılı duran içleri çapraz taramalı bir üçgen motifi yapılmıştır. Panelin altında rezerve ince bir alan dışında gövde altı ve kaide firnislidir.

Tarih: 7. yüzyılın son çeyreği.

Benzer Örnekler: Hürmüzlü 2003, fig. 8. 32/6, fig. 9. 32/12, 32/19, lev. 79. 92/2, fig. 29. 127/3, 127/4, fig. 30. 129/5, 129/6, 129/7, 129/8, 129/10, fig. 33. 139/4, 139/5; Uzun 2007, 22, fig. 5; Güngör 2006, 73-75, fig. 7. 81-15-01, fig. 13. D. 6-10; Özgünel 2006, lev. XLII, a-b-c; Bammer 1991, 73, no. 23; Brein 1978, taf. 220, abb. 5-8; Utili 1999, 286-287, abb. 1, nr. 1-6, abb. 2, nr. 7-8; Işın 2010, 99, fig. 10, a-b; Goldman 1963, 1447-1454; Yaldır 2011, 87, resim 1, A2; Akurgal 1999, 36, resim 8-9; Akurgal 1998, 756, resim 3; Kopylov 2007, 66, fig. 1, 6-31; Posamentir 2006, 162, fig. 6; Lamb 1931/1932, 58, pl. 23, 20 ve 26; Kerschner 2006, abb. 16, 242; Coldstream - Catling 1996, 99, pl. 113. 1; Skarlatidou 2004, 249, fig. 10.

Katalog No: 115

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu Yeri: O13

Seviye: +0.08/+0.01 m.

Torba No: 19.1

Ölçüler: Yükseklik: 6.5 cm Çap: 18.4 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: Dış: 7.5 YR 4/3 Kahverengi İç: 2.5 YR 2.5/1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Kuşlu kase ağız ve gövde parçası. Hafif içe dönük ağızlıdır. İç yüz ağız kenarı ve gövde altında yer alan rezerve alanlar dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde panel bezeme yapılmıştır. Korunmuş panellerin birinde gövde detayları çapraz tarama ile yapılmış kuş figürü yer alırken, diğer panelde baklava motifinin küçük bir kısmı korunmuştur. Panellerin altında iki firnis bant yer alırken, gövde altından yukarı doğru olasılıkla ışın motifine ait bir parçanın izi görülmektedir.

Tarih: 7. yüzyılın son çeyreği.

Benzer Örnekler: Hürmüzlü 2003, fig. 8. 32/6, fig. 9. 32/12, 32/19, lev. 79. 92/2, fig. 29. 127/3, 127/4, fig. 30. 129/5, 129/6, 129/7, 129/8, 129/10, fig. 33. 139/4, 139/5; Uzun 2007, 22, fig. 5; Güngör 2006, 73-75, fig. 7. 81-15-01, fig. 13. D. 6-10; Özgünel 2006, lev. XLII, a-b-c; Bammer 1991, 73, no. 23; Brein 1978, taf. 220, abb. 5-8; Utili 1999, 286-287, abb. 1, nr. 1-6, abb. 2, nr. 7-8; Işın 2010, 99, fig. 10, a-b; Goldman 1963, 1447-1454; Yaldır 2011, 87, resim 1, A2; Akurgal 1999, 36, resim 8-9; Akurgal 1998, 756, resim 3; Kopylov 2007, 66, fig. 1, 6-31; Posamentir 2006, 162, fig. 6; Lamb 1931/1932, 58, pl. 23, 20 ve 26; Kerschner 2006, abb. 16, 242; Coldstream - Catling 1996, 99, pl. 113. 1; Skarlatidou 2004, 249, fig. 10.

Katalog No: 116

Sektör: B.O.A

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: 0.07/-0.14 m.

Torba No: 9.63

Ölçüler. Yükseklik: 3 cm. Çap: 12.4 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/3 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 2.5 Y 3/1 Çok koyu gri. 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. 5 YR 3/2 Koyu kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Kuşlu kase ağız ve gövde parçası. Ağız hafif içe dönüktür. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde sadece yan panelin bir bölümü korunmuştur. Panelde baklava motifinin bir kısmı yer almaktadır.

Tarih: 7. yüzyılın son çeyreği.

Benzer Örnekler: Hürmüzlü 2003, fig. 8. 32/6, fig. 9. 32/12, 32/19, lev. 79. 92/2, fig. 29. 127/3, 127/4, fig. 30. 129/5, 129/6, 129/7, 129/8, 129/10, fig. 33. 139/4, 139/5; Uzun 2007, 22, fig. 5; Güngör 2006, 73-75, fig. 7. 81-15-01, fig. 13. D. 6-10; Özgünel 2006, lev. XLII, a-b-c; Bammer 1991, 73, no. 23; Brein 1978, taf. 220, abb. 5-8; Utili 1999, 286-287, abb. 1, nr. 1-6, abb. 2, nr. 7-8; Işın 2010, 99, fig. 10, a-b; Goldman 1963, 1447-1454; Yaldır 2011, 87, resim 1, A2; Akurgal 1999, 36, resim 8-9; Akurgal 1998, 756, resim 3; Kopylov 2007, 66, fig. 1, 6-31; Posamentir 2006, 162, fig. 6; Lamb 1931/1932, 58, pl. 23, 20 ve 26; Kerschner 2006, abb. 16, 242; Coldstream - Catling 1996, 99, pl. 113. 1; Skarlatidou 2004, 249, fig. 10.

Katalog No: 117

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2010

Buluntu Yeri: NO 13

Seviye: -0.15 m.

Torba No: 13.8

Ölçüler: Yükseklik: 2.9 cm. Çap: 19 cm.

Hamur Rengi: Yanmış olduğu için hamur rengi tespit edilmemiştir.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/3 Çok koyu kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Az mikalı.

Tanım: Kuşlu kase ağız ve gövde parçası. Ağız hafif içe dönüktür. İç yüz tamamen firnislidir. Dış yüzde dikey firnis çizgiler ile sınırlandırılmış alanda içleri çapraz taramalı yapılmış baklava motifi yer alır.

Tarih: 7. yüzyılın son çeyreği.

Benzer Örnekler: Hürmüzlü 2003, fig. 8. 32/6, fig. 9. 32/12, 32/19, lev. 79. 92/2, fig. 29. 127/3, 127/4, fig. 30. 129/5, 129/6, 129/7, 129/8, 129/10, fig. 33. 139/4, 139/5; Uzun 2007, 22, fig. 5; Güngör 2006, 73-75, fig. 7. 81-15-01, fig. 13. D. 6-10; Özgünel 2006, lev. XLII, a-b-c; Bammer 1991, 73, no. 23; Brein 1978, taf. 220, abb. 5-8; Utili 1999, 286-287, abb. 1, nr. 1-6, abb. 2, nr. 7-8; Işın 2010, 99, fig. 10, a-b; Goldman 1963, 1447-1454; Yaldır 2011, 87, resim 1, A2; Akurgal 1999, 36, resim 8-9; Akurgal 1998, 756, resim 3; Kopylov 2007, 66, fig. 1, 6-31; Posamentir 2006, 162, fig. 6; Lamb 1931/1932, 58, pl. 23, 20 ve 26; Kerschner 2006, abb. 16, 242; Coldstream - Catling 1996, 99, pl. 113. 1; Skarlatidou 2004, 249, fig. 10.

SKYPHOS

Katalog No: 118

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.23/-0.36 m.

Torba No: 26.4

Ölçüler: Yükseklik: 8.8 cm. Çap: 20.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

Boya Rengi: 10 YR 2/1 siyah ve 10 YR 2/2 çok koyu kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Kireç ve yoğun mika katkılı.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. İçe dönük, kısa bir dudağa ve oval bir gövdeye sahiptir. Kabın dış yüzünde, dudak kısmında ve gövde altında ince bir bant yer alır. Bu bantlar arasında kalan alanda, dalgalı çizgi ve dikey çizgilerden oluşan bir bezeme kombinasyonu yer almaktadır. Bunun hemen altında iki rezerve alan ve ince bir bant yer alırken, alt gövde tamamen firnislidir.

Tarih: Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Walter 1968, taf. 40. 225; Atila 2012, 231-233. kat. no. 122-125.

Katalog No: 119

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.23/-0.36 m.

Torba No: 26.5

Ölçüler: Yükseklik: 7.2 cm. Çap: 22 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

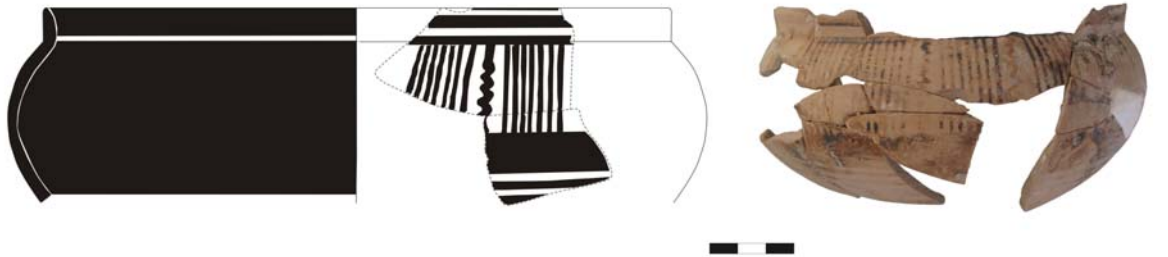
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve bol kireç katkılı.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Dik ve kısa dudaklı, ovoid gövdelidir. İç yüz, ağız altında yer alan rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüzde iki adet firnis bant yer alır. Bunlarında altında gövde, çok sayıda düz firnis çizgiler arasında yer alan dikey dalgalı çizgi motif ile çevrilidir. Alt gövde de firnisli geniş yüzey, iki finis bant ile son bulur.

Tarih: Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Simantoni-Bournia 2002, 272, fig. 1a; Walter 1968, taf. 40. 225; Lamb 1934/1935, 157-163,pl. 34, 21-22.

Katalog No: 120

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.19

Ölçüler: Yükseklik: 3.6 cm. Çap: 9.2cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

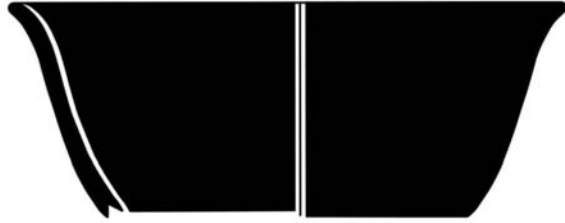
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Skyphos ağız ve gövde parçası. Dışa yuvarlatılmış ağızlıdır. Alt gövdenin içe döndüğü yerden kırılmıştır. Her iki yüzü tamamen firnislidir.

Tarih: Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Graeve 1975, 55, abb. 62, taf. 12; Ersoy 2004, 47, fig. 4. e.

Katalog No: 121

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.05 m.

Torba No: 24.18

Ölçüler: Yükseklik: 6.4 cm. Derinlik: 5.2 cm. Kaide Çapı: 5.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 2.5/2 Koyu kırmızımsı kahverengi. 7.5 YR 4/4 Kahverengi.

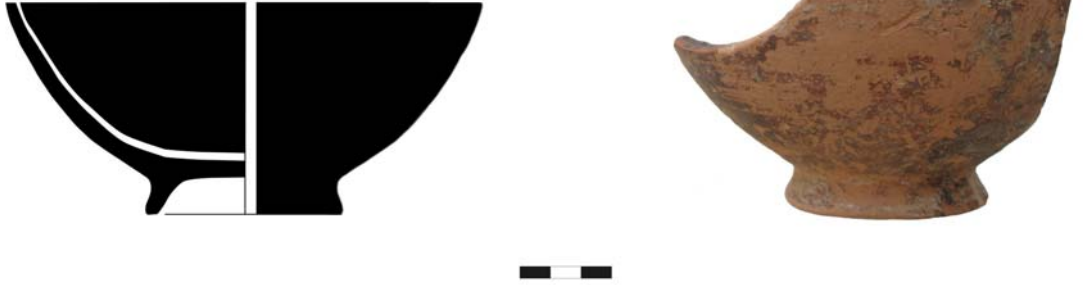
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Skyphos kaidesi. Yüksek konik ve geniş kaidelidir. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Samos V, taf. 41. 237; Atila 2012, 243-244. kat. no. 158-162.

MAŞRAPA

Tip I. Konveks Profilli Maşrapalar

Katalog No: 122

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.14 m.

Torba No: 23.1

Ölçüler: Yükseklik: 13.3 cm. Çap: 13.8 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 10 YR 2/1 Siyah.

Astar Rengi: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı.

Hamur Tipi: Taş ve taşçık katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız, gövde ve kulp parçası. Dik ve ince dudaklıdır. Silindirik kulp ağız kenarından gövdenin dönüş yaptığı yere bağlanır. Gövde keskin dönüşlü profile sahiptir. Kabın her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl son çeyreği.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LIV. a-f ve lev. LV. e; Coldstream 2008, 290, pl. 64. e.

Katalog No: 123

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.6

Ölçüler: Yükseklik: 11.5 cm. Kaide Çap: 11 cm. Ağız Çap: 16 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/3 Açık kahverengi. 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 5 YR 3/1 Çok koyu gri. 5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi.

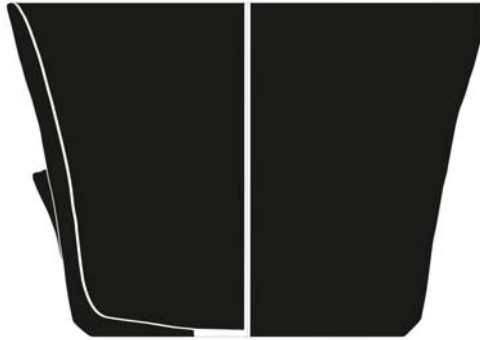
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve bol kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa. Konveks ağız ve gövde profilli. Kaideye geçiş keskindir. Gövde üzerinde kulp bağlantı yeri bulunmaktadır. Düz kaideli olup her iki yüzü firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Levi 1967, 417, fig. 25; Graeve 1975, 43, taf. 3.3, Furtwängler 1980, 201, abb.12, I/3 ve I/5; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175.

Katalog No: 124

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.35/-0.67 m.

Torba No: 29.1

Ölçüler: Yükseklik: 4.5 cm. Çap:19 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık, mika ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz ağız kenarında yer alan rezerve alanlar dışında tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 125

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.11 m.

Torba No: 25.12

Ölçüler: Yükseklik: 6.7 cm. Çap: 20 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 6/3 Açık kahverengi. N3 Çok koyu gri.

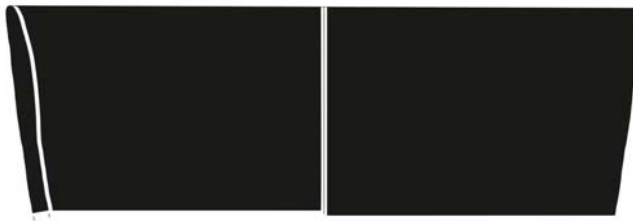
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 126

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.23/-0.36 m.

Torba No: 26.38

Ölçüler: Yükseklik: 6.8 cm. Çap: 22.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah.

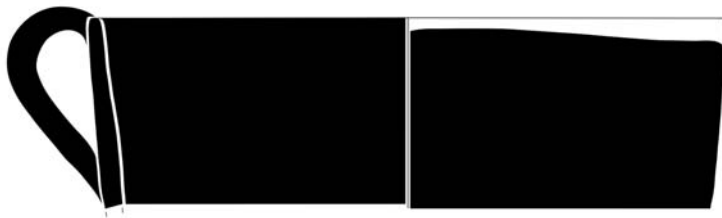
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız, gövde ve kulp parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. Silindirik kulp ağız kısmını taşar ve gövdeye bağlanır. İç yüz tamamen firnisli iken dış yüzde ağız kenarında düzgün olmayan bir hat boyunca ince bir rezerve alan vardır.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 127

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2010

Buluntu Yeri: MN 14

Seviye: -0.14 m.

Torba No: 9.87

Ölçüler: Yükseklik: 7.1 cm. Çap: 12.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

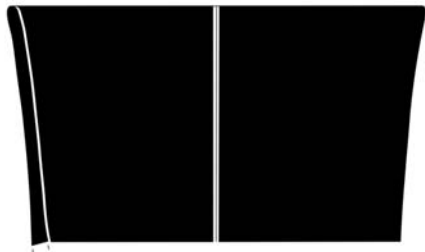
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 128

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2010

Buluntu Yeri: MN 14

Seviye: -0.25 m.

Torba No: 10.1

Ölçüler: Yükseklik: 7.2 cm. Çap: 14.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

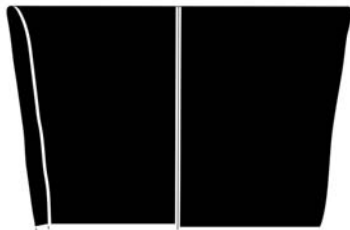
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 129

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: +0.12/-0.04 m.

Torba No: 12.6

Ölçüler: Yükseklik: 6.8 cm. Çap: 14.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. 2.5 YR N3 Koyu kırmızımsı gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç yüz tamamen firnislidir. dış yüzde ağız kenarında kalan ince rezerve alan dışında tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 130

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.12/-0.34 m.

Torba No: 33.6

Ölçüler Yükseklik: 7.2 cm. Çap: 12.4 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taşçık, mika ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 131

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.05 m.

Torba No: 24.16

Ölçüler: Yükseklik: 5.3 cm. Çap: 12.2 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri.

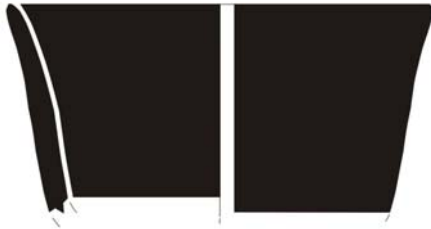
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 132

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 37.70

Ölçüler: Yükseklik: 5.4 cm. Çap: 10.6 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/8 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 133

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32/-0.52 m.

Torba No: 37.72

Ölçüler: Yükseklik: 3.5 cm. Çap: 12 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/4 Açık kahverengi.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 134

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.01/-0.43 m.

Torba No: 34.36

Ölçüler: Yükseklik: 3.9 cm. Çap: 13.4 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 4/2 Soluk kırmızı. 2.5 YR N 2 5/1 Kırmızımsı siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 135

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K16D

Seviye: +0.02/-0.35 m.

Torba No: 7.57

Ölçüler: Yükseklik: 4.3 cm. Çap: 15.2 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun mikalı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 136

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.137

Ölçüler: Yükseklik: 4 cm. Çap: 10.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 6/4 Açık kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taş ve taşçık katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Katalog No: 137

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.42 m.

Torba No: 18.11

Ölçüler: Yükseklik: 4.3 cm. Çap: 9.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi. 7.5 YR 2.5/1 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Konveks ağız ve gövde profilli. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-e; Evren 2000, levha 5-7; Coldstream 1969, 290, pl. 64, d; Levi 1967, 417, fig. 25; Arslan 2007, 51-52, resim 3; Atila 2012, 134-138; Atila 2012, 135-136. kat. no. 170-175; Ersoy 2004, 48. fig. 3 j-m, fig 4. f-g, fig 5. f-g; Chabot-Aslan 2002, 102, pl. 7. 41; Kerschner 2003, 55, abb. 7, 1-3; Graeve 1973/74, 93, pl. 21. 38; Graeve 1975, 43-44, no.3, abb. 8, taf. 3; Didyma III, abb. 102; Arslan 2010, lev. 21. Furtwängler 1980, 199-201, abb. 12, I/3 ve I/5; 219; Boardman 1967, 123-128; Berti 2007, 439, taf. 52. 1; Türkoğlu 2008, Şekil 23-24; Johnston 2000, 222, fig. 34. 132. Akarca 1971, lev. I. 1; Akarca 1971, lev. VII, 25-26.

Tip II. Hafif Dışa Dönük Ağzılı Maşrapalar

Katalog No: 138

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.35/-0.67 m.

Torba No: 29.2

Ölçüler: Yükseklik: 6.3 cm. Çap: 10.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/8 Kırmızı.

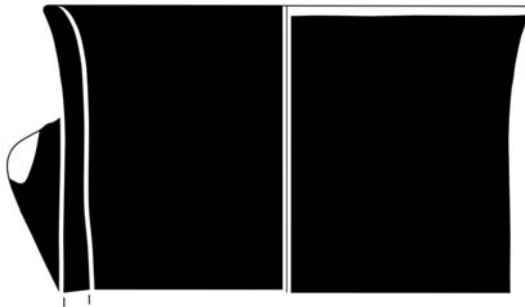
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Taş, taşçık ve mika katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Hafif dışa çekik ağızlıdır. Gövdeye dik bir şekilde iner. Gövde üzerinde kulp eklenti yer bulunmaktadır. İç yüz tamamen firnisli iken, dış yüzde ağız kenarında kalan ince rezerve alan dışında tamamen firnislidir.

Tarih: 7. yüzyılın ilk yarısı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 137-138. kat. no. 176-183; Ersoy 2004, 46, fig. 3.1; Hürmüzlü 2003, fig. 55. 217/1; Arslan 2007, 51-52, resim 4, 5, 6; Kerschner 1999, 25, abb. 12, no. 43.

Katalog No: 139

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.520

Ölçüler: Yükseklik: 5.3 cm. Çap: 11.2 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi. N3 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Hafif dışa çekik ağızlıdır. Gövdeye dik bir şekilde iner. İç yüz ağız kenarında yer alan rezerve alan dışında tamamen firnislidir. Dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 7. yüzyılın ilk yarısı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 137-138. kat. no. 176-183; Ersoy 2004, 46, fig. 3.1; Hürmüzlü 2003, fig. 55. 217/1; Arslan 2007, 51-52, resim 4, 5, 6; Kerschner 1999, 25, abb. 12, no. 43.

Katalog No: 140

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.521

Ölçüler: Yükseklik: 3.5 cm. Çap: 8.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Kireç ve mika katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Hafif dışa çekik ağızlıdır. Gövdeye eğimli şekilde iner. İç ve dış yüzler ağız kenarında yer alan rezerve alan dışında tamamen firnislidir.

Tarih: 7. yüzyılın ilk yarısı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 137-138. kat. no. 176-183; Ersoy 2004, 46, fig. 3.1; Hürmüzlü 2003, fig. 55. 217/1; Arslan 2007, 51-52, resim 4, 5, 6; Kerschner 1999, 25, abb. 12, no. 43.

Katalog No: 141

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.547

Ölçüler: Yükseklik: 3.6 cm. Çap: 7 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri. 2.5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Maşrapa ağız ve gövde parçası. Hafif dışa çekik ağızlıdır. Gövdeye eğimli şekilde iner. İç ve dış yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 7. yüzyılın ilk yarısı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 137-138. kat. no. 176-183; Ersoy 2004, 46, fig. 3.1; Hürmüzlü 2003, fig. 55. 217/1; Arslan 2007, 51-52, resim 4, 5, 6; Kerschner 1999, 25, abb. 12, no. 43.

Düz Kaideli Maşrapalar

Katalog No: 142

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.5

Ölçüler: Yükseklik: 6 cm. Çap: 8.2 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. 2.5 YR N3 Koyu kırmızımsı gri.

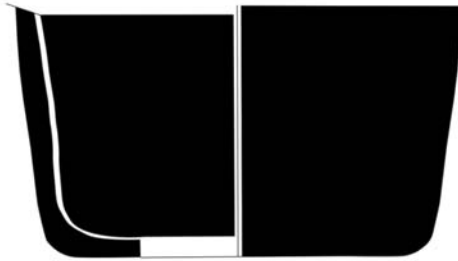
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkı.

Tanım: Maşrapa gövde ve kaide parçası. Konveks uzun gövdeli, kaideye geçiş hafif profillendirilmiş olup düz kaidelidir. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-d; Ersoy 2004, 47, fig. 5. g, Ersoy 2004, 46, fig. 3. l; Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 44-47 ve 53; Voigtländer 1986, 658-659, abb 29, 95.

Katalog No: 143

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.32 m.

Torba No: 36.27

Ölçüler: Yükseklik: 3.8 cm. Çap: 7.6 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi. 7.5 YR 2.5/1 Siyah.

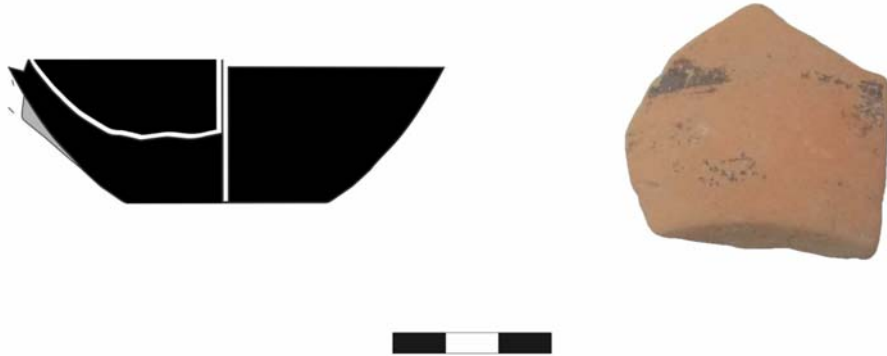
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Maşrapa gövde ve kaide parçası. Kalın cidarlıdır. Gövdeden kaideye geçiş oldukça yumuşak yapılmıştır. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-d; Ersoy 2004, 47, fig. 5. g, Ersoy 2004, 46, fig. 3. 1; Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 44-47 ve 53; Voigtländer 1986, 658-659, abb 29, 95.

Katalog No: 144

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.12/-0.34 m.

Torba No: 33.19

Ölçüler: Yükseklik: 2.6 cm. Çap: 7.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 YR 3/1 Çok koyu gri. 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

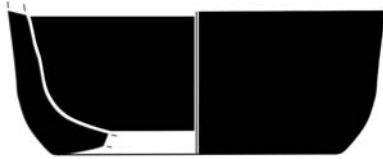
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa gövde ve kaide parçası. Gövdeden kaideye doğru kalınlaşan profile sahiptir. Düz diplidir ve dip kısmı hafif kalkık olarak yapılmıştır. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-d; Ersoy 2004, 47, fig. 5. g, Ersoy 2004, 46, fig. 3. 1; Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 44-47 ve 53; Voightländer 1986, 658-659, abb 29, 95.

Katalog No: 145

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: -0.04 m.

Torba No: 12.39

Ölçüler: Yükseklik: 3 cm. Çap: 6.6 cm.

Hamur Rengi: 5BG 6/1 Yeşilimsi gri.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi.

Perdah Rengi: 5B 5/1 Mavimsi gri.

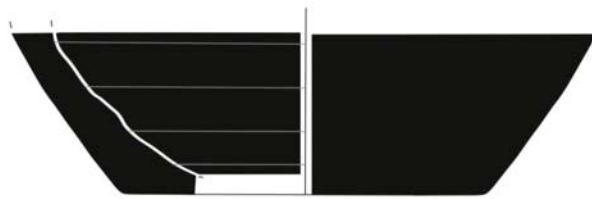
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve taş katkı.

Tanım: Maşrapa gövde ve kaide parçası. Kalın cidarlı, düz diplidir. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-d; Ersoy 2004, 47, fig. 5. g, Ersoy 2004, 46, fig. 3. 1; Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 44-47 ve 53; Voigtländer 1986, 658-659, abb 29, 95.

Katalog No: 146

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: -0.44/-0.56 m.

Torba No: 10.2

Ölçüler: Yükseklik: 1.4 cm. Çap: 4.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah.

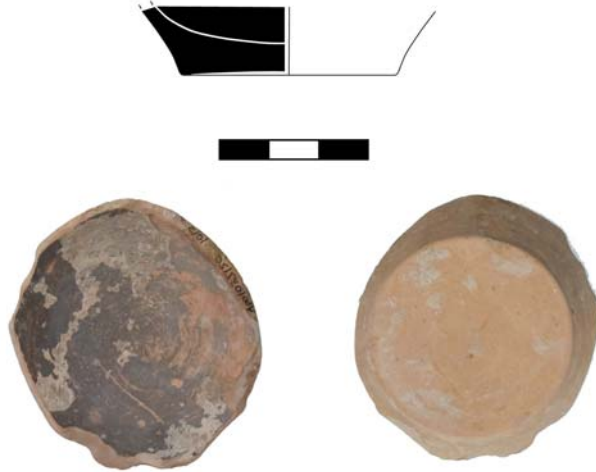
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Maşrapa gövde ve kaide parçası. Kalın cidarlı, düz diplidir. Kaide kısmı hafif kalkık olarak yapılmıştır. Her iki yüzü de firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Özgünel 2006, lev. LV. a-d; Ersoy 2004, 47, fig. 5. g, Ersoy 2004, 46, fig. 3. 1; Kerschner 1999, 25, abb 12, no. 44-47 ve 53; Voigtländer 1986, 658-659, abb 29, 95.

KANTHAROS

Katalog No: 147

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15C-D

Seviye: -0.14 m.

Torba No: 25.1

Ölçüler: Yükseklik: 6.6 cm. Çap: 12.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 5/6 Sarımsı kırmızı ve 7.5 YR 6/4 açık kahverengi.

Boya Rengi: 2.5 YR 4/8 Kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: İnce kum katkılı.

Tanım: Kantharos. Hafif dışa dönük ağızlıdır. Kaideye doğru, ağızdan itibaren hafif bir eğimle iner ve keskin bir profil ile kaideye döner. Kaide çok iyi korunmamıştır ancak halka kaidelidir. Silindirik dikey kulp ağızdan alt gövdeye bağlanır. Her iki yüzü de firnislidir. Dış yüzünde kulbun başladığı ağız kısmı ile gövdeye bağlandığı nokta arasında kalan alanda olasılıkla bir panel bezemeye işarete eden firnis izler olup, bu alan çok siliktir. Gövde içinde derin çark izleri dikkat çeker.

Tarih: 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başı.

Benzer Örnekler: Polat - Polat 2007, resim 5; Lehmann 1952, 36-37. pl. 9. e-f, pl. 10. a;

Eilmann 1933, 57-58, abb. 5. f.

KRATER

Zik zak Motifli Kraterler

Katalog No: 148

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C-K15B

Seviye: -0.37/-0.54 m.

Torba No: 17.134

Ölçüler: Yükseklik: 3.7 cm. Genişlik: 5.2 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/3 Kahverengi. 2.5 YR N 2.5 Kırmızımsı siyah.

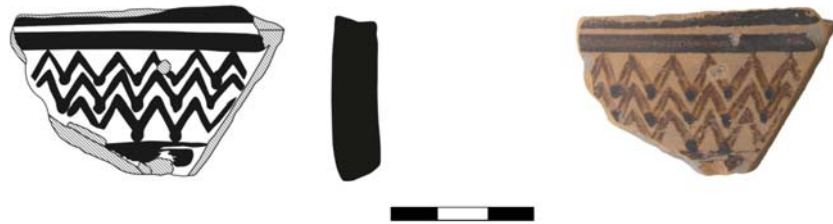
Astar Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Gövde üzerinde firnis bantlar arasında üç adet üst üste yapılmış zik zak motifi yer alır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Erken-Orta Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 2010, 31, pl. 45, no. 76; Coldstream 2010, 26, pl. 36, no. 55; Coldstream 2010, 26-27, pl. 38, no. 59 ve 27, pl. 38, no. 60. 59 ve 60; Coldstream 2008, pl. 16. c; Coldstream 2008, pl. 42. e; Özgünel 2003, taf.12. abb. 2a-c; Walter 1968, taf. 9. 43-44; Weinberg 1943, 12-13, pl. 6. 36; Francis - Vickers 1985, 134-135, fig. 4; Langdon 1995, fig. 53, 1046-1047; Lefkandi I, pl. 21. 412; Beaumont et. al. 2004, 220, fig. 29, pl. 17.2.

Katalog No: 149

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.01/-0.43 m.

Torba No: 34.188

Ölçüler: Yükseklik: 4.5 cm. Genişlik: 3cm.

Hamur Rengi: 5 YR 8/3 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 3/2 Koyu kırmızımsı kahverengi. 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

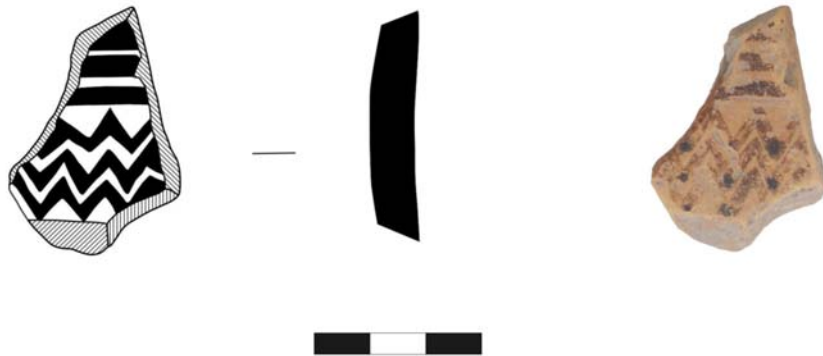
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Az mika katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Gövde üzerinde üç adet firnis bant altında üst üste yapılmış üç adet zik zak motifi yer alır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Erken-Orta Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 2010, 31, pl. 45, no. 76; Coldstream 2010, 26, pl. 36, no. 55; Coldstream 2010, 26-27, pl. 38, no. 59 ve 27, pl. 38, no. 60. 59 ve 60; Coldstream 2008, pl. 16. c; Coldstream 2008, pl. 42. e; Özgünel 2003, taf.12. abb. 2a-c; Walter 1968, taf. 9. 43-44; Weinberg 1943, 12-13, pl. 6. 36; Francis - Vickers 1985, 134-135, fig. 4; Langdon 1995, fig. 53, 1046-1047; Lefkandi I, pl. 21. 412; Beaumont et. al. 2004, 220, fig. 29, pl. 17.2

Meander Motifli Kraterler

Katalog No: 150

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: -0.34 m.

Torba No: 13.11

Ölçüler: Uzunluk: 4.4 cm. Genişlik: 4.5 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 2.5/1 Siyah ve 7.5 YR 4/4 kahverengi

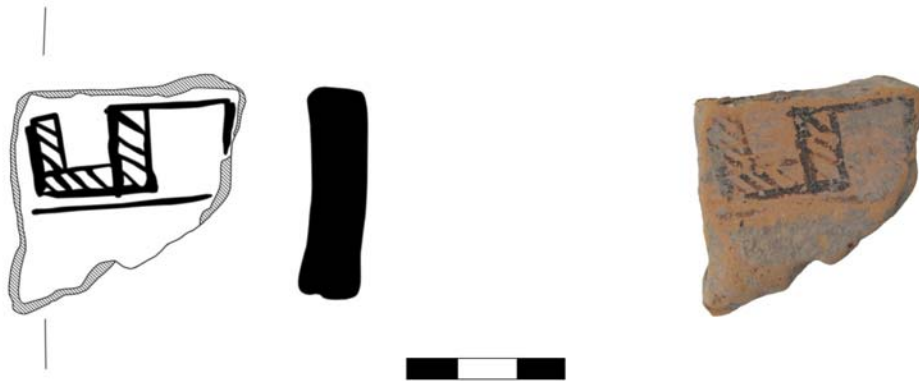
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Az mikalı temiz hamur.

Tanım: Krater gövde parçası. Gövde üzerinde mazgal motifinin bir bölümü korunmuştur. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf. 15, abb. 1e-f; Dewailly 2003, 61, fig. 17. 9; Walter 1968, taf. 9. 51; Walter 1968, 49. 293; Green 1979, 1-2, pl. 2, 5-6; Morricone 1982, fig. 31.

Katalog No: 151

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: J15C-K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 17.18

Ölçüler: Yükseklik: 2.9 cm. Genişlik: 4.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/6 kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 YR 3/2 Koyu kırmızımsı kahverengi.

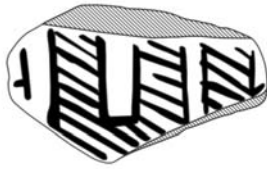
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Gövde üzerinde mazgal motifinin bir bölümü korunmuştur. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf. 15, abb. 1e-f; Dewailly 2003, 61, fig. 17. 9; Walter 1968, taf. 9. 51; Walter 1968, 49. 293; Green 1979, 1-2, pl. 2, 5-6; Morricone 1982, fig. 31.

Katalog No: 152

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: J15C

Seviye: +0.12/-0.04 m.

Torba No: 12.130

Ölçüler: Uzunluk: 3.4 cm. Genişlik: 2 cm.

Hamur Rengi: 5YR 7/6 kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı ve 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Gövde üzerinde mazgal motifinin bir bölümü korunmuştur. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf. 15, abb. 1e-f; Dewailly 2003, 61, fig. 17. 9; Walter 1968, taf. 9. 51; Walter 1968, 49. 293; Green 1979, 1-2, pl. 2, 5-6; Morricone 1982, fig. 31.

Katalog No: 153

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.94

Ölçüler: Yükseklik: 9.5 cm. Genişlik: 8.3 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi. N.2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Gövdenin üst bölümünde içleri taralı olarak yapılmış bir çeşit basamaklı meander motifi yer alır. Altında firnis bant ve rezerve alanlar yapılmıştır. Bunlarında altında çapraz tarama motifi yer alır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 1968, pl. 26; Folsom 1967, 55, fig. 5; Lefkandi III, pl. 118. a-b.

Kelebek-Triglif Motifli Kraterler

Katalog No: 154

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.23/-0.51 m.

Torba No: 11.53

Ölçüler: Uzunluk: 9 cm. Genişlik: 4.2 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi.

Astar Rengi: 7.5 YR 7/3 Pembe.

Hamur Tipi: Taşçık katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Bantlar ile sınırlandırılmış alanda kelebek-triglif motifinin bir bölümü korunmuştur. Bu bölümün üstünde yine firnis bantlar ile sınırlandırılmış bir başka bezeme alanı yapılmıştır. Burada çarpı motifi ve ortalarından geçen yatay firnis çizgi korunmuştur. Üst üste yapılmış bu iki bölümün altında ise firnis bantlar yer almaktadır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 154, kat. no. 237; Tulunay 2008, 90, resim 4, 06.9;

Özgünel 2003, taf. 16, abb. 1a-b.

Katalog No: 155

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.42/-0.63 m.

Torba No: 18.31

Ölçüler: Uzunluk: 3.9 cm. Genişlik: 3.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/2 Pembemsi gri.

Boya Rengi: 5 YR 4/2 Koyu kırmızımsı gri. 5 YR 2.5/1 Siyah.

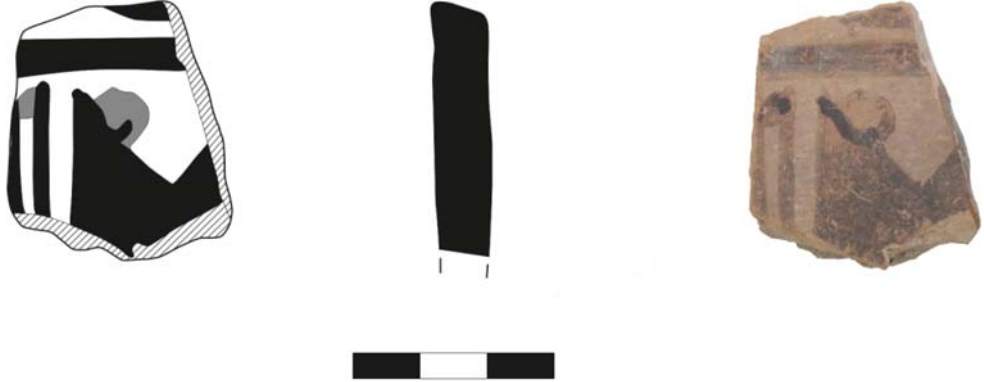
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Bantlar ile sınırlandırılmış alanda kelebek-triglif motifinin bir bölümü korunmuştur. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 154, kat. no. 237; Tulunay 2008, 90, resim 4, 06.9; Özgünel 2003, taf. 16, abb. 1a-b.

Katalog No: 156

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN 14

Seviye: -0.24/-0.42 m.

Torba No: 17.25

Ölçüler: Uzunluk: 5.9 cm. Genişlik: 4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 2.5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi. 2.5 Y 3/1 Çok koyu gri.

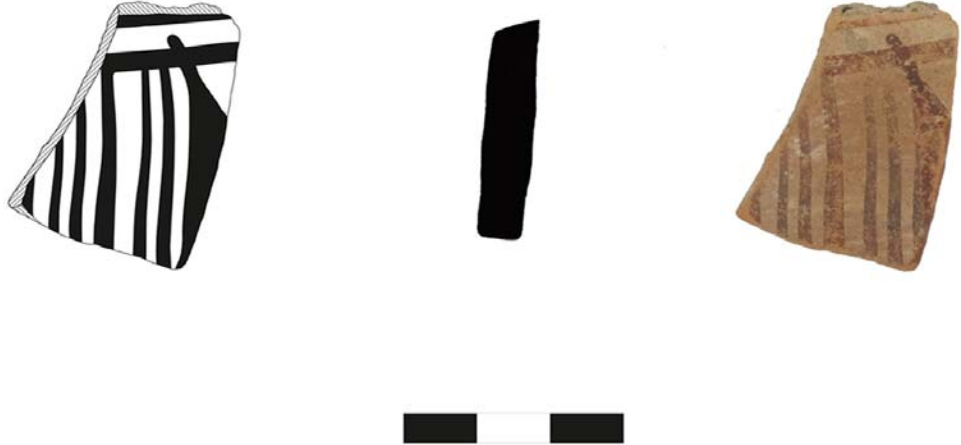
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Az mikalı, yoğun taşçık katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Bantlar ile sınırlandırılmış alanda kelebek-triglif motifinin bir bölümü korunmuştur. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Atila 2012, 154, kat. no. 237; Tulunay 2008, 90, resim 4, 06.9; Özgünel 2003, taf. 16, abb. 1a-b.

Kuş Figürlü Krater

Katalog No: 157

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15D

Seviye: -0.01/-0.43 m.

Torba No: 34.462

Ölçüler: Yükseklik: 5.9 cm. Genişlik: 5.5 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 7.5 YR 5/3 Kahverengi ve 7.5 YR 3/3 Koyu Kahverengi.

Astar Rengi: 7.5 YR 6/3 Açık kahverengi.

Hamur Tipi: Yoğun mika katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Paneller dikey firnis çizgiler ile ayrılmış ortasına birbirinden bağımsız dik olarak yapılmış zik zak motifi yer alır. Panel içerisinde oldukça büyük olarak yapılmış olasılıkla bir kuş figürünün kuyruk kısmına konmuş şekilde duran silüet teknikte küçük bir kuş figürü yer almaktadır. Bu figürlerin hemen altında iç içe iki küçük daireden oluşan konsantrik daire motifi daire yapılmıştır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: 8. yüzyıl ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Graeve 1994, 90, resim 2; Karydi 1972, 399, abb. 21b. nr. 35.

Dalgalı Çizgi Motifli Krater

Katalog No: 158

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: -0.21 m.

Torba No: 8.7

Ölçüler: Yükseklik: 8.8 cm. Çap: 34,4 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 6/3 Soluk kahverengi.

Boya Rengi: 2.5 YR 5/6 Kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Çok yoğun mikalı, az miktarda taşçık katkı.

Tanım: Krater ağız ve gövde parçası. Yüksek, kalın ve hafif dışa dönük ağızlıdır. Ağız bölümün hemen altından gövdeye doğru genişleyerek aşağıya iner. Ağız kısmının üst yüzeyinin korunmuş kısmında üç sıra halinde firnisle yapılmış çizgi bezeme bulunur. Ağzın iç yüzünün bir bölümü firnislidir. Dış yüzde ağız kenarında firnisli bandın hemen altında dalgalı çizgili bir bezeme yer almaktadır. Bunun altında firnisli bir bant gelir. Gövde üzerinde çok da muntazam olmayan dikey firnis çizgiler ile paneller yapılmış, panellerinde içinde ise paneli kaplayacak büyüklükte çarpı şeklide motif yapılmıştır.

Tarih: Subgeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Walter 1968, 25, abb. 8. d-e. taf. 12. 60 ve 67, taf. 13. 68; Eilmann 1933, 73, abb. 23. a, c, e; Graeve 1975, 45, tafel 5. 10-11; Atila 2012, 268, kat no. 233; Eretria XX, 46-47, pl. 27, 106; Amandry 1944, 37, fig. 2; Eretria XX, 46, pl. 27, 106; Andreioménou 1985, 34, abb. 6. 1-2; Uzun 2007, 175-176, fig. 126, H 13 ve H 14.

Krateriskos

Katalog No: 159

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.250

Ölçüler: Yükseklik: 3.6 cm. Çap: 17.4 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Boya Rengi: 10 R 5/8 Kırmızı.

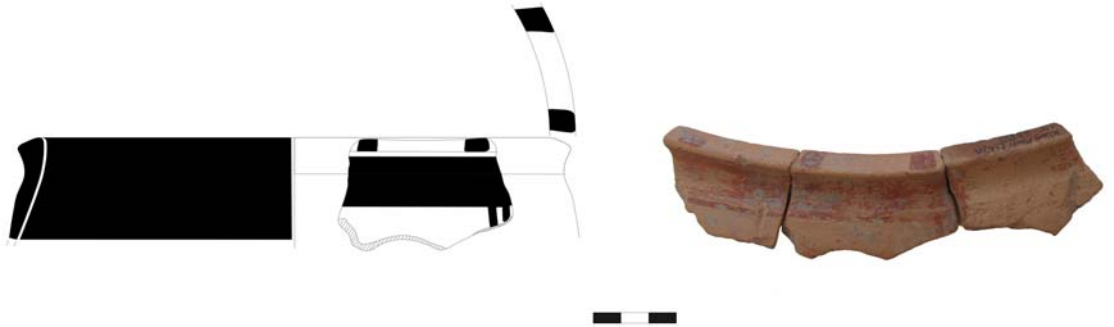
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika, taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Krateriskos ağız ve gövde parçası. Dışa doğru köşeli ağız profiline sahiptir. Ağız gövdeye doğru dışa açılarak devam eder. Örneğin ağız kısmının üzerinde firnisle yapılmış kare ve dikdörtgen şeklinde bezeme yer alır. Dış yüzde ağız firnisli iken, gövdeye geçiş kısmında çok az bir bölümü korunmuş dikey firnis çizgiler yer almaktadır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Subgeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Eilmann 1933, 87, abb. 33a.

Krater Ayakları

Katalog No: 160

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2010

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.31 m.

Torba No: 9.97

Ölçüler: Yükseklik: 7.6 cm. Çap: 10 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Yoğun ince mikalı.

Tanım: Krater kaide parçası. Konik, yüksek ve oldukça dik bir ayak profiline sahiptir. Kaidenin üst kısmında çıkıntılı bir profil yapılmıştır. Kaide üzerinde pek çok küçüklü-büyükü firnisli bant ve rezerve alan yer alır.

Tarih: 750-700.

Benzer Örnekler: Brann 1962, 42, pl. 5. 92-95; Walter 1968, taf. 7. 32-40, taf. 24. 132 ve taf. 25. 137-141; Langdon 1995, fig. 54, 1071.

Katalog No: 161

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.42/0.61 m.

Torba No: 18.19

Ölçüler: Yükseklik: 8.7 cm. Çap: 23.6 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 10 R 4/3 Soluk kırmızı. 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı.

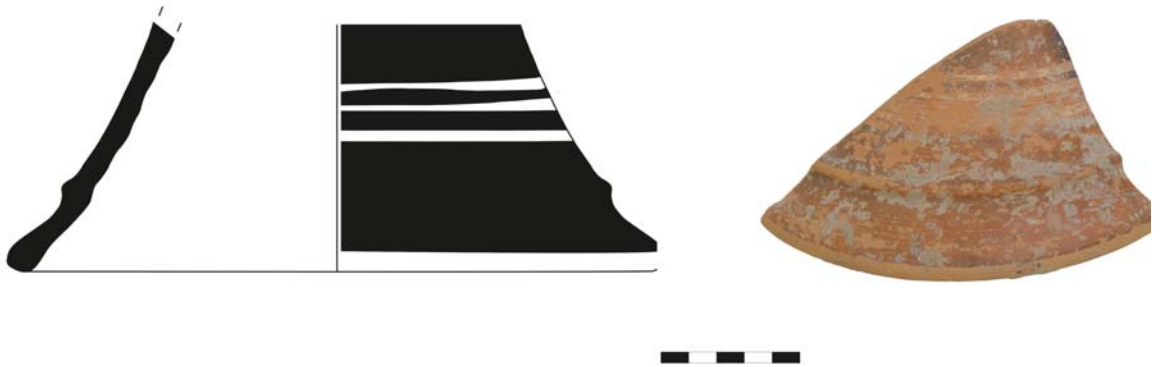
Astar Rengi: Beyaz astar izleri var.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkılı.

Tanım: Krater kaide parçası. Konik, yüksek eğimli bir ayak profiline sahiptir. Ayağın alt kısmında çıkıntılı bir profil yapılmıştır. Ayak üzerinde firnisli yüzey hakim iken, biri oturma düzleminde, üç tanesi kaidenin üst kısmında olmak üzere dört adet rezerve alan yer alır.

Tarih: 750-700.

Benzer Örnekler: Brann 1962, 42, pl. 5. 92-95; Walter 1968, taf. 7. 32-40, taf. 24. 132 ve taf. 25. 137-141; Langdon 1995, fig. 54, 1071.

Katalog No: 162

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: N14B

Seviye: -0.23/-0.51 m.

Torba No: 11.59

Ölçüler: Yükseklik: ~10 cm. Çap: 11.6 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 4/8 Kırmızı.

Boya Rengi: 7.5 YR 4/3 Kahverengi ve 7.5 YR 2.5/2 Çok koyu kahverengi.

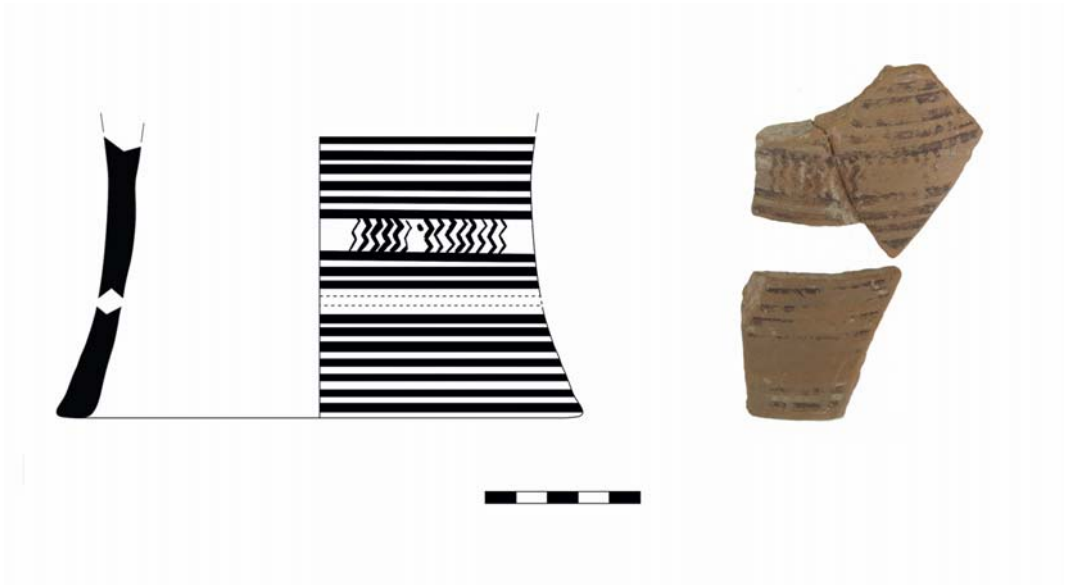
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Çok yoğun mikalı.

Tanım: Krater kaide parçası. Konik ve yüksek ayaklıdır. Kaide aşağıya doğru eğimli şekilde iner, her hangi bir çıkıntı yoktur. Kaide üzerinde pek çok küçük-büyük firnisli bant ve rezerve alan yer alır. Bunun dışında kaidenin üst kısımda yer alan rezerve alanda dikey yapılmış zik zak motifi yer alır.

Tarih: 750-700.

Benzer Örnekler: Brann 1962, 42, pl. 5. 92-95; Walter 1968, taf. 7. 32-40, taf. 24. 132 ve taf. 25. 137-141; Langdon 1995, fig. 54, 1071.

Katalog No: 163

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: K16A

Seviye: -0.08/-0.61 m.

Torba No: 9.949

Ölçüler: Yükseklik: 2.7 cm. Çap: 17 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N 2.5 Siyah.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Krater kaide parçası. Sadece kaide kısmı korunan örnek, daha küçük bir kratere aittir. Konik ve yüksek kaideli örnek, oldukça eğimlidir. Dış yüzünde iki firnis bant ile üç rezerve alan yer alır. Ayağın üst kısmına doğru koyu renk hakimdir.

Tarih: 750-700.

Benzer Örnekler: Brann 1962, 42, pl. 5. 92-95; Walter 1968, taf. 7. 32-40, taf. 24. 132 ve taf. 25. 137-141; Langdon 1995, fig. 54, 1071; Beaumont et. al. 2004, 221, fig. 9. 34; Kübler 1954, 273, taf. 16, Inv. 1292.

Çoklu Frizli Krater

Katalog No: 164

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: +0.64/-0.14 m.

Torba No: 23.8

Ölçüler: Gövde Yükseklik: 11.8 cm. Kaide Yükseklik: 7.7 cm. Kaide Çap: 11.2 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 10 R 4/4 Soluk kırmızı.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Krater kaide ve gövde parçası. Krater üzerinde dört adet bezeme kuşağı yer almaktadır. İlk kuşakta küçük baklava motifi zinciri yer alır. İkinci kuşakta, içleri taralı şekilde yapılmış mazgal meander motifleri yer alır. Üçüncü kuşakta kelebek-triglif motifi ve dördüncü son kuşakta zik zak motifi yer almaktadır. Bu kuşakların altında kalan alt gövde de bant bezeme yer alırken, onun altı tamamen firnislidir. Oldukça yüksek yapılmış konik ayak, kaideye doğru hafif daralır ve oturma düzlemine doğru dışa açılır. Ayak üzerinde hafif dışa doğru yapılmış bir çıkıntı yer almaktadır.

Tarih: 8. yüzyıl.

Benzer Örnekler: Akurgal 1997, lev. 25b; Beaumont et. al. 2004, 221, fig. 10. Brann 1962, 42, pl. 5. 93; Zagora 2, 208, pl. 238 a-b; Dewailly 2003, 61, fig. 17. 9, pl. XVIII, 2.

DİNOS

Katalog No: 165

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.20

Ölçüler: Yükseklik: 1.9 cm. Çap: 54 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 3/1 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Dinos ağız parçası. Dinoid ağızlıdır, boyun kısmı çok az korunmuştur. Ağız kısmının üstünde firnisli çizgiler ve noktalardan oluşturulmuş bir bezeme yer alır. Dış yüz tamamen firnisli olup, iç yüzde ince rezerve alan dışında tamamen firnislidir.

Tarih: Subgeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Chabot-Aslan 2002, 103, pl. 10. 46; Walter 1968, 113, taf. 71. 387-388; Arslan 2012, 137, levha 21, 228, 231, 232; Courbin 1978, 41, XV, fig. 2; Tulunay 2012, 151-152, resim 4; Kerschner 2007, 225, abb. 2; Graeve 1975, 45, abb. 12.

Katalog No: 166

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.68

Ölçüler: Yükseklik: 2.4 cm. Çap: 28 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N3 Çok koyu gri.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve taşçık katkılı.

Tanım: Dinos ağız parçası. Dinoid ağızlıdır, boyun kısmı çok az korunmuştur. Ağız kısmının üstünde firnisli çizgi izleri ile karşısında kazıma çizgiler yer alır. İç yüz tamamen firnisli olup dış yüz ağız kenarında yer alan rezerve alan dışında firnislidir.

Tarih: Subgeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Chabot-Aslan 2002, 103, pl. 10. 46; Walter 1968, 113, taf. 71. 387-388; Arslan 2012, 137, levha 21, 228, 231, 232; Courbin 1978, 41, XV, fig. 2; Tulunay 2012, 151-152, resim 4; Kerschner 2007, 225, abb. 2; Graeve 1975, 45, abb. 12; Eilmann 1933, 106, abb. 46.

Katalog No: 167

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C-K15A

Seviye: +1.29/0.91 m.

Torba No: 16.32

Ölçüler: Yükseklik: 3.2 cm. Çap: 28.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 5 YR 4/2 Koyu kırmızımsı gri. 7.5 YR 3/1 Çok koyu gri.

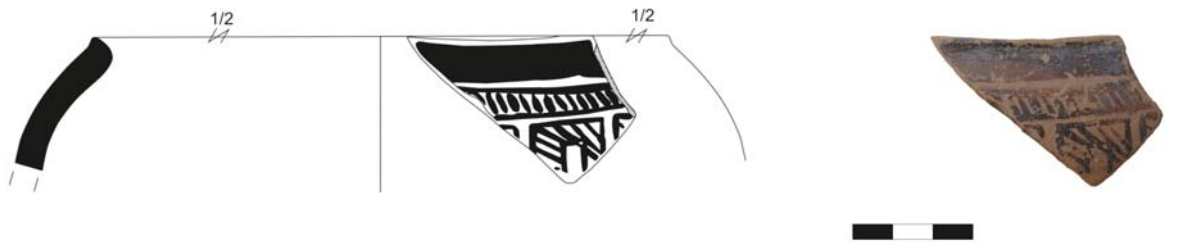
Astar Rengi: 5 YR 7/3 Pembe.

Hamur Tipi: Seyrek kireç ve mika katkılı hamur.

Tanım: Dinoid ağızlı kap gövde parçası. Ağız yukarıya doğru hafif sivrilen ve gövde dışı doğru açılarak genişleyen profile sahiptir. Ağız dış yüzü firnisli banttıan oluşurken, altta yatay iki firnis çizgi arasında yapılmış firnis damlalar ile mazgal meanderin geleceği alana bir sınır çekilmiştir. Bunun altında oldukça az korunmuş üç parça mazgal meander motifı yer alır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Orta-Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Özgünel 2003, taf.15, abb. 1e.f; Walter 1968, 9. 51; Walter 1968, taf. 49. 293, Coldstream 2003, 96, fig. 30a; Susan Langdon 1995, fig. 1054; Cook - Dupont 1998, 16, fig. 5.1; Atila 2012, 152-153, kat. no. 233.

OİNOKHOE

Katalog No: 168

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.24/0.42 m.

Torba No: 17.18

Ölçüler: Yükseklik: 4.6 cm. Genişlik: 3.7 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/3 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 7.5 YR 3/2 Koyu kahverengi. 5YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

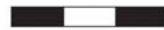
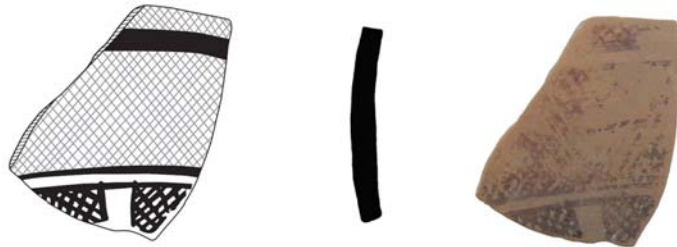
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Oinokhoe gövde parçası. Gövde çapraz taramalı çizgiler ile bezenmiş olup, rezerve ince bir alanın hemen altında farklı bir bezeme alanı yapılmıştır. Burada içleri çapraz taramalı olarak, iki parça halinde yapılmış ve ortası boş bırakılmış bir motif yer alır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Cook - Dupont 2003, 19, fig. 5.4; Boardman 1981, abb. 17, 51-52; Eilmann 1934, 133-134, abb. 84. beil. XLIV 1,2; abb. 85, abb. 84; Boysal 1970, 70-71, resim 15 a,b,c, resim 16; Papadopoulos 1994, 446-447, fig. 5, A39; Larissa III, taf. 15, 1-2-3; Goldman 1963, 296. pl. 98. 1442-1443; Morricone 1982, fig. 10; Lindos I, 246-247, pl. 37, 862; Özgünel 1976, 3-10, lev. I-IV; Özgünel 2006, lev. XXIII, XIV.

Katalog No: 169

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.24/0.42 m.

Torba No: 17.19

Ölçüler: Yükseklik: 4.4 cm. Genişlik: 5.5 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/2 Pembemsi gri.

Boya Rengi: 5YR 2.5/1 Siyah. 7.5 YR 5/3 Kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Oinokhoe gövde parçası. Gövde üzerinde merkezi şekilde yapılmış üçgen ya da baklava motifi yer alır. Bu motifin içi, bazıları rezerve bırakılmış, bazılarında çapraz taramalar ile yapılmış küçük baklava motiflerine bölünmüştür. Bu motifin üzerinde yer alan banda yapışık şekilde aşağıya doğru sarkan iki adet içleri çapraz taralı üçgen motifi yer alır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Cook - Dupont 2003, 19, fig. 5.4; Boardman 1981, abb. 17, 51-52; Eilmann 1934, 133-134, abb. 84. beil. XLIV 1,2; abb. 85, abb. 84; Boysal 1970, 70-71, resim 15 a,b,c, resim 16; Papadopoulos 1994, 446-447, fig. 5, A39; Larissa III, taf. 15, 1-2-3; Goldman 1963, 296. pl. 98. 1442-1443; Morricone 1982, fig. 10; Lindos I, 246-247, pl. 37, 862; Özgünel 1976, 3-10, lev. I-IV; Özgünel 2006, lev. XXIII, XIV.

Katalog No: 170

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.24/0.42 m.

Torba No: 17.47

Ölçüler: Yükseklik: 3.6 cm. Genişlik: 3.2 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/2 Soluk kırmızı.

Boya Rengi: 2.5 YR N 2.5 Kırmızımsı siyah. 5 YR 6/3 Açık kırmızımsı kahverengi.

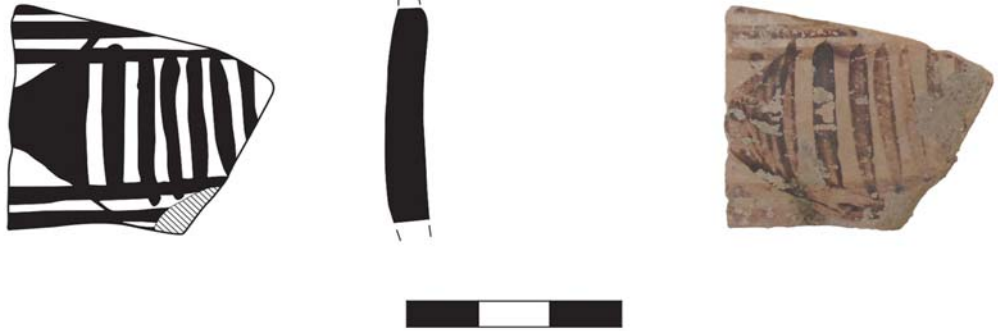
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika ve kireç katkı.

Tanım: Oinokhoe gövde parçası. Firnis bantlar ile sınırlandırılmış alanda kelebek-triglif motifi yer almaktadır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Coldstream 2008, pl. 61. a-b; Atila 2012, 193, kat. no. 15; Cook - Dupont 2003, 19, fig. 5.4.

G 2-3 SERAMİĞİ

Katalog No: 171

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: +0.04/-0.21 m.

Torba No: 8.23

Ölçüler: Yükseklik: 4.1 cm. Genişlik: 4.3 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: N3 Koyu gri - 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı sarı.

Astar Rengi: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

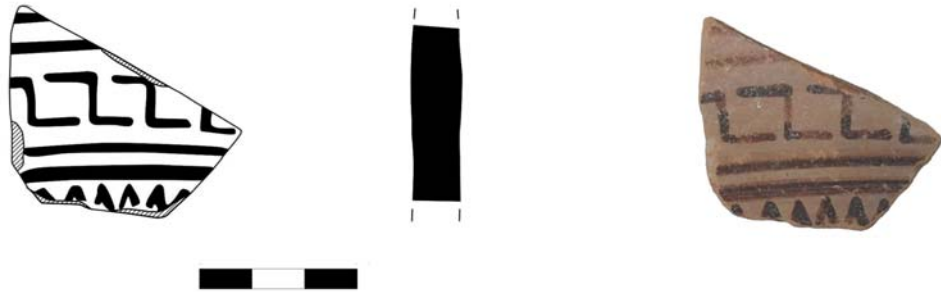
Çekirdek Rengi: 2.5 YR 7/1 Açık kırmızımsı gri.

Hamur Tipi: Yoğun mikalı ve kireç katkılı.

Tanım: Krater gövde parçası. Dış yüzde üstte iki ince firnisli bant yer alır. Bu bantların altında dört adeti korunmuş kırık basamak motifi yapılmıştır. Bu motifinde altında iki ince firnis bant ve altında az bir kısmı korunmuş olasılıkla zik zak motifi yer alır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih: Subgeometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Chabot-Aslan 2002, 106, pl. 28, 71; Ilieva 2009, 121, fig. 2 ve fig. 3; Ilieva 2013, 126, fig. 2. 6; Danile 2011, 93-100; Zunal 2005, lev. 8. kat. no. 6.

ÜÇ AYAK

Katalog No: 172

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2007

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.05 m.

Torba No: 24.44

Ölçüler: Uzunluk: 10.4 cm. Genişlik: 4.9 cm. Kalınlık: 1 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 8/3 Çok açık kahverengi. 5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: 5 YR 2.5/1 Siyah. 5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika katkılı.

Tanım: Ayak parçası. Uzun ve yukarı doğru kalınlaşan bir yapıya sahiptir. Gövdeye doğru dönen ayak, bağlantı yerine yakın bir yerden kırılmış izlenimi vermektedir. Ayağın ön yüzünde üç farklı bezeme alanı yer alır. Yanlarda firnisle yapılmış verev çizgiler yer alırken, ortada kalan ve daha geniş tutulmuş alanda içleri verev çizgiler ile oluşturulmuş üst üste bindirilmiş üçgen ve baklava motifleri yer almaktadır.

Tarih: Geç Protogeometrik-Orta Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Kübler 1954, 276, taf. 68, Inv. 931, grab 2; Morricone 1982, fig. 403-404.

Katalog No: 173

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15 C-D

Seviye: -0.06 m.

Torba No: 22.1

Ölçüler: Uzunluk: 25.8 cm. Alt Genişlik: 3.5 cm. Üst Genişlik: 7 cm. Kalınlık: 2.8 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı.

Boya Rengi: 7.5 YR 5/4 Kahverengi.

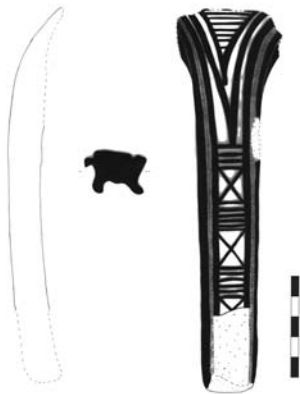
Astar Rengi: 7.5 YR 6/3 Açık Kahverengi.

Hamur Tipi: İnce mikalı.

Tanım: Ayak Parçası. Aşağıya doğru hafifçe incelen dikdörtgen ayak, üst tarafta gövdeye bağlandığı noktada içeriye doğru dönüp genişlemektedir. Ön yüzde iki kenarda derin yiv vardır. Yan yüzler içbükey arka yüzde iki plastik bant arasında derin bir oyuk ortasında ince kazıma vardır. Ayağın üst bölümünde vazo yapışma izi görülür ön yüzdeki derin yivlerin arasında iki ince bant arasında üstte çift konturla belirlenmiş yukarı asılı, yatay taranmış üçgen vardır. Bunun altında alternatif olarak yerleştirilmiş üç ya da dört yatay çizgi ve kontur tekniğiyle yapılmış çapraz motif bulunur.

Tarih: Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Isthmia VII, 81, no. 295, pl. 46; Rolley 1973, 491-498, fig. 1-9; Maas 1978, taf. 17, 18; Samos V, taf. 46, no. 279; Furtwängler 1890, 131; Colonia 2006, 36.

Katalog No: 174

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2003

Buluntu Yeri: J15C-K16A

Seviye: -0.11/-0.37 m.

Torba No: 16.1

Ölçüler: Uzunluk: 11.2 cm. Genişlik: 2.8 cm. Kalınlık: 2.1 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı.

Boya Rengi: 5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Ayak parçası. Uzun, dikdörtgen formlu ve gövdeye doğru eğimli yapıdadır. Ön yüzün her iki yanında ayak boyunca yiv yer alırken, ortada kalan alanda, oldukça az korunmuş firnisle yapılmış zik zak motifi yer alır. Arka yüzde ise derin üç adet yiv yapılmıştır.

Tarih: Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Isthmia VII, 81, no. 295, pl. 46; Rolley 1973, 491-498, fig. 1-9; Maas 1978, taf. 17, 18; Pharaklas 1970, 175-178, pl. 43; Furtwängler 1890, 131; Colonia 2006, 36.

Katalog No: 175

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2008

Buluntu Yeri: K15C

Seviye: -0.20/-0.40 m.

Torba No: 12.3

Ölçüler: Uzunluk: 10.5 cm. Genişlik: 2.4 cm. Kalınlık: 1.6 cm.

Hamur Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe.

Boya Rengi: Korunmamış.

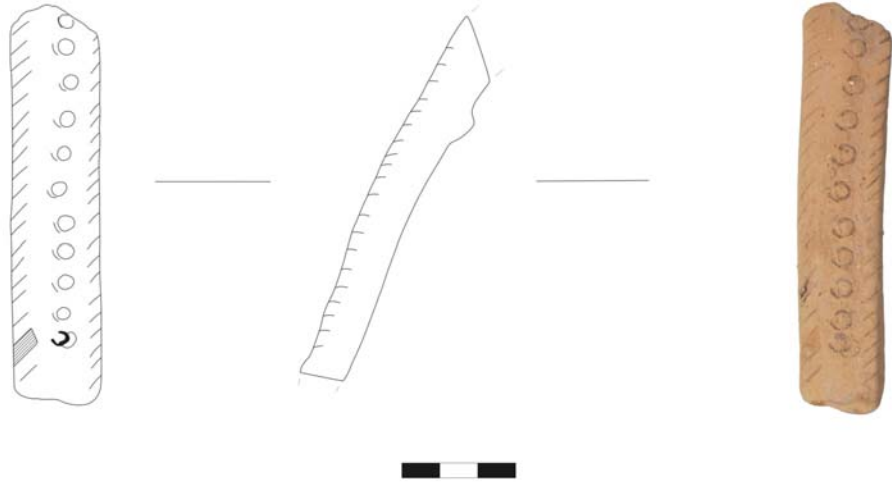
Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Mika, taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Ayak parçası. Uzun ve yukarı gövdeye doğru hafif genişleyen yapıya sahiptir. İç yüzde gövde bağlantı yerine ait profil korunmuştur. Ön yüzün yanlarında ayak boyunca küçük kazıma çizgiler yapılmıştır. Bu alanın ortasında kalan alanda ise yine kazıma ile küçük daireler yer alır.

Tarih: Geç Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Gadolou 2003, 327, fig. 25.60, pl. 33b.

ANTROPOMORPHİK KAP

Katalog No: 176

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2004

Buluntu Yeri: K15B

Seviye: -0.33 m.

Torba No: 25.1

Ölçüler: Uzunluk: 7.3 cm. Dış Çap: 4.7 cm. İç Çap: 2.3 cm. Kalınlık: 1 cm.

Hamur Rengi: 10 YR 7/2 Açık gri.

Boya Rengi: 10 YR 8/3 Çok soluk kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Kum ve mika katkılı.

Tanım: Oinokhoe ağız ve boyun parçası. Yüksek ve dar silindirik boyunludur. Kabın ağız ve boyun kısmı insan yüzü şeklindedir. Alın kısmı oldukça dardır. Kulak dışı belirtilmiş olup, iç kısım detaylandırılmamıştır. Burun ve burun delikleri yüze göre oldukça büyük yapılmıştır. Gözler yumru şeklindedir. Dudak kapalı ve oldukça ince, yanaklar hafif çökük çene ise oval yapıdadır. Kabı yüzeyinde her hangi bir firnis izi yoktur.

Tarih: Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Coldstream 2003, 249, fig. 79. e-f; Frödin - Persson 1938, 299, fig. 206.

KAPALI KAP AĞIZ PARÇALARI

Katalog No: 177

Sektör: Apollon

Buluntu Yılı: 2009

Buluntu Yeri: L16A-L15B

Seviye: -0.25 m.

Torba No: 9.5

Ölçüler: Yükseklik: 7.6 cm. Çap: 17 cm.

Hamur Rengi: 2.5 YR 7/4 Açık kırmızımsı kahverengi.

Boya Rengi: 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi. 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

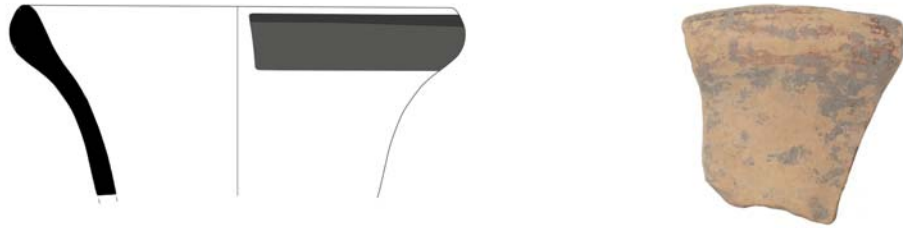
Hamur Tipi: Mika ve kireç katkılı.

Tanım: Amphora ağız ve boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış ve dik profile sahip ağılıdır.

Boyun kısmı ağızdan başlayarak gövdeye doğru içe döner. İç yüz rezerve iken, dış yüzde ağız kenarında firmis bant yer alır.

Tarih: Geometrik Dönem.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, 50, abb. 5, 6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

Katalog No: 178

Sektör: B.O.A.

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu Yeri: MN14

Seviye: -0.42/-0.61 m.

Torba No: 18.10

Ölçüler: Yükseklik: 5.9 cm. Çap: 14.8 cm.

Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı.

Boya Rengi: 5 YR 4/4 Kırmızımsı kahverengi.

Astar Rengi: Korunmamış.

Hamur Tipi: Bol mika, taşçık ve kireç katkı.

Tanım: Amphora ağız ve boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış ağızlıdır. Boyun, ağızdan gövdeye dik şekilde iner. İç yüz, ağzın üzerinde dahil olmak üzere tamamen firnislidir.

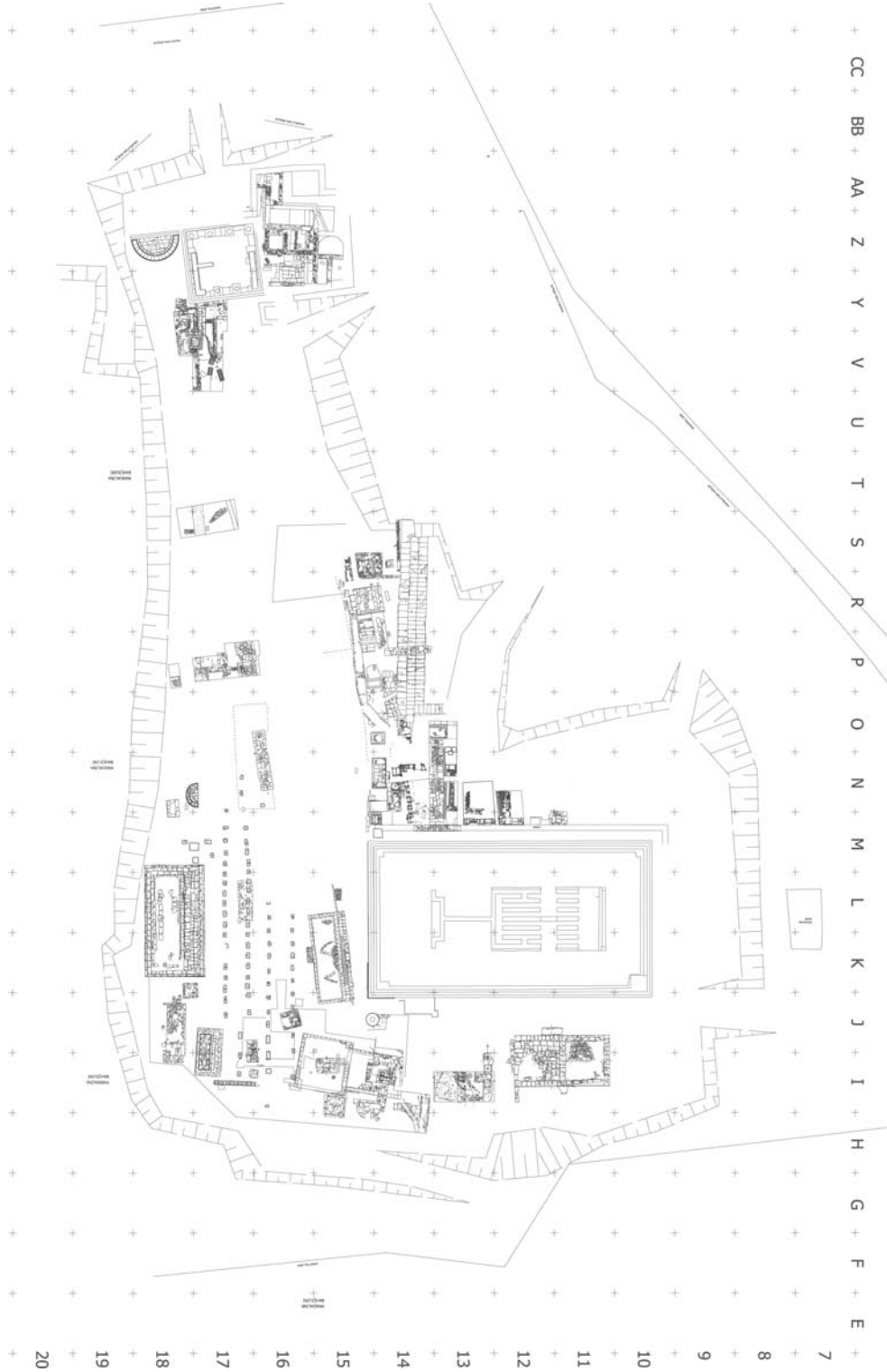
Dış yüzde ağız kısmında iki firnisli bant yer alır.

Tarih: 8. yüzyılın ikinci yarısı.

Benzer Örnekler: Jolivet - Robert 2003, 107, fig. 38. 6-7-8; Jolivet 2003, 76-78, fig. 22.4, fig. 23. 6, 8, 10, 12. fig. 24. 7, 8, 9; Özyiğit 2006, 74-75, çizim 3; Özyiğit 2005, 44, çizim 9; Lemos 2002, pl. 6.1, pl. 21.8; Chabot-Aslan 2002, pl. 2.12, 99; Bakır et. al. 2002, 43, resim 4; Öğün 1964, 117, resim 9; Türkan 2006, 53 ve 56, res. 1, şek. 1, fig. 1, lev. 1; res 8, şek. 4, fig. 8, lev. 2; res. 9, şek. 4, fig. 9, lev. 3; Gauß 2009, 169, fig. 13. 1-7; Andreioménou 1996, no. 14-23, fig.1-2, pl. 34; Lefkandi II, 1, 70-77, pl. 30 ve 68; Langdon 1995, 60, fig. 52, 1030; Kerschner 2003, 50, abb. 5, 6; Atila 2012, kat. no. 38-45, şekil 25-26; Hürmüzlü 2003, 328, fig. 56, 217/9; Eretria XVII, II, pl. 33, 4 (C5,9).

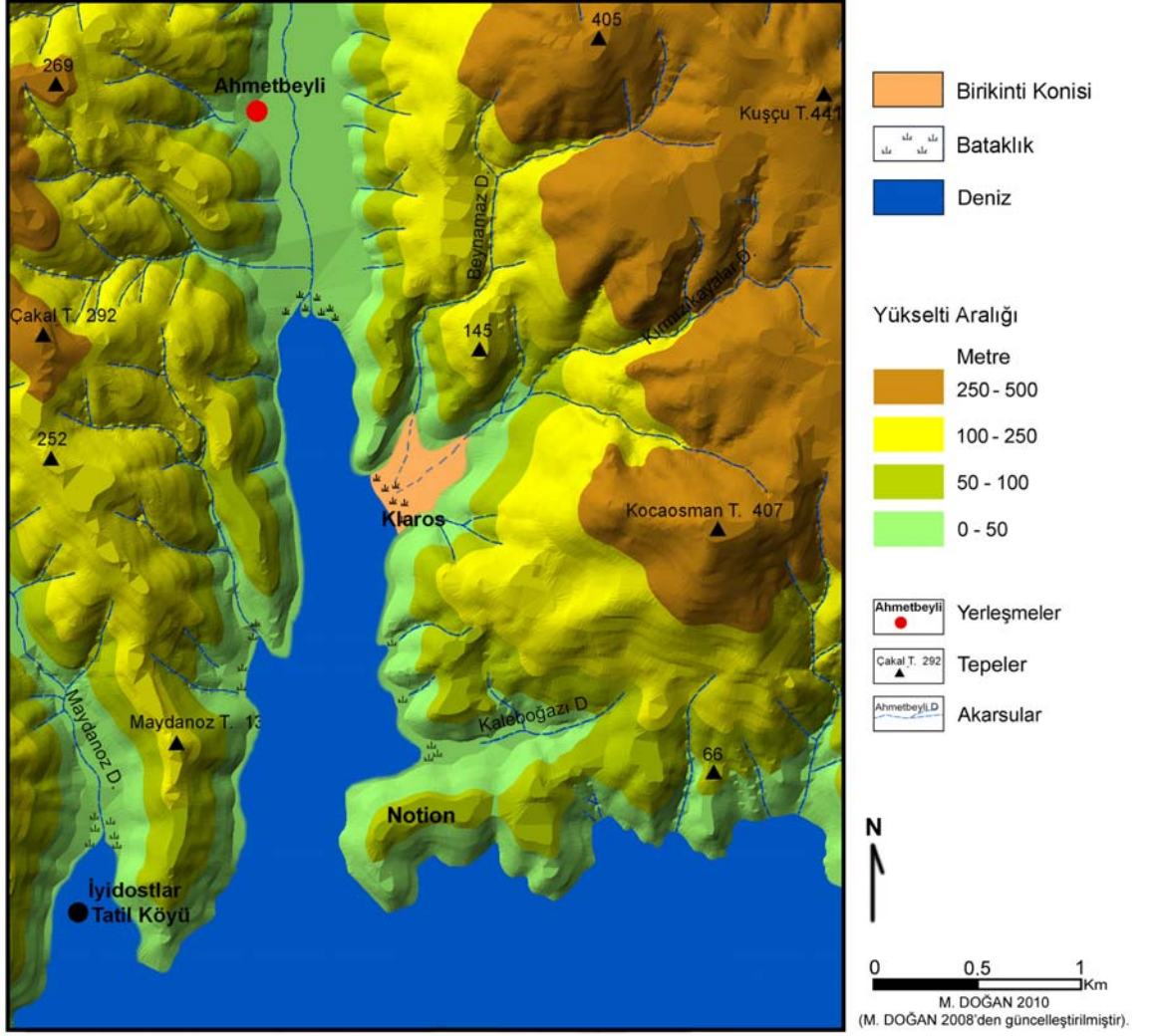

LEVHA 1

Klaros Kutsal Alanı Vaziyet Planı 1/200 Ölçekli

LEVHA 2

Klaros Kutsal Alanı ve Çevresinin Antik Dönem Kıyı Çizgisi

Klaros Kutsal Alanı Havadan Görünüm

Yarım Daire ve Dikdörtgen Planlı Sunakların Ortaya Çıkışları

Yarım Daire ve Dikdörtgen Planlı Sunaklar ile Batısında Hellenistik Dönem Künkleri

Dikdörtgen ve Yarım Daire Planlı Sunakların Bulunduğu Açmanın Kesiti

Yuvarlak Planlı Sunağın Kuzey Çemberi ve Yarım Daire Planlı Sunak ile Olan Konumu

LEVHA 6

Dikdörtgen ve Yarım Daire Planlı Sunakların Dolguları

Üst Üste Yapılmış Üç Farklı Planlı Sunak ve Hellenistik Dönem Künklerinin Konumu

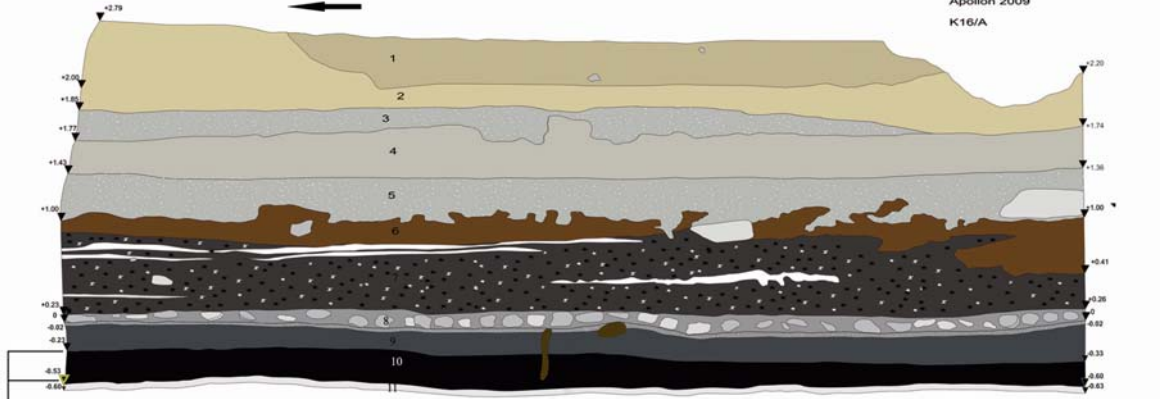
LEVHA 7

Yuvarlak Planlı Sunağın Güney Çemberi ve Yarım Daire Planlı Sunak ile Olan Konumu

LEVHA 8

Apollon 2009
K16/A

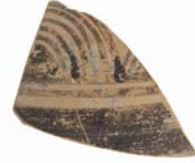
- ① Alüvyal tabaka
- ② Alüvyal tabaka
- ③ Mermer Yoncağı Tabaka
- ④ Kumlu Bey Renkli Tabaka
- ⑤ Mermer yoncağı tabaka
- ⑥ Ocağı Tabaka
- ⑦ Koyu Gri Yarığın Tabakası (Fresko ve Kömür parçaları içerir)
- ⑧ İri Yuvarlak Taşa Gri Renkli Tesviye Tabakası
- ⑨ Gri Balçıklı Tabaka
- ⑩ Siyah Balçıklı Tabaka
- ⑪ Kumlu Şişli Tabaka

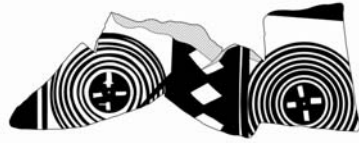
Kat. No. 1

Kat. No. 2

Kat. No. 37

Kat. No. 23

Kat. No. 22

Kat. No. 39

Kat. No. 50

Kat. No. 51

Yuvarlak Planlı Sunağın Yer Aldığı K16 Açmasının Doğu Kesit Çizimi Üzerinde -
0.20/-0.50 m. Seviyesinde Bulunan Submyken-Protogeometrik Dönem Seramiklerinin
Bir Bölümü

MN14 Yapısı Temelinin İlk Ortaya Çıkarılışı

MN14 Yapısı Temelinin Açıldıktan Sonra Kazılan Temel Altı Görünümü

MN14 Yapısı Temelinin 2010 Yılındaki Görünümü

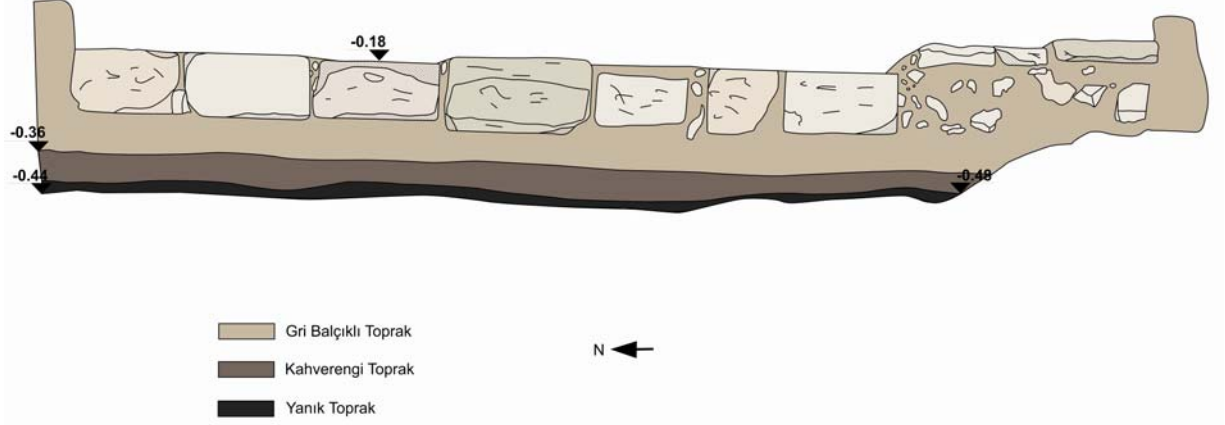
MN14 Yapısı Temelinden Bulunan 100 No.lu Üç Panelli Kotyle ve Bulunduğu Yanık Alan

LEVHA 12

MN14 Yapısı 2012 Yılındaki Görünümü

MN14 BATI BLOK KESİT ÇİZİMİ 1/20

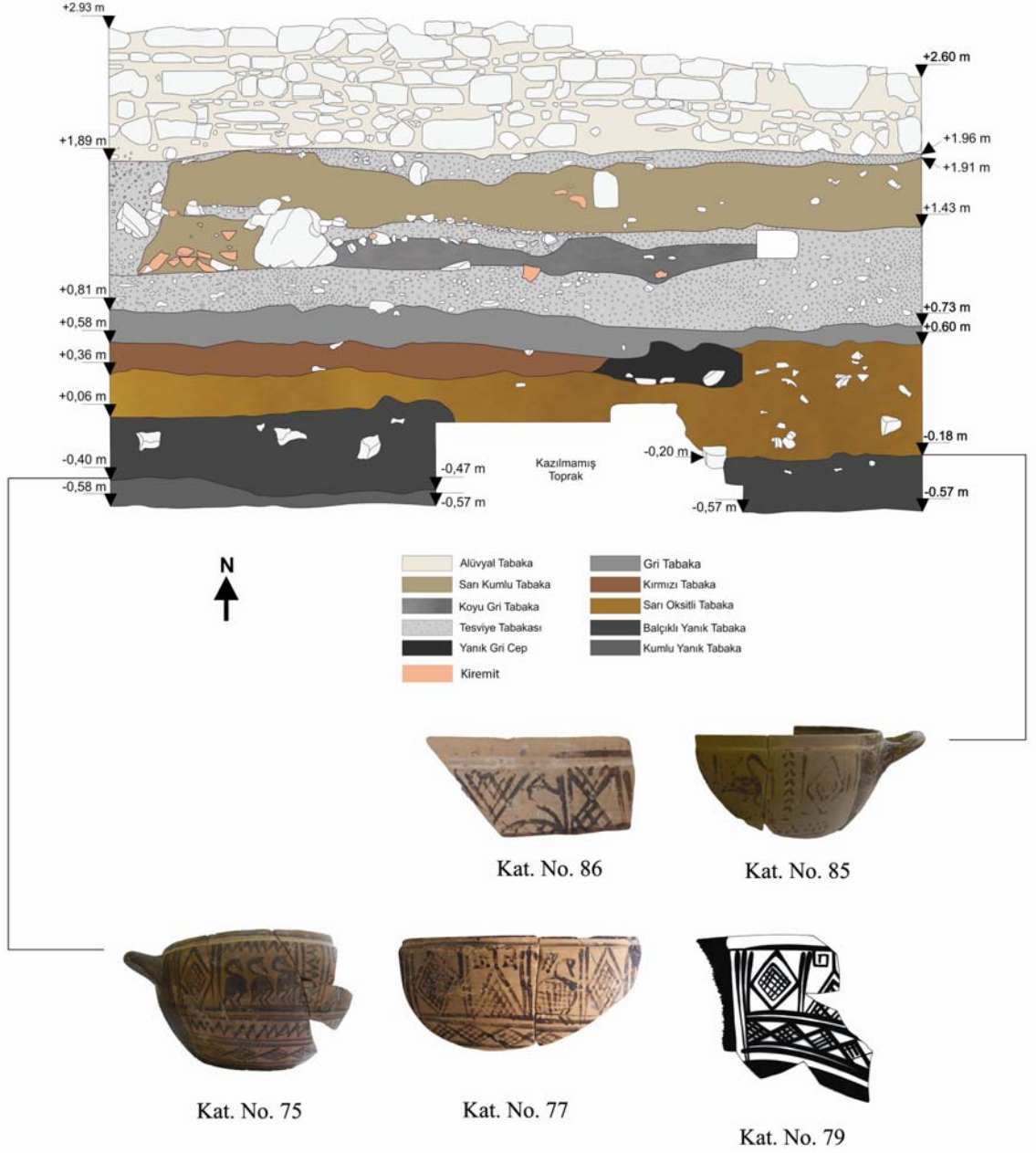

MN14 Yapısı Temelinin Blok Kesit Çizimi

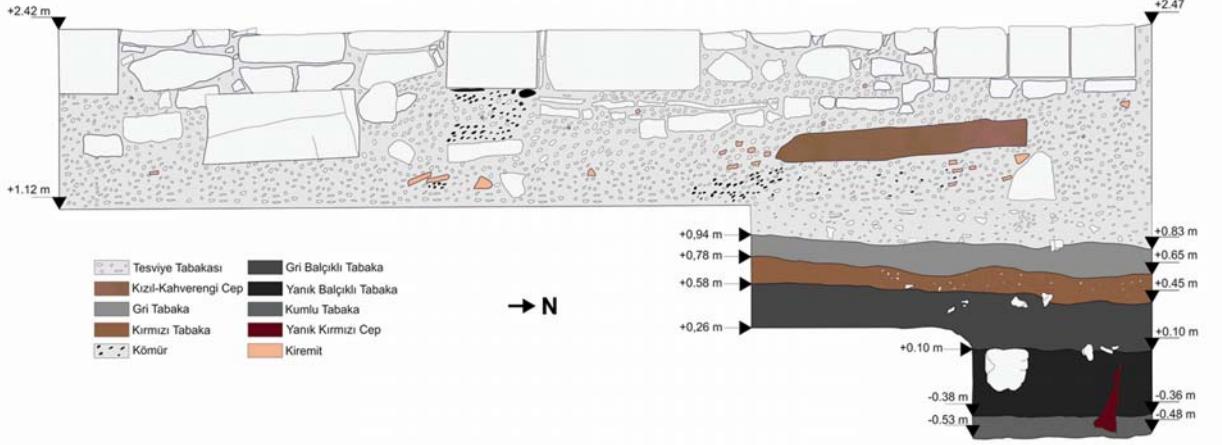
MN14 Yapısı Temeli ve Çevresindeki Geç Dönem Yapılarıyla Konumu

MN14 Açması Kuzey Kesiti

MN14 Yapısı Kuzey Kesit Çizimi
Dört Panelli ve Üç Panelli Kotylelerin Bulunduğu Tabaka

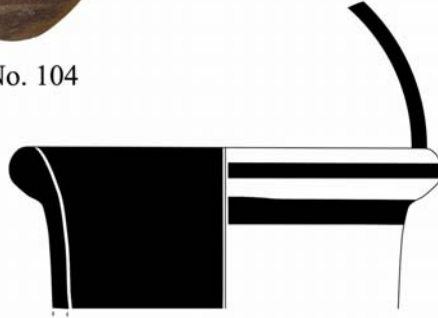
MN14 Açması Batı Kesiti

Kat. No. 104

Kat. No. 98

Kat. No. 178

Kat. No. 155

Kat. No. 161

MN14 Yapısı Batı Kesit Çizimi

Yapının -0.35/-0.50 m. Seviyelerinden Bulunan Seramiklerin Bir Bölümü

KISALTMALAR VE YAYIN LİSTESİ

- AA* *Archäologischer Anzeiger*
- Ainian - Alexandridou 2011 A. M. Ainian, A. Alexandridou, “The “Sacred House” of the Academy Revisited”, in: A. M. Ainian (eds.), *The “Dark Ages” Revisited, Acts of an International Symposium in Memory of William D.E. Coulson*, University of Thessaly, Volos, 14-17 June 2007, Vol. 1, University of Thessaly Pres, 165-190.
- Ainian - Liviertou 2010 A. M. Ainian, A. Liviertou, “The Academy of Plato in the Early Iron Age”, in: H. Lohman and T. Mattern (eds.), *Attika. Archäologie einer „zentralen“ Kulturlandschaft. Marburg 18-20 Mai 2007*, Marburg, 87-100.
- Ainian 2012 A. M. Ainian, “Euboean Mobility Toward the North: New Evidence from the Sporades”. in: Maria Iacovou (ed.), *Cyprus and the Aegean in the Iron Age, The Legacy of Nicolas Coldstream*, 53-75.
- AJA* *American Journal of Archaeology.*
- Akarca 1971 A. Akarca, “Beçin Altındaki Eski Çağ Mezarlığı”, *Bulleten XXXV*, Sayı 137, 1-38, Ankara.
- Akar-Tanrıver 2009 D. S. Akar-Tanrıver, *Apollon Klarios Kültü, Kehanet Pratikleri ve Adaklar* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir).
- Akurgal 1950 E. Akurgal, “Bayraklı Kazısı Ön Rapor”, *AÜDTCF* 8/1, 1-84.
- Akurgal 1997 E. Akurgal, *Eski İzmir I. Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı*. Ankara.
- Akurgal 1998 M. Akurgal, “Bayraklı Kazısı 1996”, *KST* XIX/I, 755-762.
- Akurgal 1999 M. Akurgal, “Bayraklı Kazısı 1997”, *KST* XX/II, 33-47.
- Akurgal et. al. 2002 M. Akurgal, M. Kerschner, H. Mommsen, W.-D.

- Niemeier, *Töpferzentren der Ostägäis. Archäometrische und archäologische Untersuchungen zur mykenischen, geometrischen und archaischen Keramik aus Fundorten in Westkleinasien*, *ErghÖJh* 3, Wien.
- Alt-Ägina II, 1 E. Walter-Karydi, et. al, *Alt-Ägina II, I. Ostgriechische, Lakonische, Attische Schwarz-und Rotfigurige, Spätklassische und Hellenistische Keramik* (Mainz, 1982).
- AM* *Athenische Mitteilungen*
- Amandry 1944 P. Amandry, "Petits objets de Delphes", *BCH* 68-69, 36-74.
- Anat. Stud.* *Anatolian Studies*
- Ancient Cyprus 2012* *Ancient Cyprus : cultures in dialogue*, Exhibition Organized by the Department of Antiquities, Cyprus on the occasion of Cyprus, Presidency of the Council of the European Union 2012: Royal Museum of Art and History, Brussels October 31, 2013-February 17, 2013 / in: D. Pilides, N. Papadimitriou (eds.), Nicosia.
- Andreioménou 1985 A. Andreioménou, "Keramik aus Eretria I. Attisch - Mittelgeometrisch II", *AM* 100, 23-38.
- Andreioménou 1992 A. Andreioménou, "Céramique de l'atelier De Chalcis (XIe-VIIe s.): Les vases Ouverts", *BCH Supp.* XXIII.
- Andreioménou 1996 A. Andreioménou, "Pottery from the Workshop of Chalkis (9th to 8th Centuries B.C)": Large Closed Vases". in: D. Evely, I. S. Lemos, and S. Sherratt (eds.), *Minotaur and Centaur, Studies in the archaeology of Crete and Euboea presented to Mervyn Popham*, *BAR International Series* 638, 111-121.
- Arslan 2007 N. Arslan, "Mersin Müzesi'nde Sergilenen Karya Kökenli Kaplar", in: E. Öztepe ve M. Kadioglu (eds.), *Patronvs. Coşkun Özgünel'e 65. Yaş Armağanı*, İstanbul, 51-54.
- Arslan 2010 N. Arslan, *Kilikya Demir Çağı Seramikleri*, İstanbul.
- ASAtene* *Annuario della Scuola archeologica di Atene e delle Missioni Italiane in Oriente*

<i>AST</i>	<i>Araştırma Sonuçları Toplantısı</i>
Atila 2012	C. Atila, <i>Metropolis Geometrik Dönem Seramiği</i> (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir)
<i>AÜDTCF</i>	<i>Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi</i>
<i>AWE</i>	<i>Ancient West & East</i>
Aybek et. al. 2010	S. Aybek, A.K. Öz, A.K. “Meriç, Metropolis 2008 Yılı Kazı Çalışmaları”, <i>KST XXXI/II</i> , 195-212.
Aybek et. al. 2011	S. Aybek, A.K. Öz, A.K. Meriç, “Metropolis 2009 Yılı Kazı Çalışmaları”, <i>KST XXXII/III</i> , 166-181.
Aytaçlar 2004	N. Aytaçlar, “The Early Iron Age at Klazomenai”, in: A. Moustaka, E. Skarlatidou, M.-C. Tzannes and Y. E. Ersoy (eds.), <i>Klazomenai, Teos and Abdera: Metropleis and Colony, Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera</i> , 20-21 October 2001, Thessaloniki, 17-41.
Baç 1987	M. S. Baç, <i>Klazomenai'den Ele Geçen Geç Geometrik ve Subgeometrik Skyphoslar</i> (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)
Bakır et. al. 2002	G. Bakır, Y. Ersoy, İ. Fazlıoğlu, N. Aytaçlar, B. Hürmüzlü, F. Özbay, Y. Sezgin, G. Özbilen, “2000 Klazomenai Kazısı”, <i>KST XXIII/I</i> , 41-54.
Bakır et. al. 2003	G. Bakır, Y. Ersoy, İ. Fazlıoğlu, F. Özbay, B. Özer, M. Zeren, “2001 Yılı Klazomenai Kazısı”, <i>KST XXIV/I</i> , 205-218.
Bakır et. al. 2004	G. Bakır, Y. Ersoy, M. Zeren, F. Özbay, B. Hürmüzlü, “2002 Yılı Klazomenai Kazısı”, <i>KST XXV/II</i> , 101-110.
Bammer 1990	A. Bammer, “Peripteros” of the Geometric Period in the Artemision of Ephesus”, <i>Anat. Stud.</i> 40, 137-160.
Bammer 1991	A. Bammer, “Les sanctuaires de VIII ^e et VII ^e siècles à l'Artémision d'Ephèse”, <i>RA</i> 1991.1, 63-84.
Bass 1963	G. Bass, “Mycenaean and Protogeometric Tombs in the

- Halicarnassus Peninsula”, *AJA* 67/4, 353-361.
- Bayne 2000 N. P. Bayne, The Grey Wares of North-West Anatolia In The Middle and Late Bronze Age and The Early Iron Age and Their Relation to the Early Greek Settlements, *Asia Minor Studien* 37, Bonn.
- BCH* *Bulletin de Correspondance Hellénique.*
- Beaumont et. al. 2004 L. Beaumont, A. Archontidou-Argyri, H. Beames, A. Tsigkou, N. Wardle, “Excavations at Kato Phana, Chios: 1999, 2000 and 2001”. *BSA* 99, 201-255.
- Berti 2007 F. Berti, “La Necropoli ‘Geometrica’ Dell’ Agora di Iasos”, in: J. Cobet, V. Von Graeve, W. D. Niemeier, K. Zimmermann (eds.), *Frühes Ionien. Eine Bestandsaufnahme. Panionion-Symposion Güzelçamlı 26.September-1.Oktober 1999, Milesische Forschungen Band 5*, Mainz, 437-446.
- Boardman 1957 J. Boardman, “Early Euboean Potter and History”, *BSA* 52, 1-29.
- Boardman 1960 J. Boardman, “Protogeometric Graves at Agios Ioannis near Knossos (Knossos Survey 3)”, *BSA* 55, 128.148.
- Boardman 1965 J. Boardman, “Tarsus, Al Mina and Greek Chronology”, *JHS* 85, 1965, 5-15.
- Boardman 1967 J. Boardman, “Excavations in Chios 1952-1955”. Greek Emporio, *BSA Suppl.* 6, Oxford.
- Boardman 1981 J. Boardman, *Kolonien und Handel der Griechen, Vom späten 9. bis zum 6. Jahrhunderts v. Chr.*, München.
- Bouzek 1969 J. Bouzek, “The Beginnings of the Protogeometric Pottery and the “Dorian Ware”, *Opuscula Atheniensia* IX, Lund, 41-57.
- Boysal 1969 Y. Boysal, “Katalog Der Vasen Im Museum In Bodrum I: Mykenisch - Protogeometrisch”, *AÜDTCF* No. 190, Ankara.
- Boysal 1970 Y. Boysal, “Turgut Kazısı 1969 Yılı Raporu”, *Anadolu* 12, 63-78.

- Brann 1962 E. Brann, Late Geometric and Protoattic Pottery: Mid 8th to Late 7th Century B.C., *The Athenian Agora*, Vol. 8. American School of Classical Studies at Athens.
- Brein 1978 F. Brein, "Geometrisch Dekorierte Keramik aus Ephesos", in: E. Akurgal (ed.), *The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology*, Vol. II, Ankara-İzmir 23-30/IX/1973, Türk Tarih Kurumu, 721-728.
- Briese - Pedersen 2005 M. B. Briese, P. Pedersen, "Halikarnassos 2003", *KST* XXVI/I, 401-414.
- Brock 1957 J. K. Brock, *Fortetsa Early Greek Tombs Near Knossos*, Cambridge.
- Brouskari 1980 M. Brouskari, "A Dark Age Cemetery in Erechtheion Street, Athens", *BSA* 75, 13-31.
- BSA* *The Annual of the British School at Athens*
- Buchner 1966 G. Buchner, Pithekoussai: Oldest Greek Colony in the West, *Expedition*, 8/4, 4-12.
- Bulba 2005 M. Bulba, *Geometrische Keramik Kariens* (Yayınlanmış Doktora Tezi, Hamburg Üniversitesi, Almanya).
- Bulba 2009 M. Bulba, "Frühe Kaunische Keramik - Karisch oder Lykisch?", *Adalya* XIII, 11-27.
- Bulba 2010 M. Bulba, *Geometrische Keramik Kariens*, *Peleus* 47, Mainz.
- Cambitoglou 1981 A. Cambitoglou, *Archaeological Museum of Andros, Guide to the finds from the Excavations of the Geometric Town at Zagora*, Athens.
- Carstens 2008 A. M. Carstens, "Tombs of the Halikarnassos Peninsula, The Late Bronze and Early Iron Age", *Halicarnassian Studies V*, in: P. Pedersen (ed.), University Press of Southern Denmark, 52-118.
- Catling - Jones 1989 R. W. Catling, R.E. Jones, "Protogeometric Vases from Amorgos in the Museum of the British School", *BSA* 84, 177-185.

- Chabot-Aslan 2002 C. Chabot-Aslan, "Ilion Before Alexander: Protogeometric, Geometric and Archaic Pottery From D9", *StTroica* 12, 82-157.
- Chabot-Aslan 2009 C. Chabot-Aslan, "End or Beginning? The Late Bronze Age to Early Iron Age Transformation at Troia." in: C. Bachhuber, R. G. Roberts (eds.), *Forces of Transformation: The End of the Bronze Age in the Mediterranean*. Proceedings of an international symposium, 25-6th March University of Oxford, 2006. Oxbow Books (BANE A 1), 144–151.
- Coldstream - Catling 1996 J. N. Coldstream, H. W. Catling, *Knossos North Cemetery Early Grek Tombs*, *BSA Suppl.* 28, London.
- Coldstream - Mazar 2003 J. N. Coldstream, A. Mazar, "Greek Pottery from Tel Rehov", *IEJ* 53/1, 29-48.
- Coldstream 1972 J. N. Coldstream, "Knossos 1951-61: Protogeometric and Geometric Pottery from the Town". *BSA* 67, 63-98.
- Coldstream 2003 J. N. Coldstream, *Geometric Greece 900-700 BC*, Second Edition, London.
- Coldstream 2008 J. N. Coldstream, *Greek Geometric Pottery. A Survey of Ten Local Styles and their Chronology*, London.
- Coldstream 2010 J. N. Coldstream, "Greek Geometric Pottery", *CVA, The British Museum* Fas. 11, Great Britain, Fas. 25.
- Colelli 2012 C. Colelli, "Lo scavo nell'angolo della stoà. Produzioni ceramiche a Kyme eolica fra VIII e VII sec. a. C." in: L. A. Scatozza Höricht (ed.), *Nuovi studi su Kyme eolica, Produzioni e rotte trasmarine*. Napoli, 41-69.
- Colonia 2006 R. Colonia, *The Archaeological Museum of Delphi*, Athens.
- Cook - Dupont 1998 R. M. Cook, P. Dupont, *East Greek Pottery*, London.
- Cook et. al. 1998 J. M. Cook, R. V. Nicholls, D. M. Pyle, "Old Smyrna Excavations : The Temples of Athena", *BSA Suppl.* 30, 1-214.
- Coulson 1991 W. D. E. Coulson, The 'Protogeometric' from Polis Reconsidered, *BSA* 86, 43-64.

- Courbin 1953 P. Courbin, “Nécropole géométrique, Chronique des fouilles et découvertes archéologiques en Grèce en 1952”, *BCH* 77, 258-263.
- Courbin 1978 P. Courbin, “La Ceramique de la Grece de l’est à Ras El Bassit”, *Diffusion*, 41-42.
- Cristofani 1978 M. M. Cristofani, “La Ceramica Greco-Orientale In Etruria”, *Diffusion*, 150-194.
- Crouwel 2007 J.H. Crouwel, “Pictorial Pottery of LH III C Middle and Antecedents”, in: S. Deger-Jalkotyz, M. Zavadil (éds.), *LH III C Chronology and Synchronisms II. LH III C Middle. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna October 29th and 30th*, 2004, 73-88, Wien.
- CVA *Corpus Vasorum Antiquorum*
- Danile 2011 L. Danile, La ceramica grigia di Efestia dagli inizi dell'età del ferro all'età alto-arcaica., *MSAtene* XX 2/1, Scuola Archeologica Italiana di Atene, Athens.
- Davison 1961 J. M. Davison, Attic Geometric Workshop, in: H. Hubbel, W. S. Anderson (eds.), *Yale Classical Studies* 16.
- Deger Jalkotzy 2007 S. Deger Jalkotzy, “Defining LH III C Middle at the Cemetery of Elateia-Alonaki in Central Greece”, in: S. Deger-Jalkotyz, M. Zavadil (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms II. LH III C Middle. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna October 29th and 30th*, 2004, 129-160, Wien.
- Delattre et al. 2003a L. Delattre,- J. de LA Genière – N. Şahin, “Le sondage 1.B”, in: J. de La Genière – V. Jolivet (eds.), *Cahiers de Claros II. L’aire des sacrifices*, Paris, 15-30.
- Delattre et al. 2003b L. Delattre,- J. de LA Genière - N. Şahin, “Le sondage 1.C”, in: J. de La Genière – V. Jolivet (eds.), *Cahiers de Claros II. L’aire des sacrifices*, Paris, 37-56.
- Demetriou 1989 A. Demetriou, *Cypro-Aegean Relations in the Early Iron Age*. Göteborg.

- Demir 2010 G. G. Demir, *Börükçü Geometrik Dönem Yerleşimi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya)
- Desborough 1952 V. R. D'A Desborough, *Protogeometric Pottery*, Oxford.
- Desborough 1957 V. R. D'A "Desborough, A Group of Vases from Amathus", *JHS* 77, 1957, 212-219.
- Descœudres - Kearsley 1983 J. P. Descœudres, R. Kearsley, "Greek Pottery at Veii: Another Look", *BSA* 78, 9-53.
- Dewailly 2003 M. Dewailly, "Le sondage 1.D", in: J. de La Genière - V. Jolivet (eds), *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices*, Paris, 57-66.
- Didyma III T. G. Schattner, *Didyma III. Teil - Band IV*, Fundkeramik vom 8. bis zum 4. Jahrhundert v. Chr. (Mainz, 2007).
- Diffusion* *Les céramiques de la Grèce de l'est et leur diffusion en Occident.*
- Diler 2003 A. Diler, "Damlıboğaz/Hydai ve Leleg Yarımadası Araştırmaları 2001", *AST XX/II*, 11-22.
- Diler 2006 A. Diler, Pedesa Geç Protogeometrik Tümülüsü ve Leleglerde Ölü İnancı, in: T. Takoğlu (ed.), *Anadolu Arkeolojisine Katkılar. 65. Yaşında Abdullah Yaylalı'ya Sunulan Yazılar*, 109-131.
- Doğan 2008 M. Doğan, "Klaros (Menderes-İzmir) Çevresinde Jeoarkeoloji Araştırmaları" *Ulusal Jeomorfoloji Sempozyumu 2008* (Prof. Dr. Mehmet Ardos Anısına) 20-23 Ekim 2008 Bildiriler Kitabı, 435-454, Çanakkale.
- Doğan 2013 M. Doğan, "Klaros (Menderes/İzmir) Çevresinde Coğrafi Çevre Değişimleri". *Profesör Doktor İlhan KAYAN'a Armağan Kitabı*, 961-979; in: E. Öner (ed.), Ege Üniversitesi Yayınları Edebiyat Fakültesi Yayın No: 181, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova, İzmir.
- Doğan-Gürbüz 2012 E. Doğan-Gürbüz, *Klaros Kazılarında Bulunmuş Olan Pişmiş Toprak Figürinler ve Kültler Açısından Değerlendirilmeleri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)

- Dugas - Rhomaios 1934 C. Dugas, C. Rhomaios, *Le Vases Préhelléniques et Géométriques*, Delos XV, Paris.
- Dugas 1912 C. Dugas, “Les vases «Rhodiens géométriques»”, *BCH* 36, 495-522.
- Dunbabin 1962 T. J. Dunbabin, *Perachora II. The Sanctuaries of Hera Akraia and Limenia, Pottery, Ivories, Scarabs and other Objects From the Votive Deposit of Hera Limenia*, Oxford.
- Eder 2011 B. Eder, “The Early Iron Age Sanctuary at Olympia: Counting Sherds from the Pelopion excavations (1987-1996)” in: Samuel Verdan, Thierry Theurillat, Anne Kenzelmann Pfyffer (eds.), *Early Iron Age Pottery A Quantitative Approach*, Proceedings of the International Round Table organized by the Swiss School of Archaeology in Greece (Athens, November 28-30, 2008), *BAR International Series 2254*, 61-66.
- Eilmann 1933 R. Eilmann, Frühe Griechische Keramik im Samischen Heraion, *AM* 58, 47-145. beil. 18.44.
- Eretria XVII* B. Blandin, *Eretria XVII, Les pratiques funéraires de l'époque Géométrique à Erétrie. Espace des vivants, demeures des morts*, 2007, 2 Vols.
- Eretria XX* S. Verdan, A. K. Pfyffer, C. Léderrey, *Eretria XX, Céramique Géométrique d'Érétrie*, 2008.
- Erkanal - Aykurt 2008 H. Erkanal, A. Aykurt, “Limantepe 2006 Kazıları”, *KST XXIX/III*, 223-242.
- Ersoy 2004 Y. E. Ersoy, “Klazomenai: 900-500 B.C. History and Settlement Evidence”, in: A. Moustaka, E. Skarlatidou, M.-C. Tzannes and Y. Ersoy (eds.), *Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony, Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera*, 20-21 October 2001, Thessaloniki, 43-76.
- Ersoy 2010 B. Ersoy, “Kale-i Tavas (Tabae) 2008 Yılı Kazı Çalışmaları”, *KST XXXI/IV*, 301-314.
- Ersoy et. al. 2009 Y. E. Ersoy, H. Cevizoğlu, Ü. Güngör, İ. Hasdağlı, P. Ulusoy, “2007 Yılı Klazomenai Kazısı”, *KST XXX/III*,

233-254.

- Ersoy et. al. 2011 Y. E. Ersoy, Ü. Güngör, H. Cevizoğlu, 2009 Yılı Klazomenai Kazısı, *KST XXXII/IV*, 169-182.
- Evren 2000 A. Evren, *Efes Müzesi 'ndeki Karya Bölgesi Kapları*, Efes 2000 Vakfi Yayınları, İzmir.
- Felsch 1996 R. C. S. Felsch, *Kalapodi I: Ergebnisse der Ausgrabungen im Heiligtum der Artemis und des Apollon von Hyampolis in der Antiken Phokis*, Mainz.
- Fisher 1996 S. M. Fisher, Troian "G2/3 Ware" Revisited, *StTroica* 6, 120-132.
- Folsom 1967 R. S. Folsom, *Handbook of Greek Pottery, A Guide for Amateurs*, New York.
- Francis - Vickers 1985 E. D. Francis, M. Vickers, "Greek Geometric Pottery at Hama and Its implications for Near Eastern Chronology", *Levant* 17, 131-138.
- Frasca 1993 M. Frasca, "Osservazioni preliminari sulla ceramica protoarcaica ed arcaica di Kyme eolica", *Cronache di Archeologia XXXII*, 51-70
- Frödin - Persson 1938 O. Frödin, A.W. Persson, *Results of the Swedish excavation at Asine 1922 - 1930*, Stockholm.
- Furtwängler 1890 A. Furtwängler, *Die Bronzen und die übrigen kleineren Funde von Olympia (Olympia IV)*, Berlin.
- Furtwängler 1980 A. Furtwängler, "Heraion von Samos: Grabungen im Südtemenos 1977, I. Schicht- und Baufunde, Keramik" *AM* 95 (1980) 149-224.
- Gadoulou 2003 A. Gadoulou, "Achaean Pottery of the Late Geometric Period: The Impressed Ware Workshop", *BSA* 98, 307-329.
- Gauß 2009 W. Gauß, "The Last Mycenaens at Aigeira and Their Successors", in: S. Deger-Jalkotyz, A. E. Bächle (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms III. LH III C Late and the Transition to the Early Iron Age. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna February 23rd*

and 24th, 2007, 163-182, Wien.

- Glotta* *Zeitschrift für griechische und lateinische Sprache*
- Goldman 1963 H. Goldman, *Excavations at Gözlükule, Tarsus, Volume III, The Iron Age*, Princeton.
- Graeve 1973/1974 V. Von Graeve, "Milet über die Arbeiten im Südschnitt an der hellenistischen Stadtmauer 1963", *IstMitt* 23-24, 63-115.
- Graeve 1975 V. Von Graeve, "Milet, Vorläufiger Bericht über die Grabungen im Südschnitt an der hellenistischen Stadtmauer 1966" *IstMitt* 25, 35-59.
- Graeve 1994 V. Von Graeve, "1992 Milet Çalışmaları", *KST* XV/II, 83-99.
- Green 1979 J. R. Green, "Attic Protogeometric, Geometric and Black Figure; Corinthian", *CVA New Zealand*, Fasc. 1.
- Greenewalt Jr. 2010 C. H. Greenewalt, Jr., "Lidya'da Çömlekçilik, Lydian Pottery", *Lidyalılar ve Dünyaları, The Lydians and Their World*, N. D. Cahil (ed.), 107-124.
- Günel 2007 S. Günel, "Çine-Tepecik Höyük Höyüğü 2005 Yılı Kazıları", *KST* XXVIII/I, 231-246.
- Güngör 2006 Ü. Güngör, *Klazomenai Yıldıztepe Nekropolisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)
- Hallager 2007 B. P. Hallager, "Problems with LM/LM III B/C Synchronisms", in: S. Deger-Jalkotyz and M. Zavadil (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms II. LH III C Middle. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna October 29th and 30th*, 2004, 180-202, Wien.
- Hansen 1976 P. A. Hansen, "Pithecusan Humour. The Interpretation of "Nestor's Cup" Reconsidered", *Glotta* 54, 25-43.
- Haywood 1999 C. S. Haywood, *The Ionian Islands in the Bronze Age and Early Iron Age 3000 - 800*, Liverpool.
- Herrera - Balensi 1986 M. D. Herrera, J. Balensi, "More about the Greek Geometric Pottery at Tell Abu Hawam", *Levant* 18, 169-

- Hertel 2007 D. Hertel, "Der Aiolische Siedlungsraum (Aiolis) am Übergang von der Bronze- zur Eisenzeit", in: J. Cobet-V. Von Graeve-W-D. Niemeier-K. Zimmermann (eds.), *Frühes Ionien. Eine Bestandsaufnahme. Panionion-Symposion Güzelçamlı 26. September-1. Oktober 1999, Milesische Forschungen Band 5*, Mainz, 97-124.
- Hommel 1959-1960 P. Hommel, "Der Abschnitt östlich des Athena-Tempels", *IstMitt* 9/10, 31-62.
- Hürmüzlü 1995 B. Hürmüzlü, *Klazomenai'de M.Ö. 7. ve 6. Yüzyıl Bezemeli Vazo Formları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)
- Hürmüzlü 2003 B. Hürmüzlü, *Klazomenai Akpınar Nekropolisini* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)
- Hürmüzlü 2004a B. Hürmüzlü, "Burial Grounds at Klazomenai: Geometric through Hellenistic Periods", in: A. Moustaka, E. Skarlatidou, M.-C. Tzannes and Y. Ersoy (eds.), *Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony, Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001*, Thessaloniki, 77-95.
- Hürmüzlü 2004b B. Hürmüzlü, "A New Type of Clazomenian Sarcophagus: The Alteration of the Burial Customs in Clazomenae", in: R. Bol, D. Kreikenbom (eds.), *Sepulkral-und Votivdenkmäler östlicher Mittelmeergebiete (7.Jh.v.-1.Jh.n.Chr.) Kulturbegegnungen im Spannungsfeld von Akzeptanz und Resistenz. Akten des Internationalen Symposiums vom 01-03 November 2001 in Mainz, Padeborn*, 195-198.
- IEJ* *Israel Exploration Journal*
- Ilieva 2009 P. Ilieva, "«G 2-3 Ware» And the Non-Greek Populations on the North Aegean Coast (Some Preliminary Notes on Its Distributions Pattern and Contextual Characteristic)", in: Ζήσης Ι. Μπόνιας and Jacques Y. Perreault (eds.), *Greek and Thracians in Coastal and Inland Thrace During the Years Before and After the Great Colonization, Proceedings of the International Symposium, Thasos, 26-27 September*

2008, 109-122.

- Ilieva 2013 P. Ilieva, "G 2-3 Ware: the Sub(proto)geometric Tradition of the Northeastern Aegean" in: P. Adam-Veleni, E. Kefalidou, D. Tsiafakis (eds), *Pottery Workshops in Northeastern Aegean (8th-early 5th c. B.C.)*, Thessaloniki, 123-131.
- Isthmia VII* I. K. Raubitschek, *Isthmia VII, The Metal Objects (1952-1989)*, The American School of Classical Studies at Athens (Princeton, 1998).
- Isthmia VIII* C. Morgan, *Isthmia VIII, The Late Bronze Age Settlement and Early Iron Age Sanctuary*, The American School of Classical Studies at Athens (Princeton, 1999).
- IstMitt* *Istanbulur Mitteilungen*
- Işın 2010 G. Işın, "The Building Complex On The Tepecik Acropolis At Patara", *Anat. Stud.* 60, 93-104.
- İren 2008 K. İren, "Dark Age Pottery From Southern Aeolis", *BAR International Series 1871*, 29-43.
- Jacobi 1929 G. Jacopi, *Clara Rhodos III. "Scavi nella Necropoli di Jalisso 1924-1928"* Rhodes.
- JHS* *Journal of Hellenic Studies*
- Johnston - Andriomenou 1989 A.W. Johnston, A.K. Andriomenou, "A Geometric Graffito from Eretria", *BSA* 84, 217-220.
- Johnston 2000 A. W. Johnston, "Building Z at Kommos: An 8th-Century Pottery Sequence", *Hesperia* 69/2, 189-226.
- Jolivet - Robert 2003 V. Jolivet - R. Robert, "Le sondage 1.K", in: J. de La Genière - V. Jolivet (eds), *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices*, Paris, 99-120.
- Jolivet 2003a V. Jolivet, "Le sondage 1.M", in: J. de La Genière - V. Jolivet (eds), *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices*, Paris, 125-136.
- Jolivet 2003b V. Jolivet, "Le sondage 1.E", in: J. de La Genière - V. Jolivet (eds), *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices*, Paris, 67-88.

- Jolivet et. al. 2003 V. Jolivet, Robert R., "Le sondage 1.K", in: J. de La Genière - V. Jolivet (eds), *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices*, Paris, 99-119.
- Jung 2007 R. Jung, "LH III C Middle Synchronisms across the Adriatic", in: S. Deger-Jalkotyz and M. Zavadil (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms II. LH III C Middle. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna October 29th and 30th*, 2004, 203-220, Wien.
- Kahya 2001-2002 T. Kahya, "Patara Dark Age Pottery", *Adalya V*, 35-58.
- Karageorghis 1972 V. Karageorghis, "Chronique Des Fouilles et Découvertes Archéologiques à Chypre en 1961", *BCH* 86, 327-414.
- Karageorghis 1975 V. Karageorghis, *Alaas : A Protogeometric Necropolis in Cyprus*, Nicosia.
- Karydi 1972 E. W. Karydi, "Geometrische Keramik aus Naxos", *AA* 87, Heft 3, 386-421.
- Kerschner 1999 M. Kerschner, "Das Artemisheiligtum auf der Ostterrasse des Kalabaktepe in Milet" *AA*, 7-51.
- Kerschner 2003 M. Kerschner, "Stratifizierte Fundkomplexe der Geometrischen und Subgeometrischen Epoche aus Ephesos", in: B. Rückert - F. Kolb (Hrsg.). *Probleme der Keramikchronologie des südlichen und westlichen Kleinasiens in geometrischer und archaischer Zeit. Internationales Colloquium Tübingen 24. 3.-26. 3. 1998, Antiquitas Reihe 3 Bd., 43-59 Abb. 1-9.*
- Kerschner 2005 M. Kerschner, "Phrygische Keramik in griechischen Kontext. Eine Omphalosschale der schwarz glänzenden Ware aus der so genannten Zentralbasis im Artemision von Ephesos und weitere phrygische Keramikfunde in der Ostägäis", *Öjh* 74, 125-149.
- Kerschner 2006 M. Kerschner, "Zum Beginn und zu den Phasen der griechischen Kolonisation am Schwarzen Meer: Die Evidenz der ostgriechischen Keramik", *Eurasia Antiqua*, Band 12, 227-245.
- Kerschner 2007 M. Kerschner, "Das Keramikbild von Ephesos im 7. und

6. Jh. V. Chr.“, mit einem Beitrag von H. Mommsen und A. Schwedt, in: J. Cobet - V. Von Graeve-W-D. Niemeier-K. Zimmermann (eds.), *Frühes Ionien. Eine Bestandsaufnahme. Panionion-Symposion Güzelçamlı 26. September-1. Oktober 1999, Milesische Forschungen Band 5*, Mainz, 221-246.
- Kerschner 2008 M. Kerschner “Artemis Kutsal Alanı’nda Bulunan Pişmiş Toprak Kaplar”, in: W. Seipel (ed), *Efes Artemisionu. Bir Tanrıçanın Kutsal Mekanı*, Wien 2008, 331-345.
- Kerschner 2011 M. Kerschner, “Approaching Aspects of Cult Practice and Ethnicity in Early Iron Age Ephesos Using Quantitative Analysis of a Protogeometric Deposit from the Artemision” in: Samuel Verdan, Thierry Theurillat, Anne Kenzelmann Pfyffer (eds.), *Early Iron Age Pottery A Quantitative Approach*, Proceedings of the International Round Table organized by the Swiss School of Archaeology in Greece (Athens, November 28-30, 2008, *BAR International Series 2254*, 19-27
- Kerschner et. al. 2000 M. Kerschner, M. Lawall, P. Scherrer, E. Trinkl, “Ephesos in archaischer und klassischer Zeit. Die Ausgrabungen in der Siedlung Smyrna” *Die Ägäis und das westliche Mittelmeer, Beziehungen und Wechselwirkungen 8. bis 5. Jh. V. Chr.*, Akten des Symposions Wien 24–27. März 1999, *Aforsch 4*, 45-54.
- Kerschner et. al. 2008 M. Kerschner, I. Kowalleck, M. Steskal, *Archäologische Forschungen zur Siedlungsgeschichte von Ephesos in geometrischer, archaischer und klassischer Zeit. Grabungsbefunde und Keramikfunde aus dem Bereich von Koressos. ErgHÖJh 9*, Wien.
- Kiaser et. al. 2011 I. Kaiser, L.C. Rizzotto, S. Strack “Development of a Ceramic Cultic Assemblage: Analyzing Pottery from Late Helladic IIIC Through Late Geometric Kalapodi” in: Samuel Verdan, Thierry Theurillat, Anne Kenzelmann Pfyffer (eds.), *Early Iron Age Pottery A Quantitative Approach*, Proceedings of the International Round Table organized by the Swiss School of Archaeology in Greece (Athens, November 28-30, 2008, *BAR International Series 2254*, 29-44.
- Kopylov 2007 V. P. Kopylov, “Tanais River Region: Greek-Barbarian Relations in the 7th - 6th Centuries BC.”, *Greeks and*

- Natives in the Cimmerian Bosphorus 7th-1st Centuries BC*, Proceedings of the International Conference October 2000, Taman, Russia, ed. by S. L. Solovyov, *BAR* 1729, 66-69.
- Kourou 2002 N. Kourou, *Attic and Atticizing Amphorae of the Protogeometric and Geometric Periods*, *CVA Greece Athens, National Museum*, Greece Fasc. 8, Athens, National Museum Fasc. 5.
- Kraiker - Kübler 1939 W. Kraiker, K. Kübler, *Ergebnisse der Ausgrabungen: Die Nekropole des 12. bis 10. Jahrhunderts*, *Kerameikos I*, Berlin.
- KST* *Kazı Sonuçları Toplantısı*
- Kübler 1943 K. Kübler, *Ergebnisse Der Ausgrabungen: Die Nekropole des 11. und 10. Jahrhunderts*, *Kerameikos IV*, Berlin.
- Kübler 1954 K. Kübler, *Ergebnisse Der Ausgrabungen: Die Nekropole des 10. bis 8. Jahrhunderts*, *Kerameikos V. I*, Berlin.
- Lamb 1931/1932 W. Lamb, "Antissa", *BSA* 32, 1931/1932, 41-67.
- Lamb 1934/1935 W. Lamb, "Excavations at Kato Phana in Chios", *BSA* 35, 1934/1935, 138-164.
- Langdon 1976 M. K. Langdon, *A Sanctuary of Zeus on Mount Hymettos (Hesperia Suppl. 16)*, Princeton.
- Langdon 1995 S. Langdon, "The Pottery of the Early Iron Age and Geometric Period", in: A.C.N. Runnels, D.J. Pullen, S. Langdon (eds.), *Artifact and Assemblage: The Finds from a Regional Survey of the Southern Argolid, Greece, Volume I, The Prehistoric and Early Iron Age Pottery and Lithic Artifacts*, 57-73.
- Larisa III J. Boehlau - K. Schefold, *Larisa am Hermos. Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1902-1934. III: Die Kleinfunde* (Berlin, 1942)
- Lefkandi I* M. R. Popham, L. H. Sackett ve P. G. Themelis (eds.), *Lefkandi I. The Iron Age. Settlement. The Cemeteries* (London, 1979-1980).

- Lefkandi II.I* R. W. Catling, I. S. Lemos, *Lefkandi II. The Protogeometric Building at Toumba. Part 1. The Pottery*, in: M. R. Popham, P. G. Calligas, L. H. Sackett (eds.) (Oxford, 1990).
- Lefkandi III* M. R. Popham ve I. S. Lemos, *Lefkandi III. The Toumba Cemetery. The Excavations of 1981, 1984, 1986 and 1992-4, BSA Suppl. 29* (Oxford, 1996).
- Lefkandi IV* J. Crouwel, D. Evely, E. French, J. Musgrave, M. Popham, D. Reese, H. Sackett, E. Schofield, S. Sherratt, *Lefkandi IV. The Late Helladic IIIC Settlement at Xeropolis*. In: D. Evely (ed.), *BSA Suppl. 39* (London, 2006).
- Lemos - Hatcher 1991 I. S. Lemos, H. Hatcher, "Early Greek Vases In Cyprus: Euboean and Attic". *Oxford Journal of Archaeology* 10/2, 197-208.
- Lemos 1996 I. S. Lemos, "A Euboean Potter/Painter from Lefkandi" in: D. Evely, I. S. Lemos, and S. Sherratt (eds.), *Minotaur and Centaur*, Studies in the archaeology of Crete and Euboea presented to Mervyn Popham, *BAR International Series 638*, 122-125.
- Lemos 2002 I. S. Lemos, *The Protogeometric Aegean. The Archaeology of the Late Eleventh and Tenth Centuries BC*, Oxford.
- Lemos-Hatcher 1986 I. S. Lemos, H. Hatcher, "Protogeometric Skyros and Euboea", *Oxford Journal of Archaeology* 5/3, 323-337.
- Lenz et. al. 1998 D. Lenz, F. Ruppenstein, M. Baumann, R. Catling, "Protogeometric Pottery at Troia", *StTroica* 8, 189-222.
- Levi 1967 D. Levi, "La Campagne 1962-1964 à Iasos", *ASAtene*, XLIII-XLIV, 401-546.
- Lindos I* C. Blinkenberg, *Lindos I. Fouilles de l'acropole 1902-1914. Les petits objets* (Berlin, 1931).
- Lis 2009 B. Lis, "The Sequence of Late Bronze / Early Iron Age Pottery from Central Greek Settlements - a Fresh Look at Old and New Evidence", in: S. Deger-Jalkotyz and A. E. Bächle (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms III. LH III C Late and the Transition to the Early Iron*

Age. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna February 23rd and 24th, 2007 Wien, 203-234.

- Little - Papadopoulos 1998 L. M. Little, J. K. Papadopoulos, "A Social Outcast in Early Iron Age Athens", *Hesperia* 67/4, 375-404.
- Lucia D'agata 2007 A. Lucia D'agata, "Evolutionary Paradigm and Late Minoan III. On a Definition of LM IIIC Middle" *LH III C Chronology and Synchronisms II. LH III C Middle. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna October 29th and 30th, 2004, 89-118.*
- Maas 1978 M. Maas, "Die geometrischen DreifüÙe von Olympia", *OIForsch* 10, Berlin.
- Maeir et. al. 2009 A. M. Maeir, A. Fantalkin, A. Zukerman, "The Earliest Greek Import in The Iron Age Levant: New Evidence From Tell Es-Safi/Gath, Israel", *AWE* 8, 57-80.
- Miltner - Miltner 1932 F. Miltner - H. Miltner, "Bericht über eine Voruntersuchung in Alt-Smyrna", *ÖJH* 27, 129-188.
- Mommsen et. al. 2001 H. Mommsen - D. Hertel - P.A. Mountjoy, "Neutron Activation Analysis of the Pottery from Troy in the Berlin Schliemann Collection", *AA Heft* 2. 169-211.
- Morricone 1982 L. Morricone, "Le sepolture della prima età del ferro a Coò", *ASAtene*, LVI, 1978, 6-427.
- Mountjoy 1986 P. A. Mountjoy, *Mycenaean Decorated Pottery. A Guide to Identification*, Paul Aströms Förlag, Göteborg, *Studies In Mediterranean Archaeology* LXXIII.
- Mountjoy 1999 P. A. Mountjoy, *Regional Mycenaean Decorated Pottery*, Volume I - II, Leidorf.
- Mountjoy 2007 P. Mountjoy, "A Definition of LH III C Middle", in: S. Deger-Jalkotyz and M. Zavadil (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms II. LH III C Middle. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna October 29th and 30th, 2004, 221-242, Wien.*
- Mountjoy 2009 P. A. Mountjoy, "LH III C Late: An East Mainland -

Aegean Koine” in: S. Deger-Jalkotyz and A. E. Bächle (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms III. LH III C Late and the Transition to the Early Iron Age. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna February 23rd and 24th*, 2007, 289-312, Wien.

- MSAtene* *Monografie Della Scuola Archeologica di Atene e Selle Missioni Italiane in Oriente*
- OlForsch* *Olympische Forschungen*
- Orlandini 1978 P. Orlandini, “Ceramiche Della Grecia Dell’est A Gela”. *Diffusion*, 93-98.
- Öğün 1963 B. Öğün, *Batı Anadolu’da Protogeometrik Devri Yunan Boyalı Seramiği*, Ankara.
- Öğün 1964 B. Öğün, “Teos Kazıları (1963)”, *TAD XIII/1*, 115-117.
- ÖJH* *Jahreshefte des österreichischen archäologischen Instituts in Wien.*
- Özgünel 1976 C. Özgünel, “Dirmil’de (Gökçebel) Bulunmuş Geometrik Kaplar”, *Bulleten XL*, Sayı 157, 3-55.
- Özgünel 1977 C. Özgünel, “Spätgeometrische Gefäße aus Karian”, *AA Heft 1*, 8-13.
- Özgünel 1978 C. Özgünel, “Spätgeometrische Keramik In Bayraklı (Alt-Smyrna)”, *Diffusion*, 17-26.
- Özgünel 1979 C. Özgünel, “Bayraklı Geometrik Seramiğinin Doğuşu ve Gelişimi”, *VII. Türk Tarih Kongresi*, Ankara. 487-499.
- Özgünel 2003 C. Özgünel, “Geometrische Keramik von Alt-Smyrna aus der Akurgal-Grabung”. *Probleme der Keramikchronologie des südlichen und westlichen Kleinasien in geometrischer und archaischer Zeit*, Internationales Kolloquium, Tübingen 24.3-26.3.1998. Bonn, 69-89.
- Özgünel 2006 C. Özgünel, *Karia Geometrik Seramiği*, İstanbul.
- Özkan 2009 T. Özkan, “Funde aus einem spätgeometrischen

- Brandgrap". *Arkeoloji Dergisi* XIV/2, 57-78.
- Özyiğit 2005 Ö. Özyiğit, "2003 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları", *KST* XXVI/II, 43-50.
- Özyiğit 2006 Ö. Özyiğit, "2004 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları", *KST* XXVII/II, 73-88.
- PALLAS* *Revue d'études antiques*
- Papadopoulos 2004 J. K. Papadopoulos, "Early Iron Age Potters' Marks in the Aegean", *Hesperia* 63/4, 437-507.
- Papadopoulos 2011 J. K. Papadopoulos, "Phantom Eubioans" - *A Decade On, Euboea and Athens, Proceedings of a Colloquium in Memory of Malcolm B. Wallace, Athens 26-27 June 2009, Publications of the Canadian Institute in Greece, No. 6, 113-133.*
- Papadopoulos-Schilling 2003 J. K. Papadopoulos, M. R. Schilling, *Ceramicus Redivivus: The Early Iron Age Potters' Field in the Area of the Classical Athenian Agora. Hesperia Supplements*, 31.
- Pfaff 1999 C. A. Pfaff, "The Early Iron Age Pottery from the Sanctuary of Demeter and Kore at Corinth", *Hesperia* 68/1, 55-134.
- Pfyffer 2007 A. K. Pfyffer, "Céramique géométrique issue de fosses du sanctuaire d'Apollon à Érétie", in: A. M. Ainian (ed.), *Oropos and Euboea in the Early Iron Age, Acts of an International Round Table University of Thessaly, June 18-20, 2004, 241-250.*
- Pharaklas 1970 N. Pharaklas, "The Stone Tripods from Plataea", *BSA* 65, 175-178.
- Polat 2009 Y. Polat, "The Findings From A Late Geometric Period Grave Uncovered At Beçin", *Anatolia Antiqua* XVII, 133-150.
- Polat-Polat 2006 G. Polat, Y. Polat, "Antandros 2003-2004 Yılı Kazıları", *KST* XXVII/II, 89-104.
- Posamentir 2006 R. Posamentir, "The Greek in Berezan and Naukratis : A Similar Story?", in: A. Villing, U. Schlotzhauer (eds.),

Studies on East Greek Pottery and Exchange in the Eastern Mediterranean, 159-168.

RA

Revue Archéologique

Ridgway 1997

D. Ridgway, "Nestor's Cup and the Etruscans", *Oxford Journal of Archaeology* 16/3, 325-344.

Robertson 1940

M. Robertson, "The Excavations at Al Mina, Suedia IV: The Early Greek Vases" *JHS* 60, 2-21.

Rolley 1973

C. Rolley, "Bronzes Géométriques et Orientaux à Délos", *Études de deliennes (BCH Suppl. I)*, Paris, 491-524.

Ruppenstein 2009

F. Ruppenstein, "The Transitional Phase from Submycenaean to Protogeometric", in: S. Deger-Jalkotyz, A. E. Bächle (eds.), *LH III C Chronology and Synchronisms III. LH III C Late and the Transition to the Early Iron Age. Proceedings of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna February 23rd and 24th*, 2007, 327-344, Wien.

Schuchhardt 1990

W. H. Schuchhardt, *Greek Art*, The Herbert History of Art and Architecture, London.

Simantoni-Bournia 2002

E. Simantoni-Bournia, "The Early Phase of the Hyria Sanctuary on Naxos". *An Overview of the Pottery. Excavating Classical Culture, Recent Archaeological Discoveries in Greece, Studies in Classical Archaeology*, Vol. 1, Oxford, 269-280.

Sipsie-Eschbach 1991

M. Sipsie-Eschbach, *Protogeometrische Keramik Aus Iolkos In Thessalien, Prähistorische Archäologie In Südosteuropa Band 8*, Berlin.

Skarlatidou 2004

E. Skarlatidou, "The Archaic Cemetery of the Clazomenian Colony at Abdera", in: A. Moustaka, E. Skarlatidou, M.-C. Tzannes and Y. Ersoy (eds.), *Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony, Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera*, 20-21 October 2001, Thessaloniki, 249-260.

Snodgrass 1971

A. M. Snodgrass, *The Dark Age of Greece*, Edinburgh.

- Sparkes - Talcott 1970 B. A. Sparkes, L. Talcott, *The Athenian Agora: Volume XII. Black and Plain Pottery of the 6th, 5th and 4th Centuries B.C.*, Text and Plates, New Jersey, 1970.
- StTroica* *Studia Troica*
- Styrenius 1967 C. G. Styrenius, *Submycenaean Studies*, Skrifter Utgivna Av Svenska Institutet I, Athen, 8°, VII. Acta Insituri Atheniensis Rengi Sueicae 8°, VII.
- Şahin - Debord 2011 N. Şahin - P. Debord, “Découvertes récentes et installation du culte d’Apollon pythien à Claros”, *PALLAS* 87, 169-204.
- Şahin 2011 N. Şahin, “Klaros 2009”, *KST* XXXII/II, 151-163.
- Şahin et. al. 2008 N. Şahin, C. Tanriver, D. S. A. Tanriver, E. Taştumur, İ. Öno1, E. Doğan, Ö. Ürkmez, “Klaros, 2006”, *KST* XXIX/III, 427-448.
- Şahin et. al. 2009 N. Şahin, E. Taştumur, G. Dallık, İ. Öno1, "Klaros 2007", *KST* XXX/II, 113-128.
- Şahin et. al. 2012 N. Şahin, O. Zunal, C. Pişkin, “Klaros 2010”, *KST* XXXIII/IV, 287-302.
- TAD* *Türk Arkeoloji Dergisi*
- Technau 1929 W. Technau, “Griechische Keramik im samischen Heraion” *AM* 54, 6-64.
- Theurillat 2007 T. Theurillat, “Early Iron Age Grafiti from the Sanctuary of Apollo at Eretria”, in: A. M. Ainian (ed.), *Oropos and Euboea in the Early Iron Age, Acts of an International Round Table University of Thessaly*, June 18-20, 2004, 331-344.
- Tsakos 2007 K. Tsakos, “Die Stadt Samos in der Geometrischen und Archaischen Epoche”, in: J. Cobet - V. Von Graeve-W-D. Niemeier-K. Zimmermann (eds.), *Frühes Ionien. Eine Bestandsaufnahme. Panionion-Symposion Güzelçamlı 26. September-1. Oktober 1999, Milesische Forschungen*, 5, Mainz, 189-200.
- Tulunay 2008 E. T. Tulunay, “Nif (Olympos) Dağı Kazı ve Araştırma Projesi: 2006 Yılı Kazısı”, *KST* XXIX/III, 79-98.

- Tulunay 2010 E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2008 Yılı Kazısı", *KST XXXI/II*, 387-408.
- Tulunay 2011 E. T. Tulunay, Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2009 Yılı Kazısı, *KST XXXII/III*, 405-423.
- Tulunay 2012 E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2010 Yılı Kazısı", *KST XXXIII/III*, 147-171.
- Türkan 2006 Ü. Türkan, *Anaia/KadıKalesi Protogeometrik ve Geometrik Dönem Seramikleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)
- Türkoğlu 2008 S. Türkoğlu, *Damlıboğaz II No'lu Mezarın Seramik Buluntuları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla)
- Ulusoy 2010 P. Ulusoy, *Burial Customs of Clazomenae in the Iron Age (1100-500 BC)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi, Ankara)
- Utili 1999 F. Utili, Die Archaisch Nekropole Von Assos, *Asia Minor Studien* 31.
- Uzun 2007 K. Uzun, *Klazomenai Dalgali Çizgi Bezekli Seramiği* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)
- Verger 2003 S. Verger, "Note Sur Quelques Objets En Bronze Du Sanctuaire De Claros", in. J. de La Genière - V. Jolivet (eds.), *Cahiers de Claros II. L'aire des sacrifices*, Paris, 173-177.
- Voigtländer 1986 W. Voigtländer, "Umriss eines vor - und frühgeschichtlichen Zentrums an der karisch-ionischen Küste. Erster Vorbericht - Survey 1984" *AA*, 613-667.
- Votruba 2011 S. M. Votruba, "Liman Tepe'de Geç Hellas III C Dönemi", *Anadolu/Anatolia* 37, 43-73.
- Walter 1968 H. Walter, *Chronologie und Landschaftsstile ostgriechischer Gefässe, Samos V*, Bonn.
- Warren 1982-1983 P. Warren, "Knossos: Stratigraphical Museum Excavations, 1978-1982. Part II", *Archaeological Reports* 29, 63-87.

- Warren 1984-1985 P. Warren, Knossos: “Stratigraphical Museum Excavations, 1978-82. Part III”, *Archaeological Reports* 31, 124-129.
- Weickert 1957 V. C. Weickert, “Die Ausgrabung beim Athena Tempel in Milet 1955”, *IstMitt.* 7, 102-132.
- Weinberg 1943 S. S. Weinber, Corinth Result of Excavations Conducted by The American School of Classical Studies at Athens, Volume VII Part I, *The Geometric and Orientalizing Pottery*, Cambridge.
- Yaldır 2011 A. K. Yaldır, “Daskyleion’da Doğu Yunan ve Doğu Yunan Etkili Seramik İthalatı”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15/8, 85-100.
- Yalouris 1997 E. Yalouris, “East Greek and Related Pottery of Harvard”, Essays on Greek Art in honour of John Boardman, in: O. Palagia (ed.), *Oxbow Monograph* 89, 63-72.
- Zagora 2 A. Cambitoglou, A. Birchall, J. J. Coulton, J. R. Green, *Zagora 2, Excavations of a Geometric Town on the Island of Andros*, Excavation Season 1969, Study Season 1969-1970 (Athens, 1988).
- Zunal 2005 O. Zunal, *Kuzeybatı Anadolu Geometrik Dönem Seramikleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir)

ÖZGEÇMİŞ

Adı : Onur
Soyadı : Zunal
Doğum Tarihi : 1982
Doğum Yeri : İzmir
İş Telefon : 0232 311 22 19
Mail : onur_zunal@yahoo.com

Eğitim

Lisans Ege Üniversitesi, Klasik Arkeoloji 2000-2005
Yüksek Lisans Ege Üniversitesi, Klasik Arkeoloji 2005-2008

Akademik Görevler

Araştırma Görevlisi, 2009 -

Arkeoloji Çalışmaları

2002- Yard. Doç. Dr. Gürcan Polat başkanlığında yürütülen Antandros Kazısı.
2003- Yard. Doç. Dr. Gürcan Polat başkanlığında yürütülen Antandros Kazısı.
2004- Yard. Doç. Dr. Gürcan Polat başkanlığında yürütülen Antandros Kazısı.
2004- Prof. Dr. Levent Zoroğlu başkanlığında yürütülen Kelenderis Kazısı Sualtı Araştırması.
2005- Yard. Doç. Dr. Gürcan Polat başkanlığında yürütülen Antandros Kazısı.
2006- Doç. Dr. Gürcan Polat başkanlığında yürütülen Antandros Kazısı.
2007- Doç. Dr. Gürcan Polat başkanlığında yürütülen Antandros Kazısı.
2008- Doç. Dr. Gürcan Polat başkanlığında yürütülen Antandros Kazısı.
2008- İzmir Arkeoloji Müzesi tarafından yürütülen Aliğa İDÇ Liman Nekropolisi Kurtarma Kazısı.
2009- İzmir Arkeoloji Müzesi tarafından yürütülen Aliğa İDÇ Liman Nekropolisi Kurtarma Kazısı.
2010- Prof. Dr. Nuran Şahin başkanlığında yürütülen Klaros Kazısı.
2011- Prof. Dr. Nuran Şahin başkanlığında yürütülen Klaros Kazısı.
2012- Prof. Dr. Nuran Şahin başkanlığında yürütülen Klaros Kazısı.
2013- Prof. Dr. Nuran Şahin başkanlığında yürütülen Klaros Kazısı.

Tezler

Lisans Tezi: *Antandros İonia Kaseleri*. İzmir, 2005. (Danışman Yard. Dr. Gürcan Polat)
Yüksek Lisans Tezi: *Kuzeybatı Anadolu Geometrik Dönem Seramikleri*. İzmir, 2008. (Danışman Doç. Dr. Gürcan Polat)

Uluslararası Bilimsel Sempozyumlarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Basılan

Bildiriler

- 1) G. Polat, Y. Polat, K. Yağız, T. Küçük, O. Zunal, “Antandros 2006 Kazıları”, 29. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 2*, 2008, 455-476.
- 2) G. Polat, Y. Polat, K. Yağız, O. Zunal, B. Yıldırım, “Antandros 2007 Kazıları”, 30. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 4*, 2009, 39-60.
- 3) G. Polat, Y. Polat, K. Yağız, O. Zunal, Antandros “2008 Yılı Kazıları”, 31. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 4*, 2010, 1-22.
- 4) N. Şahin, O. Zunal, C. Pişkin, “Klaros 2010”, 33. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 4*, 2012, 287-302.
- 5) N. Şahin, O. Zunal, C. Pişkin, G. Karakan, “Klaros 2011”, 34. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 2*, 2013, 253-264.

Uluslararası Bilimsel Sempozyumlarda Sunulan Sözlü Bildiriler

- 1) “Klaros Doğu Yunan Kotyleleri”. *Keramos, Ceramics: A Cultural Approach. May 9-13 2011*, Ege Üniversitesi, İzmir. (Basılacak)
- 2) “Preliminary Report on Protogeometric Pottery from Recent Excavations at Claros: Contributions to Early Ionian Pottery”. *Le Santuaire De Claros. 13-14 Janvier 2012*. Colloque International Lyon. Maison de l’Orient et de la Méditerranée. (Baskıda)

Uluslararası Bilimsel Sempozyumlarda Sunulan Poster Bildiriler

- 1) “Claros Early Iron Age Cups”. *12th European Meeting on Ancient Ceramics. September 19th-21st, 2013*, University of Padua, Italy

Projeler

- 1) Klaros Batı Onur Anıtları Sektörü, (B.O.A.) Leto? Tapınağı Araştırma Projesi. (E.Ü. Ebiltem Projesi, Araştırmacı, 2011-2012)
- 2) Klaros Erken Demir Çağ Seramiklerinin Değerlendirilmesi. (E.Ü. Edebiyat Fakültesi BAP Projesi, Araştırmacı, 2011-)
- 3) Antandros Arkaik Dönem Evi Araştırma Projesi. (E.Ü. Edebiyat Fakültesi BAP Projesi, Araştırmacı, 2011-)
- 4) Dikdörtgen Apollon Sunağının Kazı, Araştırma ve Restitüsyon Projesi. (E.Ü. Ebiltem Projesi, Araştırmacı, 2012-2013)
- 5) Klaros N12 Yapısının Kazı ve Araştırma Projesi. (E.Ü. Edebiyat Fakültesi BAP Projesi, Araştırmacı, 2013-)
- 6) Polemaios Onur Anıtı Kazı, Restorasyon ve Restitüsyon Projesi. (E.Ü. Ebiltem Projesi, Araştırmacı, 2013-2014)
- 7) Roma Yapı Kompleksinin Kazı ve Araştırma Projesi. (E.Ü. Ebiltem Projesi, Araştırmacı, 2014-)

Yabancı Dil

İngilizce

TÜRKÇE ABSTRAKT:

KLAROS PROTOGEOMETRİK VE GEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ

Tez kapsamında değerlendirilen Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramikleri iki farklı sektörden ele geçmiştir. Bunlardan ilki Apollon sektörü olarak adlandırılan ve Hellenistik Dönem Apollon Klarios Tapınağının doğusunda kalan alandır. Burada Erken ve Geç Arkaik Dönemler boyunca kullanılan yarım daire ve dikdörtgen planlı sunakların altında kalan, sadece temel seviyesi korunmuş yuvarlak planlı bir sunak yer alır. Sunağın iç dolgusu ve çevresinden yoğun Submyken ve Protogeometrik Dönem seramiklerinin yanı sıra Geometrik Dönem seramikleri de ele geçmiştir. Sunağın önemli özelliklerinden biri, Geç Bronz Çağ ile Erken Demir Çağ arasında yaşanan kesintisiz geçişi gösteren seramik ve başka objelerin bulunmasıdır.

Bir diğer sektör Batı Onur Anıtları (B.O.A.) olarak adlandırılan ve Hellenistik Dönem Apollon Klarios Tapınağının güneyinde bulunan alandır. Burada, MN14 plankaresi olarak adlandırılan alandan, geçirdiği bir yangın ile son bulan ya da hiçbir zaman tamamlanamayıp yarım bırakılan büyük bir yapıya ait temel ortaya çıkarılmıştır. Temel seviyesinden bulunan 8. yüzyılın ikinci yarısına ait seramikler, Orta Geometrik Dönem sonu ve Geç Geometrik Dönem seramik stilleri hakkında önemli veriler sunmuştur.

Klaros'un Protogeometrik ve Geometrik Dönem seramik kronolojisi ve stilleri için önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Seramik buluntular, Geç Bronz Çağ ile Erken Demir Çağ arasında yaşanan geçişin kesintisiz bir şekilde devam ettiğini göstermektedir. Klaros tabakalarının sağlamış olduğu verilere ek olarak, diğer merkezler ile karşılaştırıp stil kritiği yapılarak, form ve bezeme açısından birbirinden oldukça farklı seramikleri, hem Protogeometrik hem de Geometrik Dönemler içinde Erken-Orta ve Geç olarak ayırmak mümkün olmuştur. Klaros'un önemli bir kutsal alan olduğunu göz önüne alırsak, doğal olarak çevre yerleşimlerde özellikle İonia'da da seramik stilleri ve kronolojisi açısından benzer bir durum ortaya çıkmalıdır. Kazıların ilerlemesi, homojen erken tabakaların bulunması ve eski buluntuların yeniden değerlendirilmesi tüm bu Dönemleri ve geçişlerini daha net ortaya koyacaktır.

İNGİLİZCE ABSTRAKT:

PROTOGEOMETRIC AND GEOMETRIC POTTERY FROM CLAROS

The Protogeometric and Geometric pottery from Claros subject to this thesis was retrieved in two different sectors. The first one, the so-called Apollo sector, is located in the area east of the Hellenistic Apollo Clarios Temple. Here, below several altars with semicircular and rectangular bases which were in use throughout the Early and Late Archaic periods, the remains of the circular foundation of an altar were discovered. Among the material of the inner filling as well as in the surrounding of this altar, besides plenty of Sub-Mycenaean and Protogeometric pottery, Geometric examples were recovered. As the finding place of pottery and other objects which demonstrate the uninterrupted transition from the Late Bronze Age to the Early Iron Age, this altar is of great importance.

The other sector is the area of the so-called Western Honor Monuments (B.O.A.) south of the Hellenistic Apollo Clarios Temple. Here in plan square MN14 the foundation of a big building was excavated which was either destroyed by fire or for some unknown reason was not completed. The pottery found at the level of the foundation is dated to the second half of the eighth century BC and provides important insight about the pottery styles of the Middle and Late Geometric periods.

Important results about the chronology and stylistic features of the Protogeometric and Geometric pottery have been obtained. The finds show that the transition between the Late Bronze Age and Early Iron Age was continuous. In addition to the findings from the layers in Claros, stylistic comparison with examples from other sites has been carried out by which it has been possible to distinguish rather unlike pieces as Early, Middle or Late Protogeometric and Geometric examples. Considering the importance of Claros as a sanctuary, the pottery of the nearby settlements, especially in Ionia, presumably should display a similar pattern of chronology and styles. As excavations continue, the discovery of homogeneous early layers and the re-evaluation of former finds will clarify all these periods and the transitional stages between them.